

KRISHNAMURTI

GIÁP MẶT CÚỘC ĐỜI

CHUYÊN ĐỀ: SÁCH MỚI VÀ SÁCH CŨ

GẶP GỠ CUỘC SỐNG

J. KRISHNAMURTI

Lời dịch: Ông Không

MỤC LỤC

GIỚI THIỆU

PHẦN I: NHỮNG BÀI ĐỌC NGẮN

Cái hồ

Chết đi mọi thứ ngày hôm qua

Cái vườn

Vấn đề của sống

Cây sồi

Tự do là trật tự

Thông minh và hành động tức khắc

Con sông

Sự liên hệ là gì?

Cái trí tâm thường

Cô đơn

Cái bình nước không bao giờ có thể được đổ đầy

Bản chất của sự Khiêm tốn

Thiền định và Tình yêu

Thiền định và Trải nghiệm

Gửi một người trẻ

Tình yêu không là Suy nghĩ

Sự liên hệ có nghĩa gì?

Vẻ đẹp là nguy hiểm

PHẦN II: CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI

Thiền định và Khoảnh khắc không thời gian

Sợ hãi và Rối loạn

Trạng thái của không Biết

Tình yêu, Tình dục và Sống tôn giáo

Một phỏng vấn trên truyền hình

Khả năng lắng nghe

Một thâm nhập vào tình bằng hữu

Vẻ đẹp là gì?

Tự do khỏi những Quyển luyến

Nếu Người ta là Thế giới
Hung hăng
Ý muốn và Ham muốn
Nơi Hiểu biết không được cần đến
Đừng Van xin Sự Giúp đỡ
Mục đích những Trường học của Krishnamurti
Đương đầu với Xã hội
Làm thế nào gặp gỡ Cuộc sống
Đòi hỏi của Xã hội

PHẦN III: NHỮNG NÓI CHUYỆN

Một Cái trí tôn giáo là gì?
Những Vấn đề của Tuổi trẻ
Một Chất lượng của Cái trí không phân chia
Tình yêu không thể được dạy bảo
Hiểu rõ sự đau khổ
Cái trí thanh thản
Ánh sáng của Từ bi
Về Thiền định
Tự do
Vượt khỏi sự Suy nghĩ và Thời gian
Thời gian, Hành động và Sợ hãi
Liệu có một Ý nghĩa đối với Sống?
Một Cái trí bất động
Sự kết thúc của Đau khổ là Tình yêu
Vẻ đẹp, Đau khổ và Tình yêu

Giới thiệu

Những nội dung của quyển sách này được trích dẫn từ Krishnamurti Foundation Bulletins. Đa số những bài này được xuất bản trong The Bulletin of the Krishnamurti Foundation Trust ở nước Anh, một ít bài xuất hiện đầu tiên trong The Indian và American Bulletins, và sau đó được in lại trong The English Bulletin. Đánh số bài dựa vào những bài của The English Bulletin.

Quyển sách được chia thành ba phần.

PHẦN I gồm có mười sáu bài ngắn được đọc bởi Krishnamurti. Ngoại trừ ba bài còn tất cả đều không ghi ngày tháng; vì vậy chúng đã được sắp xếp theo thứ tự được in trong The Bulletins Bản tin. Phần này cũng gồm ba bài có ghi ngày tháng, dài hơn được viết bởi Krishnamurti.

PHẦN II gồm có những trả lời câu hỏi của Krishnamurti được đặt ra tại cuối những nói chuyện hay tại những bàn luận nhỏ. Vì có ghi ngày tháng, chúng xuất hiện theo thứ tự thời gian, không liên quan đến ngày tháng của The Bulletins mà chúng được xuất bản.

PHẦN III gồm có những nói chuyện bởi Krishnamurti ở Thụy sĩ, Ấn độ, Anh quốc và California. Những bài này có ghi ngày tháng nên đã được sắp xếp theo thứ tự thời gian.

PHẦN I NHỮNG ĐOẠN VĂN NGẮN

Cái hồ

C

ái hồ rất sâu, có những vách đá vút cao cả hai bờ. Bạn có thể thấy bờ bên kia, đầy cây, cùng những chiếc lá non mùa xuân; và phía bên này cái hồ lại dốc đứng hơn, có lẽ rậm rạp hơn bởi những tán lá, và cây cối dày đặc. Sáng hôm đó nước êm ả và có màu xanh sẫm. Nó là một cái hồ đẹp. Có những con thiên nga, những con vịt và những chiếc thuyền chở hành khách thỉnh thoảng trôi qua.

Khi bạn đứng trên bờ, trong công viên được giữ gìn cẩn thận, bạn ở rất gần nước. Nó không bị ô nhiễm, và vẻ đẹp cùng kết cấu của nó dường như thâm nhập vào bạn. Bạn có thể ngửi nó – không khí thơm dịu, bãi cỏ xanh – và bạn cảm thấy là một cùng nó, đang chuyển động cùng dòng chảy chậm rãi, những phản ánh, và sự yên lặng sâu thẳm của con sông.

Điều lạ thường là bạn cảm thấy một ý thức vô hạn của ân cần, không dành cho bất kỳ thứ gì hay bất kỳ người nào, nhưng sự phong phú của cái gì đó có lẽ được gọi là tình yêu. Vấn đề duy nhất phải quan tâm là thâm nhập vào chính chiều sâu của nó, không phải bằng một cái trí nhỏ nhen dốt nát cùng những huyền thuyên vô tận của sự suy nghĩ của nó, nhưng bằng sự yên lặng. Sự yên lặng là phương tiện duy nhất, hay dụng cụ, mà có thể xuyên thấu vào cái gì đó vượt khỏi cái trí quá bị ô uế.

Chúng ta không biết tình yêu là gì. Chúng ta biết những dấu hiệu tồn tại của nó, sự vui thú, sự đau khổ, sự sợ hãi, sự lo âu và vân vân. Chúng ta

cố gắng chữa trị những triệu chứng, mà trở thành một lang thang trong sự tối tăm. Chúng ta trải qua suốt ngày đêm trong việc này, và chẳng mấy chốc nó kết thúc trong chết.

Kia kia, khi bạn đang đứng trên bờ nhìn ngắm vẻ đẹp của dòng nước, tất cả những vấn đề của con người và những học viện, sự liên hệ của con người với con người, mà là xã hội – tất cả sẽ tìm được vị trí đúng đắn của chúng nếu bạn có thể thông suốt cái sự việc được gọi là tình yêu này.

Chúng ta đã nói nhiều về nó. Mỗi người trẻ tuổi đều nói anh ấy thương yêu người phụ nữ nào đó, vị linh mục thương yêu Thượng đế của anh ấy, người mẹ thương yêu con cái của bà ấy, và dĩ nhiên những người chính trị đùa giỡn với tình yêu này. Thật ra, chúng ta đã làm hư hỏng từ ngữ đó và chất đầy nó bằng những ý tưởng vô nghĩa – ý tưởng của những cái tôi nhỏ nhen chật hẹp riêng của chúng ta. Trong cái tôi nhỏ nhen chật hẹp này chúng ta cố gắng tìm ra cái khác lạ, và thật đau khổ khi được đáp lại bằng sự hoang mang và phiền muộn hàng ngày của chúng ta.

Nhưng nó đó kia, trên dòng nước, tất cả quanh quanh bạn, trong chiếc lá, và trong con vịt đang cố gắng nuốt một miếng bánh mì lớn, trong người đàn bà khập khiễng đi ngang qua. Nó không là một đồng hóa lãng mạn hay một diễn đạt từ ngữ có lý luận ranh mãnh. Nhưng nó hiện diện ở đó, cũng thực sự như chiếc xe hơi đó, hay cái thuyền đó.

Nó là một việc duy nhất mà sẽ trao tặng một đáp án cho tất cả những vấn đề của chúng ta. Không, không phải một đáp án, bởi vì lúc đó sẽ không có những vấn đề. Chúng ta có những vấn đề của mọi diễn tả hàng ngày và chúng ta cố gắng giải quyết chúng mà không có tình yêu đó, và thế là chúng gia tăng và nảy nở gấp bội. Không có phương cách nào tiếp cận nó, hay nắm chặt nó, nhưng thỉnh thoảng, nếu bạn có thể đứng trên lề đường, hay bên bờ hồ, đang nhìn ngắm một bông hoa hay một cái cây, hay người nông dân đang cày cấy mảnh đất của anh ấy, hay nếu bạn yên lặng, không mộng mơ, không mơ màng, hay âu sầu, nhưng cùng sự yên lặng trong mãnh liệt của nó, vậy thì có lẽ nó sẽ đến với bạn.

Khi nó đến, đừng áp ủ nó, đừng nâng niu nó như một trải nghiệm. Một lần nó tiếp xúc bạn, bạn sẽ không bao giờ giống như cũ. Hãy để cho cái khác lạ vận hành, và không phải tham lam của bạn, tức giận của bạn hay

sự cao quý đức hạnh do xã hội tạo ra. Thật ra nó hoàn toàn hoang dại, không thuần phục được, và vẻ đẹp của nó không đáng kính gì cả.

Nhưng chúng ta không bao giờ ao ước nó, bởi vì chúng ta có một cảm thấy rằng nó có lẽ quá nguy hiểm. Chúng ta là những động vật được thuần hóa, quay cuồng trong một cái cũi mà chúng ta đã tự dựng lên cho chính chúng ta – cùng những mẫn nguyện của nó, những cãi cọ của nó, những người lãnh đạo chính trị quá quắt của nó, những đạo sư của nó mà trục lợi sự tự phụ của chúng ta và của riêng họ bằng sự trau chuốt tinh tế hay thô thiển phía bên ngoài. Trong cái cũi đó bạn có thể có hỗn loạn hay trật tự, mà luân phiên nhường chỗ cho vô trật tự; và việc này đã xảy ra suốt nhiều thế kỷ – đang bùng nổ, đang rơi lại, đang thay đổi những khuôn mẫu của cấu trúc xã hội, có lẽ đang chấm dứt sự nghèo khổ đó đây. Nhưng nếu bạn xếp đặt tất cả những điều này như những điều cốt lõi nhất, vậy thì bạn sẽ mất đi cái khác lạ.

Thỉnh thoảng hãy ở một mình, và nếu bạn may mắn nó sẽ đến cùng bạn, trên một chiếc lá đang rơi, hay từ cái cây cô đơn xa xôi đó trong một cánh đồng trơ trụi.

Từ Bản tin I, 1968

Chết đi mọi ngày hôm qua

C

hết chỉ dành cho những người mà có, và dành cho những người mà có một nơi dựa dẫm. Sự sống là một chuyển động trong liên hệ và hợp nhất; sự phủ nhận của chuyển động này là chết. Có một chỗ ẩn náu phía bên ngoài hoặc phía bên trong; có một căn phòng hay một ngôi nhà, hoặc một gia đình, nhưng đừng cho phép nó trở thành một nơi trú ẩn, một tàu thoát khỏi chính bạn.

Nơi ẩn náu an toàn mà cái trí của bạn đã thực hiện trong vun quén đạo đức, trong sự mê tín của niềm tin, trong khả năng ranh mãnh và trong hoạt động, chắc chắn sẽ mang lại chết. Bạn không thể lẩn tránh chết nếu bạn phụ thuộc thế giới này, xã hội mà bạn sống. Cái người đã chết ở nhà

bên cạnh hay cách xa một ngàn dặm là bạn. Bằng sự chu đáo vô cùng, anh ấy đã và đang chuẩn bị suốt nhiều năm để chết, giống như bạn. Giống như bạn, anh ấy đã gọi sống là một đấu tranh, một đau khổ, hay một trình diễn rất vui vẻ. Nhưng chết luôn luôn hiện diện ở đó, đang nhìn ngắm, đang chờ đợi. Nhưng cái người mà chết hàng ngày vượt khỏi chết.

Chết là tình yêu. Vẻ đẹp của tình yêu không ở trong những hồi tưởng quá khứ hay trong những hình ảnh của ngày mai. Tình yêu không có quá khứ và không có tương lai; cái gì có, là ký ức, mà không là tình yêu. Chính xác, tình yêu cùng sự đam mê của nó vượt khỏi ranh giới của xã hội, mà là bạn. Chết, và nó hiện diện ở đó.

Thiền định là một chuyển động ở trong và của cái không biết được. Bạn không hiện diện ở đó, chỉ sự chuyển động. Bạn quá nhỏ nhoi hay quá to lớn cho sự chuyển động này. Nó không có gì đằng sau nó hay phía trước nó. Nó là năng lượng đó mà vật chất-suy nghĩ không thể tiếp xúc. Sự suy nghĩ là sự biến dạng bởi vì nó là sản phẩm của ngày hôm qua; nó bị trói buộc trong những lao dịch của nhiều thế kỷ và vì vậy nó bị rối loạn, không rõ ràng. Dù làm bất kỳ điều gì, cái đã được biết không thể vươn tới cái không biết được. Thiền định là chết đi cái đã được biết.

Từ sự yên lặng, nhìn ngắm và lắng nghe. Sự yên lặng không là sự kết thúc của ồn ào. Sự huyền thuyên liên tục của cái trí và quả tim không kết thúc trong sự yên lặng; nó không là một sản phẩm, một kết quả của sự ham muốn, nó cũng không được sắp xếp vào chung bởi ý muốn. Tổng thể của ý thức là một chuyển động ồn ào, nhiễu loạn bên trong những biên giới của đang tạo tác riêng của nó. Bên trong biên giới này, sự yên lặng hay bất động này không là gì cả ngoại trừ sự kết thúc trong chốc lát của sự huyền thuyên; nó là sự yên lặng bị tiếp xúc bởi thời gian. Thời gian là ký ức và đối với nó sự yên lặng là lâu dài hay mau lẹ; nó có thể đo lường. Trao cho nó không gian và sự tiếp tục, và vậy thì nó trở thành một đồ chơi khác. Nhưng đây không là sự yên lặng. Mọi thứ được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ đều ở trong cánh đồng của sự nhiễu loạn, và không cách nào sự suy nghĩ có thể tự làm yên lặng chính nó. Nó có thể dựng lên một hình ảnh của sự yên lặng và qui phục, tôn sùng hình ảnh đó, như nó luôn luôn thực hiện cùng quá nhiều hình ảnh mà nó đã sáng chế, nhưng công thức của sự yên lặng của nó chính là sự tiêu cực của nó; những biểu tượng của nó chính là sự phủ nhận của thực tế. Chính sự suy nghĩ phải bật tắt cho sự yên lặng hiện diện.

Sự yên lặng luôn luôn là ngay lúc này, khi sự suy nghĩ không hiện diện. Sự suy nghĩ, luôn luôn cũ kỹ, không thể thâm nhập sự yên lặng đó mà luôn luôn mới mẻ. Cái mới mẻ trở thành cái cũ kỹ khi sự suy nghĩ tiếp xúc nó. Từ yên lặng này, nhìn ngắm và nói chuyện. Từ yên lặng này, có sự vô danh thực sự và không còn sự khiêm tốn nào khác. Kiêu ngạo luôn luôn là kiêu ngạo, mặc dù nó khoác vào vỏ ngoài của sự khiêm tốn, mà khiến cho nó khắc nghiệt và cáu kỉnh thêm. Nhưng từ yên lặng này, từ ngữ ‘tình yêu’ có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn. Yên lặng này không ở ngoài đó nhưng hiện diện nơi toàn nhiều loạn của người quan sát kết thúc.

Hồn nhiên, một mình nó, có thể là đam mê. Hồn nhiên đó không có đau khổ, không có chịu đựng, mặc dù nó đã có hàng ngàn trải nghiệm. Không phải những trải nghiệm gây thoái hóa cái trí, nhưng chính là những gì chúng lưu lại đằng sau, căn bã, những vết sẹo, những kỷ niệm. Những thứ này tích lũy, chất chồng thứ này trên thứ khác, và thế là đau khổ bắt đầu. Đau khổ này là thời gian. Nơi nào đau khổ hiện diện, hồn nhiên không còn. Đam mê không bị sinh ra từ đau khổ. Đau khổ là trải nghiệm, trải nghiệm của sống hàng ngày, sống của khó nhọc và những vui thú thoáng chốc, những sợ hãi và những chắc chắn. Bạn không thể chạy trốn những trải nghiệm, nhưng chúng không cần bám rễ trong mảnh đất của cái trí. Những gốc rễ này là nguyên nhân cho những vấn đề, những xung đột và sự đấu tranh liên tục. Không có phương cách thoát khỏi cái này nhưng hàng ngày chết đi mọi ngày hôm qua. Cái trí rõ ràng, một mình nó, có thể là đam mê. Nếu không có đam mê bạn không thể thấy cơn gió nhẹ nhẹ len lỏi giữa những chiếc lá hay ánh mặt trời trên dòng nước. Nếu không có đam mê, không có tình yêu.

Đang thấy là đang làm. Khoảng trống giữa đang thấy và đang làm là sự lãng phí của năng lượng.

Tình yêu chỉ có thể hiện diện khi sự suy nghĩ bất tằm. Sự bất tằm này không thể nào bị sáng chế bởi sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ chỉ có thể sắp xếp vào chung những hình ảnh, những công thức, những ý tưởng, nhưng sự bất tằm này không bao giờ có thể bị tiếp xúc bởi sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ luôn luôn cũ kỹ, nhưng tình yêu lại không.

Cơ thể có sự thông minh riêng của nó, mà bị làm tê liệt qua những thói quen của vui thú. Những thói quen này hủy hoại sự nhạy cảm của cơ

thể, và không nhạy cảm này khiến cho cái trí đờ đẫn. Một cái trí như thế có lẽ tỉnh táo trong một phương hướng giới hạn và chật hẹp và vẫn vậy không nhạy cảm. Chiều sâu của một cái trí như thế có thể đo lường được và bị trói buộc bởi những hình ảnh và những ảo tưởng. Sự hồi hột của nó là sự thông minh duy nhất của nó. Một cơ thể thông minh và nhẹ nhàng là điều cần thiết cho thiền định. Sự tương tác giữa cái trí thiền định và cơ thể của nó là một điều chỉnh liên tục trong sự nhạy cảm; bởi vì thiền định cần đến sự tự do. Sự tự do là kỷ luật riêng của nó. Trong sự tự do, một mình nó, có thể có sự chú ý. Nhận biết được không-chú ý là chú ý. Sự chú ý tổng thể là tình yêu. Một mình nó, có thể thấy, và đang thấy là đang làm.

Ham muốn và vui thú kết thúc trong đau khổ; và tình yêu không có đau khổ. Cái gì có đau khổ là sự suy nghĩ – suy nghĩ mà cho sự tiếp tục đến vui thú. Sự suy nghĩ nuôi dưỡng vui thú, củng cố sức mạnh cho nó. Mỗi mỗi sự suy nghĩ đang tìm kiếm vui thú, và thế là đang mời mọc đau khổ. Đạo đức mà sự suy nghĩ vun quén là phương cách của vui thú và trong nó có nỗ lực và thành tựu. Nở hoa của tốt lành không ở trong mảnh đất của sự suy nghĩ nhưng trong sự tự do khỏi đau khổ. Sự kết thúc của đau khổ là tình yêu.

Từ Bản tin 4, 1969

Cái vườn

N

ó là một cái vườn rất rộng khoảng nhiều mẫu ngay phía bên ngoài một thị trấn mở rộng lộn xộn trong vùng ngoại ô. Có những cái cây rất to và những cái bóng dày – những cây me, cây xoài, cây dừa và những cây đầy hoa. Có màu sắc khắp mọi nơi, và một cái ao cùng những bông hoa loa kèn trong nó. Và có những cây non mới trồng mà sẽ lớn lên thành những cây to vút cao. Cái vườn được bao quanh bởi những dây kẽm gai đứt khoảng và người ta phải đuổi những con dê đi lạc vào và thỉnh thoảng, một hay hai con bò.

Ngôi nhà lớn lắm, không nhiều tiện nghi và căn phòng nhìn ra một bãi cỏ cần phải tưới nước hai lần một ngày, bởi vì mặt trời quá gắt cho những cọng cỏ mỏng manh. Và luôn luôn có những con chim – vẹt, sáo đá,

sẻ, quạ, và một con chim đom to có cái đuôi dài thường đến mổ những quả dâu, và cả một con chim vàng rục thường vùn vụt qua lại giữa những chiếc lá.

Rất yên lặng trong cái vườn đó, nhưng mỗi buổi sáng khoảng bốn giờ rưỡi sẽ có tiếng ca hát, những cái radio om sòm từ bờ sông bên kia và những khoảnh khắc ngắn ngủi của tiếng cầu kinh bằng tiếng Phạn – bởi vì nó là một tháng lễ hội. Tiếng cầu kinh rất hay, nhưng phần âm nhạc lại khó chịu lắm. Một buổi chiều, cách vài trăm yard trong khu cư xá nghèo nàn, họ đang mở nhạc phim trong cái máy hát đĩa, vận âm thanh hết cỡ. Nó tiếp tục mãi đến tối; ồn ào nhất khoảng chín giờ.

Có một tiếp xúc thuộc chính trị và có những ánh đèn neon sáng rực và một người chính trị đang diễn thuyết. Chắc chắn ông ấy đang hứa hẹn những điều kỳ diệu nhất. Ông ấy cũng luôn luôn thay đổi như khán giả, mà sẽ bầu tùy theo những ưa thích của họ. Thật ra nó là một giải trí, kéo dài suốt nhiều tiếng đồng hồ.

Lại nữa vào sáng sớm âm nhạc tôn giáo sẽ bắt đầu; bạn thấy chòm sao Thập tự nam trên những cây dừa; và có sự yên lặng của đất đai.

Qua chính ông ấy, người chính trị đang tìm kiếm quyền hành cho đảng phái của ông ấy. Sự ham muốn thống trị, vâng lời và được vâng lời dường như quá gần gũi với con người. Bạn thấy điều này trong một em bé và trong một người tạm gọi là trưởng thành – cùng tất cả tinh tế, tàn nhẫn và xấu xa của nó. Những người độc tài, những người giáo sĩ và người đứng đầu gia đình, dù đó là một đàn ông hay một phụ nữ, dường như đòi hỏi sự vâng lời này. Họ đảm trách uy quyền mà họ đã chiếm đoạt hay được trao cho bởi truyền thống, hay họ kiếm được bởi vì tình cờ họ lớn tuổi hơn. Khuôn mẫu này được lặp lại khắp mọi nơi.

Sở hữu và bị sở hữu là đầu hàng cấu trúc của quyền hành này. Từ niên thiếu sự ham muốn quyền hành, vị trí và thanh danh này được khuyến khích qua so sánh và đo lường. Từ điều này sinh ra xung đột, đấu tranh để đạt được, để trở thành một người thành công và để thành tựu. Và cái người được kính trọng quá nhiều đang biểu lộ sự bất kính đối với những người khác. Người giám đốc có chiếc xe đẹp để nhận được sự kính trọng, và anh

ấy, luân phiên, có sự kính trọng nhiều cho chiếc xe đẹp đẽ hơn, ngôi nhà khang trang hơn, lợi tức nhiều hơn.

Cũng giống hết trong cấu trúc thuộc tôn giáo của hàng giáo sĩ và cả trong thứ bậc của những thần thánh. Cách mạng cố gắng phá sập điều này nhưng chẳng mấy chốc cùng khuôn mẫu được lặp lại với những người độc tài ngồi chót vót. Phô trương sự khiêm tốn trở thành một việc xấu xa trong phương cách sống này.

Vâng lời là bạo lực, và khiêm tốn không liên quan với bạo lực. Tại sao một con người phải có sợ hãi, kính trọng, và bất kính này? Anh ấy sợ hãi sống cùng tất cả những rối loạn và những lo âu của nó, và anh ấy sợ hãi những thần thánh của cái trí riêng của anh ấy. Do bởi sợ hãi mới dẫn đến quyền hành và hung hăng.

Mảnh trí năng nhận biết điều này nhưng không làm gì cho nó, và thế là nó dựng lên một xã hội, một nhà thờ, nơi sợ hãi này được nuôi dưỡng và duy trì, cùng nhiều tẩu thoát của nó. Sợ hãi không thể được khuất phục bởi sự suy nghĩ, bởi vì sự suy nghĩ đã nuôi dưỡng sợ hãi. Chỉ khi nào sự suy nghĩ yên lặng thì mới có cơ hội cho sợ hãi kết thúc. Chắc chắn, cái người ganh đua và có quyền hành không có tình yêu, mặc dù anh ấy có lẽ có một gia đình và con cái mà anh ấy quả quyết rằng anh ấy thương yêu.

Nó thực sự là một thế giới của sự đau khổ vô cùng, và người ta phải là một người ngoài cuộc để thương yêu. Là một người ngoài cuộc là ở sống một mình, không ràng buộc.

Từ Bản tin 5, 1970

Vấn đề của sống

Malibu, California, ngày 3 tháng 3 năm 1970

N

hững hòn núi cô đơn quá. Đã có mưa suốt nhiều ngày và những hòn núi xanh lá cây lóng lánh. Hầu như chúng đã trở thành xanh sẫm, và trong no đủ chúng đang khiến cho bầu trời trở thành đẹp đẽ và rạng rỡ. Có sự yên

lặng thăm thẳm, mà gần gần giống âm thanh của những con sóng vỗ bờ khi bạn giẫm trên bãi cát ướt sũng của bãi biển. Gần biển không có sự yên lặng ngoại trừ trong quả tim của bạn, nhưng lẫn trong những hòn núi, trên con đường uốn khúc, sự yên lặng hiện diện khắp mọi nơi. Sự ồn ào của thị trấn, tiếng gầm thét của xe cộ và tiếng âm âm của những con sóng không thể nghe được.

Người ta luôn luôn lúng túng về hành động, và mỗi lúc nó càng bối rối hơn khi người ta thấy sự phức tạp của sống. Có quá nhiều việc nên được làm và có những việc cần hành động tức khắc. Thế giới quanh chúng ta đang thay đổi mau lẹ – những giá trị của nó, luân lý của nó, những chiến tranh và hòa bình của nó. Người ta hoàn toàn không hiểu rõ sự tức khắc của hành động. Nhưng vẫn vậy người ta luôn luôn đang tự hỏi rằng, người ta nên làm gì khi bị đối diện với vấn đề to tát của sống. Người ta đã mất đi sự trung thành trong mọi thứ – trong những người lãnh đạo, trong những người thầy, trong những niềm tin – và người ta thường ao ước có được một nguyên tắc rõ ràng nào đó mà sẽ thấp sáng con đường, hay một uy quyền để chỉ bảo người ta phải làm gì. Nhưng trong những quả tim của chúng ta, chúng ta biết rằng đây sẽ là cái gì đó chết rồi và kết thúc. Luôn luôn chúng ta quay lại để tự hỏi chính mình tất cả việc đó là gì và chúng ta phải làm gì.

Như người ta có thể quan sát, chúng ta luôn luôn hành động từ một trung tâm – một trung tâm mà thu rút và lan rộng. Thỉnh thoảng nó là một vòng tròn rất nhỏ và tại những thời điểm khác nó lại bao quát, riêng biệt và hoàn toàn thỏa mãn. Nhưng luôn luôn nó là một trung tâm của phiền muộn và đau khổ, của những hân hoan thoáng chốc và những bất hạnh, những mê say hay quá khứ buồn bã. Nó là một trung tâm mà một cách có ý thức hay không ý thức, hầu hết chúng ta đều biết, và từ trung tâm này chúng ta hành động và có được gốc rễ của chúng ta. Vấn đề của phải làm gì, bây giờ hay ngày mai, luôn luôn được hỏi từ trung tâm và giải đáp phải luôn luôn có thể được công nhận bởi trung tâm. Khi đã nhận được sự giải đáp hoặc từ một người khác hoặc từ chính chúng ta, chúng ta tiến tới để hành động tùy theo sự giới hạn của trung tâm. Nó giống như một con thú bị cột vào một cái cột, hành động của nó phụ thuộc vào chiều dài của sợi dây cột. Hành động này không bao giờ được tự do và vì vậy luôn luôn có đau khổ, bất an và rối loạn.

Vì nhận ra điều này, trung tâm tự nói với chính nó: làm thế nào tôi sẽ được tự do, được tự do để sống hạnh phúc, trọn vẹn, khoáng đạt, và hành động mà không có đau khổ hay hối tiếc? Nhưng nó vẫn còn là trung tâm đang đưa ra câu hỏi. Trung tâm là quá khứ. Trung tâm là ‘cái tôi’ cùng những hoạt động ích kỷ của nó mà biết hành động chỉ dựa vào phần thưởng và hình phạt, thành công hay thất bại, và những động cơ, những nguyên nhân và những hậu quả của nó. Nó bị trói buộc trong sợi dây xích này và sợi dây xích này là trung tâm đó và ngục tù đó.

Có một hành động khác mà hiện diện khi có một không gian mà không có một trung tâm, một kích thích trong nó không có nguyên nhân và hậu quả. Từ cái này, đang sống là hành động. Ở đây, vì không có trung tâm, bất kỳ việc gì được làm là tự do, hân hoan, không đau khổ và không vui thú. Không gian và tự do này không là một kết quả của nỗ lực và thành tựu, nhưng khi trung tâm kết thúc, cái còn lại hiện diện.

Nhưng chúng ta sẽ hỏi làm thế nào trung tâm này có thể kết thúc, tôi sẽ làm gì để kết thúc nó, tôi sẽ thực hiện những kỷ luật nào, những hy sinh nào, những nỗ lực to tát nào? Không, chỉ thấy mà không chọn lựa những hoạt động của trung tâm, không phải như một người quan sát, không phải như một người đứng ngoài đang nhìn vào phía bên trong, nhưng chỉ quan sát mà không có người kiểm duyệt. Vậy thì, bạn có lẽ nói tôi không thể thực hiện nó, tôi luôn luôn đang nhìn bằng đôi mắt của quá khứ. Vậy thì, hãy nhận biết nhìn bằng đôi mắt của quá khứ, và ở lại cùng nó. Đừng cố gắng làm bất kỳ việc gì về nó; hãy đơn giản và biết rằng bất kỳ việc gì bạn cố gắng làm sẽ chỉ củng cố trung tâm đó và là một phản hồi của sự ham muốn riêng để tẩu thoát của bạn.

Thế là không tẩu thoát, không nỗ lực và không tuyệt vọng. Vậy thì, bạn có thể thấy ý nghĩa trọn vẹn của trung tâm đó và sự nguy hiểm vô cùng của nó, và từng đó đã đầy đủ rồi.

Từ Bản tin 6, 1970

Cây sồi

S

áng hôm đó cây sồi rất yên lặng. Nó là một cái cây khổng lồ trong rừng; nó có một cái thân thật to và những cái cành của nó thật cứng cáp phía trên mặt đất, tỏa ra mọi phương hướng, yên lặng, vững vàng và bất động. Nó là bộ phận của quả đất giống như những cái cây khác chung quanh nó. Những cây khác sẽ la hét cùng gió, đùa giỡn cùng nó, và mỗi chiếc lá sẽ là bộ phận của gió. Những chiếc lá nhỏ nhắn của cây sồi cũng đùa giỡn cùng nó, nhưng có sự cao quý vô cùng và một chiều sâu của sự sống mà bạn cảm thấy khi bạn nhìn ngắm. Cây thường xuân đang bám vào nhiều cái cây, leo thẳng đứng lên ngọn của những cành cao nhất, nhưng cây sồi lại không có dây tầm gửi nào. Thậm chí những cây thông cũng có cây thường xuân dai dẳng ăn bám này, mà, nếu được cho phép, sẽ hủy diệt chúng. Và trong cánh rừng đó có bảy hay tám cây gỗ đỏ đồ sộ, cao vút mà chắc đã mọc lên cách đây nhiều thế kỷ. Chúng được vây quanh bởi những cây hoa sơn lựu, và trong mùa xuân cái rừng này là nơi thiêng liêng không những dành cho chim chóc và những con thỏ, con gà lôi và những động vật nhỏ khác, nhưng còn cả cho những con người ưa thích đến đó. Bạn có thể ngồi lặng lẽ hàng tiếng đồng hồ cùng những cây thủy tiên có hoa màu vàng nhạt và những cây hoa đỗ quyên đầy màu sắc và nhìn ngắm bầu trời xanh qua những chiếc lá. Nó là một nơi mê đắm và tất cả những cái cây to lớn này là những người bạn của bạn, nếu bạn muốn bạn bè.

Nó là một nơi của vẻ đẹp lạ thường, yên lặng, biệt lập, và con người đã làm hư hỏng nó. Lạ lùng biết bao khi con người đã xúc phạm thiên nhiên bằng sự giết chóc của họ, bằng sự ồn ào và thô tục của họ. Nhưng ở đây, cùng những cây gỗ đỏ và những cây sồi và tất cả những bông hoa mùa xuân, nó là một nơi thiêng liêng cho cái trí yên lặng, cho một cái trí mà kiên định và vững vàng như những cái cây đó – không phải từ niềm tin nào đó, giáo điều nào đó hay trong mục đích hiến dâng nào đó; cái trí tự do không cần đến những thứ này. Đang nhìn ngắm những cái cây đó mà yên lặng lạ thường vào buổi chiều đó – bởi vì bạn không thể nghe tiếng xe cộ – con đường ở khá xa và những căn nhà gần bên yên lặng; có một yên lặng tuyệt đối. Thậm chí cơn gió nhẹ đã ngừng thổi và không một chiếc lá lay động. Lá cỏ mùa xuân là một màu xanh thanh thoát; hầu như bạn không dám chạm vào nó. Quả đất, những cái cây và con chim trĩ mà nhìn ngắm bạn, không thể tách rời được. Nó là tất cả bộ phận của chuyển động lạ thường của sự sống và đang sống, chiều sâu của nó sự suy nghĩ không bao

giờ có thể tiếp xúc được. Mạnh trí năng có lẽ quay cuồng vô vàn lý thuyết quanh nó, thiết lập một cấu trúc triết học quanh nó, nhưng sự diễn tả không là vật được diễn tả. Nếu bạn ngồi yên lặng, xa khỏi quá khứ, vậy thì có lẽ bạn sẽ cảm thấy cái này; không phải bạn như một con người tách rời đang cảm thấy nó, nhưng trái lại bởi vì cái trí yên lặng tuyệt đối đến độ có một nhận biết vô hạn mà không có sự phân chia bởi người quan sát.

Và nếu bạn lang thang ra xa một chút xíu, có một trang trại với những con heo thật to – những núi thịt tươi đang sẵn sàng tung ra chợ. Họ nói đó là một ngành kinh doanh rất béo bở. Bạn sẽ thấy một chiếc xe tải lớn đang trên con đường nông trại gồ ghề khúc khuỷu và sẽ có vài con heo ngày hôm sau. ‘Nhưng chúng tôi phải sống’, họ nói, và vẻ đẹp của quả đất bị lãng quên.

Từ Bản tin 8, 1970

Tự do là trật tự

N

ếu bạn là một người thành phố, có lẽ bạn sẽ không bao giờ trải nghiệm sự đe dọa lạ lùng của cánh rừng ít người qua lại. Nó là một khu bảo tồn hươu nai, khá gần thành phố xấu xí cùng sự tồi tàn, dơ bẩn, ồn ào của nó, và những đường phố, nhà cửa chật hẹp. Chẳng có bao nhiêu người đến khu rừng này. Người ta hiếm khi nào bắt gặp bất kỳ ai ngoại trừ một hay hai dân làng, và đây là những người rất yên lặng, không nhận biết sự quan trọng riêng của họ. Bị kiệt sức bởi lao động, thu vào cái vỏ, họ gầy còm và khá đói, và có đau khổ trong hai mắt của họ.

Khu bảo tồn này được bao bọc bởi những cái cọc cao và dây kẽm gai, và hươu nai trong nó cũng nhút nhát như những con rắn. Chúng sẽ thấy bạn xuất hiện và nhẹ nhàng biến mất vào những bụi cây. Có những con hươu có đốm, đầy vẻ quyến rũ hiền lành, cùng sự tò mò vô bờ bến, nhưng sự sợ hãi con người của chúng còn mãnh liệt hơn sự tò mò của chúng. Một số khá to lớn. Tiếp theo có những con màu đen với những cái sừng cong cong đâm thẳng về phía trước. Thậm chí chúng còn nhút nhát hơn nhiều. Và bên ngoài hàng rào có những con khác khá thuần phục. Chúng sẽ cho

phép bạn đến rất gần. Dĩ nhiên bạn không thể chạm vào chúng, nhưng chúng thực sự không sợ hãi. Chúng sẽ ngừng lại trong vài phút để quan sát bạn với hai tai của chúng vênh ngược lên và cái đuôi cụt ngùn ve vẩy liên tục. Những con bên trong sẽ tập hợp lại vào chiều tối trong một bãi cỏ nhỏ. Có lẽ bạn sẽ thấy một trăm con hay khoảng từng đó. Trong cái rừng này không thứ gì bị giết chết bởi con người, không con chim hay con rắn nào và dĩ nhiên, không con hươu nào bị giết.

Người ta hiếm khi thấy những con rắn nhưng ở đó có nhiều lắm – vô số loại nguy hiểm và cũng cả những con vô hại. Một lần, khi chúng tôi đang đi trên ụ sỏi nhỏ được tạo ra bởi những con kiến, chúng tôi thấy một con rắn. Chúng tôi đi thẳng đến nó, khá gần, có lẽ cách vài feet. Nó là một con rắn dài, to, sáng rực trong ánh sáng buổi chiều, cái lưỡi đen bóng của nó thụt ra thụt vào. Vài người lao động đi ngang qua nói rằng nó là một con rắn hổ mang và chúng tôi nên tránh xa nó.

Chiều tối đầu tiên khi chúng tôi ở trong khu bảo tồn này, sự đe dọa lạ lùng của cái rừng được cảm thấy rất mãnh liệt. Mặt trời đã lặn, và đã rất tối. Bạn cảm thấy sự đe dọa này đang bao vây bạn, và nó theo cùng bạn trên con đường bạn đang đi. Nhưng ngày thứ hai và thứ ba bạn hoàn toàn được nghênh đón ở đây.

Những người thông minh không cần kỷ luật; chỉ những người mất cân bằng mới cần phải kiềm chế, kháng cự, và bị cảm dỗ. Những người thông minh nhận biết những ham muốn của họ, những thôi thúc của họ, và thậm chí sự cảm dỗ không nảy ra trong họ. Những người lành mạnh rất mạnh mẽ mà không biết sự mạnh mẽ. Chỉ những người yếu ớt mới biết sự yếu ớt riêng của họ, và thế là sự lôi cuốn và sự đấu tranh chống lại sự cảm dỗ. Thật ra không có sự cảm dỗ nếu bạn cho phép hai mắt của bạn khoáng đạt – không chỉ mắt thuộc tinh thần nhưng còn cả mắt thuộc giác quan. Những người không chú ý bị trói buộc trong những vấn đề mà không chú ý của họ nuôi dưỡng. Nó không có nghĩa rằng những người thông minh và những người lành mạnh không có những ham muốn. Đối với họ nó không là một vấn đề. Vấn đề nảy sinh chỉ khi nào sự ham muốn bị biến thành vui thú bởi sự suy nghĩ.

Do bởi chống lại sự tìm kiếm vui thú này nên con người mới dựng lên sự kháng cự, bởi vì anh ấy nhận biết rằng có đau khổ dính dáng với nó, hay nói khác đi, chính là môi trường sống, văn hóa, đã mang vào trong anh ấy sự sợ hãi của vui thú tiếp tục.

Sự kháng cự trong bất kỳ hình thức nào là bạo lực và tất cả sống của chúng ta được đặt nền tảng trên sự kháng cự này. Sau đó sự kháng cự trở thành kỷ luật. Từ ngữ ‘kỷ luật’, giống như quá nhiều từ ngữ khác, đã bị lạm dụng, bị diễn giải tùy theo những gia đình, những cộng đồng, những văn hóa khác nhau. Kỷ luật có nghĩa học hành. Học hành không có nghĩa một thực tập, một bất chú, tuân phục. Học hành về cách cư xử, cách hành động trong sự liên hệ, là sự tự do để quan sát về chính bạn, về tư cách của bạn.

Nhưng đang thấy này về chính bạn như bạn là, không thể xảy ra nếu tự do bị phủ nhận. Vì vậy tự do là cần thiết để học hành về bất kỳ thứ gì, về con hươu đó, con rắn đó, và về chính bạn.

Sự luyện tập thuộc quân đội và sự tuân phục vào vị giáo sĩ đều giống hệt nhau, và sự vâng lời là kháng cự lại tự do. Thật lạ lùng làm sao khi chúng ta đã không vượt trên và vượt khỏi cánh đồng chật hẹp của sự kiểm chế, kiểm soát, vâng lời, và uy quyền của quyền sách. Bởi vì trong tất cả điều này, cái trí không bao giờ có thể thăng hoa. Làm thế nào bất kỳ thứ gì có thể thăng hoa bên trong sự tối tăm của sợ hãi?

Nhưng tuy nhiên, người ta phải có trật tự; nhưng sự trật tự của kỷ luật, sự trật tự của luyện tập, là cái chết của tình yêu. Người ta phải đứng giờ, ý tứ. Nhưng sự ý tứ này, nếu nó bị bắt buộc, trở thành hơi hợt, một lễ phép thuộc nghi thức. Trật tự sẽ không tìm được trong vâng lời. Có trật tự tuyệt đối, như trong toán học, khi sự hỗn loạn của vâng lời được hiểu rõ. Không phải là trật tự trước tiên và sau đó tự do, nhưng tự do là trật tự.

Không ham muốn là vô trật tự, nhưng hiểu rõ ham muốn, cùng sự vui thú của nó, là trật tự.

Chắc chắn, trong tất cả việc này, việc duy nhất mà tạo ra một trật tự nhạy cảm – không có ý muốn mà sắp xếp, tuân theo, khẳng định – là tình yêu. Và nếu không có tình yêu sự trật tự được thiết lập là sự hỗn loạn.

Bạn không thể vun quén tình yêu, vì vậy bạn không thể vun quén trật tự. Bạn không thể nhắc nhở và học hành tình yêu bằng cách luyện tập nó. Sự hung hăng đến từ sự luyện tập này, và cả sự sợ hãi.

Vì vậy, người ta sẽ làm gì? Bạn thấy tất cả điều này; bạn thấy sự tổn hại vô cùng mà con người đang gây ra cho con người. Bạn không thấy sự tích cực lạ thường khi phủ nhận; sự phủ nhận của cái giả dối là sự thật. Không phải rằng bạn thay thế sự phủ nhận bởi sự thật – nhưng chính hành động của sự phủ nhận là sự thật. Đang thấy là đang làm, và bạn không phải làm bất kỳ việc gì nữa.

Từ Bản tin 10, 1974

Thông minh và hành động tức khắc

S

áng hôm đó còn rất sớm và thung lũng yên lặng vô cùng. Mặt trời vẫn chưa ló dạng đằng sau những quả đồi và những đỉnh núi tuyết vẫn còn tối thui. Suốt nhiều ngày mặt trời rất rõ ràng, chói chang và khá nóng. Nó sẽ không kéo dài lâu lắm, và tuy nhiên sáng nay bầu trời lại rất xanh, mặt trời bắt đầu chạm đỉnh núi tuyết, và ở phía tây có những đám mây đen kịt. Không khí trong lành. Tại độ cao đó những hòn núi dường như rất gần. Chúng đứng tách biệt, cô đơn, và đã có cảm thấy lạ thường của sự gần gũi và một ý thức của khoảng cách vô hạn. Khi bạn nhìn ngắm chúng, bạn nhận biết tuổi tác của quả đất và sự mỏng manh riêng của bạn. Bạn chết đi và chúng vẫn còn, những hòn núi, những quả đồi, những cánh đồng xanh rì và con sông. Chúng sẽ luôn luôn hiện diện ở đó, và bạn cùng những lo âu của bạn, những nghèo khó và đau khổ của bạn sẽ chết đi.

Luôn luôn do bởi sự không vĩnh cửu này nên con người mới tìm kiếm cái gì đó vượt khỏi những quả đồi, trao cho nó sự vĩnh cửu, sự cao cả, vẻ đẹp, mà chính anh ấy không có. Nhưng việc này không xóa sạch những phiền muộn của anh ấy, lắng dịu sự đau khổ hay bất an của anh ấy. Ngược lại nó trao sức sống mới cho sự bạo lực và những độc ác của anh ấy. Thần thánh của anh ấy, những hoang tưởng của anh ấy, sự tôn sùng chính thể của anh ấy không kết thúc sự đau khổ của anh ấy.

Con chim ác là trên cây thông trông thấy một con chuột nhỏ đang chạy qua đường, và trong tích tắc con chuột bị chớp lấy và mang đi. Chỉ có âm thanh xa xa của tiếng chuông đeo trên cổ con bò và của một con suối đang đổ xô vào thung lũng, nhưng từ từ buổi sáng yên lặng đã mất đi trong tiếng ồn ào của xe cộ và tiếng âm âm bên kia con đường nơi một cái nhà đang được xây dựng.

Liệu có tánh cá thể? Hay chỉ là một tập thể của vô số hình thức khác nhau của tình trạng bị quy định? Rốt cuộc, cái gì tạm gọi là cá thể là thể giới, văn hóa, môi trường thuộc kinh tế và xã hội. Anh ấy là thể giới và thể giới là anh ấy; và tất cả sự bất an và đau khổ bắt đầu khi anh ấy tự tách khỏi thể giới và theo đuổi tài năng hay tham vọng, khuynh hướng và vui thú riêng của anh ấy. Dường như một cách sâu thẳm chúng ta không nhận ra rằng chúng ta là thể giới, không chỉ tại mức độ bên ngoài, nhưng còn cả tại tâm điểm của thân tâm chúng ta. Trong thực hiện một tài năng đặc biệt dường như chúng ta nghĩ rằng chúng ta đang tự thể hiện như những cá thể và, đang kháng cự mọi hình thức của xâm phạm, quả quyết vào sự thực hiện nó. Không phải do bởi tài năng, vui thú hay ý muốn mà khiến cho chúng ta thành những cá thể. Ý muốn, dù người ta chẳng có tài năng bao nhiêu, và sự thôi thúc của ham muốn là bộ phận của toàn cấu trúc của thể giới này.

Chúng ta không chỉ là những nô lệ của văn hóa mà chúng ta được nuôi nấng trong đó; chúng ta còn là những nô lệ cho đám mây dày đặc của đau khổ và phiền muộn của tất cả nhân loại, cho sự mênh mông của rối loạn, bạo lực và tàn ác của nó. Dường như chúng ta không bao giờ chú ý đến sự đau khổ chồng chất của nhân loại. Chúng ta cũng không nhận biết sự bạo lực kinh hoàng mà đã và đang tập hợp từ thể hệ sang thể hệ. Chúng ta quan tâm đúng đắn đến sự thay đổi hay đổi mới phía bên ngoài của cấu trúc xã hội cùng sự bất công, sự nghèo khổ, những chiến tranh của nó, nhưng chúng ta lại cố gắng thay đổi nó qua bạo lực hay phương cách từ từ của sự lập pháp. Trong khoảng giữa có nghèo khổ, chiến tranh, đói khát và sự bất hòa mà tồn tại giữa con người và con người. Dường như chúng ta hoàn toàn không chú ý đến những đám mây chồng chất rộng lớn mà con người đã tập hợp suốt hàng thế kỷ trên hàng thế kỷ – sự đau khổ, sự thù hận và những khác biệt giả tạo của tôn giáo và chủng tộc. Những việc này hiện diện ở đó, như cấu trúc bên ngoài hiện diện ở đó, đầy thực tế, đầy sinh lực, đầy hiệu quả. Chúng ta lơ là những tích lũy giấu giếm và tập trung vào sự đổi mới

phía bên ngoài. Có lẽ sự phân chia này là nguyên nhân cốt lõi nhất của sự thoái hóa của chúng ta.

Điều gì quan trọng là suy nghĩ về sự sống không phải như một phía bên trong và phía bên ngoài, nhưng như một tổng thể, như một chuyển động kết dính tổng thể. Vậy thì, hành động có một ý nghĩa khác hẳn, bởi vì lúc đó nó không là từng phần. Chính là hành động tách rời hay từng phần mới chong chóng đám mây của sự đau khổ. Tốt lành không là sự đối nghịch của xấu xa. Tốt lành không liên quan với xấu xa. Nó nở hoa chỉ khi nào sự đau khổ kết thúc.

Vậy thì, làm thế nào con người sẽ tự giải thoát khỏi sự hỗn loạn, sự bạo lực và sự đau khổ này? Chắc chắn không phải nhờ vào sự vận hành của ý muốn cùng tất cả những nhân tố và khẳng định, kháng cự và xung đột của nó. Sự nhận biết hay sự hiểu rõ của điều này là thông minh. Chính là thông minh này mới xua tan tất cả những kết hợp của đau khổ, bạo lực và xung đột. Nó giống như đang thấy một nguy hiểm. Vậy thì có hành động tức khắc – không phải hành động của ý muốn mà là sản phẩm của sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ không là thông minh. Thông minh có thể sử dụng sự suy nghĩ, nhưng khi sự suy nghĩ xoay sở để giam cầm thông minh này cho những sử dụng riêng của nó, vậy thì nó trở thành xảo quyệt, ranh mãnh, hủy hoại.

Vì vậy, thông minh không là thông minh của bạn hay thông minh của tôi. Nó không phụ thuộc vào người chính trị, người giáo viên, hay đảng cứu rỗi. Thông minh này không thể đo lường được. Thật ra nó là một trạng thái của trống không.

Từ Bản tin 11, 1971

Con sông

Amsterdam, Hà lan, tháng 5 năm 1968

N

ơi này con sông đặc biệt rộng, sâu và sạch. Ở xa xa trên cao là thành phố rất cổ, có lẽ một trong những thành phố cổ nhất trong thế giới. Nhưng nó ở cách xa khoảng chừng một dặm, và mọi bản thiêu của thành phố dường như

đã được tẩy rửa bởi con sông, và ở đây nước rất sạch, đặc biệt giữa dòng sông. Phía bờ này của con sông có nhiều tòa nhà, không đẹp lắm, nhưng bên bờ kia là lúa mì mùa đông mới gieo, bởi vì nước sông dâng cao hai mươi hay ba mươi feet trong suốt mùa mưa và đất đai cả hai bờ được đắp bồi phù sa – và xa xa khỏi hai bờ là làng mạc, cây cối và những cánh đồng lúa mì và một loại hạt lương thực khác.

Nó là một vùng quê đẹp, thoáng đãng, bằng phẳng và trải dài đến tận chân trời. Đặc biệt cây cối rất già nua – cây me, cây xoài – và vào chiều tối, ngay khi mặt trời đang lặn, sẽ ập xuống đất đai một ý thức của an bình lạ thường – một ân lành mà bạn sẽ không bao giờ tìm thấy trong bất kỳ nhà thờ hay đền chùa nào.

Trên bờ này của con sông có bốn vị khất sĩ, thầy tu, mỗi vị đang bán vật dụng riêng của anh ấy – những thượng đế. Họ đang kêu gào và một đám đông tụ họp quanh mỗi người. Nhưng cái người kêu gào to nhất, lặp lại những từ ngữ tiếng Phạn và được bao bọc bởi những chuỗi hạt và những vật biểu hiệu cấp bậc khác của nghề nghiệp anh ấy, thu hút nhiều người nhất, và đến lúc này bạn thấy ba thầy tu khác len lén đi khỏi, còn lại duy nhất vị thầy tu này cùng những thượng đế, những câu kinh kệ và những chuỗi.

Sự tưởng tượng và sự lãng mạn khước từ tình yêu, bởi vì tình yêu là sự vĩnh hằng riêng của nó. Con người đã tìm kiếm qua vô vàn những thượng đế, những học thuyết và những hy vọng, cái gì đó mà không bị trói buộc bởi thời gian. Sự sinh ra của một em bé không là sự thể hiện của cái gì đó mới mẻ. Sự sống đến và đi. Có chết, có đau khổ và tất cả những ranh mãnh mà con người có thể sáng chế, và chuyển động của thay đổi này, chết đi và sinh ra vẫn còn ở bên trong chu kỳ của thời gian.

Thời gian là sự suy nghĩ; và sự suy nghĩ là kết quả của quá khứ. Cái mà có sự tiếp tục – nguyên nhân mà sản sinh hậu quả và luân phiên hậu quả mà trở thành nguyên nhân – là bộ phận của chuyển động thời gian này. Trong cái bẫy của chuyển động thời gian này con người đã bị trói buộc và anh ấy tận dụng mọi công cụ của lãng mạn và tưởng tượng để sáng chế một giả tạo của điều gì anh ấy gọi là vĩnh cửu. Và từ việc này nảy sinh sự ham muốn, cùng vui thú của nó, cho cái bất diệt, một tình trạng không chết mà anh ấy hy vọng trải nghiệm qua những hình ảnh của cái trí.

Những tôn giáo đã công hiến một giả mạo của sự thật. Vấn đề khẩn cấp nhất là nhận biết tất cả điều này và sự ranh mãnh hiện diện qua cái giả mạo. Có một trạng thái không là sự tưởng tượng và sự ưa thích thuộc lãng mạn, không thuộc thời gian cũng như không là sản phẩm của sự suy nghĩ và sự trải nghiệm. Nhưng muốn bắt gặp nó, tất cả những kho báu giả mạo mà chúng ta đã áp ủ phải được quảng đi – chôn vùi thật sâu đến độ một người khác không thể tìm được nó. Bởi vì những người khác nghĩ rằng anh ấy phải trải qua những sự việc đó mà bạn đã quảng đi, và đó là lý do tại sao điều gì bạn quảng đi phải không bao giờ được phát hiện bởi những người khác. Bởi vì từ việc này nảy sinh sự bất chước, và những kho báu giả mạo được sáng chế. Muốn phủ nhận chúng không cần nỗ lực, không ý muốn mãnh liệt cũng như không sự quyến rũ của cái gì đó to tát hơn; bạn quảng đi rất nhẹ nhàng bởi vì bạn thấy sự giả mạo của chúng, sự nguy hiểm của chúng và giá trị phiền toái cũng như sự thô thiển vốn có sẵn của chúng.

Cái trí không thể sáng chế cái được gọi là vĩnh cửu – giống như nó không thể vun quén tình yêu. Vĩnh cửu cũng không thể được khám phá bởi một cái trí đang tìm kiếm nó. Và cái trí không đang tìm kiếm vĩnh cửu là một cái trí lãng phí. Cái trí là một dòng chảy, rất sâu tại trung tâm và rất nông tại ngoại vi – giống như một con sông mà có dòng chảy mạnh mẽ ở giữa và những luồng nước lặng lẽ tại hai bờ của nó.

Nhưng dòng chảy sâu có khối lượng của ký ức đằng sau nó, và ký ức này là sự tiếp tục mà trôi qua thị trấn, mà bị ô ứ, mà được tẩy sạch lại. Khối lượng của ký ức cho sức mạnh, thôi thúc, hùng hổ và chọn lọc. Chính là ký ức sâu thẳm này mà tự biết nó là tro bụi của quá khứ, và chính là ký ức này mà phải kết thúc.

Không có phương pháp để kết thúc nó, không kho báu nào sẽ mua được trạng thái mới mẻ. Đang thấy của tất cả điều này là sự kết thúc của nó. Chỉ khi nào khối lượng khổng lồ này kết thúc thì mới có thể có được một khởi đầu mới mẻ. Từ ngữ không là sự thật; sự đo lường của từ ngữ phủ nhận cái thực sự.

Từ Bản tin 12, 1971-2

Sự liên hệ là gì?

L

oan báo tại phi trường đã nói rằng chuyến bay vẫn chưa rời Milan do bởi sương mù và yêu cầu tất cả chúng tôi kiên nhẫn chờ đợi một tiếng đồng hồ hay hơn nữa; và chúng tôi chờ đợi. Tất cả chúng tôi đang đi đến Rome và có một đám đông lớn trong phòng chờ, những người rất thông minh bảnh bao, những người để tóc dài và những người để tóc ngắn; một cậu trai ôm một cô gái, hoàn toàn không chú ý đến tất cả những người khác, và một cậu trai khác với cây đàn ghi ta bắt đầu gõ bập bùng trên nó. Một số người hút thuốc và rất đông người đang uống rượu. Trong phòng nóng lắm và có một mùi gắt của nước hoa rẻ tiền.

Sự liên hệ là gì? Sự liên hệ là gì giữa cậu trai và cô gái, hay người phụ nữ thông minh đó với người chồng của cô ấy, người phụ nữ đứng tuổi đó với cậu trai mà đang được đưa lên máy bay để đi xem những thành phố cổ xưa của Ý? Làm thế nào có thể có sự liên hệ giữa một người đàn ông và một người phụ nữ, hay bất kỳ người nào, nếu người ta tham vọng, tự mê mải trong tham vọng đó, hoàn toàn tự cho mình là trung tâm? Bạn có thể thấy sự cần cỗi trên những khuôn mặt của những người mà toàn hoạt động của họ loanh quanh trong ‘cái tôi’ và ‘cái bạn’. Có lẽ có một tiếp xúc thuộc thân thể, và có thể tất cả sự liên hệ, những liên hệ hời hợt hay những liên hệ tạm gọi là sâu đậm, đều ở tại mức độ đó. Làm thế nào bạn có thể có liên quan với một người khác nếu bạn ngờ vực, nếu bạn nghĩ rằng bạn luôn luôn đúng đắn và không bao giờ thú nhận sự cảm thấy của sai lầm? Người đàn ông đó cùng sự kiêu hãnh cổ xưa của chủng tộc hay sự quan trọng tương tượng, sự liên hệ của anh ấy có thể là gì ngoại trừ thuộc vật chất và bên ngoài? Làm thế nào hai người loạn thần kinh, đang sống trong cùng căn nhà, đang gọi lẫn nhau là chồng hay vợ, có bất kỳ loại liên hệ nào? Có những vợ chồng dường như cùng nhau hạnh phúc sâu đậm thêm khi trải qua lo lắng, phiền muộn và đau khổ, với nhiều tiếc nuối và thất bại – bạn sẽ nói rằng họ hạnh phúc trong sự liên hệ của họ, cả vật chất và tinh thần, nhưng làm thế nào người ta có thể có bất kỳ sự liên hệ gì với người còn lại nếu ‘cái tôi’ là quan trọng nhất, nếu một người hung hăng, ghen tuông, và người còn lại phải chịu đựng? Chắc chắn, sự liên hệ đúng đắn không thể tồn tại trong bất kỳ những việc này.

Có những người hoàn toàn say đắm lẫn nhau, cùng nhau làm mọi việc mà chẳng có bao nhiêu quan tâm phía bên ngoài, hài lòng khi sống trong cùng căn phòng, không ra ngoài vào những buổi tối. Sự liên hệ như thế có lẽ rất lạ lùng, nhưng sống không hẳn là sự liên hệ tốt đẹp như thế. Sống còn là cái gì đó nhiều hơn nữa, còn bao la vượt khỏi sự chuyển động tự-thỏa mãn của sự liên hệ hạnh phúc. Thực sự có sự liên hệ cùng một người khác chỉ khi nào sự tham vọng, ngờ vực, ganh đua, ý thức của chiếm hữu, cùng tất cả những cay đắng, tức giận, thất vọng của nó hoàn toàn không còn tồn tại.

Sự liên hệ như thế hiếm hoi lắm, nhưng nếu không có sự hiếm hoi đó sống bị trói buộc trong những tầm thường. Sống gồm cả chết, tình yêu và sự hiểu rõ của vui thú, và cái gì đó vượt khỏi tất cả việc này. ‘Sự thật’ của người phân tích hay thần thoại hoang đường mà những người tôn giáo mê đắm trong nó, chắc chắn không liên quan gì đến sự thật. Nếu không bắt gặp sự thật đó, dù sự liên hệ có lẽ tốt đẹp ra sao, nó vẫn còn là hơi hợt, ngẫu nhiên, hay nhượng bộ và kháng cự. Nếu không có ý thức của vẻ đẹp của sự thật đó, chắc chắn sự liên hệ trở thành một qui trình chật hẹp.

Nhưng những người đó trong phòng chờ, chán nản, bức dọc bởi sự trì hoãn, sẽ không mong muốn bất kỳ loại liên hệ nào khác hơn loại họ có.

Một người viết văn nổi tiếng tham gia vào câu chuyện cùng chúng tôi, và câu chuyện trở nên sâu sắc hơn những vấn đề bình thường, chúng tôi bắt đầu nói về những sự việc nghiêm túc, về sự đau khổ của con người, học thuyết hoang đường không thể tin được của giáo hội và sự trục lợi của con người suốt quá nhiều thế kỷ bởi một ý tưởng mà anh ấy gọi là Sự thật, hay Thượng đế và về vô số phân chia chính trị khác nhau mà người viết văn, là một người Cộng sản, khẳng định chủ nghĩa đó là sự giải đáp duy nhất. Liệu đau khổ có thể, chúng ta hỏi, liệu sự xung đột của ghen tuông trong tình yêu, sự sở hữu và sự đòi hỏi quyền hành và địa vị có thể được giải đáp bởi một châm ngôn thuộc chính trị? ‘Ồ!’ anh ấy nói, ‘Tôi không đau khổ – họ đau khổ; đây là tình yêu, xung đột này, ghen tuông này, hận thù và sợ hãi – nếu không có những thứ này, tình yêu không hiện diện.’

Ngay lúc đó giọng nói từ cái loa yêu cầu chúng tôi lên phi cơ. Chẳng mấy chốc chúng tôi lên đến độ cao 30.000 feet, và phía dưới chúng tôi là Mont Blanc và, tiếp theo, Genoa, Florence và những cái vịnh uốn

khúc Mediterranean. Đó là một ngày đẹp, trong xanh, lấp lánh và đầy ánh sáng.

Từ Bản tin 13, 1972

Cái trí tầm thường

Malibu, California, tháng 12 năm 1971

Đ

ã mưa suốt nhiều ngày, mưa liên tục như trút nước, và những cơn gió mạnh đang thổi đến từ hướng đông bắc. Nhưng sáng nay quang đăng quá – bầu trời xanh sáng, mặt trời ấm áp, và biển có màu xanh da trời.

Ngồi trong xe hơi, trong một khu mua sắm, người ta nhìn ngắm tất cả những cửa hàng chứa đầy những món hàng và mọi người đang xô đẩy ra vào những cửa hàng, mua tất cả mọi loại hàng hóa. Ở thế giới phương Tây nó là một kỳ nghỉ lớn, và sự ồn ào, sự nhộn nhịp, sự huyền thuyên không ngớt của con người dường như ngập tràn không gian, và trong những cửa hàng mọi người dường như quá đói khát, quá thèm thuồng để kiếm được mọi hàng hóa.

Nhìn ngắm tất cả việc này – bầu trời xanh kỳ diệu, biển lặng lẽ và tất cả những người này cùng sự tham lam và những lo âu của họ, người ta không hiểu tất cả sẽ kết thúc ở đâu. Và người ta thắc mắc tại sao thế giới lại trở thành cách sống này, quá trưởng giả, nếu người ta có thể sử dụng từ ngữ đó. Tôi không hiểu bạn giải thích từ ngữ đó như thế nào – nó có ý nghĩa gì đối với bạn. Hoặc bạn có thể cho nó một ý nghĩa rất hời hợt và gạt nó đi, hoặc tìm hiểu những hàm ý của từ ngữ đó là gì. Tại sao cái trí nhỏ nhen, chật hẹp, giới hạn này lại lạm quyền và dường như chế ngự tất cả những cái trí còn lại cùng những cảm thấy và những hoạt động trong thế giới? Một người trưởng giả là gì? Người ta sử dụng từ ngữ đó khá do dự bởi vì nó có quá nhiều ngụ ý thuộc chính trị, và nó bị sử dụng một cách khinh miệt bởi quá nhiều người. Và trong sự khinh miệt này, có một cảm thấy rằng họ là bộ phận của nó. Vì vậy sẽ khá lý thú để tìm ra, một người trưởng giả có nghĩa gì. Chắc chắn đó là một người mà đối với họ tài sản, tiền bạc và tư lợi

là thống trị, mặc dù anh ấy có lẽ không có tài sản riêng, hay có tiền bạc, hay mê đắm cả hai. Có nhiều người như thế trong thế giới này. Trong lãnh vực tôn giáo và thế giới của những nghệ sĩ và những người trí thức, tư lợi cũng kiên trì tồn tại. Vì vậy, có lẽ một cái trí tưởng giả là nhân tố của tư lợi này. Lại nữa, định nghĩa từ ngữ tư lợi đó khó khăn lắm. Nó có nhiều ý nghĩa tinh tế – có quá nhiều cách giải thích nó. Nhưng nếu người ta có thể quan sát nó, thâm nhập vào nó sâu thêm một chút xíu nữa, dù nó có lẽ rộng rãi bao nhiêu, dù nó có lẽ lan tràn trong nhiều lãnh vực như thế nào, đều có một chất lượng chật hẹp, một hoạt động nông cạn, một hành động kiềm hãm, giới hạn. Người tôn giáo, vị thầy tu, vị khất sĩ, có lẽ đã từ bỏ những thứ trần tục – tài sản, tiền bạc, địa vị và có lẽ thậm chí cả thanh danh – nhưng sự tư lợi của anh ấy chỉ được chuyển sang một mức độ cao hơn. Anh ấy đồng hóa chính mình cùng một đáng cửu rồi, cùng vị đạo sư của anh ấy, cùng niềm tin của anh ấy. Và chính sự đồng hóa này, nỗ lực để đầu tư tất cả những suy nghĩ và những cảm thấy của anh ấy trong một hình bóng, trong một hình ảnh, trong sự hy vọng hoang đường nào đó, cấu thành sự tư lợi. Vì vậy, nơi nào có sự tư lợi, người ta sẽ nghĩ có chính gốc rễ của chủ nghĩa dân tộc kinh hoàng này, sự phân chia này của những con người, của những chủng tộc, của những quốc gia. Tư lợi như thế tạo ra sự nông cạn của cái trí, đến độ nó mất đi tánh linh động và hành động nhận biết mau lẹ. Người kỹ thuật có một thích ứng mau lẹ trong lãnh vực kỹ thuật; anh ấy có lẽ thay đổi từ kỹ thuật này sang kỹ thuật khác, từ một kinh doanh này sang một kinh doanh khác, hay thậm chí từ một niềm tin này sang một niềm tin khác, hay một quốc tịch này sang một quốc tịch khác, nhưng sự thích ứng và linh động này của cái trí không trao tặng tự do. Làm thế nào một người đã đầu tư trong một niềm tin hay học thuyết đặc biệt có thể có một cái trí và một quả tim linh động vô hạn, giống như một lá cỏ mà nhượng bộ nhưng vẫn còn tồn tại không bị giẫm nát? Vì vậy, người tưởng giả là người mà quyền luyện tài sản, tiền bạc và tư lợi. Bạn có lẽ hỏi người vợ của bạn hay người bạn của bạn liệu có tư lợi trong sự liên hệ của bạn. Nếu bạn muốn cô ấy hay anh ấy tuân phục hình ảnh mà bạn có về họ, đó là tư lợi. Nhưng không có hình ảnh và vẫn vạch rõ những sự kiện thuộc tâm lý, vật chất là không tư lợi.

Suy nghĩ tất cả việc này – bầu trời xanh, sự mênh mông của nó, và thấy nơi biên cả gặp gỡ bầu trời tại chân trời trong đường thẳng kỳ diệu đó, và thấy tất cả việc mua sắm say sưa cho kỳ nghỉ mà trong đó bạn giết chết

cây cối và chim chóc và những con thú, và tất cả những con người này, đang hút thuốc, đang nhậu nhẹt, đang ve vãn, đang ngồi trong những chiếc xe hơi nhỏ hay đắt tiền – hãy tự hỏi bạn, liệu bạn là một người trưởng giả? Bạn có lẽ là một người nghệ sĩ, một người chính trị, một người kinh doanh, hay bất kỳ người nào luẩn quẩn trong công việc hèn mọn của anh ấy, hay người phụ nữ trong nhà bếp hay trong văn phòng – dù bạn làm bất kỳ công việc nào, nếu có bất kỳ tư lợi nào trong sự liên hệ của bạn với một người khác, trong địa vị bạn đang có, hay trong niềm tin hoặc học thuyết nào – vậy thì, chắc chắn, bạn có một cái trí nhỏ nhen, tầm thường, nông cạn. Bạn có lẽ đang làm công việc tốt lành, bạn có lẽ rộng lượng trong sự giúp đỡ những người khác hay lập gia đình tạm gọi là có hạnh phúc; bạn có lẽ nói về tình yêu, bạn có lẽ thương yêu người vợ của bạn, con cái của bạn hay bạn bè của bạn, nhưng nếu có bất kỳ sự tư lợi hủy hoại này, có dấu hiệu của sự tầm thường mà trao sự quan trọng vô cùng vào tài sản, địa vị, quyền hành và tiền bạc. Cái trí nhỏ nhen tầm thường này không thể vượt khỏi bức tường, những rào cản mà con người đã thiết lập quanh chính anh ấy.

Và vì vậy, đang ngồi trong chiếc xe hơi đó, đang chờ đợi người nào đó, mặt trời ám áp trên khuôn mặt của bạn và trên khuôn mặt của những người đi ngang qua, bạn nhìn ngắm tất cả những người đó và tự hỏi điều gì đã xảy ra cho nhân loại. Những người trẻ rơi vào một khe rãnh cũng sâu thẳm như những người già. Thời trang thay đổi, và thế là những khe rãnh cũng thay đổi. Nhưng khi bị trói buộc trong bất kỳ truyền thống nào, trong bất kỳ quy định nào, không trao tặng con người chất lượng lạ thường này của sự linh động. Lại nữa, từ ngữ đó cần được giải thích. Cái trí, hay ý thức, có thể lan rộng bằng sự hiểu biết, bằng sự trải nghiệm, bằng sự đau khổ, hay bằng sự hân hoan vô cùng. Vui thú không giúp đỡ sự linh động của cái trí – hân hoan có giúp đỡ. Những sự theo đuổi của hân hoan, hay sự theo đuổi của thưởng thức, mà trở thành vui thú, ngăn cản tất cả mọi loại tự do, nhảy bén, linh động. Như chúng ta đã nói, cái trí có thể chuyển động từ kỹ thuật sang kỹ thuật, từ công việc sang công việc, từ hành động sang hành động, từ niềm tin sang một học thuyết mới, nhưng thật ra điều này không là sự linh động. Chừng nào cái trí còn bị trói buộc hay bị cột chặt vào bất kỳ cái cột nào, bất kỳ trải nghiệm nào, bất kỳ hiểu biết nào, nó không thể thâm nhập sâu thẳm. Và bởi vì nội dung của ý thức tạo thành ý thức. Chính nội dung đó ngăn cản sự tự do, sự nhảy bén, ý thức tuyệt vời của chuyển động. Nội dung của ý thức trở thành sự tư lợi. Nội dung có lẽ là điều mà bạn trao

sự quan trọng đến một món đồ đặc, hay đến kỹ thuật nào đó, hay đến niềm tin hay trải nghiệm nào đó: trải nghiệm đó, hiểu biết đó, biến cố đó trở thành trung tâm của sự tư lợi. Làm trống không ý thức khỏi tất cả nội dung của nó là có chuyển động tổng thể trong nhận biết và hành động.

Từ Bản tin 14, 1972

Cô đơn

T

hiền định là hành động của cô đơn. Hành động đó hoàn toàn khác hẳn những hoạt động của cô lập. Chính bản chất của ‘cái tôi’, cái ngã, cái vị kỷ, là tự cô lập chính nó, qua sự tập trung, qua vô vàn hình thức hay phương pháp của thiền định, và qua những hoạt động hàng ngày của sự tách rời. Nhưng cô đơn không là một rút lui khỏi thế giới. Thế giới của con người là sống thành tập thể; nó là sự tương tác của ảnh hưởng, của quan điểm, và trọng tải của truyền thống. Nó là sự giải trí của sự suy nghĩ và hoạt động của tự say đắm. Chắc chắn, điều này dẫn đến sự cô độc và sự đau khổ tự tách rời.

Cô đơn chỉ có thể được khi cái trí ở bên ngoài sự ảnh hưởng của xã hội; khi bên trong có tự do khỏi vô trật tự của xã hội. Tự do này là đạo đức, và đạo đức luôn luôn cô đơn; luân lý của xã hội là sự tiếp tục của vô trật tự. Thiền định là vượt khỏi vô trật tự này và không là vui thú riêng của những tầm nhìn và lan rộng những trải nghiệm. Những trải nghiệm này luôn luôn gây tách rời.

Tình yêu không là tách rời, và bởi vì tình yêu không thể được vun quén nên cô đơn không là một việc của sự suy nghĩ. Nó đến cũng tự nhiên như mặt trời mọc khi có tự do khỏi những hoạt động của sự suy nghĩ.

Mặt trời hoàng hôn trên cỏ mới mọc và có sự lộng lẫy trên mỗi lá cỏ. Nhưng chiếc lá mùa xuân ngay trên đầu, quá mịn màng đến độ bạn có thể sờ chúng mà không cảm thấy chúng, quá mong manh đến độ một em bé chạy ngang qua có thể xé rách chúng. Và bầu trời xanh lơ lửng trên cây cối và những con sáo đen đang hát. Nước của con kênh yên lặng đến độ bạn

không thể phân biệt chính xác những phản ánh với những thực sự. Có một cái ổ vịt với một nửa tá trứng hay nhiều hơn trong nó, mà vịt mẹ đã rất cẩn thận che kín nó bởi những chiếc lá khô. Khi bạn quay lại bạn thấy nó đang ấp chúng, giả vờ không hiện diện ở đó. Và khi bạn dạo bộ xa hơn nữa dọc theo con kênh đó, giữa những cây sồi cùng những chiếc lá non tuyệt vời đó, có một con vịt khác cùng mười hai con con hay nhiều hơn lẩn quẩn quanh con mẹ, có thể chúng vừa nở ngay sáng hôm đó. Một số chúng sẽ bị ăn suốt đêm bởi những con chuột, và ngày hôm sau khi bạn quay lại đã có vài con không còn nữa. Con vịt mẹ trên ổ của nó vẫn còn đó. Chiều tối hôm đó đẹp lắm, đầy sự vinh quang lạ thường mà là quả tim của mùa xuân. Bạn đứng đó không một suy nghĩ, đang cảm thấy mỗi cái cây và mỗi lá cỏ, và đang nghe chiếc xe buýt đó, chứa đầy người, đang chạy ngang qua.

Rốt cuộc, thậm chí nó đang trở nên khó khăn lắm khi được một mình phân thân thể. Hầu hết mọi người đều không muốn một mình; họ sợ hãi một mình; họ bận rộn, và họ muốn được bận rộn, từ khoảnh khắc họ thức dậy đến khoảnh khắc họ đi ngủ, và thậm chí sau đó họ còn bị ám ảnh bởi những giấc mộng. Và những người sống một mình, trong những hang động hay như những thầy tu trong những xà lim của họ, không bao giờ một mình, bởi vì họ sống cùng những hình ảnh của họ, những suy nghĩ của họ, và những luyện tập mà hứa hẹn cho họ sự thành tựu ở tương lai. Họ không bao giờ một mình, họ chất đầy sự hiểu biết và chất đầy sự tối tăm của hang động hay cái xà lim.

Người ta phải thực sự là một người đứng ngoài, không phụ thuộc bất kỳ thứ gì hay bất kỳ người nào. Nhưng bạn không thể đấu tranh để tìm cách vượt khỏi, bởi vì lúc đó bạn vẫn còn phụ thuộc nó. Chính hành động của đấu tranh để tìm cách vượt khỏi là hành động khiến cho xã hội trì trệ. Và thế là cũng không có cả phía bên ngoài lẫn phía bên trong. Ngay khi bạn nhận biết rằng bạn ở phía bên ngoài, bạn ở trong. Vì vậy bạn phải chết đi xã hội, để cho sống mới mẻ hiện diện mà bạn không biết. Cái mới mẻ không là một trải nghiệm; biết cái mới mẻ là là cái cũ kỹ. Và thế là dạo bộ trong cô đơn, mặc dù bạn sống trong xã hội.

Từ Bản tin 21, 1974

Cái bình nước không bao giờ có thể

được đồ đầy

T

hiện định giống như đi đến một cái giếng, nước của nó không thể cạn, bằng một cái bình luôn luôn trống không. Cái bình không bao giờ có thể được đồ đầy. Điều gì quan trọng là uống nước và không phải làm thế nào cái bình được đồ đầy. Cái bình phải bị đập vỡ để uống nước. Cái bình là trung tâm mà luôn luôn đang tìm kiếm – và vì vậy nó không bao giờ có thể tìm được.

Tìm kiếm là phủ nhận sự thật ngay trước mặt của bạn. Hai mắt của bạn phải thấy cái gần gũi nhất; và thấy cái đó là một chuyển động không có một kết thúc. Anh ấy người mà tìm kiếm, chiếu rọi cái anh ấy tìm kiếm và thế là anh ấy sống trong một ảo tưởng, luôn luôn đang nỗ lực bên trong những giới hạn của cái bóng riêng của anh ấy. Không tìm kiếm là tìm được; và tìm được không ở trong tương lai – nó hiện diện ở đó, nơi bạn không nhìn. Đang nhìn luôn luôn trong hiện tại, từ đó tất cả sự sống và hành động xảy ra. Thiền định là ân lành của hành động này.

Tìm kiếm là một thôi thúc cá nhân từ trung tâm – để kiếm được, để phụ thuộc, để giam cầm. Trong thâm nhập có tự do từ ngay khởi đầu; đang nhìn ngắm là tự do khỏi trọng tải của ngày hôm qua.

Từ Bản tin 22, 1974

Bản chất của sự khiêm tốn

B

ản thể của sự khổ hạnh là sự khiêm tốn. Biết sự khiêm tốn là phủ nhận sự khiêm tốn. Bạn chỉ có thể biết sự kiêu căng. Bạn có thể nhận biết sự kiêu căng nhưng bạn không thể nhận biết sự khiêm tốn. Khổ hạnh, sự khổ hạnh đó của vị thầy tu hay của vị thánh, là chuyển động tàn nhẫn của đang trở thành, mà là ảo tưởng. Sự tàn nhẫn này thuộc về bạo lực, bắt chước, vâng lời, trong nó không có ‘không-gì cả’. Vị thầy tu và vị thánh có lẽ có một cái tên khác biệt nhưng cái tên này là chiếc áo che đậy những vết thương của

xung đột. Và điều này cũng giống hệt cho mỗi người chúng ta, bởi vì tất cả chúng ta đều là những người lý tưởng. Chúng ta biết sự kiêu ngạo, và không thể biết sự khiêm tốn. Khiêm tốn của chúng ta là sự đối nghịch của kiêu ngạo, và tất cả những đối nghịch chứa đựng lẫn nhau. ‘Đang trở thành’, dù kín đáo đến chừng nào, dù không-gì cả đến chừng nào, không bao giờ có thể thuộc bản chất của sự khiêm tốn. Sự khiêm tốn không có đối nghịch, và chỉ những cái có những đối nghịch có thể biết lẫn nhau.

Phủ nhận sự kiêu ngạo không là biết sự khiêm tốn. Chết đi cái đã được biết là sự tích cực của cái không biết được. Bạn có thể chết đi cái đã được biết một cách có ý thức, cố ý, cùng sự hiểu biết đầy đủ của tất cả những hàm ý của nó, nhưng không có biết của cái không biết được. Bạn không thể biết cái không biết được, như sự khiêm tốn. Trong cánh đồng của trở thành, chuyển động là từ cái đã được biết sang cái đã được biết; khi chúng ta chết đi chuyển động này, cái gì khác hiện diện không thể được hiểu rõ bởi cái trí mà vẫn còn phụ thuộc những giới hạn của cái đã được biết, ký ức, trải nghiệm, hiểu biết. ‘Đang là’ không là sự kết thúc của ‘đang trở thành’. Khi nó được công nhận như ‘đang là’ nó vẫn còn là bộ phận của ‘đang trở thành’, trong đó nỗ lực, đấu tranh, rối loạn và đau khổ được bao hàm...

Thiền định không là một ranh mãnh của cái trí khi đang đối diện một vấn đề không thể giải quyết được, và thế là tự bắt buộc nó phải yên lặng. Chắc chắn một cái trí hoảng hốt đã trở thành vô cảm, không thể đáp lại nhanh nhạy, và vì vậy không thể thấy bất kỳ cái gì mới mẻ. Và cái mới mẻ không là sự đối nghịch của cái cũ kỹ.

Thiền định là lật tung toàn qui trình của đang trở thành và đang là này – sự phủ nhận của đang trở thành với mục đích để là. Tất cả điều này có thể được thấy bởi một cái trí thiền định tại một lóe sáng, và lóe sáng này không dính dáng thời gian. Thấy sự thật không là một vấn đề của thời gian; hoặc bạn thấy hoặc bạn không thấy. Không thể thấy không thể trở thành có thể thấy.

Vì vậy, sự phủ nhận là chuyển động của thiền định, và không có phương cách, không con đường, không hệ thống có thể dẫn dắt một cái trí huyền thuyên, nông cạn đến tột đỉnh của hạnh phúc. Tức khắc thấy điều này là sự thật mà làm tự do cái trí nông cạn khỏi chính nó.

Và sự khiêm tốn luôn luôn tại ngay khởi đầu – nhưng không khởi đầu và không kết thúc. Và đây là hạnh phúc không thể đo lường được.

Từ Bản tin 24, 1974-75

Thiền định và Tình yêu

T

oàn mầu chốt của thiền định không là theo sau con đường được trải sẵn bởi sự suy nghĩ đến cái gì nó nghĩ là sự thật, khai sáng hay thực sự. Không có con đường dẫn đến sự thật. Theo sau bất kỳ con đường nào dẫn đến cái gì sự suy nghĩ đã sắp đặt sẵn và, dù dễ chịu hay thỏa mãn đến chừng nào, nó không là sự thật. Chính là một ảo tưởng khi nghĩ rằng một hệ thống của thiền định, sự luyện tập bền bỉ của hệ thống đó trong sống hàng ngày cho một vài phút được quy định sẵn, hay sự lặp lại nó suốt ngày, sẽ tạo ra sự rõ ràng hay sự hiểu rõ. Thiền định vượt khỏi tất cả điều này và, giống như tình yêu, nó không thể được vun quén bởi sự suy nghĩ. Chừng nào người suy nghĩ còn hiện diện để thiền định, thiền định chỉ là một bộ phận của sự tự cô lập đó mà là chuyển động thông thường của sống hàng ngày của người ta.

Tình yêu là thiền định. Tình yêu không là một hồi tưởng, một hình ảnh được duy trì bởi sự suy nghĩ như vui thú, cũng không là hình ảnh lãng mạn mà sự ham muốn dục vọng dựng lên; nó là cái gì đó vượt khỏi tất cả những giác quan và vượt khỏi những áp lực thuộc kinh tế và xã hội của sống. Nhận ra tức khắc của tình yêu này, mà không có gốc rễ trong ngày hôm qua, là thiền định; bởi vì tình yêu là sự thật, và thiền định là sự khám phá về vẻ đẹp của sự thật này. Sự suy nghĩ không thể khám phá cái này; nó không bao giờ có thể nói: ‘Tôi đã khám phá’ hay ‘Tôi đã đạt được tình yêu đó mà của thiền đàn.’

Từ Bản tin 29, 1976

Thiền định và Trải nghiệm

L

liệu có một trải nghiệm mới mẻ trong thiền định? Sự ham muốn cho trải nghiệm, trải nghiệm thăng hoa hơn, mà vượt khỏi và ở trên những trải nghiệm hàng ngày hay những trải nghiệm tầm thường, là cái mà khiến cho nguồn suối cạn kiệt. Sự khao khát cho trải nghiệm nhiều hơn, cho những tầm nhìn, cho sự nhận biết tốt lành hơn, cho sự nhận ra thể này hay thể kia, khiến cho cái trí hướng ra ngoài, mà không khác biệt với sự phụ thuộc của nó vào môi trường sống hay con người. Điều lạ thường của thiền định là rằng một sự kiện không bị biến thành một trải nghiệm. Nó hiện diện ở đó, như một vì sao mới trong bầu trời, mà không có ký ức nào đang đảm đương nó và đang ấp ủ nó, mà không có qui trình thói quen của công nhận và phản ứng dựa vào ưa thích hay không ưa thích. Sự tìm kiếm của chúng ta luôn luôn hướng ra bên ngoài; cái trí đang tìm kiếm bất kỳ trải nghiệm nào là hướng ra bên ngoài. Hướng vào bên trong không là một tìm kiếm; nó là đang nhận biết. Phản ứng luôn luôn là lặp lại, bởi vì nó luôn luôn đến từ cùng cái bờ của ký ức.

Từ Bản tin 31, 1977

Gửi một người trẻ

A

nh ấy là một thanh niên trẻ, mới lập gia đình, và anh ấy nói anh ấy không có một việc làm tốt lắm, nhưng nó giúp anh ấy và người vợ vừa đủ tiền bạc để sống. Anh ấy đã được giáo dục tại một trong những trường đại học, có một cái trí khá nhạy bén, và phụ thuộc vào một trong những cộng đồng cổ xưa đó nơi một sống tôn giáo có ý nghĩa nhiều hơn cách sống của thế giới.

Anh ấy tiếp tục, ‘Giáo dục của tôi đã khiến cho cái trí của tôi khá dần dần. Nó đã vun quén ký ức của tôi và có thể không còn gì thêm nữa. Tôi đã có nhiều bằng cấp nhưng tất cả chúng đã khiến cho tôi trống rỗng và mờ mờ. Dường như tôi đang mất đi tất cả những cảm thấy, tất cả quan tâm, và rơi vào một lẽ thói; và tôi có thể thấy những hoạt động tình dục của tôi trở thành một bộ phận của cùng khuôn mẫu. Tôi không biết phải làm gì. Ngày hôm trước sau khi nghe ông nói chuyện, tôi nghĩ có lẽ nhờ nói chuyện

về những vấn đề với ông tôi có thể làm tự do chính tôi khỏi trọng tải chết ròi của công việc của tôi và của những thói quen hàng ngày của tôi. Bởi vì tôi còn rất trẻ nên tôi có thể thay đổi công việc của tôi, nhưng tôi biết rằng dù nó có lẽ hứng thú đến chừng nào chẳng nữa chẳng mấy chốc nó sẽ trở thành một lẽ thói. Vợ tôi và tôi đã nói chuyện về vấn đề này. Sáng nay cô ấy không thể đến được, vì vậy tôi đang nói chuyện cho cô ấy và cả cho chính tôi.’ Anh ấy có một nụ cười đẹp đẽ, và xã hội vẫn chưa hoàn toàn hủy hoại anh ấy.

Lẽ thói và thói quen là sống hàng ngày của chúng ta. Một số người nhận biết những thói quen của họ, số còn lại không. Nếu người ta nhận biết những thói quen – chuyển động lặp lại của bàn tay hay của cái trí – người ta có thể kết thúc chúng tương đối dễ dàng. Nhưng điều gì quan trọng trong tất cả việc này là hiểu rõ nó, không phải thuộc trí năng, hệ thống máy móc của sự hình thành thói quen mà dần dần hủy hoại hay tê liệt tất cả cảm giác. Bộ máy này là sự trì trệ ghê gớm mà là bộ phận thuộc di sản của chúng ta, giống như truyền thống. Chúng ta không muốn bị quấy rầy, và chính là sự trì trệ này mới tạo ra lẽ thói. Sau khi đã học hành, chúng ta vận hành tùy theo điều gì chúng ta biết rồi, đang thêm vào hay đang bỏ sung điều gì chúng ta biết rồi.

Sự sợ hãi của thay đổi củng cố thói quen, không chỉ thuộc thân thể nhưng còn cả chính những tế bào não. Vì vậy sau khi đã thiết lập trong một lẽ thói, chúng ta cứ tiếp tục, giống như một chiếc xe điện chạy theo đường rầy của nó. Chúng ta đã quen thuộc với mọi sự việc trong tất cả những liên hệ, và đây là một trong những nhân tố chính của sự vô cảm. Thế là, thói quen trở thành một việc tự nhiên. Vậy thì người ta hỏi: tại sao người ta phải chú ý đến tất cả mọi việc người ta làm hàng ngày? Và thế là không chú ý vun quén thói quen; và thế là chúng ta bị trói buộc. Sau đó vấn đề của làm thế nào được tự do khỏi thói quen bắt đầu. Và thế là có sự xung đột. Và vì vậy, sự xung đột là phương cách của sống mà chúng ta chấp nhận một cách tự nhiên!

Vậy là, khi người ta thấy tất cả việc này – tất cả những phương cách của thói quen, mà là vận hành theo ký ức đã được thiết lập, làm việc từ ký ức đó – khi có một nhận biết điều này, kế tiếp người ta bắt gặp phương cách của sự vui thú. Bởi vì, rốt cuộc, điều gì chúng ta mong muốn sâu thẳm là sự vui thú và tất cả những giá trị của chúng ta đều được đặt nền tảng trên nó.

Sự vui thú là nhân tố liên tục mà chúng ta sẵn lòng hy sinh, mà chúng ta bảo vệ, mà chúng ta sẵn sàng bạo lực và vân vân. Nhưng, nếu chúng ta quan sát sự vui thú, chẳng mấy chốc chúng ta cũng thấy rằng nó, cũng vậy, trở thành một thói quen, và khi thói quen của sự vui thú đó bị khước từ liền có khó chịu, phiền muộn và đau khổ. Và để lẩn tránh việc này chúng ta rơi vào một cái bẫy khác của sự vui thú. Chúng ta có thể quen thuộc với vẻ đẹp và với xấu xa – với vẻ đẹp của một cái cây hay sự bền bỉ của con đường. Chúng ta treo một bức tranh trên tường và chúng ta nhìn ngắm nó, và chẳng mấy chốc nó đã trở thành một thói quen. Hay, như một số người đã thực hiện, chúng ta thay đổi bức tranh với hy vọng nhờ đó giữ được tầm nhìn nhạy bén. Đây chỉ là một lừa bịp khác để khuất phục sự vô cảm.

Thế là, đây là phương cách sống mà chúng ta đã chấp nhận. Nó là điều gì đang xảy ra cho chúng ta từ sáng đến khuya, và suốt giấc ngủ. Vì vậy, tổng thể của ý thức là máy móc trong ý nghĩa rằng nó là một chuyển động liên tục, sự hoạt động, bên trong những biên giới của sự vui thú và sự đau khổ. Để vượt khỏi những biên giới này con người đã cố gắng trong nhiều cách khác nhau. Nhưng chẳng mấy chốc mọi phương cách lại được giảm thiểu thành sự đơn điệu của thói quen và vui thú; và nếu bạn có năng lượng, bạn trở nên rất năng động, phía bên ngoài. Lúc này, toàn mầu chột của điều này là thấy – thực sự, không từ ngữ – việc gì đang thực sự xảy ra. Thấy không từ ngữ có nghĩa thấy không người quan sát, bởi vì người quan sát là bản thể của thói quen và mâu thuẫn, mà là ký ức. Vì vậy đang thấy không bao giờ là thói quen bởi vì đang thấy không có tích lũy. Khi bạn thấy từ sự tích lũy, bạn thấy qua những thói quen. Vì vậy, đang thấy là hành động mà không có thói quen.

Rốt cuộc, tình yêu không là thói quen – ngược lại sự vui thú là thói quen. Vì vậy hành động của đang thấy là một việc tự nhiên duy nhất; đang thấy di sản của động vật trong chúng ta, mà là bạo lực, hung hăng và ganh đua. Nếu bạn có thể hiểu rõ một việc duy nhất này – mà thực sự có sự quan trọng cơ bản – hành động của đang thấy – vậy thì không có sự tích lũy như ‘cái tôi’ và ‘cái của tôi’, vậy thì không có hình thành thói quen, cùng lẽ thói và tất cả sự nhầm lẫn của nó. Vì vậy thấy cái gì là, là tình yêu.

Từ Bản tin 36, 1981

Tình yêu không là Suy nghĩ

Gstaad, Thụy sĩ, ngày 3 tháng 8 năm 1981

T

hung lũng trải dài từ đông sang tây; đầu cuối phía đông hẹp dần lại đến một hẻm núi chật với một hòn núi cao 6.000 feet mà trên nó mặt trời ló dạng, đang tỏa ra những cái bóng sâu dài và sự yên lặng vô hạn. Có một cây sồi cổ thụ – mấy trăm tuổi – đang chớp bắt mặt trời sáng sớm, vàng óng và bất động. Chiếc lá cao nhất nín thở trong sự tĩnh lặng của nó. Con chim bồ câu ai oán bắt đầu tiếng gù gù thật trầm và sâu lắng, đáp lại bạn tình của nó. Và ngày đã bắt đầu. Con cú sừng to đã ngừng kêu khi bình minh mùa xuân mới đang vẽ những đường viền của dãy núi đá và những nét dài của những quả đồi đầy cây. Trước khi mặt trời ló dạng, sự yên lặng vô cùng dường như phủ đầy đất đai. Và quả đất đẹp biết bao, không thời gian trong sự bao la của nó. Nó là quả đất của chúng ta, quả đất của chúng ta và không phải của bất kỳ nhóm người, cộng đồng hay quốc gia nào. Nó là quả đất của chúng ta; nó thuộc về mỗi người chúng ta.

Con đường được xây dựng rất tốt, bằng phẳng, rộng rãi, không có quá nhiều khúc cua ngặt khi nó lên cao, đi qua hàng dặm và hàng dặm những vườn cam được chăm sóc tốt và những cánh rừng lê ngút ngàn, mà sẽ trải dài xuống tận đường mương nước và leo lên toàn quả đồi, tất cả đều được tưới nước và chăm sóc cẩn thận. Thung lũng thơm mùi hoa cam và hoa lê. Con đường chạy qua điểm cao nhất, có lẽ 5.000 feet, sau đó thấp dần xuống vào sa mạc. Tại điểm cao nhất của con đường, xe hơi ngừng lại. Ở phía nam những quả đồi cao rộng lớn được phủ đầy cây cối và những bụi nhỏ, những bông hoa màu tím và vàng; ở phía bắc không có cây; nó trơ trụi, đầy đá, trải dài đến tận chân trời, còn nguyên sơ, mỗi tảng đá như nó đã là cách đây hàng ngàn năm. Không gian vô hạn và sự yên lặng không thể đo lường được.

Cô độc là một việc và cô đơn là một việc khác. Cô độc có thể là cô lập, một tẩu thoát, một việc không mong muốn; nhưng cô đơn mà không có gánh nặng của cuộc đời, cùng sự tự do hoàn toàn đó mà trong nó thời gian-suy nghĩ không hiện diện, là cùng vũ trụ. Trong cô độc có sự hui quạnh tuyệt vọng, một ý thức của bị bỏ rơi, mất mát, đang khao khát loại liên hệ nào đó, giống như một con tàu bị lạc giữa đại dương. Tất cả hoạt động hàng

ngày của chúng ta đều dẫn đến sự cô lập này, cùng những xung đột và những đau khổ vô tận của nó, và những hân hoan hiếm hoi thỉnh thoảng chen vào. Sự cô lập này là sự thoái hóa, được biểu lộ trong chính trị, trong kinh doanh và dĩ nhiên, những tôn giáo có tổ chức. Sự thoái hóa tồn tại trong những nơi rất cao và trên ngay bậc cửa. Bị trói buộc là sự thoái hóa; bất kỳ hình thức nào của quyền luyện đều dẫn đến sự thoái hóa, dù nó là sự quyền luyện vào một niềm tin, trung thành, lý tưởng, trải nghiệm, hay bất kỳ kết luận nào. Sự thoái hóa thuộc tâm lý là nhân tố chung trong những con người. Tiền bạc, địa vị, quyền hành là những phản ứng bề mặt của sự thoái hóa phía bên trong do bởi những vui thú chồng chất của sự ham muốn, cái hình ảnh mà sự suy nghĩ dựng lên quanh chuyển động của sự ham muốn. Sự thoái hóa là sự phân chia.

Trong không gian rộng lớn giữa bầu trời trong xanh và vẻ đẹp của quả đất, ý thức đã kết thúc. Tất cả những giác quan hoàn toàn nhận rõ không khí trong lành, mùi của sa mạc và những bông hoa xa xa, sự chuyển động của con thằn lằn trên tảng đá ấm áp và sự yên lặng tuyệt đối. Không chỉ là sự yên lặng của độ cao, sự yên lặng lạ thường đó ngay sau khi mặt trời vừa mọc, hay sự yên lặng đó mà dường như ập xuống trên quả đất cùng sự khởi đầu của bình minh, tách khỏi những thành phố và làng mạc ồn ào, nhưng còn cả sự yên lặng thăm thẳm mà những nhiễu loạn của sự suy nghĩ không bao giờ tiếp xúc được. Chính sự yên lặng không đo lường đó, có sự tinh khiết và rõ ràng vô cùng đến độ nó vượt khỏi tất cả sự chuyển động của ý thức. Một cách chính xác, thời gian đã kết thúc.

Sự yên lặng đó theo cùng chúng tôi khi chiếc xe chạy xuống qua những vườn cam và những cánh rừng. Ở đó vẫn minh bắt đầu, sự thô tục không thể tin được, sự vội vã nhẩn tâm và sự kiêu ngạo của những con người, mọi người đang khẳng định sự hiện diện của anh ấy, và những người giàu có đang phô trương quyền hành và ý muốn của họ. Thậm chí động cơ xe hoàn hảo đó bỗng nhiên yên lặng, mà dĩ nhiên quá vô lý. Tờ báo sáng trong phần xã luận đã phát biểu rằng sẽ hậu quả như thế nào nếu và khi một quả bom nguyên tử nổ trên một thành phố lớn: hàng triệu người bốc hơi, xã hội bị phá nát và hỗn loạn nguyên thủy. Và vân vân, kinh hoàng thêm kinh hoàng. Và nhân loại đặt sự trung thành của họ trong những người chính trị và những chính phủ.

Bất kỳ người chuyên môn nào – người bác sĩ, người giám mục, người đầu bếp hay người thợ ống nước – đều sử dụng chỉ một phần của bộ não, đang thu hẹp hành động tổng thể của nó. Người chính trị và vị đạo sư sử dụng chỉ một phần nhỏ xíu của năng lượng và khả năng lạ thường của bộ não. Hoạt động từng phần, bị giới hạn này đang tạo ra thảm họa trong thế giới. Phần nhỏ xíu này của bộ não đang vận hành trong tất cả những tôn giáo khi họ lặp lại những nghi thức, những từ ngữ vô nghĩa của họ, những cử chỉ của 2.000 hay 5.000 năm truyền thống của họ, tùy theo họ đã được lập trình như thế nào. Một số người trình diễn nó thật duyên dáng trong những bộ quần áo tinh xảo, rực rỡ, và những người khác một cách thô thiển. Nó cũng giống hệt trong những vòng tròn của chính phủ, sự thoái hóa của quyền hành. Phần nhỏ xíu đó có lẽ tích lũy sự hiểu biết vô hạn, nhưng chính sự hiểu biết đó chỉ củng cố thêm nữa một phần của bộ não. Sự thăng hoa của con người không bao giờ có thể qua sự hiểu biết, bởi vì nó không bao giờ hoàn chỉnh; nó luôn luôn ở trong cái bóng của sự dốt nát. Cái máy thông minh cực độ, máy tính đang phát triển nhanh, mà được lập trình bởi những người chuyên môn, sẽ đảm đương và vượt qua sự suy nghĩ của con người và những khả năng chậm chạp của sự suy nghĩ; nó sẽ học hành nhanh chóng hơn, sửa chữa những sai lầm riêng của nó, giải quyết những vấn đề riêng của nó. Con người đã không giải quyết được bất kỳ vấn đề thuộc tâm lý nào của họ, những vấn đề mà đã trở thành quá phức tạp. Có vẻ rằng anh ấy đã bị chất đầy chúng từ những ngày cổ xưa nhất. Chúng ta vẫn còn tiếp tục những vấn đề này, của chính phủ, tôn giáo, liên hệ, bạo lực, những chiến tranh và sự ô nhiễm của quả đất. Chúng sẽ vẫn còn không thể giải quyết được chừng nào chỉ có một phần của bộ não đang vận hành, chừng nào con người còn bị lập trình để là người Mỹ, người Anh, người Pháp và vân vân, chừng nào người ta còn là một người Thiên chúa giáo, Ấn giáo, Hồi giáo. Dường như, người ta hoàn toàn không nhận biết cái phần nhỏ xíu đó của bộ não bị quy định, bị lập trình như thế nào. Không nhận biết trao tặng lập trình này một ý thức ảo tưởng của an toàn, một cấu trúc bằng từ ngữ chống lại những loài man rợ. Nhưng con người là loài man rợ duy nhất; chính anh ấy là nguyên nhân của sự thoái hóa và kinh hoàng đang xảy ra trong thế giới. Anh ấy hoàn toàn chịu trách nhiệm cho tất cả mọi việc đang xảy ra chung quanh anh ấy.

Phần nhỏ xíu này của bộ não là ý thức của chúng ta; nó là nơi ẩn náu của thời gian, đo lường, không gian và sự suy nghĩ. Thời gian là sự tiến hóa

cả thuộc sinh học lẫn thuộc tâm lý, nó là mặt trời mọc và lặn; nó là ý thức của trở thành. Đo lường là cái gì là và cái gì nên là, lý tưởng phải đạt được, những bạo lực đang trở thành hòa bình, đang đạt được cái bất biến, những trở thành liên tục; sự so sánh, sự bất chúc, sự tuân phục; những tốt đẹp hơn và những nhiều hơn. Không gian là khoảng lan rộng vô hạn của quả đất, bầu trời, và không gian nhỏ xíu trong những thành phố đông đúc, và không gian, nếu có được, trong ý thức. Sự suy nghĩ là ông chủ. Sự suy nghĩ là nhân tố thống trị nhất trong sống của con người. Không có sự suy nghĩ phương Đông hay sự suy nghĩ phương Tây; chỉ có sự suy nghĩ mà có lẽ được diễn tả trong nhiều cách khác nhau, nhưng nó vẫn còn là chuyển động của sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ là chung cho tất cả con người, từ những người thô tục đến những người có giáo dục cao nhất. Sự suy nghĩ đã đưa con người lên mặt trăng; sự suy nghĩ đã chế tạo bom nguyên tử; nó đã xây dựng tất cả những đền chùa, những thánh đường nguy nga cùng tất cả những đồ vật trong nó mà được gọi là thiêng liêng, những nghi thức trau chuốt, những giáo điều, những niềm tin, sự trung thành và vân vân. Nó đã sáng chế máy tính và những chương trình được thiết lập trong nó. Nó đã giúp đỡ nhân loại trong vô vàn cách khác nhau, nhưng nó cũng nuôi dưỡng chiến tranh và tất cả những dụng cụ của chết chóc. Nó đã chiếu rọi những lý tưởng, sự bạo lực dã man, những hành hạ, nhân loại bị phân chia thành những quốc gia, những giai cấp và vô số những tôn giáo mà đã tách rời con người chống lại chính anh ấy và sắp đặt con người chống lại con người. Tình yêu không là sự suy nghĩ cùng những hồi tưởng và những hình ảnh của nó.

Sự suy nghĩ duy trì và nuôi dưỡng ý thức. Nội dung của ý thức là chuyển động không ngừng nghỉ của sự suy nghĩ, những ham muốn, những xung đột, những sợ hãi, sự theo đuổi của những vui thú, sự phiền muộn, sự cô độc, sự đau khổ. Tình yêu, từ bi, cùng sự thông minh không thoát hóa của nó, vượt khỏi ý thức bị giới hạn này. Nó có lẽ không bị phân chia thành cao hơn và thấp hơn, bởi vì những cao hơn hay những thấp hơn vẫn còn là ý thức, luôn luôn ồn ào, luôn luôn huyền thuyên. Ý thức là tất cả thời gian, tất cả đo lường, tất cả không gian, bởi vì nó được sinh ra từ sự suy nghĩ. Trong bất kỳ hoàn cảnh nào, sự suy nghĩ không bao giờ có thể là tổng thể; nó có thể phỏng đoán về tổng thể và buông thả trong sự diễn tả bằng từ ngữ và sự trải nghiệm của nó, nhưng sự suy nghĩ không bao giờ có thể nhận biết về đẹp của tổng thể, sự vô hạn của tổng thể.

Bởi vì sự suy nghĩ là sản phẩm khô khan của sự trải nghiệm và sự hiểu biết, mà không bao giờ có thể trọn vẹn, tổng thể. Vì vậy, sự suy nghĩ sẽ luôn luôn bị giới hạn, bị tách rời. Những vấn đề mà sự suy nghĩ đã gây ra cho con người, sự suy nghĩ cố gắng trong vô vọng để giải quyết và thế là tiếp tục gia tăng chúng. Chỉ khi nó nhận biết sự không khả năng hoàn toàn thuộc tâm lý của nó để giải quyết những vấn đề và những xung đột mà nó đã tạo ra; sự nhận biết đó, thấu triệt đó mới có thể kết thúc chúng.

Từ Bản tin 56, 1989

Sự liên hệ có nghĩa gì?

Saanen, Thụy sĩ, tháng 8 năm 1981

T

ình yêu của cây cối là, hay nên là, một bộ phận của bản chất của chúng ta, giống như hít thở. Chúng là một bộ phận của quả đất giống như chúng ta, tràn đầy vẻ đẹp cùng sự cách biệt lạ thường đó. Chúng quá yên lặng, đầy những chiếc lá, no đủ và dư thừa ánh sáng, đang tỏa những cái bóng dài và bộc lộ sự hoang dại cùng hân hoan khi có một cơn bão. Mỗi chiếc lá, thậm chí tại ngay ngọn của nó, đang nhảy múa trong cơn gió nhẹ nhẹ, và những cái bóng được nghênh đón trong mặt trời chói chang. Khi bạn ngồi dựa lưng vào thân cây, nếu bạn rất yên lặng, bạn thiết lập một liên hệ vĩnh viễn cùng thiên nhiên. Hầu hết mọi người đã mất đi sự liên hệ đó; họ nhìn tất cả những hòn núi, những thung lũng đó, những con suối và hàng ngàn cái cây khi họ đi qua trong chiếc xe hơi của họ hay đi bộ lên những quả đồi, huyền thuyên liên tục, nhưng họ quá mải mê trong những vấn đề riêng của họ nên không có thời gian nhìn ngắm và yên lặng. Khói đang bốc lên trong một cột thẳng đứng bên kia thung lũng, và phía dưới một chiếc xe tải chạy qua, chất nặng những khúc cây vừa mới chặt, vỏ của chúng vẫn còn trên thân cây. Một nhóm trai gái đi qua nói chuyện liên thoảng và đang xé nát sự yên lặng của cánh rừng.

Chết của một cái cây rất đẹp để trong sự kết thúc của nó, không giống như chết của con người. Một cái cây khô trong một sa mạc, bị lột vỏ của nó, được đánh bóng bởi mặt trời và gió, tất cả những cảnh trơ trụi của

nó khoáng đạt cùng bầu trời, là một cảnh kỳ diệu. Một cây gỗ đỏ to, nhiều, nhiều trăm tuổi, bị chặt xuống trong một vài phút để làm hàng rào, ghế ngồi, và xây dựng nhà cửa hay làm màu mỡ đất đai trong một cái vườn. Cái cây to kỳ diệu đó đã biến mất rồi. Con người đang khai phá sâu hơn và sâu hơn vào những cánh rừng, đang tàn phá chúng cho những cánh đồng cỏ và nhà cửa. Những vùng hoang dã đang biến mất. Có một thung lũng, những quả đồi vây quanh nó có lẽ là những quả đồi già nua nhất trên quả đất, nơi những con báo, những con gấu và những con nai lúc trước người ta thấy đã hoàn toàn biến mất, bởi vì con người ở khắp mọi nơi. Vẻ đẹp của quả đất từ từ đang bị ô uế và hủy diệt. Những chiếc xe hơi và những cao ốc đang xuất hiện trong những nơi không được mong đợi nhất. Khi bạn mất đi sự liên hệ của bạn cùng thiên nhiên và bầu trời bao la, bạn mất đi sự liên hệ của bạn cùng con người.

Anh ấy đến cùng người vợ và thực hiện hầu hết buổi nói chuyện. Cô ấy khá nhút nhát, nhưng trông thông minh. Anh ấy khá độc đoán và có vẻ hung hăng. Anh ấy nói họ đã đến nghe vài nói chuyện sau khi đã đọc một hay hai quyển sách và đã nghe một số đối thoại.

‘Chúng tôi thật lòng đến để nói chuyện riêng cùng ông về vấn đề chính của chúng tôi, mà tôi hy vọng ông không bức bối lắm. Chúng tôi có hai người con, một trai và một gái; chúng đều đang đi học, may mắn thay cho chúng. Chúng tôi không muốn bắt buộc các con phải chịu đựng những căng thẳng giữa chúng tôi, mặc dù chẳng sớm thì muộn chúng sẽ cảm thấy việc này. Cả hai chúng tôi đều rất ưa thích nhau, tôi sẽ không sử dụng từ ngữ “tình yêu”, bởi vì tôi đã hiểu rõ ông có ý gì qua từ ngữ đó. Chúng tôi lấy nhau khá trẻ; chúng tôi có một ngôi nhà đẹp cùng một cái vườn nhỏ. Tiền bạc không là vấn đề của chúng tôi. Cô ấy có tiền riêng và tôi làm việc, mặc dù người cha của tôi đã để lại một ít tiền. Chúng tôi không đến gặp ông như một người tư vấn về hôn nhân, nhưng chúng tôi muốn bàn luận cùng ông, nếu ông không phiền, về sự liên hệ của chúng tôi. Vợ tôi khá kín đáo, nhưng tôi chắc chắn cô ấy sẽ tham gia vào bàn luận mau thôi. Chúng tôi đã đồng ý rằng tôi sẽ bắt đầu trước. Chúng tôi rất ưu tư về sự liên hệ của chúng tôi. Chúng tôi đã thường xuyên nói chuyện về nó, nhưng không có kết quả gì. Sau sự giới thiệu này, câu hỏi tôi muốn đưa ra là: có điều gì sai lầm với sự liên hệ của chúng tôi, hay sự liên hệ đúng đắn là gì?’

Sự liên hệ đúng đắn của bạn với những đám mây đó, đầy ánh sáng buổi chiều, hay với những cái cây yên lặng đó, là gì? Nó không là một câu hỏi không liên quan. Liệu bạn thấy những em bé đang nô đùa trong cánh đồng đó, chiếc xe hơi cũ? Khi bạn thấy tất cả những điều đó, phản ứng của bạn là gì, liệu người ta được phép hỏi?

‘Tôi không chắc chắn nó là gì. Tôi thích nhìn những đứa trẻ nô đùa. Vợ tôi cũng thế. Tôi không có những cảm thấy đặc biệt gì về những đám mây đó hay những cái cây đó. Tôi đã không suy nghĩ về chúng; thậm chí có thể tôi đã chưa bao giờ nhìn chúng.’

Người vợ của anh ấy nói, ‘Tôi có nhìn. Chúng có ý nghĩa gì đó với tôi, nhưng tôi không thể diễn tả nó bằng những từ ngữ. Những đứa trẻ ngoài đó có thể là con cái của tôi. Dù sao chẳng nữa tôi cũng là một người mẹ.’

Làm ơn nhìn ngắm, thưa bạn, những đám mây đó và cái cây đó như thể bạn đang thấy nó lần đầu tiên. Nhìn ngắm chúng mà không có sự suy nghĩ đang can thiệp hay đang lang thang ra khỏi. Nhìn ngắm chúng mà không đặt tên chúng như một đám mây hay một cái cây. Chỉ nhìn ngắm cùng quả tim và hai mắt của bạn. Chúng là của quả đất giống như chúng ta, như những đứa trẻ kia, thậm chí chiếc xe hơi cũ đó. Chính sự đặt tên nó là bộ phận của sự suy nghĩ.

‘Nhìn ngắm những thứ đó mà không đặt tên chúng có vẻ không thể được. Chính hình thể là từ ngữ.’

Vậy là những từ ngữ đảm trách một vai trò quan trọng trong những sống của chúng ta. Sống của chúng ta, nó có vẻ, là một mạng lưới của những từ ngữ phức tạp, liên quan lẫn nhau. Những từ ngữ có một ảnh hưởng quan trọng cho chúng ta, giống như từ ngữ ‘thượng đế’, ‘dân chủ’, ‘tự do’, ‘chuyên chế’. Những từ ngữ này gọi lên những hình ảnh quen thuộc. Những từ ngữ ‘người vợ’ và ‘người chồng’ là bộ phận của sinh hoạt hàng ngày của chúng ta. Nhưng từ ngữ ‘người vợ’ không thực sự là một con người đang sống, cùng tất cả những phức tạp và những phiền muộn của cô ấy. Vì vậy từ ngữ không bao giờ là cái thực sự. Khi từ ngữ trở thành quan trọng nhất, cái đang sống, cái thực sự, bị bỏ quên.

‘Nhưng tôi không thể lẫn tránh từ ngữ và hình ảnh mà thế giới đã tạo ra.’

Người ta không thể tách rời từ ngữ và hình ảnh. Từ ngữ là hình ảnh. Quan sát mà không có từ ngữ-hình ảnh là mấu chốt.

‘Điều đó không thể được, thưa ông.’

Nếu người ta được phép vạch rõ, bạn đã không cố gắng một cách nghiêm túc để thực hiện điều này. Từ ngữ ‘không thể được’ ngăn cản bạn làm nó. Làm ơn, đừng nói nó có thể được hay không thể được, nhưng đơn giản hãy làm nó. Chúng ta hãy quay lại câu hỏi của bạn: sự liên hệ đúng đắn là gì? Bạn sẽ, người ta chắc chắn, tìm được cho chính bạn điều gì là đúng đắn khi chúng ta hiểu rõ sự liên hệ. Sự liên hệ có nghĩa gì đối với bạn?

‘Cho phép tôi suy nghĩ. Nó có lẽ quá nhiều sự việc tùy thuộc những tình huống. Một ngày nó là một phản ứng đặc biệt, và vào một ngày khác nó có một ý nghĩa hoàn toàn khác hẳn. Nó là trách nhiệm, nhằm chán, bức bối, những phản ứng thuộc giác quan và sự thôi thúc để chạy trốn tất cả nó.’

Đây là điều gì chúng ta gọi là sự liên hệ. Nó là những mức độ khác nhau của những phản ứng thuộc giác quan, của cảm tính – lãng mạn, nếu người ta có khuynh hướng trong cách đó – dịu dàng, quyến luyến, cô độc, sợ hãi và vân vân (lo âu nhiều hơn là sợ hãi thực sự). Đây được gọi là sự liên hệ với một người đặc biệt hay một người khác. Bạn cũng liên hệ với những lý tưởng, những hy vọng của bạn, với những trải nghiệm, những kết luận của bạn. Tất cả điều này là bạn và sự liên hệ của bạn với một người khác; và người khác cũng giống như bạn, mặc dù cô ấy có lẽ khác biệt phần sinh học, văn hóa, phía bên ngoài. Vì vậy, liệu nó không thể hiện rằng bạn luôn luôn năng động bên trong cái tôi tự cho mình là trung tâm và cô ấy năng động trong một cách tương tự, hay sao? Hai đường song song không bao giờ gặp nhau?

‘Tôi bắt đầu thấy ông có ý gì, nhưng làm ơn tiếp tục’.

Nó trở nên rõ ràng rằng không có sự liên hệ thực sự. Tại cơ bản người ta quan tâm đến chính mình, sự vui thú riêng của người ta, nhượng bộ một người khác trong sự thỏa mãn và vân vân và vân vân. Chúng ta hãy giải thích cách khác. Tại sao những con người quá tự cho mình là trung tâm, trong ý thức bên ngoài, hay trong những ngõ ngách sâu thẳm nhất của cái tôi đang tồn tại của họ? Tại sao? Có vẻ những động vật hoang dã không

ích kỷ như những con người. Nếu chúng ta muốn khám phá cho chính mình sự liên hệ đúng đắn là gì, chúng ta phải thâm nhập vào vấn đề này rất sâu thẳm. Sự nhận biết không động cơ là dành cho mục đích kiếm được hiểu biết mới mẻ. Hầu hết chúng ta đều gặp khó khăn khi quan sát mà không có loại động cơ nào đó. Liệu chúng ta có thể cùng nhau thâm nhập, rất khách quan, điều gì thực sự xảy ra trong một liên hệ của hai người, dù nó thân mật hay không? Hầu như tất cả những phản ứng đều được ghi lại trong bộ não, đặc biệt những phản ứng đau khổ hay vui thú, hời hợt hay tại một mức độ sâu thẳm hơn. Ghi lại này tiếp tục từ niên thiếu đến chết. Dần dần ghi lại này dựng lên một hình ảnh hay bức tranh mà mỗi người có về chính anh ấy. Nếu người ta kết hôn hay sống cùng một người khác, trong một tháng hay nhiều năm, mỗi người đã hình thành một hình ảnh về người còn lại – những tổn thương, những bức dọc, những từ ngữ cộc cằn, những nịnh nọt và vân vân, những phản ứng giác quan, những quan sát trí năng, tình bạn bè và sự âu yếm, sự tưởng tượng của thành tựu và những kết hợp thuộc văn hóa. Những điều này hình thành những hình ảnh khác nhau mà được đánh thức trong những tình huống khác nhau. Ngoại trừ sự liên hệ vật chất thực sự, những hình ảnh này gây biến dạng hay chối từ một liên hệ sâu thẳm của tình yêu, từ bi cùng thông minh của nó.

‘Vậy thì làm thế nào và trong cách gì những hình ảnh này không thể được hình thành?’

Liệu bạn đang đưa ra câu hỏi sai lầm, thưa bạn? Ai ngăn cản? Liệu không phải là một hình ảnh hay ý tưởng khác đang đưa ra câu hỏi, hay sao? Liệu bạn vẫn còn đang vận hành cùng những hình ảnh, từ một hình ảnh này sang một hình ảnh khác, hay sao? Những tìm hiểu như thế không dẫn đến đâu cả. Khi người ta bị đau khổ hay tổn thương thuộc tâm lý, mà người ta phải bị từ niên thiếu, những hậu quả của sự tổn thương đó là rõ ràng: sợ hãi của những tổn thương thêm nữa, rút lui bằng cách dựng lên một bức tường quanh chính người ta, cô lập thêm nữa và vân vân – một qui trình của loạn thần kinh. Nếu và khi người ta nhận biết, quan sát những tổn thương, những xung đột này, vậy thì theo bản năng người ta đòi hỏi làm thế nào người ta có thể không bị tổn thương. Hình ảnh tốt đỉnh là ‘cái tôi’, cái ngã cùng những ‘Của’ viết hoa và những ‘của’ nhỏ xíu. Khi người ta hiểu rõ toàn ý nghĩa của tại sao bộ não, sự suy nghĩ, hình thành những hình ảnh này, sự thật của tại sao những hình ảnh này tồn tại, chính nhận biết đó xóa sạch tất cả sự hình thành của những hình ảnh. Đây là sự tự do tối thượng.

‘Lý do tại sao bộ não, hay sự suy nghĩ, như ông nói, hình thành những hình ảnh, là gì?’

Liệu có phải do sự an toàn? Được an toàn khỏi tất cả nguy hiểm? Để chắc chắn, để lần tránh sự rối loạn? Bất kỳ phần nhỏ nào của bộ não đang vận hành, muốn vận hành tốt, có hiệu quả, nó phải cảm thấy chắc chắn, an toàn. Dù sự chắc chắn, sự an toàn đó, là một ảo tưởng hay sáng chế nào đó của sự suy nghĩ, như là sự trung thành hay niềm tin, thực sự không quan trọng gì cả chừng nào phần bị giới hạn đó của bộ não còn cảm thấy được an toàn, bảo đảm, chắc chắn. Chúng ta sống trong ảo tưởng này. Cùng hình ảnh, như là quốc gia hay những hình ảnh trong tất cả đền chùa trong thế giới, con người sống và tiếp tục cùng xung đột, vui thú, đau khổ. Hình thành những hình ảnh này không có sự kết thúc. Nhưng khi bạn nhận biết rằng chúng ngăn cản, tỏa một cái bóng trên sự liên hệ sâu thẳm và thực sự của chúng ta giữa lẫn nhau, giữa chính chúng ta và đám mây đó, cái cây đó và những đứa trẻ đó, vậy thì có thể có tình yêu.

Từ Bản tin 56, 1989

Vẻ đẹp là nguy hiểm

Saanen, Switzerland, 11 tháng tám 1981

V

ẻ đẹp là sự nguy hiểm. Đang đứng trên quả đồi đó người ta thấy 300 dặm của Himalayas, hầu như từ chân trời sang chân trời, cùng những thung lũng sâu, sâu, đỉnh này kế tiếp đỉnh khác cùng tuyết vô tận, không thấy một cái nhà nào, không một cái làng, không một túp lều. Mặt trời đang chạm những đỉnh núi cao nhất, và bỗng nhiên toàn dãy núi tiếp nối nhau bùng bùng. Như thể chúng bùng bùng từ bên trong, một phát sáng có sự mãnh liệt không thể tin được. Những thung lũng trở nên tối tăm hơn và yên lặng tuyệt đối. Quả đất nín thở trong sự rục rĩ của nó. Khi mặt trời lên cao từ phương đông xa xôi, sự mãnh liệt, sự tinh khiết tuyệt đối của những hòn núi hoành tráng đó dường như quá gần gũi đến độ hầu như người ta có thể chạm vào chúng, nhưng chúng lại ở cách đó hàng trăm dặm.

Và ngày bắt đầu. Không thắc mắc tại sao con người đã tôn thờ chúng; chúng quá thiêng liêng, phải được tôn kính từ xa. Tất cả những người cổ xưa tạo ra những vị thần từ chúng, bởi vì ở đó những thứ trên thiên đàng dùng làm chỗ trú ngụ. Lúc này, chúng đang được biến thành những đường chơi trượt tuyết và những khách sạn, những hồ bơi và sự ồn ào. Nhưng vẫn có sự yên lặng nơi những núi tuyết tinh khiết và không ngả lòng đó. Vẻ đẹp không thể hủy diệt và là sự nguy hiểm vô cùng.

Rời sự yên lặng không thể phá vỡ được đó, đi xuống con đường lởm chởm đá, men theo con suối đang chảy xuống, ngang qua vô số loại thông, những cây thông tuyết to lớn, con đường mòn trở nên rộng rãi, phủ đầy cỏ. Đó là một buổi sáng dễ thương, dịu dịu cùng mùi của một cánh rừng phong phú. Con đường có nhiều khúc quẹo và nó đang bắt đầu ấm áp. Trong những cái cây gần bên có nguyên một đàn khi, mặt của chúng sáng lên trong mặt trời buổi sáng, cùng những cái đuôi dài và thân thể màu xám, đầy lông lá. Những con nhỏ đang bầu vào mẹ của chúng và cả nhóm đang yên lặng quan sát, không sợ hãi, hình bóng cô đơn. Chúng quan sát bất động. Và chốc lát sau một nhóm khát sĩ, đang tụng kinh, đang đi xuống đến một cái làng xa xôi. Tiếng Phạn của họ rõ ràng và chính xác, thể hiện rằng họ từ vùng phía nam rất xa. Bài thánh ca của họ tôn thờ buổi sáng, mà ban sự sống cho tất cả mọi sinh vật và ân lành của nó đã và vẫn còn ở trên tất cả những sinh vật. Có khoảng tám người trong số họ, ba hay bốn người còn khá trẻ, tất cả đều cạo đầu trọc lóc, mặc những chiếc áo cà sa, kiểm soát chặt chẽ, hai mắt cúi xuống, không thấy những cái cây to lớn, hàng ngàn bông hoa và những quả đồi xanh dịu; bởi vì vẻ đẹp là nguy hiểm – sự ham muốn có lẽ bị khơi dậy.

Ngôi làng đang chuẩn bị bữa sáng của nó và mùi củi rừng bốc lên không khí. Những đứa trẻ, vừa rửa mặt, đang chuẩn bị đến trường cùng những tiếng la hét và cười đùa. Ẩn giữa sự ồn ào thông thường của ngôi làng có một ý thức của sự chịu đựng buồn chán. Nó có người giáo sĩ của nó, những người tin tưởng và những người không tin tưởng.

Thật lạ lùng làm sao khi những giáo sĩ, từ thời gian vượt khỏi ký ức, đã quy định bộ não của con người phải trung thành, phải tin tưởng, phải vâng lời. Họ là những học giả, những người thầy, luật lệ. Bằng thái độ của họ, cao quý và trách nhiệm, họ là những người bảo vệ xã hội, những người giữ gìn truyền thống. Qua sự sợ hãi, họ kiểm soát những vị vua và con

người. Xưa kia họ đứng ngoài, tách khỏi xã hội để cho họ có thể hướng dẫn, thuộc luân lý, thẩm mỹ, tôn giáo. Dần dần họ trở thành những người thông ngôn giữa Thượng đế và con người. Họ có quyền hành, địa vị và vô số của cải nơi những đền chùa, nhà thờ, thánh đường. Ở phương Đông họ bao phủ thân thể của họ trong những miếng vải có màu sắc phân biệt rõ ràng, đơn giản. Ở phương Tây những áo quần của họ trở nên mỗi lúc một biểu tượng, mỗi lúc một đắt tiền. Vậy là, có những thầy tu đơn giản đó trong những tu viện và những người đó trong những cung điện. Những người đứng đầu tôn giáo, cùng sự quan liêu của họ, giam cầm những con người trong sự trung thành, giáo điều, những nghi lễ và những từ ngữ vô nghĩa. Mê tín, mưu mẹo, đạo đức giả trở thành tiền bạc của tất cả những tôn giáo có tổ chức ở phương Đông và phương Tây. Và cái thiêng liêng nhất đã lần trốn ra khỏi cửa sổ, dù cửa sổ đó đẹp để đến chừng nào.

Vì vậy, con người phải bắt đầu lại để khám phá cái thiêng liêng vĩnh cửu, không bao giờ bị trói buộc bởi người thông ngôn, vị giáo sĩ, vị đạo sư, bởi những người bán rong của thiên định. Bạn phải là một ngọn đèn cho chính bạn. Ngọn đèn đó không bao giờ có thể được trao tặng bởi một người khác, bởi bất kỳ người triết lý hay tâm lý nào, dù họ được kính trọng bởi truyền thống bao nhiêu.

Tự do là đứng một mình, không quyến luyến và không sợ hãi, được tự do trong sự hiểu rõ của ham muốn mà nuôi dưỡng sự ảo tưởng. Có sức mạnh vô cùng trong một mình. Chính là bộ não bị lập trình, bị quy định mới không bao giờ một mình, bởi vì nó chất đầy sự hiểu biết. Cái bị lập trình, thuộc tôn giáo hay công nghệ, luôn luôn bị giới hạn. Sự giới hạn này là nhân tố chính của xung đột.

Vẻ đẹp là nguy hiểm cho một người của ham muốn.

Từ Bản tin 57, 1989

PHẦN II

CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI

Thiền định và Khoảnh khắc
không thời gian
Trích dẫn từ một bàn luận ở New Delhi, 1956

N

gười hỏi: Điều gì được bao hàm trong thiền định?

Krishnamurti: Điều cốt lõi là làm trống không hoàn toàn cái trí khỏi mọi thứ nó đã biết; điều thứ hai, một năng lượng không bị kiểm soát, không bị hướng dẫn. Tiếp theo, nó cũng đòi hỏi hình thức tột đỉnh của trật tự, trật tự trong ý nghĩa một kết thúc hoàn toàn của vô trật tự bị tạo ra bởi sự mâu thuẫn, và một chất lượng của cái trí không có đặc tính. Chúng ta phải hoàn toàn xóa sạch ý tưởng hay sự thực hành của một phương pháp. Nghi vấn cốt lõi là liệu cái trí – nó gồm có quả tim, bộ não và toàn cơ quan thân thể – có

thể sống mà không có bất kỳ sự biến dạng, mà không có bất kỳ sự ép buộc và vì vậy không có bất kỳ sự nỗ lực. Làm ơn, hãy đặt ra nghi vấn đó cho chính bạn; tất cả điều này là thiền định.

Những cái trí của chúng ta bị biến dạng; chúng đã bị định hình bởi văn hóa mà chúng ta sống trong đó, bởi những cấu trúc thuộc tôn giáo, thuộc kinh tế, bởi thực phẩm chúng ta dùng và vân vân. Cái trí được trao cho một hình dạng hạn định, nó bị quy định và tình trạng bị quy định này là một biến dạng. Một cái trí có thể thấy rất rõ ràng, trong sáng, tổng thể, hồn nhiên, chỉ khi nào không có sự biến dạng. Chuyển động đầu tiên là khả năng để thấy – nghệ thuật của lắng nghe – nhìn ngắm không biến dạng, mà có nghĩa cái trí phải tuyệt đối bất động, không một chuyển động. Liệu cái trí trong chuyển động liên tục có thể hoàn toàn và tuyệt đối yên lặng, không có bất kỳ chuyển động nào, không có bất kỳ phương pháp, hệ thống, thực hành, kiểm soát nào?

Cái trí phải tự làm trống không chính nó khỏi tất cả quá khứ để trở nên nhạy cảm cực kỳ; và nó không thể nhạy cảm nếu có gánh nặng của quá khứ. Chỉ cái trí đã hiểu rõ tất cả điều này mới có thể đặt ra nghi vấn. Và khi nó đặt ra nghi vấn nó không có đáp án, bởi vì không có đáp án. Cái trí đã trở nên nhạy cảm cực kỳ và thế là thông minh tột đỉnh và thông minh không có đáp án. Trong chính nó là đáp án. Người quan sát không có vị trí bởi vì thông minh là tột đỉnh.

Vậy là cái trí không còn đang tìm kiếm, không còn ao ước những trải nghiệm cao hơn và vì vậy nó không kiểm soát. Thấy vẻ đẹp của nó, thừa bạn. Nó không kiểm soát, bởi vì nó là thông minh. Nó đang vận hành, nó đang làm việc. Vì vậy, trong chính trạng thái của thông minh, tình trạng phân hai biến mất. Tất cả điều này là thiền định. Nó giống như một đám mây mà bắt đầu trên một đỉnh đồi với một ít đám mây rất nhỏ, và, khi nó chuyển động, nó bao phủ toàn bầu trời, thung lũng, những hòn núi, những con sông, những con người, quả đất; nó bao phủ mọi thứ. Đó là thiền định, bởi vì thiền định là sự quan tâm của tất cả sự sống, không phải một bộ phận của nó.

Vậy thì chỉ khi nào cái trí tuyệt đối yên lặng mà không có bất kỳ chuyển động – không phải trong khoảng thời gian của khoảnh khắc đó, bởi vì khoảnh khắc đó không có khoảng thời gian, bởi vì nó không thuộc thời

gian. Thời gian hiện diện chỉ khi nào có người quan sát mà trải nghiệm sự yên lặng đó và nói: ‘Tôi ước ao tôi có thể có được nhiều hơn của nó’. Vì vậy, khoảnh khắc đó của sự yên lặng tuyệt đối, sự bất động, bởi vì nó không thuộc thời gian, không có tương lai hay quá khứ. Vì vậy, sự bất động không chuyển động đó vượt khỏi tất cả suy nghĩ. Và chuyển động đó, bởi vì nó không thời gian, là vô tận.

Một cái trí được tự do khỏi bất kỳ biến dạng nào thực sự là cái trí tôn giáo đích thực, không phải một cái trí mà đi đến đền chùa, không phải một cái trí mà đọc những quyển sách thiêng liêng, không phải một cái trí mà lặp lại những nghi thức, dù có lẽ chúng đẹp để đến chừng nào, không phải một cái trí mà chất đầy những hình ảnh, bị áp đặt vào nó hay tự sáng chế.

Đang sống không tách khỏi đang học hành, và trong việc này có vẻ đẹp vô cùng. Bởi vì, rốt cuộc, tình yêu là cái đó. Tình yêu là từ bi, đam mê, đam mê cho mọi thứ. Khi có tình yêu, không có người quan sát, không có sự phân hai: ‘bạn’ mà thương yêu ‘tôi’ và ‘tôi’ mà thương yêu ‘bạn’. Chỉ có tình yêu, mặc dù nó có lẽ đang thương yêu một người hay nhiều người; chỉ có tình yêu.

Khi có tình yêu, vậy thì bạn không thể làm việc gì sai lầm, dù bạn làm bất kỳ việc gì. Nhưng nếu không có tình yêu chúng ta đang cố gắng làm mọi việc – đi tới mặt trăng, những khám phá khoa học tuyệt vời – và vì vậy mọi thứ chuyển động sai lầm. Tình yêu chỉ có thể hiện diện khi không có người quan sát. Điều đó có nghĩa, khi cái trí không tự tách rời trong chính nó như người quan sát đang quan sát và vật được quan sát, chỉ như thế mới có chất lượng của tình yêu đó. Khi bạn có điều đó, nó là Tối thượng.

Từ Bản tin 35, 1978

Sợ hãi và Rối loạn

Trích dẫn từ một bản luận cùng những người trẻ

Paris, tháng 4 năm 1967

K

rishnamurti: Rối loạn có lẽ là một trong những nguyên nhân cơ bản của sự sợ hãi. Vì bị rối loạn và không tìm ra một lối thoát, chúng ta sợ hãi. Vì bị đau khổ và không thể chấm dứt sự đau khổ, chúng ta nói, một cách tuyệt vọng, ‘Vô vọng rồi, nó là điều này, nó là điều kia.’ Lúc này, liệu có một lối thoát? Chúng ta hãy thâm nhập nó.

Khi chúng ta nói, ‘Tôi bị rối loạn,’ liệu chúng ta thấy nó như một sự kiện? Bạn hiểu rõ điều gì tôi có ý? Liệu tôi nhận ra rằng tôi bị đói hay liệu rằng tôi được bảo tôi bị đói? Hai vấn đề hoàn toàn khác biệt. Lúc này, nó là vấn đề nào? Liệu tôi nhận ra rằng tôi bị rối loạn hay liệu tôi nhận biết sự rối loạn của tôi chỉ trong sự liên hệ với điều gì đó?

Người hỏi: Trong liên hệ với trạng thái nào đó mà chúng ta tưởng tượng.

Krishnamurti: Đó là nó. Vì vậy, liệu sự rối loạn là một trải nghiệm trực tiếp hay chỉ là một trải nghiệm sẽ đạt được trong sự so sánh với trạng thái nào đó mà nó không là? Làm ơn, thưa các bạn, bàn luận điều này rất quan trọng. Tôi bị rối loạn: Liệu tôi nhận ra nó như tôi nhận ra tôi bị đói, hay liệu tôi nhận ra nó chỉ trong sự so sánh với điều gì đó mà tôi đã suy nghĩ hay đã đạt được, hay mà tôi đã hiểu rõ như sự thấu triệt? Thưa bạn, khi bạn bị đói liệu bạn so sánh nó với khi bạn không bị đói? Bạn không so sánh; bạn bị đói. Trong cùng cách, liệu tôi nhận ra tôi bị rối loạn? Nếu bạn nhận ra nó, vậy thì nó trở thành sức sống, vậy thì bạn phải tìm được một đáp án.

Người hỏi: Vậy thì, tại sao chúng ta không nhận ra nó?

Krishnamurti: Chờ đã, chờ đã. Đầu tiên, hãy thấy sự khác biệt. Khi bạn nhận ra bạn bị đói, bạn hành động – nài nỉ, vay mượn, hay ăn cắp – bạn làm việc gì đó. Nhưng nếu bạn nói, ‘Ồ, tôi có lẽ bị đói,’ vậy thì bạn sử dụng thời gian, nói về nó, bàn luận loại thức ăn nào bạn sẽ dùng và vân vân. Khi bạn nhận ra, hành động của bạn là tức khắc. Và đó là toàn mầu chốt. Tôi bị rối loạn và tôi nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào tôi thực hiện – bất kỳ chuyển động nào trong sự suy nghĩ hay bất kỳ hoạt động nào bắt nguồn bởi sự suy nghĩ – vẫn còn là sự rối loạn. Đúng chứ? Liệu tôi nhận ra sự kiện đó? Mà có nghĩa chính sự suy nghĩ đang tạo ra sự rối loạn, và thế là sự sợ hãi.

Người hỏi: Nhưng vấn đề là rằng, ngay khi người ta nghe điều đó, người ta tưởng tượng một trạng thái không suy nghĩ.

Krishnamurti: Không, thưa bạn. Bạn thấy, bạn không chuyển động từ sự kiện sang sự kiện; bạn đã rời xa sự kiện rồi. Tôi bị rối loạn và tôi nhận ra rằng bất kỳ chuyển động nào tôi thực hiện vẫn còn là sản phẩm của sự rối loạn. Khi tôi biết điều đó, tôi ngừng lại; tôi không sáng chế, lý thuyết hóa hay hết hy vọng. Tôi nói, ‘Thế à, tôi bị rối loạn.’ Sau đó điều gì xảy ra – theo kinh nghiệm, không phải như một lý thuyết? Điều gì xảy ra khi tôi nhận ra rằng tôi bị rối loạn và rằng bất kỳ việc gì tôi thực hiện hay suy nghĩ, bất kỳ hoạt động nào tôi hy vọng đạt được, bất kỳ chuyển động nào tôi làm, đều là sản phẩm của sự rối loạn và thế là gia tăng sự rối loạn thêm nữa – khi tôi nhận ra rằng thuộc tâm lý tôi bị rối loạn và rằng thuộc tâm lý bất kỳ chuyển động nào của cái tinh thần thực hiện vẫn còn ở trong lãnh vực của sự rối loạn, tôi ngừng lại, đúng chứ? Chuyển động của cái tinh thần kết thúc – và thế là tôi không sợ hãi bởi vì sợ hãi là bộ phận của sự rối loạn.

Lúc này, liệu đây là trường hợp với mỗi người chúng ta? – ngược lại chúng ta không thể bàn luận vấn đề này.

Người hỏi: Không phải cho tôi. Tôi vẫn còn ở trong một trạng thái tuyệt vọng.

Krishnamurti: Tôi nhận ra rằng không có lối thoát, rằng con đường không dẫn đến nơi nào cả, rằng có một ngõ cụt. Tôi làm gì? Bạn không nói, ‘Ồ, tôi không biết phải làm gì.’ Bạn không ở lại đó; bạn quay lưng lại, đúng chứ?

Người hỏi: Nhưng làm thế nào nhận ra?

Krishnamurti: Đó là câu hỏi: làm thế nào nhận ra sự rối loạn tổng thể của con người, không phải làm thế nào vượt khỏi nó. Vậy thì bạn bắt đầu tìm được những nguyên nhân của sự rối loạn này – bởi vì bạn đã ngừng lại, không phải bởi vì bạn đang tìm kiếm. Tôi không hiểu liệu bạn thấy sự khác biệt. Trước kia, tôi đã tìm kiếm những nguyên nhân của sự rối loạn với mục đích xóa sạch chúng; vì vậy tìm kiếm của tôi, thâm nhập của tôi, hoàn toàn khác biệt với lúc này khi, bởi vì tôi nhận ra tôi bị rối loạn, tôi có thể thấy rằng không hoạt động nào có thể được. Đang nhìn này là một quan sát hoàn toàn khác hẳn.

Người hỏi: Một quan sát không có một động cơ.

Krishnamurti: Đó là nó. Một quan sát không có động cơ. Cái còn lại có động cơ.

Người hỏi: Từ sự rối loạn ông thấy nó một cách khác hẳn bởi vì ông có một động cơ phía sau nó – ông thấy điều gì ông muốn, không phải điều gì thực sự là. Nhưng nếu ông không có động cơ, ông có thể thấy cái gì là một cách hiệp thông.

Krishnamurti: Điều đó đúng. Làm ơn thấy mấu chốt của bạn ấy, theo dõi điều gì bạn ấy nói. Bạn ấy nói rằng nếu bạn có một động cơ, vậy thì động cơ đó gây biến dạng, và rằng khi bạn không có động cơ bạn thấy rõ ràng.

Người hỏi: Nhưng làm thế nào chúng ta có thể kết thúc có những động cơ?

Krishnamurti: Chờ đã, chờ đã. Bạn không thể kết thúc bất kỳ thứ gì nhưng chỉ quan sát. Thưa bạn, bạn đang bỏ lỡ mấu chốt chính, bạn đang vận dụng trí năng quá. Đây là một vấn đề hiệp thông, không phải một vấn đề thuộc trí năng.

Về phần tôi bất kỳ chuyển động nào đều là sự rối loạn, và đó là sự khó khăn. Lúc này, tôi đã nhận ra rằng chừng nào tôi còn quan sát bằng một động cơ, tất cả quan sát đều bị biến dạng. Vì vậy, liệu có thể quan sát không có một động cơ? Chắc chắn, chính là một động cơ mà sẽ nuôi dưỡng sự sợ hãi. Vì vậy, một nghi vấn cơ bản thâm sâu hơn được bao gồm trong điều này: liệu có thể có bất kỳ hành động nào xảy ra mà không có động cơ?

Từ Bản tin 22, 1974

Trạng thái của Không Biết

Một trích dẫn từ một bài luận cùng sinh viên

Huizen, Hà lan, tháng 6 năm 1967

N

người hỏi: Liệu không có một sự kiện rằng cùng sự nhận biết mãnh liệt trong khi ông tỉnh táo, ông có thể có trải nghiệm của nhìn ngắm sự tức giận đến và đi bên trong chính ông mà không bị nó tác động vào ý thức của ông, hay sao?

Krishnamurti: Ô, thưa bạn! Chúng ta hãy cẩn thận một chút về điều này. Liệu cái tôi nhận biết khác biệt sự tức giận? Chúng ta hãy nói, tôi ghen tuông. Liệu ‘tôi’ khác biệt sự ghen tuông? Liệu sự ghen tuông đó khác biệt cái người đang quan sát sự ghen tuông? Tôi là người trải nghiệm và sự việc mà tôi trải nghiệm là sự ghen tuông. Liệu người trải nghiệm khác biệt sự việc trải nghiệm đó.

Rất thú vị khi bàn luận điều này từ quan điểm của điều gì đang học hành. Tôi ghen tuông bạn, tôi ganh tị bạn, và tôi muốn học hành tất cả về nó, bởi vì khi tôi học hành nội dung tổng thể của nó, nó chấm dứt; nó không còn ảnh hưởng nữa. Lúc này, làm thế nào tôi học hành? Học hành là gì? Ngoài trừ học hành một ngôn ngữ – làm thế nào lái một chiếc xe hơi, và vân vân – học hành là gì? Khi nào bạn học hành? Bạn học hành khi bạn không biết. Tôi học hành một ngôn ngữ bởi vì tôi không biết nó. Đúng chứ? Nếu tôi biết một ngôn ngữ rồi tôi không thể học hành nó! Chúng ta hãy thử nghiệm điều này. Liệu chúng ta đang học hành lúc này – đó là, trong hiện tại năng động – hay liệu chúng ta chỉ đang tích lũy điều gì đã được nói, được lưu trữ và được suy nghĩ sau đó? Bạn thấy sự khác biệt?

Chúng ta đã và đang nói về những giấc mộng. Tôi muốn học hành về chính tôi, ‘chính tôi’ mà nằm mơ. Lúc này, liệu tôi tiếp cận nó bằng sự hiểu biết mà tôi đã lượm lặt khi đọc Jung hay Freud, hay những người thần học?

Người hỏi: Từ đọc Freud ông học hành về Freud.

Krishnamurti: Đó là nó, thưa bạn. Tôi học hành về Freud: tôi không học hành về chính tôi. Vì vậy khi tôi học hành qua Freud về chính tôi, tôi không đang quan sát về chính tôi; tôi đang quan sát hình ảnh mà Freud đã sáng chế về chính tôi. Thế là, tôi phải xóa sạch Freud. Lúc này, làm ơn theo chậm chậm cùng điều này: khi tôi quan sát về chính tôi, tôi đang học hành về chính tôi. Liệu tôi tích lũy hiểu biết về chính tôi và tiếp theo, cùng sự hiểu biết đó, quan sát? – mà là cùng qui trình khi quan sát về chính tôi nhờ vào

Freud. Bạn theo kịp chứ? Vì vậy, liệu tôi có thể học hành về chính tôi – nhưng không có bất kỳ sự tích lũy nào? Đó là cách duy nhất để học hành, bởi vì ‘chính tôi’ luôn luôn đang chuyển động, luôn luôn năng động cực kỳ, và tôi không thể học hành về hoạt động này qua cái gì đó cố định, dù nó là sự hiểu biết mà tôi đã tích lũy về chính tôi hay sự hiểu biết từ Freud. Vì vậy, tôi phải tự do, không chỉ tự do khỏi Freud nhưng cũng tự do khỏi sự hiểu biết mà tôi đã thu lượm về chính tôi ngày hôm qua. Nó rất phức tạp – và nó không chỉ là một trò lừa bịp.

Người hỏi: Đường như ông đã loại bỏ sự hiểu biết và học hành về những sự kiện?

Krishnamurti: Đó là nó. Đó là, khi bạn quan sát sự kiện mà không có sự hiểu biết, vậy thì bạn có thể học hành. Ngược lại bạn ‘biết’ hay suy nghĩ rằng bạn biết. Vì vậy, học hành là sáng tạo; nó là cái gì đó mới mẻ. Luôn luôn bạn đang học hành. Vì vậy tôi phải quăng đi không những Freud và Jung, nhưng còn cả sự hiểu biết mà tôi đã thu lượm về chính tôi ngày hôm qua. Liệu điều đó có thể được, trước hết?

Người hỏi: Ông bao gồm ngày hôm qua, thưa ông. Và có hàng triệu ngày hôm qua đó mà chúng ta đã quên bằng nơi ý thức bên ngoài, những vẫn còn giấu giếm tại ý thức bên trong của chúng ta. Tất cả nó cũng phải được xóa sạch, đúng chứ?

Krishnamurti: Vâng, liệu bạn có thể xóa sạch tất cả nó?

Người hỏi: Tôi nghĩ nó có thể được xóa sạch...

Krishnamurti: Bạn nghĩ nó có thể – vì vậy bạn không biết. Tất cả mọi điều mà bạn có thể nói là rằng bạn không biết. Lúc này, hãy thâm nhập chậm chậm; hãy lắng nghe bất động. Làm ơn, hãy thâm nhập vào trạng thái của cái trí mà nói: ‘Tôi không biết.’

Người hỏi: Nó là yên lặng.

Người hỏi: Nó là khoáng đạt.

Krishnamurti: Không, không! Đừng chỉ đưa ra những câu nói. Chỉ nhìn ngắm. Có hai triệu năm di sản, hàng ngàn và hàng ngàn trải nghiệm, ẩn

tượng, quy định, hiểu biết. Tất cả điều đó là nền quá khứ của tôi, và tôi muốn học hành về nó, khai quang tất cả nó và tự do khỏi nó, bởi vì những thứ đó đang điều khiển hiện tại của tôi và đang định hình tương lai, và thế là tôi tiếp tục sống trong cái cũ. Vì vậy, tôi tự nói với mình: ‘Điều này khủng khiếp quá. Tôi phải xóa sạch nó.’ Tôi không biết phải làm gì. Tôi không biết. Sau đó tôi tự hỏi mình: trạng thái của cái trí tôi khi tôi nói tôi thực sự không biết là gì? Bạn và tôi là kết quả của hai triệu năm bị quy định. Đúng chứ? Trong hai triệu năm đó không những có di sản của động vật nhưng còn cả nỗ lực để phát triển, để trở thành của con người – hàng trăm thứ. Chúng ta là cái đó. Và tất cả cái đó đang vận hành trong hiện tại và trong tương lai. Đây là chủng tộc của loài chuột mà tôi đã sống trong đó. Vì vậy tôi nhìn ngắm chủng tộc chuột này, và tôi nói, ‘Tôi phải loại bỏ nó.’ Tôi hỏi bạn về nó, và bạn không biết: tôi hỏi Đức Giáo hoàng, hàng tá người, và họ đều không biết. Họ chỉ biết tùy theo thuật ngữ của họ; đó là, nếu bạn tin tưởng Jesus, nếu bạn tin tưởng Thượng đế, bạn nghĩ bạn biết tùy theo điều đó. Thế là, lúc này tôi ở trong một vị trí phải tìm ra trạng thái của cái trí của tôi là gì khi nói: tôi thực sự không biết. Liệu bạn có khi nào đã nói như thế?

Người hỏi: Thật ra, nó là một trải nghiệm hay hay.

Người hỏi: Nó là một trải nghiệm tâm thường.

Krishnamurti: Không, không! Tôi không gọi nó là một trải nghiệm. Nó không là một trải nghiệm buồn thảm hay một trải nghiệm vui vẻ; nó là một sự kiện. Tôi không thể nói nó tốt lành hay xấu xa. Nó là một sự kiện – giống như cái micro này. Tôi đã nhìn hướng bắc, nam, đông và tây, trên và dưới, và tôi thực sự không biết. Vậy thì, việc gì xảy ra?

Người hỏi: Ông tiếp tục tìm một phương cách.

Krishnamurti: Vậy thì, bạn không còn đang nói: tôi không biết.

Người hỏi: Tôi không biết làm thế nào.

Krishnamurti: Vậy thì, bạn đang tìm kiếm ‘làm thế nào’. Tôi bị trói buộc trong cái bẫy của hai triệu năm. Tôi không thể có sự trung thành trong bất kỳ người nào – những đáng cứu rỗi, những bậc thầy, những người thầy, những giáo sĩ – bởi vì tất cả họ đã dẫn dắt bạn vào cái bẫy này, và tôi là bộ

phận của cái bẫy này. Tôi không biết làm thế nào để thoát khỏi. Khi tôi nói, ‘Tôi không biết,’ liệu tôi thực sự có ý điều đó, hay liệu tôi đang tìm kiếm một phương cách thoát khỏi?

Người hỏi: Tôi có ý không có đáp án trong bảng phân loại.

Krishnamurti: Đó là tất cả. Bảng phân loại của bạn không có đáp án, và vì vậy bạn muốn tìm ra một bảng phân loại khác mà có một đáp án.

Người hỏi: Ông tiếp tục cố gắng tìm kiếm một phương cách.

Krishnamurti: Vậy thì bạn rơi lại cái bẫy. Thưa các bạn, chúng ta đã nói: ‘Tôi không biết’. Những cái trí của chúng ta bị rối loạn, và từ sự rối loạn đó chúng ta tìm kiếm những giáo sĩ, những người tâm lý, những người chính trị. Sự rối loạn tạo ra nhiều rối loạn thêm. Tại sao tôi không nói: ‘Được rồi, tôi bị rối loạn. Tôi sẽ không hành động.’ Dĩ nhiên tôi sẽ đi đến văn phòng, tiếp tục những hoạt động hàng ngày của tôi, nhưng về sự rối loạn thuộc tâm lý của tôi tôi sẽ không làm bất kỳ việc gì, bởi vì tôi thấy rằng nếu tôi làm bất kỳ việc gì nó sẽ tạo ra nhiều rối loạn thêm. Vì vậy, thuộc tâm lý, tôi sẽ không chuyển động gì cả. Bất kỳ chuyển động nào đều dẫn đến cái bẫy. Vì vậy, thuộc tâm lý, liệu bạn có thể không làm bất kỳ việc gì về cái bẫy?

Làm ơn, lắng nghe cẩn thận. Nếu bạn không làm bất kỳ việc gì về cái bẫy, bạn được tự do khỏi nó. Chỉ bởi vì sự hoạt động không ngừng nghỉ của làm việc gì đó về cái bẫy mà nhốt bạn trong cái bẫy. Khi bạn thấy đó là như thế, bạn sẽ ngừng lại, đúng chứ? Bạn sẽ chấm dứt tất cả mọi hoạt động. Và điều đó có nghĩa gì? Nó có nghĩa rằng thuộc tâm lý bạn sẵn lòng chết. Vì vậy, khi bạn không biết, và bạn thực sự có ý điều đó, bạn thoát khỏi cái bẫy, bởi vì quá khứ đã kết thúc. Chỉ khi nào bạn tiếp tục nói, ‘Tôi đang nhìn, tôi đang hỏi, tôi phải biết,’ thì quá khứ mới tiếp tục tự lặp lại.

Người hỏi: Nhưng khi ông giữ yên lặng...

Krishnamurti: A! Nó không giữ yên lặng. Nó là hành động mãnh liệt nhất.

Người hỏi: Nhưng khi ông không biết gì cả...

Krishnamurti: Vậy thì bạn có chính bạn.

Người hỏi: Nhưng điều đó quá ít ỏi.

Krishnamurti: Nó không quá ít ỏi đâu. Nó là điều gì đã là suốt hai triệu năm. Nó không là sự việc phức tạp cực kỳ nhất, và bạn phải học hành về nó. Hoặc bạn có thể học hành về nó ngay tức khắc, hoặc nó có thể tiếp tục cho hai triệu năm nữa. Nhưng chúng ta hãy chỉ sử dụng năm mươi năm. Trong đó chúng ta đã tích lũy một lượng khổng lồ: đã có hai cuộc chiến tranh kinh hoàng – sự tàn sát, sự hung ác, những cãi cọ, những phân chia, những lăng mạ. Tất cả ở đó. Đó là cái bẫy. Chúng ta là cái bẫy đó, và vì vậy, liệu có thể thoát khỏi nó ngay tức khắc?

Người hỏi: Trong một khoảnh khắc?

Krishnamurti: Dĩ nhiên nó phải trong một khoảnh khắc. Và nếu bạn nói nó không thể, vậy thì nó chấm dứt. Bạn không có vấn đề. Nếu bạn nói, ‘Nó có thể được,’ điều đó cũng không có ý nghĩa. Nhưng nếu bạn nói, ‘Tôi thực sự không biết phải làm gì,’ mà không tuyệt vọng, không cay đắng, không tức giận, vậy thì trong trạng thái đó không có chuyển động gì cả – vậy thì cánh cửa mở toang.

Từ Bản tin 18, 1973

Tình yêu, Tình dục và Sống tôn giáo

Kingston, nước Anh, ngày 2 tháng 10 năm 1967

I

N

Người hỏi: Cách đây nhiều năm, khi tôi bắt đầu quan tâm đến sống tạm gọi là tôn giáo, tôi thực hiện một quyết tâm mạnh mẽ phải từ bỏ hoàn toàn tình dục. Tôi tuân theo nghiêm ngặt điều gì tôi nghĩ là một yêu cầu bắt buộc của sống đó và sống cùng tất cả sự khổ hạnh khắc nghiệt của một thầy tu độc thân. Lúc này tôi thấy rằng loại tuân theo nghiêm ngặt đó mà trong nó sự kiềm hãm và bạo lực được bao hàm là dốt nát, tuy nhiên tôi không muốn quay lại sống cũ của tôi. Lúc này làm thế nào tôi hành động về vấn đề tình dục?

Krishnamurti: Tại sao bạn không biết phải làm gì khi có sự ham muốn? Tôi sẽ bảo cho bạn lý do tại sao. Bởi vì sự kiên quyết cố chấp trong những quyết định của bạn vẫn còn đang vận hành. Tất cả những tôn giáo đã dạy bảo chúng ta khước từ tình dục, kiềm hãm nó, bởi vì họ nói nó là một lãng phí của năng lượng và bạn cần có năng lượng để tìm được Thượng đế. Nhưng loại khổ hạnh và kiềm hãm khắc nghiệt và tuân phục đến một khuôn mẫu này tạo ra sự bạo lực tàn nhẫn cho tất cả những bản năng đẹp đẽ của chúng ta. Loại khổ hạnh khắc nghiệt này là một lãng phí to tát hơn hẳn sự buông thả trong tình dục.

Tại sao bạn biến tình dục thành một vấn đề? Thật ra nó không quan trọng gì cả liệu bạn lên giường cùng người nào đó hay liệu bạn không. Tiếp tục nó hay buông bỏ nó nhưng đừng biến nó thành một vấn đề. Vấn đề hiện diện từ sự ám ảnh liên tục này. Điều thực sự lý thú không phải liệu chúng ta có lên giường với người nào đó hay không, nhưng tại sao chúng ta có tất cả những mảnh này trong sống của chúng ta. Trong một ngõ ngách luôn khuấy động có tình dục cùng tất cả những ám ảnh của nó; trong một ngõ ngách khác có loại thèm khát nào đó; trong một nơi khác có một theo đuổi cái này hay cái kia, và trong mỗi ngõ ngách có sự huyền thuyên liên tục của cái trí. Có quá nhiều cách trong đó năng lượng bị lãng phí.

Nếu một ngõ ngách thuộc sống của tôi ở trong vô trật tự, vậy thì tổng thể thuộc sống của tôi đều ở trong vô trật tự, nhưng tại sao tôi đã phá vỡ sống của tôi thành quá nhiều mảnh khác nhau – những mảnh mà vô trật tự bên trong chính nó và tất cả đều gây mâu thuẫn lẫn nhau. Tôi có thể làm gì khi tôi thấy quá nhiều mảnh như thế? Làm thế nào tôi có thể giải quyết tất cả chúng? Tôi có những mảnh này bởi vì tôi không là tổng thể phía bên trong. Nếu tôi thâm nhập vào tất cả cái này mà tuy nhiên không tạo ra một mảnh khác, nếu tôi theo sát đến tận cùng của mỗi mảnh, vậy thì trong sự nhận biết đó, mà là đang nhìn ngắm, không có sự tách rời. Mỗi mảnh là một vui thú tách rời. Tôi nên tự hỏi mình liệu tôi sẽ ở trong căn phòng nhỏ xíu nhor nhóp của sự vui thú này suốt sống của tôi. Vào trong sự nô lệ của mỗi vui thú, mỗi mảnh, và nói với chính bạn, chúa của tôi ơi, tôi bị lệ thuộc, tôi là một nô lệ cho tất cả những ngõ ngách nhỏ xíu này – liệu đó là tất cả mọi việc tôi có trong sống của tôi? Ở lại cùng nó và thấy điều gì xảy ra.

II

Người hỏi: Tôi đang yêu, nhưng tôi biết không có tương lai cho sự liên hệ này. Nó là một tình huống mà tôi đã trải nghiệm nhiều lần trước kia và tôi không muốn dính dáng lại trong tất cả rối loạn và đau khổ đó. Tuy nhiên tôi lại cảm thấy tuyệt vọng vô cùng nếu không có người tôi yêu này. Làm thế nào tôi có thể thoát khỏi tình trạng này?

Krishnamurti: Trạng thái cô độc, trống vắng, bất hạnh mà bạn cảm thấy nếu không có người mà bạn thương yêu này hiện diện trước khi bạn thương yêu. Điều gì bạn gọi là tình yêu chỉ là sự kích thích, đang che đậy nhất thời của sự trống rỗng trong bạn. Bạn tẩu thoát khỏi tình trạng cô độc qua một con người, sử dụng con người này để che đậy nó. Vấn đề của bạn không phải là sự liên hệ này, nhưng trái lại nó là vấn đề thuộc sự trống rỗng riêng của bạn. Tẩu thoát rất nguy hiểm bởi vì, giống như loại thuốc kích thích nào đó, nó che giấu vấn đề thực sự. Bởi vì bạn không có tình yêu phía bên trong nên bạn mới liên tục tìm kiếm tình yêu để lấp kín bạn từ phía bên ngoài. Không tình yêu này là tình trạng trống rỗng của bạn, và khi bạn thấy sự thật của điều này bạn sẽ không bao giờ lại cố gắng giết chết nó bằng những sự việc và những con người từ bên ngoài.

Có một khác biệt giữa hiểu rõ sự vô lý của sự tẩu thoát này và quyết định không dính dáng loại liên hệ này. Một quyết định không giúp ích gì cả bởi vì nó củng cố sự việc bạn đang quyết định chống lại. Hiểu rõ hoàn toàn khác hẳn. Quyết định là kiềm hãm, bạo lực, xung đột, nhưng thấy rằng có sự cô độc này, sự trống rỗng phía bên trong của bạn này và rằng bất kỳ hành động nào về phần của người quan sát để thay đổi nó chỉ củng cố nó – đó là hiểu rõ. Thậm chí đang gọi nó là cô độc cũng là một hành động của người quan sát muốn loại bỏ nó. Hành động như thế không thay đổi gì cả, nó chỉ củng cố sự cô độc, nhưng tuyệt đối không hành động về sự cô độc này là sự thay đổi. Nó vượt khỏi cảm thấy và suy nghĩ, không liên quan đến chúng. Bất kỳ việc gì đang xảy ra bên trong bạn – tức giận, trầm uất, ghen tuông hay bất kỳ xung đột khác, buông bỏ nó ngay tức khắc. Kết thúc nó.

III

Người hỏi: Liệu một người đàn ông và một người đàn bà có thể sống chung cùng nhau, có tình dục và con cái, mà không có bất kỳ phiền muộn, cay đắng và xung đột vốn có sẵn trong một liên hệ như thế? Liệu có thể có tự do cho cả hai người? Tôi không có ý sự tự do để cho hai người liên tục có những cuộc tình với người nào khác. Thường thường người ta đến cùng nhau và lấy nhau bởi vì họ thương yêu nhau, và trong đó có ham muốn, chọn lựa, vui thú, chiếm hữu và thôi thúc cực kỳ. Từ ngay khởi đầu chính bản chất của trạng thái tình yêu này đã chứa đầy những hạt giống của xung đột.

Krishnamurti: Thế sao? Nó cần phải như thế à? Tôi nghi ngờ điều đó nhiều lắm. Liệu bạn không thể thương yêu và không có một liên hệ sở hữu, hay sao? Tôi thương yêu người nào đó và cô ấy thương yêu tôi và chúng tôi lấy nhau – tất cả việc đó hoàn toàn thẳng thắn và đơn giản, trong nó không có xung đột gì cả. (Khi tôi nói chúng tôi lấy nhau, tôi có lẽ nói chúng tôi quyết định sống chung cùng nhau – chúng ta đừng bị trói buộc trong những từ ngữ.) Liệu người ta không thể có tình yêu đó mà không có những thứ còn lại, mà không có cái đuôi, như nó đã là, nhất thiết đang theo sau, hay sao? Liệu hai người không thể thương yêu và cả hai đều thông minh và nhạy cảm đến độ có tự do và không có một trung tâm mà tạo ra xung đột, hay sao? Xung đột không ở trong cảm thấy của thương yêu. Cảm thấy của thương yêu hoàn toàn không có xung đột. Không có sự hao tán năng lượng trong tình yêu. Sự hao tán năng lượng trong cái đuôi, trong mọi thứ theo sau – ghen tuông, sở hữu, nghi ngờ, lưỡng lự, sợ hãi của mất tình yêu đó, sự đòi hỏi liên tục cho bảo đảm và an toàn. Chắc chắn, phải có thể vận hành trong một quan hệ tình dục với người nào đó mà bạn thương yêu nhưng không có ác mộng thường thường theo sau. Dĩ nhiên, nó phải.

Từ Bản tin 3, 1969

Một phỏng vấn trên truyền hình

N

gày 7 tháng 12 năm 1970 BBC thực hiện một phỏng vấn với Krishnamurti mà sẽ được quay phim trong Krishnamurti School tại Brockwood Park, vào đầu năm sau. Những chủ đề được bàn luận bao gồm uy quyền, sợ hãi và vui thú, chức năng của sự suy nghĩ, tình yêu và thiền định. Những trích dẫn từ phỏng vấn được ghi lại dưới đây.

Về uy quyền

Người phỏng vấn: Thưa ông Krishnamurti, ông nói tất cả những vấn đề của chúng ta khởi nguồn từ một vấn đề: chúng ta sống như chúng ta được chỉ bảo sống, chúng ta là những người thứ hai, và suốt hàng thế kỷ chúng ta đã quy phục mọi loại uy quyền. Bây giờ những người trẻ ngày nay đang phản kháng chống lại uy quyền. Liệu thuộc cá nhân ông có bất kỳ điều gì phản kháng lại uy quyền?

Krishnamurti: Tôi không nghĩ thuộc cá nhân tôi có bất kỳ điều gì phản kháng lại uy quyền, nhưng uy quyền, khắp thế giới, đã làm tê liệt cái trí – không chỉ thuộc tôn giáo nhưng còn cả phía bên trong – bởi vì chắc chắn uy quyền của một niềm tin bị áp đặt bởi tôn giáo hủy diệt sự khám phá sự thật. Người ta phụ thuộc vào uy quyền bởi vì người ta sợ hãi đứng một mình.

Người phỏng vấn: Tôi khá bối rối bởi điều này, bởi vì chắc chắn sự thông minh tích lũy của chủng tộc loài người không phải hoàn toàn bị phủ nhận.

Krishnamurti: Không, nhưng sự thông minh là gì? Liệu sự thông minh chỉ đơn thuần là sự tích lũy của hiểu biết, hay sự thông minh hiện diện chỉ khi nào sự đau khổ kết thúc? Rốt cuộc, sự thông minh không ở trong những quyển sách, nó cũng không ở trong sự tích lũy hiểu biết của trải nghiệm của những người khác. Chắc chắn, sự thông minh hiện diện trong tự hiểu rõ về chính mình, trong tự khám phá về toàn cấu trúc của chính mình. Trong hiểu rõ về chính mình là sự kết thúc của đau khổ và sự khởi đầu của thông minh. Làm thế nào cái trí có thể thông minh khi nó bị trói buộc trong sợ hãi và đau khổ? Chỉ khi nào đau khổ – mà là sợ hãi – kết thúc, mới có thể thông minh.

Về Tình yêu

Người phỏng vấn: Tại sao chúng ta quá khao khát được thương yêu?

Krishnamurti: Bởi vì chúng ta quá trống rỗng, cô độc.

Người phỏng vấn: Nhưng ông nói rằng thương yêu còn quan trọng hơn được thương yêu.

Krishnamurti: Vâng, dĩ nhiên – mà có nghĩa người ta phải hiểu rõ sự trống rỗng này, sự cô độc này trong chính người ta. Một cái trí quan tâm đến chính nó cùng những tham vọng, những tham lam, những sợ hãi, những tội lỗi, những đau khổ riêng của nó không thể thương yêu. Một cái trí bị phân chia trong chính nó, sống trong những mảnh, chắc chắn không thể thương yêu. Phân chia hàm ý đau khổ; nó là nguyên nhân gốc của đau khổ – phân chia giữa ‘bạn’ và ‘tôi’, ‘chúng tôi’ và ‘chúng nó’, những người da đen, những người da trắng, những người da màu và vân vân. Vì vậy, bất kỳ nơi nào có sự phân chia, sự tách rời, tình yêu không thể hiện diện, bởi vì tốt lành là trạng thái của không-phân chia. Thế giới, chính nó là tách rời.

Người phỏng vấn: Ông nói, thật ra, tình yêu chỉ có thể hiện diện khi có một tự-từ bỏ tổng thể. Nhưng làm thế nào người ta đạt được tự-từ bỏ tổng thể?

Krishnamurti: Tự-từ bỏ tổng thể chỉ có thể xảy ra cùng sự hiểu rõ về chính mình. Hiểu rõ về chính mình là sự khởi đầu của thông minh và vì vậy thông minh và tình yêu theo cùng nhau. Điều này có nghĩa có tình yêu chỉ khi nào người ta thực sự đã hiểu rõ về chính người ta và thế là biết trong chính người ta không có sự phân chia gì cả – không ý thức của tức giận, tham vọng, tham lam, hoạt động tách rời.

Người hỏi: Nhưng, ông thấy, chúng ta vẫn còn sống trong xã hội và một xã hội khá bi thảm bởi điều đó, và nó tác động chúng ta: chúng ta thực sự không được tự do để là chính chúng ta một phần do bởi xã hội đó.

Krishnamurti: Nhưng, chắc chắn, thưa bạn, chúng ta là xã hội – xã hội là chúng ta, thế giới là chúng ta. Không phải rằng thế giới là cái gì đó khác biệt chúng ta. Tôi là kết quả của thế giới, của xã hội, văn hóa, tôn giáo, môi trường trong nó tôi đã sống.

Người phỏng vấn: Ông thấy, ông đã nói rằng do bởi sự nỗ lực mới hủy diệt chúng ta, rằng sống là một chuỗi của những đấu tranh, và con người hạnh phúc duy nhất là con người không bị trói buộc trong nỗ lực. Nhưng, liệu ông có thể thực hiện bất kỳ việc gì trong thế giới này mà không cần nỗ lực nhiều?

Krishnamurti: Tại sao không, thưa bạn? Nhưng nỗ lực là gì? Nó là một xung đột của những năng lượng, đúng chứ? Một năng lượng đang chống đối một năng lượng khác.

Người hỏi: Liệu không thể có một thúc đẩy kiên định trong một phương hướng, hay sao?

Krishnamurti: Nếu có một thúc đẩy, một theo đuổi, sự mâu thuẫn trong đó ở đâu? Không có sự lãng phí của năng lượng, không xung đột. Nếu tôi dạo bộ, tôi dạo bộ. Nhưng nếu tôi muốn ra ngoài dạo bộ và vẫn vậy tôi phải làm việc gì khác, vậy thì mâu thuẫn bắt đầu, vậy thì xung đột, vậy thì nỗ lực. Vì vậy, đó là lý do tại sao, muốn hiểu rõ nỗ lực, người ta phải tìm ra chúng ta nỗ lực như thế nào.

Về Thiên định

Người phỏng vấn: Ông có ý gì qua từ ngữ thiên định? Từ ngữ đó thường xuyên xuất hiện trong những quyển sách của ông. Tôi tra cứu nó trong Oxford Dictionary trước khi đến gặp ông và nó định nghĩa thiên định là buông thả trong sự suy nghĩ. Nhưng ông không muốn chúng tôi thực hiện điều này.

Krishnamurti: Người ta phải thâm nhập vào nó để biết nó thực sự là gì – đối với tôi nó là một trong những sự việc quan trọng nhất.

Người hỏi: Tốt nhất ông nên giải thích bằng cách nói nó không là gì?

Krishnamurti: Tôi vừa đang định gợi ý điều đó. Bạn thấy, có vô số trường phái thiên định. Chúng giới thiệu vô vàn hệ thống, phương pháp, và họ nói rằng nếu bạn luyện tập những phương pháp này ngày sang ngày, bạn sẽ đạt được một hình thức nào đó của sự khai sáng, một trải nghiệm lạ thường nào đó. Trước hết, toàn ý tưởng của những hệ thống, những phương pháp, hàm

ý sự lặp lại máy móc – và đó không là thiên định. Lúc này, liệu có thể không làm cho cái trí mờ dần bởi sự lặp lại, nhưng nhận biết chuyển động của sự suy nghĩ này – mà không kiềm hãm, mà không kiểm soát những suy nghĩ, nhưng chỉ nhận biết toàn động lực của sự suy nghĩ này, sự huyền thuyên này đang xảy ra?

Người phỏng vấn: Nhưng chúng ta luôn luôn diễn đạt những suy nghĩ của chúng ta thành những từ ngữ, đúng chứ?

Krishnamurti: Đó là nó. Sự suy nghĩ tồn tại chỉ trong những từ ngữ, hay trong những hình ảnh. Thiên định đòi hỏi sự kỷ luật lạ thường nhất – không phải sự kỷ luật của kiềm hãm và tuân phục – nhưng cái mà hiện diện khi bạn quan sát sự suy nghĩ riêng của bạn, khi có một quan sát về sự suy nghĩ. Chính sự quan sát đó mang lại sự kỷ luật tinh tế lạ thường riêng của nó. Điều đó tuyệt đối cần thiết.

Người hỏi: Người ta không sử dụng thời gian cho việc này?

Krishnamurti: Thưa bạn, bạn có thể thực hiện nó tại bất kỳ thời gian nào. Bạn có thể thực hiện nó khi bạn đang ngồi trong một chiếc xe buýt – đó là, quan sát, nhìn ngắm. Chú ý việc gì đang xảy ra chung quanh bạn và việc gì đang xảy ra trong bạn – nhận biết sự chuyển động tổng thể. Bạn thấy, thật ra thiên định là làm trống không cái trí khỏi mọi thứ đã được biết. Nếu không có điều này, bạn không thể biết cái không biết được. Muốn thấy cái gì đó mới mẻ, tuyệt đối mới mẻ, cái trí phải trống không khỏi tất cả quá khứ. Sự thật, hay Thượng đế, hay bất kỳ cái tên nào bạn muốn gọi nó phải mới mẻ, không phải cái gì đó mà là kết quả của sự tuyên truyền, kết quả của tình trạng bị quy định. Những người Thiên chúa giáo bị quy định bởi 2.000 năm của sự tuyên truyền, những người Ấn giáo, những người Phật giáo cũng bị quy định. Vì vậy đối với họ Thượng đế hay Sự thật là kết quả của sự tuyên truyền. Nhưng đó không là Sự thật. Sự thật là cái gì đó đang sống hàng ngày. Vì vậy, cái trí phải được trống không để nhìn ngắm Sự thật.

Người hỏi: Ông lau láng phiền đã, nếu nói như thế?

Krishnamurti: Đó là thiên định.

Người hỏi: Và vậy là ông nhận được sự nhận biết thanh thản, tổng thể của ‘cái gì là’.

Krishnamurti: Của ‘cái gì là’ – điều đó đúng. Và ‘cái gì là’ không là một vật bất động; nó sinh động lạ thường. Và vì vậy cái trí mà thực sự trong thiền định, cái trí thiền định, là một cái trí rất yên lặng, và sự yên lặng đó không là sản phẩm thuộc sự kiềm chế của ồn ào. Nó không là sự đối nghịch của ồn ào. Nó hiện diện khi cái trí hoàn toàn hiểu rõ về chính nó – vì vậy, không chuyển động nào xảy ra, mà có nghĩa chính những tế bào não trở nên yên lặng. Và vậy là trong sự yên lặng đó mọi việc xảy ra. Đây là một điều lạ thường, nếu người ta đã quan sát nó. Đó là thiền định thực sự, không phải tất cả sự chấp nhận giả dối của uy quyền và sự lặp lại của những từ ngữ, và mọi công việc đó. Tất cả việc đó hoàn toàn vô lý.

Người phỏng vấn: Tôi xin phép cố gắng tóm tắt, và ông sửa cho tôi nếu tôi hiểu sai? Dường như đối với tôi, thiền định là sự tiến hành cốt lõi của cõi bỏ tình trạng bị quy định.

Krishnamurti: Điều đó đúng.

Người hỏi: Và nếu tôi xóa sạch trọng tải chết người này của uy quyền, nếu tôi loại bỏ mọi thứ. Tôi đã được bảo, tôi sẽ hoàn toàn một mình tại khoảnh khắc đó, nhưng trong một mình đó có một cơ hội tôi có lẽ hiểu rõ ‘tôi thực sự là gì’.

Krishnamurti: Và cái gì là Sự thật, hay Thượng đế, hay bất kỳ cái tên nào bạn thích trao tặng nó.

Từ Bản tin 9, 1970-71

Khả năng lắng nghe

Santa Monica, California, tháng 3 năm 1974

N

gười hỏi: Tôi đã lắng nghe ông nhiều lần cho đến lúc này, nhưng không thay đổi nào đã xảy ra.

Krishnamurti: ‘Tôi đã lắng nghe những nói chuyện của ông trong vài năm nhưng không thay đổi nào đã xảy ra trong tôi.’ Vậy thì, đừng lắng nghe nữa.

Lúc này, hãy quan sát, thưa bạn, bạn lắng nghe người nào đó suốt nhiều năm, và trong chính bạn bạn thấy vẻ đẹp của điều gì đang được nói, vậy là bạn muốn lắng nghe nữa, vậy là nó mở toang những cái cửa cho bạn mà chưa bao giờ bạn thấy trước kia. Nhưng nếu nó không mở, vậy thì điều gì sai lầm? Có gì sai lầm với người nói mà trình bày những điều này, hay có gì sai lầm với người lắng nghe? Tại sao một người đàn ông hay một người đàn bà đã lắng nghe người nói nhiều năm lại không thay đổi? Trong đó có sự đau khổ vô cùng, đúng chứ?

Bạn thấy một bông hoa, một bông hoa đẹp bên lề đường, bạn liếc nhìn và đi qua. Bạn không dừng lại và nhìn ngắm, bạn không thấy vẻ đẹp, sự cao quý yên lặng, trạng thái tình yêu. Bạn đi qua. Điều gì sai lầm? Liệu bạn không nghiêm túc? Liệu bạn không quan tâm? Liệu bạn có quá nhiều vấn đề đến độ bạn bị trói buộc trong chúng, không thời gian, không nhân rồi để ngừng lại, đến độ bạn không bao giờ nhìn ngắm bông hoa đó? Hay liệu điều gì người nói đang trình bày không có giá trị gì trong chính nó – không phải điều gì bạn suy nghĩ về nó – nhưng trong chính nó, nó không có giá trị? Nó không có giá trị? Muốn khẳng định liệu nó có hay không có giá trị, bạn phải thâm nhập điều gì người nói đang trình bày. Và muốn thâm nhập bạn phải có khả năng lắng nghe, bạn phải có thể nhìn ngắm, bạn phải trao thời gian của bạn cho nó. Vì vậy, liệu nó là trách nhiệm của bạn hay liệu nó là trách nhiệm của người nói? Nó là trách nhiệm hỗ tương của chúng ta, đúng chứ? Cả hai chúng ta phải nhìn ngắm. Người nói có lẽ vạch ra, nhưng bạn phải nhìn ngắm, bạn phải thâm nhập nó, bạn phải học hành. Và nếu cái trí của bạn không chuyên cần nhưng lại lười biếng, nếu cái trí của bạn không đang nhìn ngắm, không nhạy cảm cao độ; đó là cách bạn đang làm. Điều đó có nghĩa bạn phải thay đổi những cách sống của bạn; mọi thứ phải được thay đổi để học hành một cách sống hoàn toàn mới mẻ. Và điều đó đòi hỏi năng lượng; bạn không thể bê trễ, biếng nhác.

Vậy là, bởi vì nó là trách nhiệm hỗ tương của chúng ta – có lẽ là trách nhiệm của bạn nhiều hơn trách nhiệm của người nói – có lẽ, thưa bạn, bạn đã không trao trọn sống của bạn cho nó. Chúng ta đang nói về sự sống – không phải về những ý tưởng, không phải về những lý thuyết, những

luyện tập, thậm chí không phải về những kỹ thuật – nhưng nhìn ngắm toàn sống này, mà là sống của bạn, và chăm sóc nó. Và điều đó có nghĩa không lãng phí sống của bạn. Bạn có một thời gian rất ngắn ngủi để sống, có lẽ mười năm, có lẽ năm mươi năm, nhưng đừng lãng phí nó. Hãy nhìn ngắm nó, trao trọn sống của bạn để hiểu rõ nó.

Từ Bản tin 27, 1975

Một thâm nhập vào tình bằng hữu

Santa Monica, California (không ngày tháng)

N

người hỏi: Tình bằng hữu thực sự là gì, nếu không có sự tin cậy và tôn trọng?

Krishnamurti: Nếu không có sự tin cậy và tôn trọng, làm thế nào bạn có thể có tình bằng hữu? Tôi thực sự không biết! Nhưng, hãy theo dõi, thưa bạn, trước hết tại sao bạn muốn một người bạn? Liệu có phải bởi vì bạn muốn phụ thuộc vào anh ấy, nhờ cậy anh ấy, có sự bầu bạn? Do bởi sự cô độc, sự nghèo khó của bạn nên bạn mới phụ thuộc một người khác để lấp đầy sự trống rỗng của bạn và thế là bạn đang lợi dụng một người khác, đang trục lợi một người khác để lấp đầy sự nghèo khó riêng của bạn, sự trống rỗng riêng của bạn và vì vậy gọi người đó là một người bạn? Liệu anh ấy là một người bạn trong cách đó – sử dụng anh ấy cho sự vui thú của bạn, sự thanh thản của bạn và vân vân? Hãy thâm nhập nó, thưa bạn, đừng đồng ý điều gì tôi đang nói. Hầu hết chúng ta đều quá cô độc, và chúng ta càng lớn tuổi bao nhiêu chúng ta càng cảm thấy và khám phá sự trống rỗng riêng của chúng ta nhiều bấy nhiêu.

Khi bạn còn trẻ, những việc này không xảy đến cho bạn. Nhưng khi bạn bắt đầu trưởng thành – nếu có khi nào bạn chín chắn – lúc đó bạn khám phá cho chính bạn nó có nghĩa gì khi trống rỗng, khi cô độc, khi không có người bạn bởi vì bạn đã sống một sống hơi hợt, đã phụ thuộc những người khác, đã trục lợi những người khác. Bạn đã đầu tư quả tim của bạn, những cảm giác của bạn trong những người khác, và khi họ chết, hay đi khỏi, bạn

cảm thấy quá cô độc, trống rỗng: và từ sự trống rỗng đó có tự thương hại, và bạn ao ước tìm được người nào khác để lấp đầy sự trống rỗng đó. Đây là việc gì đang xảy ra suốt mọi ngày trong sống của chúng ta.

Lúc này, liệu bạn có thể thấy điều này và học hành về nó? Học hành bị cô độc có nghĩa gì và không bao giờ trốn chạy nó. Nhìn ngắm nó, sống cùng nó, thấy điều gì được hàm ý, để cho thuộc tâm lý, phía bên trong, bạn không phụ thuộc bất kỳ người nào cả. Vậy thì, bạn sẽ biết tình yêu có nghĩa gì.

Bản tin 30, 1976

Vẻ đẹp là gì?

London, Anh (không ngày tháng)

N

gười hỏi: Tôi không biết vẻ đẹp là gì. Tôi chưa bao giờ suy nghĩ về nó cho đến khi tôi nghe ông nói về nó. Tôi là một kỹ sư và đã xây dựng nhiều cao ốc, cầu cống và đường xe lửa. Tôi đã sống một sống cực nhọc ở ngoài trời và trong những vùng nông thôn nơi chẳng có bao nhiêu cây cối. Một ngày nào đó trên một chuyến dạo bộ, ông đã chỉ ra hình thể đẹp đẽ của một cái cây. Tôi quan sát nó và lặp lại những từ ngữ, 'Đẹp quá,' nhưng sâu thẳm bên trong tôi, tôi đã không cảm thấy bất kỳ điều gì cả. Tôi lịch sự đồng ý với ông, nhưng thật ra tôi không cảm thấy vẻ đẹp là gì. Thỉnh thoảng một đường xe lửa ngay thẳng có lẽ đẹp đẽ với tôi và thỉnh thoảng tôi khâm phục một trong những chiếc cầu hiện đại tuyệt vời đó bắc qua một con sông rộng hay bắc qua cửa của một cái cảng. Chúng thực dụng và được cho là khá đẹp, nhưng tôi thực sự không thấy vẻ đẹp. Những máy bay phản lực hiện đại đó là những cái máy thực dụng. Khi ông chỉ chúng cho tôi và nói rằng nó đẹp, không hiểu vì lý do nào đó tôi cảm thấy nó là những vật để được sử dụng và không hiểu tại sao ông lại quá phấn khích bởi nó. Bông hoa màu vàng đó bên đường đi đã không trao tặng cho tôi cùng chất lượng của cảm thấy như nó đã trao tặng cho ông. Tôi quả quyết rằng tôi quá thô thiển. Cái trí của ông nhạy bén nhiều hơn cái trí của tôi. Tôi đã chưa bao giờ bận tâm

nhìn ngắm những cảm giác của tôi hay vun quén chúng. Tôi đã có con cái và sự vui thú của tình dục, nhưng thậm chí việc đó cũng khá nhàm chán và nặng nề. Và lúc này tôi không hiểu liệu tôi đang mất đi cái gì đó mà ông gọi là vẻ đẹp và liệu tại tuổi của tôi có khi nào tôi thực sự cảm thấy nó, thấy thế giới như một vật kỳ diệu, những bầu trời, những cánh rừng và những con sông. Vẻ đẹp là gì?

Krishnamurti: Bạn đang nói về vẻ đẹp của đang sống hay vẻ đẹp mà mắt thấy trong cái gì đó, hay vẻ đẹp của một bài thơ hay vẻ đẹp của âm nhạc? Đối với bạn có thể tất cả điều này khá cảm tính hay cảm xúc, nhưng cũng có vẻ đẹp trong toán học, mà bạn biết. Trong đó có sự trật tự tối thượng. Và liệu cùng trật tự như thế trong sống cũng không đẹp đẽ, hay sao?

Người hỏi: Tôi không biết liệu nó đẹp đẽ, nhưng tôi có biết tôi đã làm gì với sống riêng của tôi: tôi đã tự kỷ luật mình rất khắt khe, hầu như tàn nhẫn, và có một trật tự bị tra tấn nào đó trong nó. Nhưng có thể ông sẽ nói rằng điều này không là trật tự gì cả. Tôi thực sự không biết sống đẹp đẽ có nghĩa gì. Thật ra, tôi thực sự không biết ngoại trừ một ít việc máy móc liên quan đến việc làm của tôi; qua nói chuyện với ông tôi thấy rằng sống của tôi khá chán nản, hay cái trí của tôi. Vì vậy, làm thế nào tôi thức dậy nhạy cảm này, thông minh này mà khiến cho sống trở thành đẹp đẽ lạ thường đối với ông?

Krishnamurti: Trước hết, thưa bạn, người ta phải mài bén những giác quan bằng cách nhìn ngắm, tiếp xúc, quan sát, lắng nghe không chỉ những con chim, tiếng xào xạc của những chiếc lá, nhưng còn cả những từ ngữ mà bạn sử dụng cho riêng mình, sự cảm thấy mà bạn có – dù nó nhỏ nhen và tầm thường – về tất cả những hàm ý kín đáo của cái trí riêng của bạn. Lắng nghe chúng và đừng kiềm hãm chúng, đừng kiểm soát chúng hay cố gắng thăng hoa chúng. Chỉ lắng nghe chúng. Nhạy cảm với những giác quan không có nghĩa buông thả chúng, không có nghĩa nhượng bộ những thôi thúc hay kháng cự những thôi thúc đó, nhưng có nghĩa chỉ đơn giản đang nhìn ngắm để cho cái trí luôn luôn cảnh giác như khi bạn đi trên một đường rầy xe lửa; bạn có lẽ mất thăng bằng nhưng ngay lập tức đi thẳng lại trên đường rầy. Thế là toàn cơ quan của thân thể trở nên sinh động, nhạy cảm, thông minh, cân bằng, hoàn hảo.

Có thể bạn nghĩ rằng thân thể không quan trọng lắm. Tôi đã trông thấy bạn ăn, và bạn ăn như thể bạn đang tống vào cái ống khói. Bạn có lẽ

thích hương vị của thức ăn, nhưng tất cả nó đều quá máy móc, quá không chú ý. Cách bạn trộn thức ăn trong cái đĩa của bạn. Khi bạn bắt đầu nhận biết được tất cả điều này, những ngón tay của bạn, hai mắt của bạn, hai tai của bạn, thân thể của bạn, tất cả đều trở nên nhạy cảm, linh động, sẵn sàng đáp lại. Điều này tương đối dễ dàng. Nhưng điều gì còn khó khăn hơn nhiều là làm tự do cái trí khỏi những thói quen máy móc của sự suy nghĩ, cảm thấy và hành động mà nó đã bị đúc khuôn vào chúng bởi những hoàn cảnh – bởi người vợ của người ta, con cái của người ta, việc làm của người ta. Chính cái trí đã mất đi khả năng linh động của nó. Những hình thức tinh tế hơn của sự quan sát không còn trong nó. Điều này có nghĩa, đang thấy chính bạn thực sự như bạn là mà không mong muốn sửa đổi bạn hay thay đổi điều gì bạn thấy hay trốn chạy nó – chỉ thấy chính bạn thực sự như bạn là, để cho cái trí không rơi lại trong một chuỗi thói quen khác. Khi một cái trí như thế nhìn ngắm một bông hoa hay màu sắc của một cái áo hay một chiếc lá khô đang rời khỏi một cái cây, lúc này nó có thể thấy một cách rõ ràng chuyển động của chiếc lá đó khi nó rơi xuống và màu sắc của bông hoa đó. Thế là cả phía bên ngoài lẫn phía bên trong, cái trí trở nên linh động, mềm dẻo, tinh táo cực độ; có một nhạy cảm mà khiến cho cái trí thông minh. Nhạy cảm, thông minh và tự do trong hành động là vẻ đẹp của đang sống.

Người hỏi: Được rồi. Vì vậy người ta quan sát, người ta trở nên rất nhạy cảm, rất tinh táo, và sau đó cái gì? Liệu đó là tất cả mà người ta có, chỉ kinh ngạc mãi mãi nơi những sự vật sự việc hoàn toàn tầm thường? Tôi chắc chắn rằng mọi người luôn luôn làm điều này, ít ra khi họ còn trẻ, và với việc đó chẳng có gì lay động quả đất này. Vậy thì cái gì? Liệu không có sự thâm nhập thêm nữa nào khác hơn là chỉ sự quan sát này mà ông nói?

Krishnamurti: Bạn bắt đầu nói chuyện này bằng cách hỏi về vẻ đẹp, bằng cách nói rằng bạn không cảm thấy nó. Bạn cũng đã nói rằng trong sống của bạn không có vẻ đẹp và vì vậy chúng ta đang thâm nhập nghi vấn của vẻ đẹp là gì này, không chỉ bằng từ ngữ hay trí năng, nhưng cảm thấy ngay sự rộn ràng của nó.

Người hỏi: Vâng, đó là như thế, nhưng khi tôi hỏi ông tôi đã không hiểu liệu có cái gì đó vượt khỏi chỉ đang nhìn ngắm nhạy cảm đó mà ông diễn tả.

Krishnamurti: Dĩ nhiên có, nhưng nếu người ta không có sự nhạy cảm của quan sát này, thấy cái gì đó vô hạn không thể xảy ra được.

Người hỏi: Vậy là nhiều người có thấy cùng sự nhạy cảm cao độ. Những thi sĩ quan sát cùng cảm thấy mãnh liệt, tuy nhiên trong tất cả điều này dường như không có bất kỳ sự đột biến để đến cái gì đó vô hạn, đẹp để vô hạn mà con người gọi là thiêng liêng. Bởi vì tôi cảm thấy rằng dù người ta rất nhạy cảm hay khá chai lỳ, giống như tôi, nếu không có một đột biến để đến kích thước hoàn toàn khác hẳn nào đó, điều gì người ta nhận biết chỉ là đang thay đổi sắc thái của màu xám xịt. Trong tất cả nhạy cảm này mà ông nói xảy ra qua sự quan sát, dường như đối với tôi chỉ có một khác biệt thuộc số lượng có thể xác định được, chỉ là một cải thiện nho nhỏ, không phải cái gì đó tuyệt đối khác hẳn. Thành thật mà nói, tôi không hứng thú trong chỉ thêm một chút xíu của cùng sự việc.

Krishnamurti: Vì vậy, lúc này bạn đang hỏi điều gì? Liệu bạn đang hỏi làm thế nào để phá vỡ sự đơn điệu xám xịt nhàm chán của sống để đến được kích thước hoàn toàn khác hẳn nào đó?

Người hỏi: Vâng. Vẻ đẹp thực sự phải là cái gì đó khác hẳn vẻ đẹp của những thi sĩ, những họa sĩ, cái trí tinh táo non trẻ, mặc dù trong bất kỳ cách nào tôi không đang xem thường vẻ đẹp đó.

Krishnamurti: Liệu thực sự đây là điều gì bạn đang tìm kiếm? Thực sự nó là điều gì bạn mong muốn? Nếu bạn muốn, phải có sự cách mạng tổng thể của thân tâm bạn. Liệu đây là điều gì bạn mong muốn? Liệu bạn mong muốn một cách mạng mà xóa sạch tất cả những ý tưởng của bạn, những giá trị của bạn, luân lý của bạn, kính trọng của bạn, hiểu biết của bạn – xóa sạch bạn để cho bạn được thấu gọn thành trống không tuyệt đối, để cho bạn không còn có bất kỳ đặc điểm nào, để cho bạn không còn là người tìm kiếm, người đánh giá, người hung hăng hay có lẽ không hung hăng, để cho bạn hoàn toàn trống không khỏi mọi thứ mà là bạn? Trống không này là vẻ đẹp cùng sự mộc mạc lạ thường của nó mà không có một khuấy động của sự khắc nghiệt hay sự khẳng định hung hăng. Đây là điều gì sự đột biến có nghĩa, và liệu đây là điều gì bạn theo đuổi? Phải có một thông minh kinh ngạc, không phải thông tin hay học hành. Thông minh này luôn luôn đang vận hành, dù bạn ngủ hay thức. Đó là lý do tại sao chúng ta đã nói phải có những bên ngoài và những bên trong mà mãi bén bộ não. Và chính sự mài

bén này của bộ não khiến cho nó yên lặng. Và chính sự nhạy cảm và thông minh này khiến cho sự suy nghĩ vận hành chỉ khi nào nó phải bắt buộc; phần còn lại của thời gian bộ não không ngủ im lìm nhưng yên lặng nhìn ngắm. Và thế là, bộ não cùng những phản ứng của nó không tạo ra sự xung đột. Nó vận hành mà không đấu tranh và vì vậy không biến dạng. Vậy là đang làm và đang hành động là tức khắc, giống như khi bạn thấy sự nguy hiểm. Vì vậy, luôn luôn có sự tự do khỏi những tích lũy thuộc hình thành ý tưởng mà là người quan sát, cái vị kỷ, ‘cái tôi’ mà phân chia, kháng cự và dựng lên những rào chắn. Khi ‘cái tôi’ không còn, đột biến không còn, vậy là không có sự đột biến; lúc đó toàn sống ở trong vẻ đẹp của đang sống, vẻ đẹp của liên hệ, mà không thay thế một hình ảnh cho một hình ảnh khác. Vậy là, chỉ đến lúc đó cái vô hạn có thể hiện diện.

Từ Bản tin 32, 1977

Tự do khỏi những Quyển luyến

Saanen, Thụy sĩ, ngày 16 tháng 7 năm 1974

N

người hỏi: Tôi thấy những hàm ý của sự quyến luyến, nhưng dẫu vậy tôi muốn hỏi liệu không có một quyến luyến thuộc sinh học nào đó? Có những quyến luyến trong thế giới động vật. Làm thế nào ông có thể hình dung chủng tộc loài người, gồm có hàng triệu con người, những gia đình con người, không có những quyến luyến trong họ?

Krishnamurti: Chờ đã, thưa bạn. Liệu chúng ta đang nói với hàng triệu con người về sự quyến luyến, hay liệu chúng ta đang nói với bạn về sự quyến luyến? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi? Bởi vì hàng triệu người không quan tâm đến việc này. Hàng triệu người ở Ấn độ, Nam Mỹ không quan tâm đến việc này. Họ nói, ‘Vì Chúa, hãy cho tôi lương thực, quần áo và chỗ ở – tôi đang đói, tôi đang bệnh.’ Và bạn đang hỏi, ‘Làm thế nào ông yêu cầu hàng triệu người này đừng quyến luyến?’ Bạn không thể! Nhưng chúng ta đang nói với bạn – đúng chứ? Làm ơn, hãy lắng nghe điều này: nếu trong ý thức của bạn, mà là ý thức của hàng triệu người, có một thay đổi, vậy thì thay đổi đó

ảnh hưởng hàng triệu người. Vậy thì bạn sẽ có một loại khác hẳn của giáo dục, một loại khác hẳn của xã hội, bạn theo sát chứ?

Bạn quyền luyện người mẹ của bạn, dĩ nhiên. Khi bạn là một đứa trẻ, bạn cần một người mẹ và một người cha để chăm sóc bạn; đứa trẻ cần sự an toàn tuyệt đối, sự an toàn thuộc loại đúng đắn càng nhiều bao nhiêu, đứa trẻ càng hạnh phúc bấy nhiêu. Nhưng hàng triệu người ao ước sự an toàn, và họ nghĩ họ sẽ tìm được nó trong sự quyền luyện, quyền luyện quốc gia của họ, ngôi nhà nhỏ xíu của họ. Họ sẵn sàng chiến đấu với phần còn lại của thế giới cho quốc gia của họ, đây là sự quyền luyện của họ. Người Thiên chúa giáo sẵn lòng chiến đấu với người Tin lành giáo cho sự quyền luyện của anh ấy. Lúc này, chúng ta quan tâm đến những người đang ở trong cái lều này. Nếu tôi đi và nói chuyện với những người đang lao động vất vả ngoài đường họ sẽ nói, ‘Làm ơn đi khỏi đây, điều gì chúng tôi cần là một cốc bia.’ Chúng ta đang nói chuyện cùng bạn. Liệu bạn có thể thay đổi nội dung ý thức của bạn để cho trong sự thay đổi đó bạn ảnh hưởng ý thức của con người? Hãy quan sát, những tổ chức tạm gọi là tôn giáo đã nói với những cá thể suốt hàng ngàn năm và ý thức của bạn đã chấp nhận tình trạng bị quy định này như những người Thiên chúa giáo hay những người Tin lành giáo, và bạn vận hành từ đó nếu bạn dư thừa nghiêm túc trong điều gì bạn đã bị quy định vào, và ý thức của bạn đã ảnh hưởng ý thức của thế giới. Lúc này, chúng ta đang nói: trong sự thay đổi của ý thức của bạn, cùng tất cả nội dung của nó, trong sự tự do đó bạn có năng lượng lạ thường, mà là bản thể của thông minh và thông minh đó sẽ vận hành trong mọi lãnh vực nếu bạn nhận biết sự tồn tại tổng thể của con người.

Hãy thấy việc gì đang xảy ra: mọi người cần quần áo, lương thực và chỗ ở, nhưng điều đó bị ngăn cản bởi sự phân chia, sự phân chia cơ bản, sự phân chia quốc gia, sự phân chia kinh tế, sự ganh đua quyền hành giữa những quốc gia. Khi chúng ta đang nói về điều này với một người chính trị nổi tiếng, một thành viên của Quốc hội, và anh ấy nói, ‘Ông bạn thân mến của tôi, điều đó không thể xảy ra được, một lý tưởng tuyệt vời, nhưng viễn vông quá; tôi thích điều gì ông nói nhưng nó không thực tế. Chúng ta phải giải quyết những việc xảy ra trước mắt.’ Bạn theo kịp chứ? Và những việc xảy ra trước mắt là quyền hành của họ, địa vị của họ, học thuyết của họ, những việc thực tế nhất và những việc phá hoại nhất. Bạn biết tất cả điều này. Liệu bạn có ý rằng nếu tất cả những người chính trị trong thế giới cùng nhau ngồi lại và nói, ‘Nhìn kìa, hãy gạt đi những hệ thống của các bạn, hãy

gạt đi những học thuyết của các bạn, hãy gạt đi quyền hành của các bạn, chúng ta hãy quan tâm đến sự đau khổ của con người, những nhu cầu, quần áo, lương thực chỗ ở của con người’ – liệu bạn có ý rằng chúng ta không thể giải quyết vấn đề này? Dĩ nhiên, chúng ta có thể. Nhưng không người nào mong muốn giải quyết. Mọi người đều quan tâm đến học thuyết và sự bất mãn cấp bách của riêng họ.

Từ Bản tin 32, 1977

Nếu Người ta là Thế giới

Ojai, California, ngày 13 tháng 5 năm 1980

N

người hỏi: Nếu người ta là thế giới, nó có nghĩa gì khi ra khỏi dòng chảy, và ‘ai’ ra khỏi dòng chảy?

Krishnamurti: Tôi không hiểu liệu người ta nhận ra, không phải như một ý tưởng, không phải như cái gì đó quyến rũ lãng mạn, nhưng như một sự kiện thực sự, rằng người ta là thế giới – thuộc tâm lý, phía bên trong, người ta là thế giới. Đi đến Ấn độ, họ có cùng vấn đề như ở đây, đau khổ, cô độc, chết chóc, lo âu, phiền muộn. Bất kỳ nơi nào người ta đi đến, đây là sự kiện chung cho nhân loại.

Khi bạn nghe câu nói này rằng thuộc tâm lý, phía bên trong, người ta là thế giới, liệu bạn hiểu nó như một ý tưởng? Hay liệu bạn thực sự nhận ra nó như bạn nhận ra khi một cây kim đâm vào đùi bạn hay cánh tay bạn, sự đau đớn thực sự của nó? Bạn không có một ý tưởng về điều đó: nó là như thế, có sự đau đớn. Vì vậy, liệu người ta nhận ra sự kiện vô hạn đó, cảm thấy nó như cái gì đó cốt lõi, cái gì đó thực sự lạ thường? Nếu người ta nhận ra, vậy thì sự kiện thuộc tâm lý đó tác động cái trí, bộ não – không phải cái trí nhỏ nhen riêng của người ta bị chật hẹp lại bởi những quan tâm thuộc gia đình hay quốc gia – nó tác động bộ não của con người. Khi người ta nhận ra điều đó, nó mang lại một ý thức của sự trách nhiệm vô cùng, mà không có bất kỳ ý thức của tội lỗi, nhưng một ý thức của sự trách nhiệm lạ thường đối với tất cả những sự việc sự vật liên quan đến những con người,

làm thế nào người ta giáo dục con cái của người ta, làm thế nào người ta ứng xử, và vân vân. Nếu người ta thực sự nhận ra sự vô hạn này – nó là vô hạn – vậy là thực thể riêng biệt như ‘cái tôi’ dường như không còn ý nghĩa; tất cả những quan tâm nhỏ nhen của người ta trở nên quá tầm thường.

Khi người ta thấy sự kiện này, khi nó được cảm thấy trong quả tim và cái trí của người ta, người ta bao bọc quả đất; người ta muốn bảo vệ mọi thứ, bởi vì người ta có trách nhiệm.

Người hỏi muốn biết: Nó có nghĩa gì khi ra khỏi dòng chảy và ‘ai’ ra khỏi dòng chảy? Dòng chảy là sự đấu tranh và sự đau khổ liên tục của tất cả những con người, dù là cộng sản, xã hội hay thực dân: nó là mảnh đất chung mà tất cả chúng ta đều đứng trên nó. Được tự do khỏi dòng chảy đó, không có ‘ai’ ra khỏi nó; cái trí đã trở thành cái gì đó khác hẳn. Nó không là, ‘Tôi ra khỏi nó’; cái trí không còn ở trong dòng chảy nữa.

Nếu bạn quyến luyến và bạn kết thúc sự quyến luyến, cái gì đó hoàn toàn khác hẳn xảy ra; không phải rằng bạn được tự do khỏi sự quyến luyến. Có một chất lượng khác hẳn, một âm điệu khác hẳn đối với tổng thể sống của người ta khi người ta nhận ra sự kiện lạ thường này, rằng chúng ta là nhân loại.

Từ Bản tin 40, 1981

CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI

Hung hăng

Ojai, California, ngày 15 tháng 5 năm 1980

N

gười hỏi: Trong quan sát không người quan sát, liệu có một đột biến khỏi ở cùng sự kiện đó mà dẫn đến sự gia tăng của chú ý? Liệu năng lượng được sáng tạo có một phương hướng?

Krishnamurti: Rủi thay, những câu hỏi này không liên quan đến sống thực sự. Điều đó không có nghĩa rằng người ta không nên đặt ra những câu hỏi này, nhưng liệu thực sự chúng đã tác động sống hàng ngày của người ta? Những câu hỏi như thế này là những câu hỏi trừu tượng, lý thuyết, cái gì đó mà người ta đã nghe rồi. Tại sao không nhìn vào sống của người ta và tìm ra tại sao người ta sống trong cách này, tại sao người ta lo âu, tại sao cái trí của người ta luôn luôn đang huyền thuyên, tại sao người ta không có sự liên hệ đúng đắn với một người khác, tại sao người ta độc ác? Tại sao cái trí của người ta quá nông cạn, tại sao người ta loạn thần kinh? Rõ ràng, người ta không bao giờ bàn về những vấn đề ảnh hưởng sự tồn tại hàng ngày của người ta. Tôi không hiểu tại sao? Nếu người ta đặt ra một câu hỏi rất chân thật mà ảnh hưởng sâu sắc đến sống của người ta, nó có nhiều sức sống hơn nhiều.

Vì vậy tôi sẽ đặt ra một câu hỏi: tại sao chúng ta, mỗi người chúng ta, sống trong cách chúng ta đang sống, đang sử dụng thuốc kích thích, đang nhậu nhẹt, đang hút thuốc, đang theo đuổi vui thú và hung hăng? Tại sao chúng ta lại như thế? Tại sao chúng ta hung hăng? Trong tổng thể của xã hội mà chúng ta sống trong nó, sự hung hăng là một trong những việc quan trọng nhất, và sự ganh đua – chúng theo cùng nhau. Bạn có thể thấy sự hung hăng trong những con thú trong những mùa nào đó, trong thời kỳ giao phối. Nhưng tại những thời kỳ nào đó, chúng không ganh đua. Một con sư tử giết một con hươu, những con sư tử khác chia sẻ nó. Nhưng rõ ràng, đối với chúng ta sự hung hăng là một việc bám rễ chặt nhất.

Tại sao chúng ta ganh đua? Liệu nó do bởi sự sai lầm của xã hội, hay sự giáo dục của chúng ta? Đừng khiển trách xã hội về việc này; xã hội là cái gì chúng ta đã tạo ra nó, và nếu người ta không ganh đua, không hung hăng, thế là trong xã hội này người ta bị chà đạp, bị khai trừ, bị khinh miệt.

Liệu chúng ta hung hăng bởi vì sự tập trung vào sự tự do cá thể, một tự do mà đòi hỏi rằng người ta phải tự thể hiện chính mình bằng bất kỳ giá nào, đặc biệt ở phương Tây? Có một tin tưởng rằng nếu người ta muốn thực hiện việc gì đó, người ta thực hiện nó; không kiềm chế, không tìm hiểu,

không đặt thành vấn đề gì cả; nếu người ta có một thôi thúc, người ta phải hành động. Người ta có thể thấy sự hung hăng tác động ra sao. Người ta hung hăng, ganh đua cho cùng công việc, cho việc này, việc kia hay việc khác, đang luôn luôn đấu tranh lẫn nhau từ ngay khởi đầu, cả thuộc tâm lý lẫn thuộc vật chất.

Đó là khuôn mẫu mà người ta tiếp tục sống, bộ phận thuộc sự giáo dục xã hội của người ta. Và để phá vỡ khuôn mẫu đó, người ta nói rằng phải vận dụng ý chí. Vận dụng ý chí của người ta là một hình thức khác của ‘Tôi phải’, một hình thức khác của sự hung hăng. Người ta hung hăng, đó đã là khuôn mẫu từ thời niên thiếu được áp đặt bởi người mẹ, người cha, bởi giáo dục và xã hội, và từ những cậu trai chung quanh mà tất cả đều hung hăng. Và người ta ưa thích điều đó, nó trao tặng sự vui thú, người ta chấp nhận nó và thế là người ta cũng trở thành hung hăng. Sau đó, khi người ta lớn lên, người nào đó chỉ rõ cho người ta bản chất của sự hung hăng, nó gây ra điều gì trong xã hội, sự ganh đua đang phá hoại những con người ra sao. Không chỉ người nói đang trình bày điều này nhưng những người khoa học cũng đang bắt đầu giải thích nó – vì vậy có lẽ người ta sẽ chấp nhận điều gì những người khoa học nói. Nó được giải thích với người ta rất kỹ càng, lý do, nguyên nhân, bản chất hủy hoại của sự ganh đua, và của luôn luôn so sánh. Lúc này, cái trí mà không so sánh gì cả là một loại cái trí hoàn toàn khác hẳn; nó có nhiều sinh lực hơn.

Vậy là, tất cả điều này được giải thích cho người ta, và vẫn vậy người ta tiếp tục hung hăng, ganh đua, tự so sánh mình với những người khác – không phải vì những việc nhỏ nhoi hơn, nhưng luôn luôn vì những việc to tát hơn. Thế là có khuôn mẫu này được thiết lập, cái khung này, mà cái trí bị trói buộc trong nó.

Người ta lắng nghe điều này và nói, ‘Tôi phải thoát khỏi nó, tôi phải làm cái gì đó về nó,’ mà là một hình thức khác của sự hung hăng. Vì vậy liệu người ta có thể có một thấu triệt vào sự hung hăng? – không hỏi tưởng những hàm ý của nó, mà có nghĩa tìm hiểu liên tục, đạt được một kết luận và hành động từ sự kết luận đó – đó không là thấu triệt. Nhưng nếu người ta có một thấu triệt tức khắc vào nó, thế là người ta đã phá vỡ toàn cấu trúc của sự hung hăng.

Vì vậy, bạn sẽ làm gì cho cách bạn đang sống: mãi mãi đi đến những gặp gỡ, những bàn luận với những người triết lý, và những người tâm lý mới nhất? Người ta không bao giờ nói, ‘Nhìn kìa, tôi giống như thế này, hãy để tôi tìm ra lý do tại sao. Tại sao người ta có những tổn thương, những hành hạ thuộc tâm lý? Tại sao người ta sống cùng chúng?’

Nhưng, thật ra, người nào đó mà đã tham gia những nói chuyện của Krishnamurti suốt năm mươi năm hay nhiều hơn, và thuộc lòng tất cả những điều này, không cần phải trích dẫn tôi. Đừng trích dẫn; hãy tìm ra cho chính bạn, vậy thì có năng lượng vô cùng và bạn trở nên sinh động nhiều hơn.

Từ Bản tin 40, 1981

Ý muốn và Ham muốn

Saanen, Thụy sĩ, ngày 23 tháng 7 năm 1980

N

Người hỏi: Nếu không có sự vận hành của ham muốn và ý muốn, làm thế nào người ta chuyển động trong phương hướng của sự hiểu rõ về chính mình? Liệu chính sự cấp bách phải thay đổi không là một bộ phận thuộc sự chuyển động của ham muốn, hay sao? Bản chất của bước đầu tiên là gì?

Krishnamurti: Muốn hiểu rõ câu hỏi này, không chỉ hỏi hột nhưng sâu thẳm, người ta phải hiểu rõ bản chất của ham muốn và ý muốn, và cũng vậy bản chất của hiểu rõ về chính mình. Người hỏi muốn biết: nếu người ta không có sự thôi thúc, mà là bộ phận của ham muốn và ý muốn, làm thế nào sự nở hoa có thể xảy ra trong hiểu rõ về chính mình?

Sự liên quan của ham muốn với ý muốn là gì? Ham muốn hiện diện như thế nào? Đầu tiên, có những cảm xúc thuộc xúc giác và thị giác; sau đó sự suy nghĩ tạo ra một hình ảnh từ những cảm xúc đó, và ham muốn được sinh ra. Người ta có thể thấy điều này cho chính người ta khi đang nhìn một cái áo sơ mi hay cái áo dài trong cửa sổ bày hàng; khi vào cửa hàng, cảm xúc thuộc xúc giác được khơi dậy trong tiếp xúc cái áo đó, và sau đó sự suy nghĩ nói, ‘Vui lắm nếu có cái áo đó!’ Sự suy nghĩ sáng chế hình ảnh của

mặc vào cái áo và tại khoảnh khắc đó sự ham muốn nảy ra. Đây là chuyển động đó; nhận biết, tiếp xúc, cảm xúc – hoàn toàn tự nhiên, lành mạnh – sau đó sự suy nghĩ chiếm hữu cảm xúc đó, sáng chế một hình ảnh, và ham muốn được sinh ra. Ý muốn là sự tổng kết của ham muốn, sự củng cố của ham muốn, sự thôi thúc để đạt được, để diễn tả ham muốn của người ta, và thu lợi; nó là sự vận hành của ham muốn được củng cố bởi ý muốn.

Vì vậy, ham muốn và ý muốn theo cùng nhau. Lúc này người hỏi muốn biết: ‘Nếu không có ham muốn hay ý muốn, tại sao người ta nên tìm kiếm sự hiểu rõ về chính mình?’ Sự hiểu rõ về chính mình là gì? Chúng ta hãy thâm nhập câu hỏi đó trước. Những người Hy Lạp cổ xưa và những người Ấn giáo đã nói biết về chính mình. Nó có nghĩa gì, biết về chính mình? Liệu có khi nào người ta có thể biết về chính mình? Cái gì là cái tôi mà, rõ ràng, rất cần thiết phải biết? Và người ta có ý gì qua từ ngữ ‘biết’? Tôi biết Gstaad (Khu nghỉ mát gần Saanen nơi Krishnamurti ở) bởi vì tôi đã đến đây suốt hai mươi năm. Tôi biết bạn bởi vì tôi đã gặp bạn ở đây suốt hai mươi năm hay nhiều hơn. Khi người ta nói, ‘Tôi biết’, qua câu đó người ta có ý, không những sự công nhận nhưng còn cả sự nhớ lại của khuôn mặt, cái tên. Có sự liên tưởng: ‘Tôi đã gặp bạn ngày hôm qua, tôi nhận ra bạn ngày hôm nay.’ Đó là ký ức đang vận hành. Vì vậy, khi người ta nói, ‘Tôi biết,’ nó là quá khứ đang tự diễn tả chính nó trong hiện tại. Người ta đi đến trường học, cao đẳng, đại học và kiếm được nhiều hiểu biết. Sau đó người ta nói, ‘Tôi là một người hóa học, hay một người vật lý,’ hay người này người kia. Vì vậy, khi người ta nói người ta phải biết về chính mình, liệu người ta biết về cái tôi mới mẻ, hay người ta tiếp cận nó bằng một nền tảng của hiểu biết đã kiếm được sẵn? Bạn thấy sự khác biệt.

Tôi muốn biết về chính tôi. Tôi có lẽ đã học tâm lý học hay đã viếng thăm những người điều trị phân tâm, hay đọc nhiều sách báo. Liệu tôi tiếp cận sự hiểu rõ về cái tôi qua sự hiểu biết đó? Hay tôi tiếp cận nó mà không có sự tích lũy trước của sự hiểu biết của cái tôi? Khi tôi nói, ‘Tôi phải biết về chính tôi’, liệu tôi không quen thuộc với chính tôi qua sự hiểu biết quá khứ mà sai khiến cách tôi quan sát về chính tôi, hay sao? Hiểu rõ điều này rất quan trọng nếu người ta muốn thâm nhập nó cẩn thận. Vì vậy, khi có sự hiểu biết trước của chính mình, người ta sử dụng hiểu biết đó để hiểu rõ về chính người ta; mà là điều hoàn toàn vô lý. Vì vậy, liệu người ta có thể xóa sạch tất cả mọi điều mà người ta đã hiểu rõ về chính người ta từ sự hiểu biết

của những người khác – Freud, Jung, những người tâm lý hiện đại – và nhìn ngắm người ta mới mẻ lại, trong sáng lại?

Lúc này, người hỏi muốn biết: liệu ham muốn và ý muốn có cần thiết trong quan sát về chính tôi? Thấy điều gì xảy ra. Người ta đã thâm lược hiểu biết về chính người ta qua những người khác như đối nghịch sự kiện thực sự của người ta là gì. Bạn thấy sự khác biệt? Có một mâu thuẫn giữa điều gì tôi đã thâm lược và ‘cái gì là’. Và để khuất phục sự mâu thuẫn này người ta vận dụng ý muốn. Người ta có lẽ viếng thăm người phân tâm học hiện đại nhất và được anh ấy cho sự hiểu biết nào đó về chính người ta; người ta mang hiểu biết đó về nhà và phát giác rằng nó khác biệt với người ta là gì. Vậy là bắt đầu sự xung đột: điều chỉnh điều gì người ta đã được chỉ bảo đến ‘cái gì là’. Muốn khuất phục sự xung đột, muốn kiểm chế nó, hay chấp nhận nó, sự ham muốn và ý muốn hiện diện.

Lúc này, liệu ý muốn và ham muốn cần thiết? Liệu chúng không hiện diện chỉ khi nào người ta phải điều chỉnh chính người ta đến một khuôn mẫu, đến một khuôn mẫu của ‘tốt lành’, hay sao? Sau đó, sự xung đột, sự đấu tranh để khuất phục, để kiểm soát, không bắt đầu, hay sao?

Người ta là một người tìm kiếm, người ta đang thâm nhập; vì vậy người ta hoàn toàn khước từ tất cả thông tin được cung cấp bởi những người khác về chính người ta. Liệu người ta sẽ thực hiện việc đó? Người ta sẽ không, bởi vì chấp nhận uy quyền sẽ an toàn nhiều hơn. Lúc đó người ta cảm thấy an toàn. Nhưng nếu người ta có hoàn toàn khước từ uy quyền của mọi người, làm thế nào người ta quan sát chuyển động của cái tôi, bởi vì cái tôi không đứng yên, nó đang chuyển động, đang sống, đang hành động? Làm thế nào người ta quan sát cái gì đó mà năng động cực kỳ, dư thừa những thôi thúc, những ham muốn, những tham vọng, những tham lam, những lãng mạn? Mà có nghĩa: liệu người ta có thể quan sát chuyển động của cái tôi cùng tất cả những ham muốn và những sợ hãi của nó, mà không có sự hiểu biết được thâm lược từ những người khác hay, mà người ta đã thâm lược trong tìm hiểu về chính người ta?

Một trong những hoạt động của cái tôi là tham lam. Lúc này, khi người ta sử dụng từ ngữ ‘tham lam’, người ta đã kết hợp hành động đó, hay phản ứng đó, với một kỷ niệm mà trước kia người ta đã có về phản ứng đó. Người ta sử dụng từ ngữ ‘tham lam’ để nhận dạng phản ứng đó, để công

nhận nó, và khoảnh khắc sự công nhận đó xảy ra, nó được củng cố và bị rơi lại ký ức rồi. Vì vậy, liệu người ta có thể nhìn ngắm cảm xúc đó, phản ứng đó, mà không có từ ngữ, và thế là không có sự quen thuộc trước cùng nó? Liệu người ta có thể nhìn ngắm phản ứng đó mà không có một chuyển động nào của sự công nhận?

Lúc này, liệu người ta có thể quan sát về chính người ta mà không có bất kỳ phương hướng, mà không có bất kỳ so sánh và thế là không có bất kỳ động cơ? Đó là đang học hành về chính người ta mới mẻ lại mỗi lần. Nếu người ta thâm nhập rất nghiêm túc vào điều này, người ta sẽ phát giác rằng nó không là vấn đề của từng chút một, đầu tiên một bước, kế tiếp một bước khác, nhưng là vấn đề của thấy sự thật của nó ngay tức khắc, sự thật rằng tại khoảnh khắc sự công nhận xảy ra người ta không đang biết về chính người ta gì cả. Nó đòi hỏi nhiều chú ý để thực hiện việc này, và hầu hết chúng ta đều quá lơ đãng, quá trì trệ; chúng ta có mọi loại những ý tưởng về điều gì chúng ta nên là hay chúng ta không nên là, thế là chúng ta tiếp cận nó bằng một gánh nặng vô cùng và vì vậy không bao giờ biết về chính chúng ta.

Trình bày nó theo cách khác: chúng ta giống như phần còn lại của nhân loại, và nhân loại, khắp thế giới, đều chịu đựng sự đau khổ, trải qua những khốn cùng, hỗn loạn, phiền muộn. Vì vậy, thuộc tâm lý, người ta giống như phần còn lại của nhân loại; người ta là nhân loại. Kế tiếp, vấn đề nảy sinh: liệu nội dung ý thức của người ta có thể được xóa sạch, tất cả đang học hành về chính người ta, mà là ý thức của nhân loại? Người ta quá bị quy định vào ý tưởng của chính người ta như một cá thể, thuộc tâm lý khác hẳn một người khác – mà không là một sự kiện – đến độ khi người ta nói, ‘Tôi phải biết về chính tôi,’ người ta đang nói, ‘Tôi phải biết cái tế bào nhỏ xíu của tôi’ – và khi người ta thâm nhập cái tế bào nhỏ xíu đó, nó không là gì cả. Nhưng sự thật thực sự là rằng người ta là nhân loại, người ta là phần còn lại của nhân loại. Thâm nhập vào sự phức tạp cực kỳ của cái trí con người là đọc câu chuyện về chính người ta. Người ta là lịch sử, và nếu người ta biết làm thế nào để đọc quyển sách, người ta bắt đầu tìm được bản chất của chính người ta, bản chất của ý thức này mà là ý thức của tất cả những con người.

Từ Bản tin 40, Mùa Xuân và Mùa Hè 1981

Nơi sự hiểu biết không được cần đến

Saanen, Thụy sĩ, ngày 29 tháng 7 năm 1981

N

người hỏi: Làm thế nào người ta gạch được đường phân chia giữa sự hiểu biết mà phải được duy trì và sự hiểu biết mà phải được loại bỏ? Cái gì thực hiện sự quyết định?

Krishnamurti: Người hỏi đang muốn biết nơi nào để gạch một đường giữa ghi lại sự hiểu biết mà cần thiết để trở thành một kỹ sư, một người thợ mộc hay một người thợ ống nước, và ghi lại sự hiểu biết cá nhân, những tổn thương cá nhân, những tham vọng cá nhân mà rõ ràng chúng ta đã tiếp tục giữ gìn sự hiểu biết đó cùng sự thoái hóa hậu quả của nó. Vì vậy, bạn gạch một đường giữa cái đó và cái này ở đâu, và người hỏi muốn biết: cái gì tạo ra sự phân chia này?

Bạn thấy một trong những nhân tố trong câu hỏi này – tất cả chúng ta phụ thuộc vào những quyết định biết chừng nào? Tôi sẽ quyết định đi đến đây, không đến đó. Quyết định đó được đặt nền tảng trên cái gì? Chỉ quan sát cẩn thận: trên vui thú – hiểu biết quá khứ, vui thú quá khứ hay đau khổ quá khứ, hồi tưởng về những sự việc quá khứ của tôi, mà nói, ‘Đừng làm việc đó nữa,’ hay, ‘Làm nó.’ Đó là, trong sự quyết định có yếu tố của ý muốn. Ý muốn là hình thức được tập trung, được tích lũy của ham muốn. Đúng chứ? Ham muốn, mà nói, ‘Tôi phải làm việc đó,’ nhưng tôi gọi nó là ‘ý muốn’. Chúng ta đã thâm nhập câu hỏi của ham muốn, vì vậy tôi sẽ không thâm nhập nó lúc này. Chúng ta đang nói rằng ý muốn là một yếu tố quan trọng trong sự quyết định, và chúng ta bị quy định vào truyền thống đó. Chúng ta đang thâm nhập hành động đó bởi vì ý muốn, mà cơ bản là ham muốn, là một nhân tố gây phân chia: ý muốn để thành công, ý muốn để làm việc gì đó và người vợ của tôi không đồng ý, cái tôi và cái không tôi, và vân vân.

Vì vậy, liệu có một cách sống – làm ơn lắng nghe điều này – mà không có sự vận hành của ý muốn? Một cách sống trong đó không có sự

xung đột, bởi vì, chắc chắn, sự xung đột hiện diện nếu tôi vận dụng ý muốn. Lúc này, chúng ta hãy tìm ra liệu điều đó có thể được.

Người hỏi muốn biết: làm thế nào người ta gạch một đường giữa nhân tố đó mà tích lũy hiểu biết cần thiết cho hành động thuộc kỹ năng và nhân tố không ghi lại đó của cái tinh thần? Không ghi lại những tổn thương, những nịnh nọt, những dọa nạt của tôi, và tất cả điều đó. Làm thế nào người ta gạch một đường giữa hai nhân tố? Bạn không gạch một đường. Khoảnh khắc bạn gạch một đường, bạn đã tạo ra sự tách rời, và vì vậy bạn sẽ gây ra sự xung đột giữa đang ghi lại và đang không ghi lại. Sau đó bạn hỏi, ‘Làm thế nào tôi sẽ không ghi lại?’ Tôi bị sỉ nhục cá nhân, làm thế nào tôi không thể ghi lại sự sỉ nhục, hay sự nịnh nọt – nó là cùng sự việc, nịnh nọt và sỉ nhục là hai mặt của cùng đồng tiền. Trong lãnh vực của công nghệ tôi phải ghi lại, và khi bạn sỉ nhục tôi, ngay tức khắc tôi ghi lại nó. Tại sao tôi phải ghi lại nó? Tại sao sự sỉ nhục đó phải được chuyển qua ngày này sang ngày khác? Và từ sự sỉ nhục đó, khi tôi gặp lại bạn tôi trả đũa.

Lúc này, liệu có thể không ghi lại bất kỳ những nhân tố thuộc tâm lý nào? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi? Người vợ của tôi, nếu tôi có vợ, nói điều gì đó khó chịu khi tôi mệt nhọc về nhà từ nơi làm việc bởi vì cô ấy đã trải qua một ngày mệt nhọc cùng những đứa trẻ ầm ĩ, vì vậy cô ấy nói điều gì đó hung tợn. Ngay tức khắc, bởi vì tôi cũng mệt nhọc và tôi muốn một loại an bình nào đó trong căn nhà, tôi ghi lại nó. Lúc này, tôi đang hỏi liệu có thể không ghi lại biên cố đó? Ngược lại, tôi đang dựng lên một hình ảnh về cô ấy và cô ấy đang dựng lên một hình ảnh về tôi, vì vậy sự liên hệ là giữa những hình ảnh và không phải giữa chính chúng tôi. Vì vậy, liệu có thể không ghi lại? Quy trình ghi lại củng cố, cho sức sống đến một trung tâm mà là ‘cái tôi’. Điều đó rõ ràng. Chỉ có thể không ghi lại, không đặt thành vấn đề người ta mệt nhọc ra sao, bằng cách chú ý tại khoảnh khắc đó khi người vợ hay tôi đang hung tợn, bởi vì, như ngày hôm trước chúng ta đã giải thích về đề tài thiền định, nơi nào có sự chú ý không có đang ghi lại.

Vì vậy, hãy thấy sự thật của điều này: rằng trên một mức độ bạn cần sự hiểu biết, và ở đây trên một mức độ khác bạn không cần sự hiểu biết gì cả. Hãy thấy sự thật của nó – nó mang lại cho bạn sự tự do như thế nào. Đó là sự tự do thực sự. Đúng chứ? Nếu bạn có một thấu triệt vào nó, bạn cũng không gạch một đường cũng không thực hiện một quyết định. Không có ghi lại.

Từ Bản tin 45, 1983

Đừng Van xin Sự Giúp đỡ

Saanen, Thụy sĩ, ngày 30 tháng 8 năm 1981

N

Người hỏi: Tôi đã tìm hiểu, đã đến Châu á, đã bàn luận cùng nhiều người ở đó; tôi đã cố gắng thâm nhập vượt khỏi sự hời hợt của những tôn giáo để thâm nhập cái gì đó mà tôi cảm thấy trong xương tủy của tôi – mặc dù tôi là một người lý luận – cái gì đó huyền bí thăm thẳm và thiêng liêng. Và vẫn vậy, dường như tôi không nắm bắt được nó. Liệu ông có thể giúp đỡ tôi?

Krishnamurti: Nó phụ thuộc vào bạn đã cố gắng bàn luận cùng ai. Chúng ta sẽ thâm nhập câu hỏi này chứ?

Người ta không hiểu tại sao bạn đi đến Châu á – ngoại trừ để buôn bán. Thật ra, những người đi đến đó vì những mục đích tôn giáo lại có lẽ đang buôn bán – bạn cho tôi cái gì đó và tôi cho bạn cái gì đó. Liệu sự thật ở đó, không ở đây? Liệu sự thật được tìm thấy nhờ vào con người, nhờ vào vị đạo sư, nhờ vào con đường, nhờ vào một hệ thống, nhờ vào một người tiên tri, một đáng cứu rỗi? Hay liệu sự thật không có con đường?

Có một câu chuyện rất hay của Ấn độ kể về một cậu trai rời bỏ gia đình để tìm kiếm sự thật. Cậu ấy đi tới nhiều người thầy, đi vô tận trong mọi vùng đất của quốc gia, mọi người thầy đều khẳng định điều này hay điều kia. Sau nhiều năm, khi là một người già nua, sau khi tìm kiếm, tìm kiếm, hỏi han, thiền định, thực hiện nhiều tư thế, hít thở đúng cách, ăn chay, không tình dục và tất cả việc đó, cậu ấy quay lại ngôi nhà cũ. Khi cậu ấy mở cửa, nó kia kia: sự thật hiện diện ở đó. Bạn hiểu chứ? Bạn có lẽ nói, ‘Nó sẽ không ở đó nếu cậu ấy không lang thang khắp mọi nơi.’ Đó là một bình phẩm khôn ngoan, nhưng bạn bỏ lỡ vẻ đẹp của câu chuyện nếu bạn không thấy rằng sự thật không thể được tìm kiếm. Sự thật không là cái gì đó để đạt được, để trải nghiệm, để giam cầm. Nó hiện diện ở đó cho những người mà có thể thấy. Nhưng hầu hết chúng ta đều liên tục đang tìm kiếm, đang chuyển động từ một thích thú nhất thời này qua một thích thú nhất thời

khác, từ một hưng phần này sang một hưng phần khác, đang hy sinh – bạn biết tất cả những vô lý đang xảy ra – đang suy nghĩ rằng thời gian sẽ giúp đỡ chúng ta đến được sự thật. Thời gian sẽ không làm việc đó.

Vì vậy, vấn đề là: tôi là một người lý luận, tuy nhiên tôi cảm thấy rằng cái gì đó huyền bí sâu thẳm có hiện diện, nhưng tôi không thể nắm bắt nó. Tôi có thể hiểu rõ nó, tôi có thể thấy nó một cách lý luận, nhưng tôi không thể có nó trong quả tim của tôi, trong cái trí của tôi, trong hai mắt của tôi, trong nụ cười của tôi. Người hỏi nói: ‘Hãy giúp đỡ tôi.’ Liệu người ta có thể vạch rõ điều gì đó: đừng van xin sự giúp đỡ từ bất kỳ ai, bởi vì toàn sự huyền bí đều ở trong bạn, toàn sự việc – nếu có một huyền bí. Mọi thứ mà con người đã đấu tranh vì nó, đã tìm kiếm, đã tìm được, đã loại bỏ như ảo tưởng, tất cả điều đó là bộ phận thuộc ý thức của bạn. Khi bạn van xin sự giúp đỡ – hãy tha thứ cho tôi nếu tôi được phép nói ra bằng sự tôn trọng nhất, không phải sự bi quan – khi bạn van xin sự giúp đỡ, bạn đang van xin cái gì đó từ phía bên ngoài, từ một người khác. Làm thế nào bạn biết người khác có chất lượng của sự thật đó? Nếu bạn không có nó cho chính bạn, bạn sẽ không bao giờ biết liệu anh ấy có nó hay không.

Vì vậy, việc đầu tiên là – tôi đang nói điều này bằng sự ân cần, bằng sự thành khẩn nhất – làm ơn đừng van xin sự giúp đỡ. Nếu bạn van xin, vậy thì những giáo sĩ, những đạo sư, những người trung gian, tất cả họ sẽ dìm bạn chết bởi những thổ lộ tuôn trào của họ. Ngược lại, nếu bạn quan sát vấn đề, vấn đề là thế này: con người qua những thế hệ đã tìm kiếm cái gì đó huyền bí, cái gì đó mà không bị thoái hóa bởi thời gian, bởi tất cả những khó nhọc của sự suy nghĩ; anh ấy đã tìm kiếm nó, đã ao ước nó, đã hy sinh, đã hành hạ chính anh ấy phần thân thể, đã nhịn ăn hàng tuần, nhưng anh ấy đã không tìm được nó. Vì vậy, người nào đó đến và nói, ‘Tôi sẽ chỉ cho bạn, tôi sẽ giúp đỡ bạn.’ Vậy là, bạn bị mất hút. Nhưng khi bạn hỏi liệu có cái gì đó huyền bí sâu thẳm, thiêng liêng, sự huyền bí đó chỉ tồn tại như một ý tưởng, nhưng nếu bạn phát hiện nó, nó không còn là một huyền bí. Sự thật không là một huyền bí, nó là cái gì đó vượt khỏi tất cả ý tưởng của sự huyền bí.

Thế là, người ta sẽ làm gì? Tôi là con người, tôi có thể cười đùa, tôi có thể khóc lóc, nhưng tôi là một người nghiêm túc. Tôi đã thâm nhập tất cả những khía cạnh của tôn giáo, và tôi nhận ra sự hời hợt của chúng, và của những đạo sư, những nhà thờ, những đền chùa, những thánh đường, những

người giảng đạo. Nếu tôi đã thấy sự hời hợt thực sự của một trong chúng, tôi đã thấy toàn cánh đồng giả tạo. Tôi không phải trải qua tất cả chúng. Vì vậy, tôi sẽ làm gì? Liệu có bất kỳ việc gì sẽ được làm? Ai là người làm? Và cái gì đang được làm? Làm ơn theo sát tất cả điều này từng bước một, nếu bạn hứng thú nó. Liệu bạn có thể loại bỏ tất cả sự hời hợt của bạn, cùng những vòng hoa, những bức tranh của bạn, tất cả sự vô lý đó? Liệu bạn có thể loại bỏ tất cả sự vô lý đó và một mình? Bởi vì người ta phải một mình. Từ ngữ ‘alone’ một mình có nghĩa ‘all one’ tất cả một. Biệt lập là một việc, tất cả một là một việc khác. Biệt lập có trong nó chất lượng của sự cô độc. Bạn có thể dạo bộ trong cánh rừng và một mình, hay bạn có thể dạo bộ trong cánh rừng đang cảm thấy rằng bạn biệt lập. Cảm thấy đó hoàn toàn khác hẳn cảm thấy của một mình. Lúc này, tôi sẽ làm gì? Tôi đã tham thiền, tôi đã tuân theo những hệ thống, những luyện tập khác nhau, và tôi nhận ra sự hời hợt của chúng.

Tôi phải kể cho bạn câu chuyện này, nếu bạn không phiền. Chúng ta đã nói chuyện ở Bombay cùng một số khán giả rất đông, và ngày hôm sau một người đến gặp người nói. Ông ấy là một người lớn tuổi, tóc bạc, râu bạc, và ông ấy kể cho tôi câu chuyện dưới đây. Ông ấy đã là một luật sư quan trọng ở Ấn độ, một người biện hộ, có địa vị cao cùng một gia đình, con cái, được kính trọng nhiều và vân vân. Và một buổi sáng ông ấy đã nói với chính mình, ‘Tôi đã đưa ra sự đánh giá vào những người khác, những tội phạm, những người lừa đảo, những người ăn cướp, những người biển thủ, những người kinh doanh và những người chính trị, nhưng tôi không biết sự thật là gì. Làm thế nào tôi có thể đưa ra sự trừng phạt nếu tôi không biết sự thật là gì?’ Và thế là ông ấy rút lui, từ giã gia đình và đi vào rừng để tham thiền. Đó là một trong những truyền thống cũ kỹ ở Ấn độ, được tôn kính nhiều trong những ngày này, rằng khi một người đàn ông từ bỏ thế giới, dù bất kỳ nơi nào ông ấy lang thang ở Ấn độ, ông ấy phải được cho quần áo, cho ăn, được kính trọng. Nó không phải là một tổ chức xã hội của những thầy tu. Ông ấy ở một mình. Thế là, ông ấy rút lui vào một cánh rừng, và ông ấy bảo với tôi rằng ông ấy đã tham thiền suốt hai mươi năm. Lúc này, sau khi đã nghe người nói chiều hôm trước, ông ấy nói, ‘Tôi đến đây để thú nhận tôi đã tự mê hoặc mình nhiều đến chừng nào, và trong sự mê hoặc này tôi đã tự dối gạt mình biết bao nhiêu – bạn hiểu rõ bản chất của một người mà thú nhận điều đó?’

Thế là tôi đây nè, nghiêm túc, vì có một khoảng thời gian nhàn rỗi tương đối nào đó, không theo sau bất kỳ người nào – bởi vì nếu bạn theo sau bất kỳ người nào, đó là sự kết thúc của nó. Làm ơn thấy điều này. Đó là kết thúc sự thâm nhập của bạn vào cái vĩnh cửu. Bạn phải hoàn toàn là một ngọn đèn cho chính bạn. Tôi nhận ra điều đó vì vậy tôi không theo sau bất kỳ ai hay bất kỳ tôn thờ, bất kỳ nghi thức nào, và tuy nhiên cái vĩnh cửu đang lẩn tránh tôi. Nó không ở trong hơi thở của tôi, trong hai mắt của tôi, trong quả tim của tôi. Vì vậy, tôi sẽ làm gì?

Trước hết, liệu bộ não có thể được tự do khỏi trung tâm, mà là cái tôi? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi? Liệu bộ não của tôi có thể được tự do khỏi chính tôi, cái ngã? Dù cái tôi đó là một siêu ngã hay đại ngã, nó vẫn còn là cái tôi. Liệu có sự tan biến hoàn toàn của tánh vị kỷ – trình bày nó đơn giản lại? Trung tâm cái tôi rất ranh mãnh – nó có thể nghĩ rằng nó đã vượt khỏi tất cả vị kỷ, khỏi tất cả quan tâm về thực thể riêng của nó, trở thành riêng của nó, và tuy nhiên, rất tinh tế, sâu thẳm, nó đang chìa ra nanh vuốt của nó. Vì vậy, người ta phải tự khám phá cho chính người ta liệu có thể có sự tự do tổng thể, tuyệt đối khỏi tất cả vị kỷ, mà là tất cả hoạt động tự cho mình là trung tâm. Đó là thiên định – tìm ra một cách sống trong thế giới này mà không tự cho mình là trung tâm, ích kỷ, mà không có hoạt động quanh cái tôi, chuyển động quanh cái tôi. Nếu có một cái bóng của điều đó, một máy động của điều đó, vậy là bạn bị mất hút. Vì vậy người ta phải tỉnh táo lạ thường về mọi máy động của sự suy nghĩ.

Điều đó rất dễ dàng, đừng làm phức tạp nó. Tại khoảnh khắc khi bạn tức giận, thậm chí bạn không nhận biết cảm giác đó. Nhưng khi bạn thâm nhập nó, bạn có thể nhìn ngắm sự trỗi dậy của nó, sự trỗi dậy của tham lam, của ganh tị, của tham vọng, của hung hăng. Khi nó trỗi dậy, nhìn ngắm nó – không đuổi theo nó khi nó qua rồi – bạn hiểu chứ? Khi nó trỗi dậy, khi bạn nhìn ngắm nó, nó tan biến. Thế là, bộ não có thể nhận biết sự trỗi dậy của sự suy nghĩ, và nhận biết sự trỗi dậy của sự suy nghĩ đó là sự chú ý. Đừng bóp nghẹt nó, hủy diệt nó, xua đuổi nó, nhưng chỉ nhận biết cảm giác đó. Liệu bạn không biết cảm giác của đôi khi nó nảy sinh, hay cảm giác tình dục của bạn? Chắc chắn bạn biết. Khi nó nảy sinh hãy hoàn toàn nhận biết nó và cùng sự nhận biết đó, sự chú ý đến chuyển động của ‘cái tôi’ đó, ham muốn của tôi, tham vọng của tôi, theo đuổi ích kỷ của tôi, tan biến. Sự nhận biết đó tuyệt đối cần thiết đến độ không có một máy động, một cái bóng của ‘cái tôi’, bởi vì cái tôi là tách rời. Chúng ta đã thâm nhập tất cả điều đó. Vì

vậy, đó là điều đầu tiên mà bạn phải hiểu rõ – không phải sự kiểm soát của thân thể, hít thở đúng cách, tập luyện yoga; xóa sạch tất cả việc đó. Vậy là, bạn có một bộ não không đang hành động từng mảnh, nhưng tổng thể.

Ngày hôm trước chúng ta đã vạch rõ rằng chúng ta đang vận hành không phải cùng tất cả những giác quan, nhưng chỉ từng mảnh. Dĩ nhiên, sự từng mảnh, sự thu hẹp, nhấn mạnh cái tôi. Tôi sẽ không thâm nhập nó trong chi tiết; bạn có thể tự thấy nó cho chính mình. Khi bạn quan sát hòn núi, những cái cây, con sông, bầu trời xanh, người mà bạn thương yêu cùng tất cả những giác quan của bạn, không có cái tôi. Không có ‘cái tôi’ mà đang cảm thấy tất cả việc này, và điều đó có nghĩa một bộ não mà không đang vận hành như một người nhà sĩ, một người học thức, hay một người lao động, hay một người thiên văn, nhưng một bộ não mà đang vận hành như một tổng thể. Điều đó có thể xảy ra chỉ khi nào bộ não tuyệt đối yên lặng, vì vậy không có cái bóng của cái tôi, sự yên lặng tuyệt đối của cái trí – không phải sự trống không, mà chuyển tải một ý nghĩa sai lầm. Dù sao chẳng nữa, những bộ não của hầu hết mọi con người đều trống không. Nhưng chỉ bộ não không bị bận tâm bởi bất kỳ điều gì, kể cả Thượng đế, mới yên lặng, dư thừa sức sống, và bộ não đó có ý thức vô hạn của tình yêu, từ bi, mà là thông minh.

Từ Bản tin 47, 1984

Mục đích những trường học của Krishnamurti

Brockwood Park, ngày 1 tháng 9 năm 1981

N

gười hỏi: Ông đã thường xuyên nói rằng không ai có thể chỉ con đường dẫn đến sự thật. Tuy nhiên, những trường học của ông được nói để giúp đỡ những thành viên của chúng hiểu rõ chính họ. Liệu đây không là một mâu thuẫn? Liệu nó không sáng tạo một môi trường tinh hoa, hay sao?

Krishnamurti: Người nói đã trình bày rằng không có con đường dẫn đến sự thật, rằng không ai có thể dẫn một người khác đến nó. Ông ta đã lặp lại điều này rất thường xuyên suốt sáu mươi năm vừa qua. Và người nói cùng sự

giúp đỡ của những người khác đã thành lập những trường học ở Ấn độ, ở đây và ở Mỹ. Người hỏi nói: ông không đang gây ra sự mâu thuẫn với chính ông khi những giáo viên và những học sinh trong tất cả những trường học này đang cố gắng hiểu rõ tình trạng bị quy định riêng của họ, đang giáo dục chính họ không chỉ học vấn, nhưng còn đang giáo dục chính họ hiểu rõ toàn tình trạng bị quy định của họ, toàn bản chất của họ, toàn tinh thần của họ? Người ta hoàn toàn không thấy sự mâu thuẫn.

Từ những thời đại của Hy Lạp cổ xưa và Ấn độ cổ xưa, những trường học đã là những nơi mà bạn học hành. Học hành nơi có sự nhân rồi. Làm ơn theo từng chút một cùng tôi. Bạn không thể học hành nếu bạn không có sự nhân rồi – đó là, thời gian cho chính bạn, thời gian để lắng nghe những người khác, thời gian để thâm nhập. Một nơi như thế là trường học. Khắp thế giới, những trường học hiện đại chỉ vun quén một phần của bộ não, mà liên quan đến sự thâm lượm của hiểu biết, công nghệ, khoa học, sinh học, thần học và những chủ đề ưa thích. Chúng chỉ quan tâm đến sự vun quén một phần đặc biệt của bộ não mà thâm lượm vô số hiểu biết, hiểu biết phía bên ngoài. Hiểu biết đó có thể được sử dụng thuộc kỹ năng để kiếm sống, hay không kỹ năng, phụ thuộc vào con người. Những trường học như thế đã tồn tại được hàng ngàn năm.

Ở đây trong những trường học này chúng ta đang cố gắng cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Chúng ta đang cố gắng không chỉ giáo dục thuộc học vấn đến những mức độ ‘A’ và ‘O’, nhưng còn cả vun quén một hiểu rõ, một thâm nhập vào toàn cấu trúc thuộc tâm lý của những con người. Những học sinh đến đây đã bị quy định sẵn rồi, thế là bắt đầu có sự khó khăn ở đó. Người ta không những phải giúp đỡ một cách tổng quát để cởi bỏ tình trạng bị quy định nhưng còn phải thâm nhập sâu thẳm thêm. Đây là điều gì những trường học mà chúng ta gắn kết đang cố gắng thực hiện. Chúng có lẽ không thành công hay chúng có lẽ thành công. Nhưng bởi vì nó là một công việc khó khăn, người ta phải gắng sức thực hiện nó, không phải chỉ luôn luôn theo con đường dễ dàng nhất. Đây là một nghi vấn khó khăn cần phải thâm nhập, nhưng nó không tạo ra một người tinh hoa. Có gì sai trái với một người tinh hoa? Bạn muốn mọi người và mọi thứ được hạ xuống thành mẫu số chung? Đó là một trong những bất ổn cho những chính thể tạm gọi là dân chủ.

Vì vậy, không thể có sự mâu thuẫn nếu người ta có thể thấy. Sự mâu thuẫn tồn tại chỉ khi nào bạn khẳng định điều gì đó tại một thời điểm và phủ nhận nó tại một thời điểm khác. Nhưng ở đây chúng ta đang nói rằng không ai có thể dẫn dắt chúng ta đến sự thật, đến sự khai sáng, đến loại đúng đắn của thiên định, đến cách ứng xử đúng đắn, không người nào, bởi vì mỗi người chúng ta phải chịu trách nhiệm cho chính anh ấy, không phụ thuộc vào bất kỳ người nào. Trong tất cả những trường học này, chúng ta đang cố gắng vun quén một cái trí, một bộ não mà là tổng thể, đang thu lượm sự hiểu biết để hành động trong thế giới, nhưng không đang lo là bản chất thuộc tâm lý của con người, bởi vì nó còn quan trọng nhiều hơn nghề nghiệp thuộc học vấn. Muốn có khả năng để kiếm sống trong thế giới hiện nay, văn minh hiện nay, dù văn minh đó là gì, chắc chắn một loại giáo dục nào đó là cần thiết, và hầu hết những trường học ở cả phương Tây lẫn phương Đông đều đang bỏ sót khía cạnh còn lại, mà còn sâu thẳm và quan trọng hơn nhiều. Nhưng ở đây chúng ta đang cố gắng thực hiện cả hai khía cạnh, mà là điều gì đó không được thực hiện trong những trường học khác. Chúng ta có lẽ thành công, chúng ta hy vọng chúng ta thành công. Không có sự mâu thuẫn.

Từ Bản tin 46, 1984

Đương đầu với Xã hội

Madras, Ấn độ, 1981

N

Người hỏi: Trong nói chuyện đầu tiên, ông nói về đứng lên chống lại xã hội thoái hóa và vô luân lý giống như một tảng đá trôi lên từ giữa dòng chảy trong một con sông. Tôi thấy điều này gây hoang mang lắm bởi vì đối với tôi tảng đá có nghĩa một người đứng ngoài, và một người đứng ngoài như thế trong sống riêng của anh ấy không cần đứng lên chống lại bất kỳ thứ gì hay bất kỳ người nào. Sự giải thích và trả lời rõ ràng của ông rất quan trọng cho tôi.

Krishnamurti: Trước hết, liệu chúng ta rõ ràng tại mức độ nào, tại chiều sâu nào, khi chúng ta đang sử dụng từ ngữ ‘thoái hóa’? Nó hàm ý gì? Có sự thoái hóa thuộc vật chất – sự ô nhiễm không khí trong những thành phố, những thị trấn. Nhưng con người đang hủy hoại biển cả, họ đã giết chết 50 triệu con cá voi và nhiều hơn nữa, họ đang giết chết những con hải cẩu con. Tiếp theo, có sự thoái hóa thuộc chính trị, thuộc tôn giáo, và vân vân. Khắp thế giới, khi bạn đi mọi nơi, quan sát, nói chuyện với những con người, bạn thấy sự thoái hóa khắp mọi nơi, và còn nhiều hơn nữa, bất hạnh thay, trong vùng đất này của thế giới – trao tiền bạc dưới bàn, nếu bạn muốn mua một cái vé bạn phải hối lộ. Từ ngữ ‘thoái hóa’ có nghĩa ‘tan tác’. Nhưng tại cơ bản, sự thoái hóa khắp mọi nơi là của bộ não và quả tim. Vì vậy, chúng ta phải rõ ràng liệu chúng ta đang nói về sự thoái hóa thuộc chính trị, quan liêu và tài chánh, hay về sự thoái hóa của thế giới tôn giáo, mà đẩy đẩy mọi loại mê tín – chỉ còn là lạm dụng những từ ngữ mà đã mất đi mọi ý nghĩa, sự lặp lại của những nghi thức và tất cả điều đó. Nó không là sự thoái hóa, hay sao? Những lý tưởng không là một hình thức của sự thoái hóa, hay sao? Ví dụ, bạn có lẽ có những lý tưởng của không bạo lực. Bởi vì bạn bạo lực, bạn có những lý tưởng của không bạo lực, nhưng trong khi bạn đang theo đuổi những lý tưởng, bạn bạo lực. Vì vậy, liệu nó không là sự thoái hóa của một bộ não khi lơ là sự hành động để kết thúc bạo lực, hay sao? Và liệu nó không là sự thoái hóa khi không có tình yêu, chỉ có vui thú, mà là đang chịu đựng đau khổ, hay sao? Khắp thế giới, từ ngữ ‘tình yêu’ này đã bị lạm dụng quá nhiều và đã kết hợp với vui thú, với lo âu, với ghen tuông, với quyền luyến, và liệu nó không là sự thoái hóa, hay sao? Chính sự quyền luyến không là sự thoái hóa, hay sao? Khi người ta quyền luyến một lý tưởng hay một ngôi nhà hay một con người, những kết cuộc là rõ ràng – ghen tuông, lo âu, sở hữu – tất cả điều đó và còn nhiều hơn nữa. Khi bạn tìm hiểu sự quyền luyến, liệu nó không là sự thoái hóa, hay sao?

Đề cập đến câu hỏi của bạn về sự ví von của đứng lên giống như một tảng đá ở giữa dòng sông, đừng mang sự ví von quá xa. Một ví von là một diễn tả của việc gì đang xảy ra, nhưng nếu bạn khiến cho sự ví von thành quan trọng, vậy thì bạn mất đi ý nghĩa của việc gì đang xảy ra.

Tại cơ bản, xã hội mà trong đó chúng ta sống được đặt nền tảng trên sự liên hệ lẫn nhau. Nếu trong sự liên hệ đó không có tình yêu, chỉ sự trục lợi lẫn nhau, sự thỏa mãn lẫn nhau trong vô vàn hình thức, chắc chắn nó phải tạo ra sự thoái hóa. Vì vậy bạn sẽ làm gì về tất cả việc này? Đây là một

thế giới tuyệt vời – vẻ đẹp của thế giới, vẻ đẹp của quả đất, chất lượng lạ thường của một cái cây – và chúng ta đang hủy diệt quả đất giống như chúng ta đang hủy diệt chính chúng ta. Vì vậy, bạn như một con người, đang sống ở đây, sẽ hành động? Chúng ta, mỗi người chúng ta, sẽ thấy rằng chúng ta không thoái hóa? Nếu sự liên hệ lẫn nhau của chúng ta là trận chiến, đấu tranh, đau khổ, thất vọng liên tục và hủy hoại, vậy thì chắc chắn chúng ta sẽ tạo ra một môi trường mà sẽ đại diện cho chúng ta là gì. Vì vậy, chúng ta sẽ làm gì cho nó, mỗi người chúng ta? Liệu sự thoái hóa này, sự không hòa hợp này, là một trừu tượng, một ý tưởng, hay liệu nó là một thực sự mà chúng ta muốn thay đổi? Điều đó tùy thuộc bạn.

Người hỏi: Liệu có một sự việc như sự thay đổi? Cái gì được thay đổi?

Krishnamurti: Khi bạn đang quan sát, đang thấy sự bản thủ trên đường, đang thấy cách những người chính trị ứng xử, đang thấy thái độ riêng của bạn đối với người vợ của bạn, con cái của bạn, và vân vân, sự thay đổi hiện diện ở đó. Bạn hiểu chứ? Sáng tạo loại trật tự nào đó trong sống hàng ngày, đó là sự thay đổi; không phải cái gì đó lạ thường, vượt khỏi thế giới này. Khi người ta không đang suy nghĩ rõ ràng, khách quan, hợp lý, hãy nhận biết điều đó và thay đổi nó, phá vỡ nó. Đó là sự thay đổi. Nếu bạn ghen tuông, nhìn ngắm nó, đừng cho nó thời gian để nở hoa, hãy thay đổi nó ngay tức khắc. Đó là sự thay đổi. Khi bạn tham lam, bạo lực, tham vọng, đang cố gắng trở thành loại người thánh thiện nào đó, hãy thấy nó đang tạo ra một thế giới xấu xa như thế nào. Tôi không hiểu liệu bạn nhận biết điều này. Sự ganh đua đang hủy hoại thế giới. Thế giới đang trở nên mỗi lúc một ganh đua hơn, mỗi lúc một hung hăng hơn, và nếu bạn thay đổi nó ngay tức khắc, đó là sự thay đổi. Và nếu bạn thâm nhập sâu thẳm hơn vào vấn đề, rõ ràng rằng sự suy nghĩ phủ nhận tình yêu. Vì vậy, người ta phải tìm ra liệu có một kết thúc cho sự suy nghĩ, một kết thúc cho thời gian, không phải triết lý nó và bàn luận nó, nhưng tìm ra. Chắc chắn, đó là sự thay đổi, và nếu bạn thâm nhập nó rất thẳm thẳm, sự thay đổi có nghĩa không bao giờ có một suy nghĩ của đang trở thành, đang so sánh; tuyệt đối nó đang là không gì cả.

Người hỏi: Tôi nghĩ những vị thánh tạo ra những thần tượng và những câu chuyện để dạy bảo con người làm thế nào sống một sống đúng đắn và tốt lành. Làm thế nào ông có thể gọi nó là không ý nghĩa?

Krishnamurti: Liệu cần phải trả lời câu hỏi đó? Trước hết, ai là một vị thánh – cái người mà đấu tranh để trở thành cái gì đó? Cái người mà từ bỏ thế giới? Anh ấy không đang từ bỏ thế giới, thế giới là chính anh ấy. Anh ấy có lẽ bị tức giận và kiểm soát sự tức giận của anh ấy, nhưng anh ấy đang sôi sục phía bên trong; anh ấy có lẽ hành hạ mình, anh ấy có lẽ hơi hơi loạn thần kinh và chẳng mấy chốc bạn bắt đầu tôn thờ anh ấy. Có một ngày ở Benares, một khất sĩ khoác những chiếc áo choàng xuất hiện, ngồi dưới một cái cây cùng một loại gậy nào đó trong bàn tay của anh ấy và bắt đầu la hét. Không người nào chú ý đến anh ấy suốt bốn hay năm ngày. Người nói đang nhìn ngắm tất cả việc này từ cửa sổ tại Rajghat (gần Benares). Sau đó, một người đàn bà già nua xuất hiện và dâng cho anh ấy một bông hoa. Một vài ngày sau đã có nửa tá người vây quanh anh ấy. Anh ấy có một vòng hoa. Sau mười lăm ngày anh ấy trở thành một vị thánh. Tôi không hiểu liệu bạn nhận ra điều này. Ở phương Tây, một người mà hơi loạn trí được gửi tới bệnh viện tâm thần. Ở đây anh ấy trở thành một vị thánh. Tôi không đang bi quan, tôi không đang hỗn láo, kiêu nhả, nhưng đây là điều gì đang xảy ra. Một khất sĩ không còn là một khất sĩ, anh ấy chỉ đang qui phục một truyền thống. Và liệu những vị thánh đã tạo ra một thế giới khác hẳn, một xã hội tốt lành, một con người đúng đắn qua những câu chuyện của họ, qua những thần tượng, những lý tưởng? Bạn là kết quả của tất cả điều này. Liệu chúng ta là những con người tốt lành, tốt lành trong ý nghĩa của tổng thể, không bị tách rời, không bị vỡ vụn – tốt lành cũng có nghĩa thiêng liêng? Tôi không có ý cư xử tốt lành, tử tế, đó chỉ là bộ phận của nó. Là tốt lành hàm ý một con người hòa hợp, không tách rời, không vỡ vụn. Liệu chúng ta là điều đó sau hàng ngàn năm này của những vị thánh và kinh Upanishads và Gitas? Hay chúng ta chỉ giống như người nào đó? Chúng ta là nhân loại. Để tốt lành không phải là qui phục. Tốt lành là có thể hiểu rõ toàn chuyển động của sự sống.

Người hỏi: Ông nói rằng nếu một cá thể thay đổi, anh ấy có thể thay đổi thế giới. Liệu tôi có thể trình bày trình bày rằng bất kể sự chân thật của ông, tình yêu và những câu nói sự thật, và quyền năng đó mà không thể diễn tả được, thế giới đã đi từ xấu xa đến xấu xa hơn? Liệu có một sự việc như số mạng?

Krishnamurti: Thế giới là gì? Cá thể là gì? Những cá thể đã làm gì trong thế giới mà đã gây ảnh hưởng thế giới? Hitler đã gây ảnh hưởng thế giới, Mao

Tsetung đã gây ảnh hưởng thế giới, Stalin đã gây ảnh hưởng thế giới, Lenin đã, và tất cả những quái vật chiến tranh đó. Dường như đó là điều rõ ràng. Lịch sử đầy dẫy những chiến tranh. Suốt năm ngàn năm qua lịch sử ghi lại chiến tranh đang xảy ra tại một vùng đất này hay một vùng đất khác của thế giới, năm này kế tiếp năm khác. Việc đó đã gây ảnh hưởng hàng triệu triệu con người. Và cũng vậy, những tốt lành đã gây ảnh hưởng thế giới. Bạn có Phật ở khía cạnh này; ngài cũng đã gây ảnh hưởng cái trí của con người, bộ não của con người, khắp phương Đông. Vì vậy, khi chúng ta nói về sự thay đổi cá thể và hỏi liệu sự thay đổi cá thể đó sẽ tạo ra bất kỳ sự thay đổi nào trong xã hội, tôi nghĩ đó là một câu hỏi sai lầm khi đặt ra. Liệu chúng ta thực sự quan tâm về sự thay đổi của xã hội – xã hội mà thoái hóa, mà vô luân lý, mà được đặt nền tảng trên sự ganh đua, sự tàn nhẫn? Đó là xã hội mà trong đó chúng ta đang sống. Liệu thực sự, sâu thẳm, bạn hứng thú trong thay đổi điều đó, thậm chí như một con người độc nhất? Nếu bạn hứng thú, vậy thì bạn phải thâm nhập vào xã hội là gì. Liệu xã hội là một từ ngữ, một trừu tượng hay một thực tế? Nó là thực tế hay nó là một trừu tượng của sự liên hệ con người? Chính sự liên hệ của con người là xã hội. Sự liên hệ của con người đó cùng tất cả những phức tạp của nó, những quy định của nó, cùng tất cả những hận thù của nó, liệu bạn có thể thay đổi tất cả sự liên hệ đó? Bạn có thể. Bạn có thể kết thúc sự độc ác và tất cả mọi việc theo cùng nó. Sự liên hệ của bạn là gì, môi trường sống của bạn là gì. Nếu sự liên hệ của bạn là sở hữu và tự cho mình là trung tâm, bạn đang tạo tác một việc quanh bạn mà sẽ hủy hoại tương đương như thế. Vì vậy, cá thể là bạn và bạn là phần còn lại của nhân loại. Tôi không hiểu liệu bạn nhận ra nó.

Người hỏi: Ông thường thường chuyển từ cái trí sang bộ não. Liệu có bất kỳ sự khác biệt nào giữa chúng? Nếu có, cái trí là gì?

Krishnamurti: Tôi e rằng nó là một lỗi lầm không đáng kể. Tôi chỉ đang nói về bộ não. Người hỏi muốn biết cái trí là gì. Liệu cái trí khác biệt bộ não? Liệu cái trí là cái gì đó không tiếp xúc được bởi bộ não? Liệu cái trí không là kết quả của thời gian, hay sao? Trước hết, muốn hiểu rõ cái trí, chúng ta phải rất rõ ràng về bộ não vận hành như thế nào – không phụ thuộc vào những chuyên gia não, không phụ thuộc vào những người thần kinh học, không phụ thuộc vào những người đã nghiên cứu nhiều về những bộ não của chuột và chim bồ câu và tất cả những động vật khác; chúng ta, mỗi người chúng ta, đang học hành bản chất của bộ não riêng của chúng ta –

chúng ta suy nghĩ như thế nào, chúng ta suy nghĩ cái gì, chúng ta hành động ra sao, cách cư xử của chúng ta ra sao, những phản ứng tự phát tức khắc của chúng ta là gì. Liệu chúng ta nhận biết điều đó? Liệu chúng ta nhận biết rằng sự suy nghĩ của chúng ta bị kiềm hãm lạ lùng trong một khe rãnh chật hẹp, rằng sự suy nghĩ của chúng ta là máy móc theo những khuynh hướng riêng biệt nào đó của hoạt động, rằng sự giáo dục của chúng ta bị quy định bởi học hành tập trung vào nghề nghiệp nào đó? Lúc này, những người khoa học nói rằng sự suy nghĩ là bản thể của bộ não, mà là trải nghiệm, hiểu biết, ký ức, hành động. Thực sự họ đang đến điều đó! Chúng ta liên tục đang nói rằng sự suy nghĩ là một qui trình vật chất. Không có gì thiêng liêng về sự suy nghĩ, và bất kỳ thứ gì sự suy nghĩ sáng chế, dù thuộc máy móc, thuộc lý tưởng, hay trong chiều rơi một tương lai với hy vọng đạt được loại hạnh phúc, an bình nào đó, đó là tất cả chuyển động của sự suy nghĩ. Liệu chúng ta nhận biết điều này, rằng khi bạn đi đến một ngôi đền, nó không là gì cả ngoại trừ một qui trình vật chất? Bạn có lẽ không thích nghe điều đó, nhưng nó là một sự kiện. Sự kiến trúc của ngôi đền, thánh đường, nhà thờ, và tất cả mọi thứ được đặt trong chúng là kết quả của sự suy nghĩ. Liệu chúng ta thực sự nhận biết nó và vì vậy chuyển động trong một hướng hoàn toàn khác hẳn.

Khi bạn chấp nhận truyền thống, nó khiến cho cái trí của bạn quá đồ dẫn, dốt nát, mặc dù bạn có lẽ đọc vô tận kinh Gita. Bạn bám vào truyền thống – đó là điều gì đang xảy ra cả trong phương Tây và phương Đông. Liệu bạn có thể kết thúc điều này trong chính bạn, hay liệu bạn quá đồ dẫn, quá quen thuộc với sự rối loạn, sự đau khổ? Vì vậy, bạn phải hiểu rõ hoạt động của bộ não, mà là hành động của ý thức chúng ta, mà là hoạt động của thế giới tâm lý mà chúng ta sống trong nó. Tổng thể của điều đó – bộ não, ý thức, thế giới tâm lý, tất cả đều là một. Bạn sẽ chất vấn điều đó? Thậm chí có thể bạn đã không suy nghĩ về nó. Rất quan trọng phải hiểu rõ cái trí là gì, hiểu rõ những hoạt động của sự suy nghĩ là gì, mà đã tạo ra những nội dung của ý thức chúng ta và thế giới tâm lý mà chúng ta sống trong đó. Nó là bộ phận của sự suy nghĩ – cấu trúc mà sự suy nghĩ đã dựng lên trong con người, ‘cái tôi’ và ‘cái không tôi’, ‘chúng tôi’ và ‘chúng nó’, những cãi cọ, những đấu tranh giữa mỗi con người. Và bộ não đã tiến hoá qua thời gian, đã tiến hoá qua hàng triệu năm, đang tích lũy hiểu biết, trải nghiệm, ký ức và vân vân. Nó là kết quả của thời gian. Không cần chủ đề của tranh luận về nó. Và liệu tình yêu, từ bi, cùng thông minh của nó là kết quả, chuyển động

của sự suy nghĩ? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi, thưa bạn? Liệu bạn có thể quên tình yêu?

Người hỏi: Tôi là một sinh viên của ngành kế toán. Mặc dù tôi hiểu rõ mỗi và mọi từ ngữ của J.K., lời giảng vẫn còn mơ hồ. Tôi nên làm gì để hiểu rõ lời giảng của ông ta?

Krishnamurti: Đừng hiểu rõ lời giảng của ông ta! Ông ta không đưa ra lời giảng. Ông ta đang vạch ra sống của bạn, không phải sống của ông ta, không phải thông điệp của ông ta. Ông ta đang vạch rõ bạn sống như thế nào, sống hàng ngày của bạn là gì và người ta không sẵn lòng đối diện nó. Chúng ta không sẵn lòng thâm nhập vào những đau khổ của chúng ta, những hành hạ, lo âu, cô độc của chúng ta, những phiền muộn chúng ta trải qua, sự ham muốn để thành tựu, để trở thành cái gì đó. Chúng ta không sẵn lòng đối diện tất cả điều đó và muốn được dẫn dắt bởi người nào đó, kể cả người nói, mong muốn hiểu rõ lời giảng của kinh Gita hay quyển sách vô lý nào đó. Lặp đi lặp lại, người nói giải thích rằng ông ta hành động như một cái gương mà trong đó bạn có thể thấy hoạt động của cái tôi riêng của bạn. Và muốn quan sát rất kỹ càng bạn phải chú ý. Bạn phải lắng nghe nếu bạn hứng thú, lắng nghe và tìm ra nghệ thuật của lắng nghe, nghệ thuật của nhìn ngắm, nghệ thuật của học hành. Tất cả đều hiện diện ở đó như một quyển sách mà là chính bạn. Quyển sách của nhân loại mà là bạn. Làm ơn, thưa bạn, thấy sự thật của tất cả điều này. Bạn không sẵn lòng đọc quyển sách đó. Bạn muốn người nào đó kể cho bạn về quyển sách hay giúp đỡ bạn phân tích quyển sách, để hiểu rõ quyển sách. Vì vậy, bạn sáng chế một giáo sĩ, một đạo sư, một yogi, người khát sĩ mà sẽ kể cho bạn tất cả về nó. Liệu bạn có thể đọc quyển sách mà quá cổ xưa, mà chứa đựng tất cả lịch sử của nhân loại mà là bạn? Liệu bạn có thể đọc quyển sách đó cẩn thận, từng từ ngữ một, không biến dạng nó, không lắng nghe một chương và lơ là những chương khác, không chọn lựa một câu và suy nghĩ về nó, nhưng tổng thể quyển sách? Hoặc bạn đọc toàn quyển sách, chương này sang chương khác, trang này sang trang khác, mà sẽ mất nhiều thời gian, nguyên sống của bạn, hoặc liệu có một cách đọc nó trọn vẹn chỉ một lần? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi? Làm thế nào người ta có thể đọc quyển sách này mà là ‘tôi’, mà là ‘bạn’, mà là nhân loại cùng tất cả trải nghiệm của đau khổ, phiền muộn, rối loạn, không hòa hợp, và tất cả điều đó? Làm thế nào bạn có thể đọc quyển sách đó chỉ trong nháy mắt, không tốn tháng này sang tháng khác? Quyển sách là bạn và nếu bạn sử dụng thời gian cho quyển sách, thời gian sẽ hủy

diệt quyền sách, chính thời gian sẽ hủy diệt bởi vì bộ não của chúng ta vận hành trong thời gian. Vì vậy, người ta phải có khả năng lắng nghe quyền sách, toàn quyền sách nói gì, thấy rõ ràng, mà có nghĩa rằng bộ não phải cực kỳ tỉnh táo, cực kỳ năng động đến độ nó là toàn hoạt động của bộ não. Liệu bạn có thể quan sát chính bạn trong cái gương, trong quyền sách, quyền sách đó mà là chính bạn, trọn vẹn, tức khắc? Vậy thì, bạn sẽ thấy rằng quyền sách không là gì cả. Tôi không biết liệu bạn hiểu rõ? Bạn có lẽ đọc quyền sách từ trang đầu tiên đến trang cuối cùng và bạn có lẽ phát giác rằng không có gì trong nó. Bạn hiểu rõ điều gì tôi đang nói? Điều đó có nghĩa, hãy là không gì cả, đừng trở thành. Quyền sách là trở thành, lịch sử của trở thành. Vì vậy, nếu bạn tự thâm nhập vào chính bạn, bạn là gì? Một hình dạng vật chất, lùn, cao, râu quai nón hay không râu quai nón, đàn ông hay đàn bà và tất cả khả năng giáo dục, sự theo đuổi tầm thường. Nó là tất cả một chuyển động của trở thành cái gì đó, đúng chứ? Trở thành cái gì – một giám đốc kinh doanh kiếm được nhiều tiền bạc hơn, trở thành một vị thánh? Khi một người cố gắng trở thành một vị thánh, anh ấy không còn là một vị thánh, anh ấy chỉ bị trói buộc trong khe rãnh của truyền thống. Vì vậy bạn có lẽ nhìn thoáng quyền sách và thấy tuyệt đối nó không là gì cả, và sống trong thế giới không là gì cả. Bạn hiểu chứ, thưa bạn? Không, bạn không hiểu. Vì vậy, thưa quý ông và quý bà, bạn nghe tất cả điều này và có lẽ nếu bạn sắp sửa đi cùng người nói, bạn sẽ nghe nó tại mỗi nói chuyện được diễn tả trong những từ ngữ khác nhau, những câu văn khác nhau, những ngữ cảnh khác nhau, nhưng để tạo ra một hiểu rõ hoàn toàn trong chính người ta còn quan trọng nhiều hơn bất kỳ điều gì khác trong sống, bởi vì chúng ta đang hủy diệt sống; chúng ta không có tình yêu, không ân cần. Vì vậy, người nói không có thông điệp, thông điệp là bạn. Người nói chỉ đang vạch ra.

Từ Bản tin 42, 1982

Làm thế nào Gặp gỡ Cuộc Sống

Brockwood Park, Anh, ngày 3 tháng 9 năm 1981

N

người hỏi: Chúng ta thấy rằng chúng ta đang sống trong sợ hãi của chiến tranh, của mất việc làm, trong sợ hãi của sự khủng bố, của sự bạo lực của con cái chúng ta, của sự định đoạt của những người chính trị vớ vẩn. Làm thế nào chúng ta gặp gỡ cuộc sống như nó tồn tại ngày hôm nay?

Krishnamurti: Làm thế nào bạn gặp gỡ nó? Người ta phải chắc chắn rằng thế giới đang trở nên mỗi lúc một bạo lực – điều đó rõ ràng. Những đe dọa của chiến tranh cũng rất rõ ràng và cũng cả hiện tượng rất lạ lùng rằng con cái của chúng ta đang trở nên bạo lực. Người ta nhớ một người mẹ đến gặp chúng ta ở Ấn độ cách đây khá lâu. Ở Ấn độ theo truyền thống những người mẹ được kính trọng rất nhiều, và người mẹ này bị kinh hoàng bởi vì, bà ấy nói, con cái đã đánh bà ấy – một điều chưa từng được nghe ở Ấn độ. Vì vậy, sự bạo lực này đang lan tràn khắp thế giới. Và có sự sợ hãi này của mất việc làm, như người hỏi nói. Đối diện tất cả điều này, biết tất cả điều này, làm thế nào người ta gặp gỡ cuộc sống như hiện nay nó tồn tại?

Tôi không biết. Tôi biết làm thế nào gặp gỡ cuộc sống cho chính tôi, nhưng người ta không biết làm thế nào bạn gặp gỡ cuộc sống. Trước hết, cuộc sống là gì, cái việc này được gọi là sự tồn tại, đầy đau khổ, dư thừa dân số, những người chính trị không khả năng, tất cả sự ranh mãnh, gian ngoan, hối lộ đang xảy ra trong thế giới, là gì? Làm thế nào người ta gặp gỡ nó? Chắc chắn, trước hết người ta phải tìm hiểu sống có nghĩa gì? Sống trong thế giới này như nó tồn tại, là gì? Làm thế nào chúng ta sống cuộc sống hàng ngày của chúng ta, thực sự, không lý thuyết, không triết lý hay lý tưởng, nhưng thực sự làm thế nào chúng ta sống cuộc sống hàng ngày của chúng ta? Nếu chúng ta thâm nhập nó hay nhận biết nó một cách nghiêm túc, nó là một trận chiến liên tục, đấu tranh liên tục, nỗ lực này kế tiếp nỗ lực khác. Phải thức dậy vào buổi sáng là một nỗ lực. Chúng ta sẽ làm gì? Chúng ta không thể chạy trốn nó. Lúc trước người ta quen biết nhiều người mà đã nói rằng không thể sống trong thế giới này, và họ rút lui đến những hòn núi Himalayan nào đó và biến mất. Đó chỉ là một chạy trốn, một tẩu thoát khỏi thực tế, như nó là, để mất hút chính mình trong một cộng đồng, hay gia nhập cùng vị đạo sư nào đó có những điền trang rộng lớn và mất hút trong nó. Chắc chắn, những người đó không giải quyết những vấn đề của cuộc sống hàng ngày và cũng không thâm nhập vào sự thay đổi, sự cách mạng thuộc tâm lý của một xã hội. Họ chạy trốn tất cả điều này. Và chúng ta, nếu chúng ta không chạy trốn và thực sự đang sống trong thế giới này như nó tồn tại, chúng ta sẽ làm gì? Liệu chúng ta có thể thay đổi cuộc sống

của chúng ta? Để không có xung đột gì cả trong cuộc sống của chúng ta, bởi vì xung đột là bộ phận của bạo lực – liệu điều đó có thể được? Sự đấu tranh liên tục để trở thành này là nền tảng của cuộc sống của chúng ta, đấu tranh kế tiếp đấu tranh. Liệu chúng ta, như những con người, đang sống trong thế giới này, có thể tự thay đổi chính chúng ta? Đó thực sự là nghi vấn – một cách cơ bản, thuộc tâm lý, tự thay đổi chính chúng ta, không phải cuối cùng, không đang cho phép thời gian. Đối với một con người nghiêm túc, một con người tôn giáo thực sự, không có ngày mai. Đây là một câu nói khá khó khăn, rằng không có ngày mai; chỉ có sự tôn sùng mãnh liệt của ngày hôm nay. Liệu chúng ta có thể sống cuộc sống này một cách trọn vẹn, và thực sự, hàng ngày, thay đổi sự liên hệ lẫn nhau của chúng ta? Đó là nghi vấn thực sự, không phải thế giới là gì, bởi vì thế giới là chúng ta. Làm ơn thấy điều này: thế giới là bạn và bạn là thế giới. Đây là một sự kiện rành rành, kinh hoàng, chấn động mà phải được đối diện một cách trọn vẹn – đó là, nhận ra rằng chúng ta là thế giới cùng tất cả xấu xa của nó, rằng chúng ta góp phần vào tất cả việc này, rằng chúng ta chịu trách nhiệm cho tất cả việc này, tất cả mọi việc đang xảy ra ở Trung đông, ở Châu phi, và tất cả sự điên khùng đang xảy ra trong thế giới này, chúng ta chịu trách nhiệm cho nó. Chúng ta có lẽ không chịu trách nhiệm cho những hành động của những người ông và những ông cố của chúng ta – sự nô lệ, hàng ngàn chiến tranh, sự bạo tàn của những đế quốc – nhưng chúng ta là bộ phận của nó. Nếu chúng ta không cảm thấy sự trách nhiệm của chúng ta, mà có nghĩa hoàn toàn chịu trách nhiệm cho chính chúng ta, cho việc gì chúng ta làm, điều gì chúng ta suy nghĩ, cách chúng ta ứng xử, vậy thì nó trở nên quá vô vọng, khi biết rằng thế giới là gì, khi biết rằng chúng ta, cá thể, tách rời, không thể giải quyết được vấn đề của khủng bố này. Đó là vấn đề của những chính phủ, phải thấy rằng những công dân của họ được an toàn, được bảo vệ, nhưng dường như họ không thêm quan tâm. Nếu mỗi chính phủ thực sự quan tâm để bảo vệ những con người riêng của nó, sẽ không có những chiến tranh. Nhưng chắc chắn, cũng vậy những chính phủ đã mất đi sự thông minh, họ chỉ quan tâm đến chính trị thuộc đảng phái, đến quyền hành, địa vị, thanh danh riêng của họ - bạn biết tất cả điều này, nguyên một trò chơi.

Vì vậy, liệu chúng ta, không chấp nhận thời gian, mà là, ngày mai, tương lai, có thể sống trong một cách mà ngày hôm nay là quan trọng nhất? Điều đó có nghĩa chúng ta phải trở nên tỉnh táo lạ thường đối với những

phản ứng của chúng ta, sự rối loạn của chúng ta – làm việc cùng sự chú ý vô cùng vào chúng ta. Chắc chắn, đó là việc duy nhất mà chúng ta có thể làm. Và nếu chúng ta không thực hiện việc đó, chắc chắn không có tương lai cho con người. Tôi không biết liệu bạn có theo dõi một số đầu đề trên báo chí – tất cả đang chuẩn bị cho chiến tranh này. Và nếu bạn đang chuẩn bị cho việc gì đó, bạn sẽ có nó – giống như một món ăn ngon. Rõ ràng những người bình thường trong thế giới có vẻ không thêm quan tâm. Những người có trí năng, khoa học, dính dáng đến sự sản xuất vũ khí, không thêm quan tâm. Họ chỉ hứng thú trong những nghề nghiệp của họ, trong những công việc của họ, trong sự nghiên cứu của họ; và những người của chúng ta mà là những người khá bình thường, tạm gọi là giai cấp trung lưu, nếu chúng ta không thêm quan tâm, vậy là chúng ta thực sự đang bị quăng trong cái bọ biển. Dường như, bị kịch là chúng ta không thêm quan tâm. Chúng ta không cùng nhau tập hợp lại, không cùng nhau suy nghĩ, không cùng nhau vận hành. Chúng ta chỉ quá sẵn lòng gia nhập những học viện, những tổ chức, hy vọng rằng chúng sẽ chấm dứt những chiến tranh, chấm dứt giết chóc lẫn nhau của chúng ta. Chúng đã không bao giờ thực hiện được nó. Những học viện, những tổ chức sẽ không bao giờ kết thúc bất kỳ việc nào. Chính là quả tim của con người, cái trí của con người phải quan tâm đến việc này. Làm ơn, chúng ta không đang nói chuyện khoa trương; chúng ta đang đối diện cái gì đó rất nguy hiểm. Chúng ta đã gặp gỡ vài người nổi tiếng dính dáng trong tất cả việc này, và họ không thêm quan tâm. Nhưng nếu chúng ta quan tâm và cuộc sống hàng ngày của chúng ta được sống một cách đúng đắn, nếu mỗi người chúng ta nhận biết việc gì chúng ta đang làm hàng ngày, vậy thì tôi nghĩ có sự hy vọng nào đó cho tương lai.

Từ Bản tin 46, 1984

Đòi hỏi của Xã hội

Saanen, Thụy sĩ, tháng 7 năm 1984

N

gười hỏi: Làm thế nào người ta thỏa hiệp những đòi hỏi của xã hội với một sống của sự tự do tổng thể?

Krishnamurti: Những đòi hỏi của xã hội là gì? Làm ơn, hãy chỉ cho tôi. Rằng bạn đi đến văn phòng hay nhà máy từ chín giờ sáng đến năm giờ chiều, rằng bạn đi đến câu lạc bộ ban đêm để tìm sự hứng khởi sau sự nhàm chán của một ngày làm việc, đi nghỉ mười lăm ngày hay ba tuần lễ dưới ánh mặt trời ở Tây ban nha hay Ý? Những đòi hỏi của xã hội là gì? Rằng bạn phải kiếm sống, rằng bạn phải sống trong vùng đất đặc biệt đó của quốc gia suốt cuộc đời của bạn, theo nghề luật sư, hay một bác sĩ, hay trong một nhà máy như một người lãnh đạo công đoàn, và vân vân. Đúng chứ? Vì vậy người ta cũng phải đặt ra câu hỏi: xã hội này là gì mà đòi hỏi quá nhiều, và ai tạo ra xã hội quỷ quái này? Ai chịu trách nhiệm cho việc này? Nhà thờ, đền chùa, thánh đường, và tất cả gánh xiếc đang xảy ra bên trong chúng? Ai chịu trách nhiệm cho tất cả việc này? Liệu xã hội khác biệt chúng ta, hay chúng ta đã tạo ra xã hội, mỗi người chúng ta, qua sự tham vọng của chúng ta, qua sự tham lam của chúng ta, sự ganh tị của chúng ta, sự bạo lực của chúng ta, qua sự thoái hóa của chúng ta, sự sợ hãi của chúng ta, qua mong muốn sự an toàn của chúng ta trong một cộng đồng, trong một quốc gia – bạn theo kịp chứ? Chúng ta đã tạo ra xã hội này và sau đó chỉ trích xã hội vì điều gì nó đòi hỏi. Vì vậy bạn hỏi: làm thế nào tôi có thể sống trong sự tự do tuyệt đối, hay nói khác hơn, liệu tôi có thể thỏa hiệp cùng xã hội và chính tôi lại tìm kiếm sự tự do? Nó là một câu hỏi vô lý. Xin lỗi, tôi không đang thô lỗ với người hỏi. Nó vô lý bởi vì bạn là xã hội. Liệu bạn thực sự thấy điều đó, không như một ý tưởng, không như một khái niệm, hay điều gì đó bạn phải chấp nhận? Nhưng chúng ta, mỗi người chúng ta trên quả đất này suốt 40.000 năm vừa qua hay nhiều hơn thế đã tạo ra xã hội này mà chúng ta sống trong nó: sự dốt nát của những tôn giáo, sự dốt nát của những quốc gia đang tự trang bị vũ khí. Vì ơn Chúa, chúng ta đã tạo ra nó bởi vì chúng ta quả quyết là người Mỹ hay người Pháp hay người Nga. Chúng ta quả quyết gọi chính chúng ta là Thiên chúa giáo, Tin lành giáo, Ấn giáo, Phật giáo, Hồi giáo, và điều này cho chúng ta một ý thức của an toàn. Nhưng chính là những phân chia này mới ngăn cản sự tìm kiếm an toàn. Nó quá rõ ràng.

Vì vậy không có sự thỏa hiệp giữa xã hội và những đòi hỏi của nó cùng những đòi hỏi của bạn. Những đòi hỏi hiện diện từ sự bạo lực riêng của bạn, từ sự ích kỷ xấu xa, bị giới hạn riêng của bạn. Một trong những điều khó khăn nhất là tìm ra cho chính người ta sự ích kỷ hiện diện nơi đâu, cái tôi tự giấu giếm nó rất tinh tế ở chỗ nào. Thuộc chính trị nó có thể giấu

giếm trong ‘làm việc vì sự tốt đẹp của quốc gia’. Nó có thể giấu giếm cao quý nhất trong thế giới tôn giáo: ‘tôi tin tưởng Thượng đế, tôi phục vụ Thượng đế’, hay trong sự giúp đỡ xã hội – không phải rằng tôi chống lại sự giúp đỡ xã hội, đừng nhảy đến kết luận đó – nhưng nó có thể giấu giếm ở đó. Nó cần đến một bộ não rất chú ý, không phải phân tích, một bộ não quan sát để thấy nơi nào những tình tế của cái tôi, của ích kỷ, được giấu giếm. Vậy là khi không có cái tôi, xã hội không tồn tại; bạn không phải thỏa hiệp với nó. Chỉ những người không chú ý, không nhận biết mới nói, ‘Làm thế nào tôi sẽ phản ứng đến xã hội khi tôi đang cố gắng có được sự tự do?’ Bạn hiểu chứ?

Nếu tôi được phép nói rõ, chúng ta cần được giáo dục lại, không phải qua trường học, cao đẳng, đại học – mà cũng quy định bộ não – không phải qua công việc ở văn phòng và nhà máy. Chúng ta cần giáo dục lại chính chúng ta qua sự nhận biết, thấy rằng chúng ta bị trói buộc trong những từ ngữ như thế nào. Liệu chúng ta có thể thực hiện việc này? Nếu chúng ta không thể thực hiện nó, chúng ta sẽ có những chiến tranh liên tục, than khóc liên tục, luôn luôn trong xung đột, đau khổ và tất cả mọi việc được bao hàm. Người nói không bị quan hay lạc quan; đây là những sự kiện. Khi bạn sống cùng những sự kiện như chúng là, không phải cùng những dữ kiện được sản sinh bởi máy tính, nhưng quan sát chúng, quan sát hoạt động riêng của bạn, những theo đuổi ích kỷ riêng của bạn, vậy thì từ đó sáng tạo sự tự do lạ thường cùng tất cả vẻ đẹp và sức mạnh của nó.

Từ Bản tin 48, 1985

Từ điển Phật Quang
Tự Điển Phật Học Thiện Phúc Tự Điển Đa Ngôn Ngữ và Công Cụ Dịch
Index Tác giảKinh
Giới Thiệu Kinh
Kinh Pali
Kinh Sanskrit/Hán Tạng
Giảng Giải KinhLuật
Luận
Pháp Luận
Phật Học
Phật Học Cơ Bản
Phật Học Vấn Đáp
Duy Thức Học
Tánh Không
Phật Học Ứng DụngTịnh Độ
Trợ Niệm Vãng Sanh
Ban Hộ Niệm Vãng SanhThiền
Thiền Đại Thừa
Thiền Nguyên Thủy
Thiền Tổ SưKim Cang Thừa
Kim Cang Thừa
Truyền Thừa Drukpa
ĐPV Gyalwang Drukpa XII khai thịGalleryTHƯ VIỆN E BOOKS
.EPUB
.PRC
.PDF
.PDF (Kindle 3)
ĐỌC SÁCH ONLINE VỚI ĐỊNH DẠNG 3DTIN TU HỌC
Danh Mục Khác
Sử Phật Giáo
Văn Hóa Phật Giáo
Văn Học Phật GiáoPhật Giáo Thế Giới
Phật Giáo Việt Nam
Vua Trần Nhân Tông
PGVN 1963-1975
Bồ Tát Quảng Đức
HT. Thích Đôn Hậu

HT. Thích Minh Châu
Bát Nhã Làng MaiChuyên Đề
Quán Thế Âm Bồ Tát
Tuyển Tập Phật Đản
Lễ Phật Đản Liên Hiệp Quốc 2008
Tuyển Tập Vu Lan
Tuyển Tập Thành Đạo
Tuyển Tập Xuân
Di Tích Phật GiáoNghị Thức
Khoa Học
Kinh Tế Chính Trị
Giáo Dục Hoằng Pháp
Học Viện Phật GiáoMôi Sinh
Nữ Giới
Hôn Nhân
Cư Sĩ Phật Giáo
HỘ PHÁP
Diễn Đàn Phật Tử
Hiện Tượng Thích Thông Lạc
Hiện Tượng Duy TuệTôn Giáo/Triết Học
Tôn Giáo Bạn
KrishnamurtiTruyện Phật Giáo
Trần Kiêm Đoàn
Huỳnh Trung Chánh
Vĩnh Hữu
Vĩnh Hảo
Các Tác Giả Khác
Tuỳ Bút/Ký Sự
Truyện Cổ Phật GiáoThơ-Nhạc-Pháp Âm
Tụng Kinh
Giảng Kinh
Thuyết Pháp
Phát Thanh
Video-Trực Tuyến
Độc sách
Thơ
Nhạc Phật GiáoXây Chùa Đúc Tượng

Dinh Dưỡng Chay
Sức Khỏe-Sống-Chết-Tái Sinh
Từ Thiện Xã Hội
Du Lịch Hành Hương
Chùa Việt Nam
Phật Pháp Tuổi Trẻ
Phật Pháp Thiếu Nhi
Nguyệt San Giác Ngộ
Các Tạp Chí Phật Giáo Khác
Luận Văn Tốt Nghiệp/Tham Luận Hội Thảo
Cuộc Sống

TIN TỨC

TỔNG THỐNG OBAMA VIẾNG NGÔI CHÙA NỔI TIẾNG TẠI MYANMAR

Tổng thống Mỹ Barack Obama đã trở thành tổng thống Mỹ đầu tiên trong lịch sử thăm Myanmar khi chiếc Air Force One hạ cánh xuống Yangon sáng nay 19-11-2012. Trong sáu tiếng đồng hồ thăm viếng xứ này ông và Ngoại trưởng Hillary đã đi chân trần thăm chùa Shwedagon ở cố đô Yangon.

TỔNG THỐNG OBAMA VIẾNG NGÔI CHÙA NỔI TIẾNG TẠI THÁI LAN - Anh Ngọc (VNE)

Wat Pho là điểm dừng chân đầu tiên của Tổng thống Mỹ Barack Obama khi đến Thái Lan, nơi ông bắt đầu chuyến công du châu Á dài 4 ngày.
STAND with TIBET - SUPPORT the DALAI LAMA

Sau nhiều thập kỷ của sự đàn áp, nhân dân Tây Tạng đang gào khóc ra thế giới để xin cho sự thay đổi.

TIN TU HỌC THÔNG BÁO HỘI LUẬN: PHẬT GIÁO VIỆT NAM TẠI MỸ - Nhìn về Tương Lai, Cơ hội và Thách thức

Từ 2:00 giờ đến 6:00 giờ chiều ngày Chủ Nhật 16 tháng 12 năm 2012 tại Huntington Beach Church of Religious Science (Trung Tâm SANGHA cũ)
KHÓA GIẢNG JANGCHUP LAMRIM (Jangchup Lamrim Teachings)

DO ĐỨC ĐẠT LAI LẠT MA CHỦ TRÌ TẠI ẤN ĐỘ

Vào đầu tháng 12/2012 (30 November – 13 December 2012) Đức Dalai Lama sẽ ban tặng các Tăng - Ni - Phật tử trên toàn thế giới 18 bài Luận Giảng đặc biệt về các Giai đoạn đưa đến sự Giác Ngộ viên mãn. Đây là một khoá tu học hết sức đặc biệt và hy hữu mà Đức Dalai Lama thực hiện..Khóa Thiền Vipassana Song Ngữ Anh-Việt 10 Ngày Từ ngày 06 đến ngày 17

tháng 03 năm 2013 tại Trung Tâm Thiền Dhamma Vaddhana (SCVC)

Thành Phố Twentynine Palms, California

Khách Thăm Viếng

Số lượt truy cập

2,469,075

Số người online: 134Thành viên: 0Khách: 134Tìm kiếm Danh Mục Khác |

Tôn Giáo/Triết Học | Krishnamurti

PHẦN III NHỮNG NÓI CHUYỆN

(11/06/2011) (Xem: 3371)

GẶP GỠ CUỘC SỐNG - Krishnamurti - Biên soạn: Mary Lutyens Lời

dịch: Ông Không

MỤC LỤC

GIỚI THIỆU

PHẦN I NHỮNG ĐOẠN VĂN NGẮN

PHẦN II CÂU HỎI VÀ TRẢ LỜI

PHẦN III NHỮNG NÓI CHUYỆN

J. KRISHNAMURTI

GẶP GỠ CUỘC SỐNG

MEETING LIFE

Biên soạn: Mary Lutyens

Lời dịch: Ông Không

[www.thuvienhoasen.org]

– Tháng 11-2011 –

PHẦN III

NHỮNG NÓI CHUYỆN

Một cái trí tôn giáo là gì?

Saanen, Thụy sĩ, ngày 13 tháng 8 năm 1961

S

áng nay tôi nghĩ chúng ta nên thâm nhập một cái trí tôn giáo là gì. Tôi muốn thâm nhập vào nó khá sâu thẳm bởi vì tôi cảm thấy rằng chỉ một cái trí như thế mới có thể giải quyết tất cả những vấn đề của chúng ta, không

chỉ những vấn đề thuộc chính trị và kinh tế, nhưng còn cả những vấn đề cơ bản hơn thuộc sự tồn tại của con người. Trước khi chúng ta thâm nhập nó, tôi nghĩ chúng ta nên lặp lại điều gì chúng ta đã trình bày rồi, rằng một cái trí nghiêm túc là một cái trí mà sẵn lòng thâm nhập tận gốc rễ của những vấn đề và khám phá điều gì là thực sự và điều gì là giả dối. Có một cái trí không ngừng lại nửa chừng và không cho phép nó bị xao lãng bởi bất kỳ quan tâm nào khác. Tôi hy vọng rằng ít ra một vài người trong các bạn có thể thực hiện việc này và dư thừa sự khao khát để thực hiện nó.

Tôi nghĩ tất cả chúng ta đều quen thuộc với tình hình thế giới hiện nay và không cần được giải thích về những lừa dối, những thoái hóa, những bất bình đẳng thuộc kinh tế và xã hội, những kinh hoàng của chiến tranh, những đe dọa liên tục. Dường như đối với tôi, để hiểu rõ tất cả sự rối loạn này và sáng tạo sự rõ ràng, cần phải có một thay đổi cơ bản trong chính cái trí chứ không phải sự đổi mới từng mảnh hay chỉ là một điều chỉnh. Muốn hăng hái đi qua tất cả sự rối loạn này, mà không chỉ phía bên ngoài chúng ta nhưng còn cả phía bên trong chúng ta, muốn giải quyết tất cả những căng thẳng chồng chất và những đòi hỏi gia tăng, người ta cần phải có một cái trí hoàn toàn khác hẳn.

Đối với tôi, cách mạng đồng nghĩa với tôn giáo. Qua từ ngữ ‘cách mạng’ tôi không có ý sự thay đổi tức khắc thuộc xã hội hay kinh tế; tôi có ý một cách mạng trong chính ý thức. Tất cả những hình thức khác của cách mạng, dù là Cộng sản, Tư bản hay bất kỳ cách mạng nào bạn mong muốn, chỉ thuần túy là sự phản ứng. Một cách mạng trong cái trí, mà có nghĩa sự hủy diệt hoàn toàn của cái gì đã là, để cho cái trí có thể thấy cái gì là thực sự mà không biến dạng, mà không ảo tưởng – đó là phương cách của tôn giáo. Tôi nghĩ sự thật, cái trí tôn giáo thực sự có tồn tại, có thể hiện diện.

Tôi nghĩ, nếu người ta đã thâm nhập nó rất sâu thẳm, người ta có thể khám phá một cái trí như thế cho chính người ta. Một cái trí đã phá vỡ, đã hủy diệt, tất cả những cản trở, tất cả những dối gạt mà xã hội, tôn giáo, tín điều, niềm tin đã áp đặt vào nó, và đã vượt khỏi để khám phá điều gì là sự thật, là một cái trí tôn giáo thực sự.

Vì vậy, trước hết chúng ta hãy thâm nhập nghi vấn của trải nghiệm. Những bộ não của chúng ta là kết quả của sự trải nghiệm của hàng thế kỷ. Bộ não là kho lưu trữ của ký ức. Nếu không có ký ức đó, nếu không có sự

trải nghiệm và sự hiểu biết được tích lũy đó, chúng ta sẽ không thể vận hành như những con người. Trải nghiệm – ký ức – chắc chắn cần thiết tại một mức độ nào đó, nhưng tôi nghĩ nó cũng khá rõ ràng rằng tất cả trải nghiệm được đặt nền tảng trên sự quy định của hiểu biết, của ký ức, chắc chắn đều bị giới hạn. Và, vì vậy, trải nghiệm không là một nhân tố trong sự giải thoát. Tôi không hiểu liệu bạn đã suy nghĩ điều này.

Mọi trải nghiệm đều bị quy định bởi trải nghiệm quá khứ. Vì vậy, không có trải nghiệm mới mẻ, nó luôn luôn bị tô màu bởi quá khứ. Trong chính qui trình của đang trải nghiệm này có sự biến dạng mà xuất hiện từ quá khứ, quá khứ là hiểu biết, ký ức, vô vàn trải nghiệm được tích lũy, không chỉ của cá nhân, nhưng còn cả của chủng tộc, của cộng đồng. Lúc này, liệu có thể phủ nhận tất cả trải nghiệm đó?

Tôi không hiểu liệu bạn đã thâm nhập nghi vấn của sự phủ nhận, phủ nhận cái gì đó có nghĩa gì. Nó có nghĩa khả năng để phủ nhận uy quyền của hiểu biết, phủ nhận uy quyền của trải nghiệm, phủ nhận uy quyền của ký ức, phủ nhận những giáo sĩ, giáo hội, mọi thứ mà đã được áp đặt vào cái tinh thần. Đối với hầu hết chúng ta, có hai phương tiện duy nhất của sự phủ nhận – hoặc qua hiểu biết hoặc qua phản ứng. Bạn phủ nhận uy quyền của giáo sĩ, giáo hội, những từ ngữ được viết ra, quyền sách, hoặc bởi vì bạn đã học hành, tìm hiểu, tích lũy hiểu biết khác, hoặc bởi vì bạn không ưa thích nó, bạn phản ứng chống lại nó. Trái lại, sự phủ nhận đúng đắn hàm ý, đúng chứ, rằng bạn phủ nhận mà không biết việc gì sẽ xảy ra, mà không có bất kỳ sự hy vọng tương lai nào. Khi nói, ‘Tôi không biết điều gì là thực sự, nhưng điều này là giả dối,’ là, chắc chắn, sự phủ nhận đúng đắn duy nhất, bởi vì sự phủ nhận đó không từ hiểu biết có tính toán, không từ phản ứng. Rốt cuộc, nếu bạn biết sự phủ nhận của bạn đã dẫn dắt tới cái gì, vậy thì nó chỉ là một trao đổi, một việc của chợ búa, và thế là nó không là sự phủ nhận đúng đắn gì cả.

Tôi nghĩ người ta phải hiểu rõ điều này một chút xíu, thâm nhập nó khá sâu thẳm, bởi vì tôi muốn tìm ra, qua sự phủ nhận, cái trí tôn giáo là gì. Tôi cảm thấy rằng, qua sự phủ nhận người ta có thể tìm ra sự thật là gì. Bạn không thể tìm ra sự thật là gì qua sự khẳng định. Bạn phải lau chùi phiến đá hoàn toàn sạch sẽ khỏi cái đã được biết trước khi bạn có thể tìm ra.

Vì vậy, chúng ta sẽ thâm nhập cái trí tôn giáo là gì qua sự phủ nhận – đó là qua sự tiêu cực, qua sự suy nghĩ tiêu cực. Và chắc chắn không có sự suy nghĩ tiêu cực nếu sự phủ nhận được đặt nền tảng trên hiểu biết, trên phản ứng. Tôi hy vọng điều này khá rõ ràng. Nếu bạn phủ nhận uy quyền của vị giáo sĩ, của quyền sách, của truyền thống, bởi vì tôi không thích nó, đó chỉ là một phản ứng bởi vì lúc đó tôi thay thế cái gì khác cho cái gì tôi đã phủ nhận. Và nếu tôi phủ nhận bởi vì tôi có những dữ kiện, hiểu biết, thông tin và vân vân, vậy thì hiểu biết của tôi trở thành nơi trú ẩn của tôi. Nhưng có một phủ nhận mà không là kết quả của phản ứng hay hiểu biết, nhưng có được từ sự quan sát, từ thấy một vật như nó là, sự kiện của nó. Đó là sự phủ nhận đúng đắn bởi vì nó khiến cho cái trí được tẩy sạch tất cả những giả thuyết, tất cả những ảo tưởng, những uy quyền, những ham muốn.

Vì vậy, liệu có thể phủ nhận uy quyền? Tôi không có ý uy quyền của cảnh sát, luật pháp của quốc gia và tất cả điều đó; phủ nhận chúng là đốt nát và không chín chắn và sẽ kết thúc trong nhà tù. Tôi có ý sự phủ nhận của uy quyền bị áp đặt bởi xã hội vào cái tinh thần, vào ý thức, sâu thẳm bên trong; sự phủ nhận uy quyền của tất cả trải nghiệm, tất cả hiểu biết, để cho cái trí ở trong một trạng thái của không biết cái gì sẽ hiện diện, nhưng chỉ biết cái gì không là thực sự.

Bạn biết, nếu bạn đã thâm nhập sâu thẳm, nó trao tặng bạn một ý thức lạ thường của sự hợp nhất, của không bị vỡ vụn giữa những ham muốn gây mâu thuẫn, gây xung đột; thấy cái gì là sự thật, cái gì là giả dối, hay thấy sự thật trong giả dối, trao tặng bạn một ý thức của sự nhận biết thực sự, một rõ ràng. Lúc đó, cái trí ở trong một vị trí – đã hủy diệt tất cả những an toàn, những sợ hãi, những tham vọng, những huyền hoặc, những tầm nhìn, những mục đích, mọi thứ – trong một trạng thái mà hoàn toàn một mình, không bị ảnh hưởng.

Chắc chắn, muốn tìm ra sự thật, muốn tìm ra ‘Thượng đế’, hay bất kỳ cái tên nào bạn thích gọi nó, cái trí phải một mình, không bị ảnh hưởng, bởi vì lúc đó một cái trí như thế là một cái trí trong trắng; và một cái trí trong trắng có thể thâm nhập. Khi có sự hủy diệt hoàn toàn của tất cả những sự việc mà nó đã tạo ra bên trong chính nó như sự an toàn, như sự hy vọng và như sự kháng cự chống lại sự hy vọng, mà là sự tuyệt vọng, và vân vân, vậy thì kia kia hiện diện, chắc chắn, một trạng thái không-sợ hãi mà trong nó không có chết. Một cái trí một mình hoàn toàn đang sống, và trong đang

sống đó có một đang chết từng giây phút; và, thế là, đối với cái trí đó không có chết. Nó thực sự lạ thường. Nếu bạn đã thâm nhập sự việc đó, bạn khám phá cho chính mình rằng không có một sự việc như là chết. Chỉ có một trạng thái của mội mạc thuần khiết của cái trí mội mình.

Một mình này không là cô lập; nó không là sự tẩu thoát vào tháp ngà nào đó; nó không là cô độc. Tất cả điều đó đã được bỏ lại đằng sau, được quên bẵng, được tan biến và được hủy diệt. Vì vậy, một cái trí như thế biết sự hủy diệt là gì, ngược lại chúng ta không thể tìm ra bất kỳ cái gì mới mẻ. Và chúng ta sợ hãi làm sao khi chúng ta phải hủy diệt mọi thứ mà chúng ta đã tích lũy.

Có một câu nói tiếng Phạn: ‘Những ý tưởng là con cái của một người đàn bà không thể sinh đẻ.’ Tôi nghĩ hầu hết chúng ta đều buông thả trong những ý tưởng. Bạn có lẽ đang đối xử những nói chuyện mà chúng ta đang có như một trao đổi của những ý tưởng, như một qui trình của chấp nhận những ý tưởng mới mẻ và phủ nhận những ý tưởng cũ kỹ. Chúng ta không đang giải quyết những ý tưởng. Chúng ta đang giải quyết sự kiện. Và khi người ta quan tâm đến sự kiện, không có sự điều chỉnh; hoặc bạn chấp thuận nó hoặc bạn phủ nhận nó. Bạn có thể nói, ‘Tôi không thích những ý tưởng đó, tôi thích những ý tưởng cũ kỹ hơn, tôi sẽ sống trong cái ao ngọt ngào của riêng tôi nhiều hơn’; hoặc bạn có thể theo cùng sự kiện. Bạn không thể thỏa hiệp, bạn không thể điều chỉnh. Sự hủy diệt không là sự điều chỉnh. Khi điều chỉnh, khi nói, ‘Tôi phải ít tham vọng hơn, không ganh tị quá,’ không là sự hủy diệt. Và người ta phải, chắc chắn, thấy sự thật rằng tham vọng, ganh tị là xấu xa, dốt nát, và người ta phải hủy diệt tất cả những vô lý đó. Tình yêu không bao giờ điều chỉnh. Chính là ham muốn, sợ hãi, hy vọng mới cần điều chỉnh. Đó là lý do tại sao tình yêu là một việc hủy diệt nhất, bởi vì nó không chấp thuận điều chỉnh chính nó hay tuân phục vào một khuôn mẫu.

Thế là, chúng ta bắt đầu khám phá rằng khi có sự hủy diệt của tất cả uy quyền mà con người đã tự tạo ra cho chính anh ấy trong sự ham muốn của anh ấy để được an toàn phía bên trong, vậy là có sự sáng tạo. Hủy diệt là sáng tạo.

Vậy thì, nếu bạn đã từ bỏ những ý tưởng và không đang điều chỉnh chính bạn vào một khuôn mẫu riêng của sự tồn tại của bạn hay một khuôn mẫu

mới mẻ mà bạn nghĩ người nói đang sáng chế, nếu bạn đã thâm nhập sâu như thế, bạn sẽ phát giác rằng bộ não có thể và phải vận hành chỉ liên quan đến những sự việc phía bên ngoài, phản ứng chỉ đến những đòi hỏi phía bên ngoài. Thế là, bộ não trở nên hoàn toàn yên lặng. Điều này có nghĩa rằng uy quyền của những trải nghiệm của nó đã kết thúc và, thế là, nó không thể sáng chế những ảo tưởng. Để tìm ra cái gì là thực sự, điều cốt lõi là khả năng để sáng chế ảo tưởng trong bất kỳ hình thức nào phải kết thúc. Khả năng để sáng chế những ảo tưởng là khả năng của sự ham muốn, khả năng của sự tham vọng, của mong muốn là cái này và không mong muốn là cái kia.

Vì vậy, bộ não phải vận hành trong thế giới này cùng lý luận, cùng thông minh, cùng rõ ràng, nhưng phía bên trong nó phải hoàn toàn yên lặng.

Những người sinh học đã nói với chúng ta rằng bộ não phải mất hàng triệu năm để phát triển đến chặng đường hiện nay của nó và nó cũng phải mất hàng triệu năm để phát triển thêm nữa. Lúc này, cái trí tôn giáo không phụ thuộc vào thời gian cho sự phát triển của nó. Điều gì tôi muốn chuyển tải là: khi bộ não, mà phải vận hành trong những phản ứng của nó đến sự tồn tại phía bên ngoài, trở nên yên lặng phía bên trong, vậy thì không còn bộ máy của trải nghiệm và hiểu biết tích lũy. Vì vậy, phía bên trong nó hoàn toàn yên lặng, nhưng sinh động lạ thường, và thế là nó có thể vượt khỏi hàng triệu năm.

Vì vậy, đối với một cái trí tôn giáo, không có thời gian. Thời gian tồn tại chỉ trong trạng thái đó của một tiếp tục đang chuyển động đến một tiếp tục và thành tựu thêm nữa. Khi cái trí tôn giáo đã hủy diệt uy quyền của quá khứ, những truyền thống, những giá trị được áp đặt vào nó, vậy thì nó có thể hiện diện không thời gian. Vậy thì nó được hoàn toàn phát triển. Bởi vì, rốt cuộc, khi bạn đã phủ nhận thời gian, bạn đã phủ nhận tất cả sự phát triển qua thời gian và không gian. Làm ơn, đây không là một ý tưởng, nó không là một sự việc để được đùa giỡn. Nếu bạn đã thông suốt nó, bạn biết nó là gì, bạn ở trong trạng thái đó, nhưng nếu bạn không thông suốt nó, vậy thì bạn không thể chỉ nhận nhanh những điều này như những ý tưởng và đùa giỡn cùng nó.

Vì vậy, bạn tìm ra sự hủy diệt là sáng tạo và trong sáng tạo không có thời gian. Sáng tạo là trạng thái đó khi bộ não, bởi vì đã hủy diệt tất cả quá

khứ, hoàn toàn yên lặng và, thế là, trong trạng thái đó mà không có thời gian hay không gian để tăng trưởng, để diễn tả, để trở thành. Và trạng thái đó của sáng tạo không là sự sáng tạo của một ít người tài năng – những họa sĩ, những nhạc sĩ, những văn sĩ, những kiến trúc sư. Chỉ cái trí tôn giáo mới có thể trong một trạng thái của sáng tạo, và cái trí tôn giáo không là cái trí phụ thuộc giáo hội nào đó, niềm tin nào đó, giáo điều nào đó; những việc này chỉ quy định cái trí. Đi tới nhà thờ mỗi sáng và tôn thờ điều này hay điều kia không khiến cho bạn thành một người tôn giáo, mặc dù xã hội đáng kính có lẽ chấp nhận bạn như thế. Điều gì khiến cho một con người trở thành tôn giáo là sự hủy diệt tổng thể của cái đã được biết.

Trong sáng tạo này có một ý thức của vẻ đẹp, một vẻ đẹp không được sắp xếp vào chung bởi con người, một vẻ đẹp vượt khỏi sự suy nghĩ và cảm thấy. Rốt cuộc, sự suy nghĩ và cảm thấy chỉ là những phản ứng và vẻ đẹp không là một phản ứng. Một cái trí tôn giáo có vẻ đẹp đó, mà không là sự tán thưởng thuần túy về thiên nhiên, những hòn núi dễ thương và con suối đang gầm thét – nhưng một ý thức hoàn toàn khác hẳn của vẻ đẹp; và theo cùng nó là tình yêu. Tôi không nghĩ bạn có thể tách rời tình yêu và vẻ đẹp. Bạn biết, đối với hầu hết chúng ta tình yêu là một việc đau khổ bởi vì nó luôn luôn có ghen tuông, hận thù và những bản năng sở hữu. Nhưng tình yêu này mà chúng ta đang nói là một trạng thái của một ngọn lửa không khói.

Vì vậy, cái trí tôn giáo biết sự hủy diệt tổng thể, trọn vẹn này và nó có ý nghĩa gì để ở trong một trạng thái của sáng tạo – mà không thể truyền đạt – và cùng nó có ý thức của vẻ đẹp và tình yêu – mà không thể tách rời. Tình yêu không phân chia như tình yêu thánh thiện và tình yêu vật chất. Nó là tình yêu. Và theo cùng nó, một cách tự nhiên, không cần diễn tả, một ý thức của đam mê. Người ta không thể thâm nhập sâu thẳm nếu không có đam mê – đam mê là mãnh liệt. Nó không là sự mãnh liệt của mong muốn thay đổi cái gì đó, mong muốn làm việc gì đó, sự mãnh liệt mà có một nguyên nhân để cho khi bạn không còn nguyên nhân đó, sự mãnh liệt tan biến. Nó không là một trạng thái của nhiệt thành. Vẻ đẹp chỉ có thể hiện diện khi có một đam mê mà là một cách. Cái trí tôn giáo, bởi vì trong trạng thái này, có một chất lượng đặc biệt của sinh lực.

Bạn biết, đối với chúng ta, sinh lực là kết quả của ý muốn, của vô vàn ham muốn được đan kết vào sợi dây của ý muốn. Và ý muốn đó là một

kháng cự đối với hầu hết chúng ta. Qui trình của đang kháng cự cái gì đó hay đang theo đuổi một kết quả phát triển ý muốn và thường thường ý muốn đó sẽ được gọi là sinh lực. Nhưng sinh lực của cái mà chúng ta đang nói không liên quan gì với ý muốn. Nó là một sinh lực không có một nguyên nhân. Nó không thể bị sử dụng, nhưng nếu không có nó, không gì có thể tồn tại.

Vì vậy, nếu người ta đã thâm nhập sâu thẳm trong khám phá cho chính mình, lúc đó cái trí tôn giáo có hiện diện; và nó không phụ thuộc bất kỳ cá thể nào. Nó là cái trí đó; nó là cái trí tôn giáo vượt khỏi tất cả những nỗ lực, những đòi hỏi, những thôi thúc cá thể, những ép buộc của con người, và mọi việc còn lại. Chúng ta chỉ đang diễn tả tổng thể của cái trí đó, mà dường như có lẽ bị tách rời bởi sự sử dụng những từ ngữ khác nhau, nhưng nó là một vật tổng thể mà trong đó tất cả điều này được chứa đựng. Thế là, một cái trí tôn giáo như thế có thể thâm nhập cái mà không thể đo lường được bởi bộ não. Cái đó không thể đặt tên; không đền chùa, không giáo sĩ, không giáo hội, không giáo điều nào có thể giam cầm nó. Phủ nhận tất cả điều đó và sống trong trạng thái này là cái trí tôn giáo thực sự.

Từ Bản tin 52, 1987

Những Vấn đề của Tuổi trẻ

Saanen, Thụy sĩ, tháng 8 năm 1967

T

ôi không nghĩ những vấn đề của tuổi trẻ, tuổi trung niên và tuổi già có thể bị tách rời; tuổi trẻ không có một vấn đề đặc biệt. Dường như người ta hiểu khác biệt, bởi vì những người trẻ chỉ đang bắt đầu những sống của họ. Hoặc chúng ta tạo ra một vô trật tự ngay từ khi bắt đầu, và thế là bị trói buộc trong một bãi lầy của những vấn đề, những rối loạn, những bất mãn và tuyệt vọng, hoặc khi chúng ta còn nhỏ – và tôi nghĩ có lẽ nó là thời gian duy nhất – chúng ta đặt một nền tảng đúng đắn. Tôi không có ý rằng những người lớn tuổi không thể hoàn toàn phá vỡ cái bẫy mà họ bị trói buộc trong nó, nhưng dường như sẽ dễ dàng hơn nhiều cho những người trẻ để bắt đầu hiểu rõ rằng sống là một việc lạ thường ra sao. Sống không chỉ là tình dục,

dùng thuốc kích thích, LSD, đi nhà thờ hay tạo ra một danh tiếng cho bạn trong kinh doanh; hay tuyệt vọng quăng đi tất cả những việc này và theo một loại của sự tồn tại vô định, phóng đảng, nổi loạn. Tôi nghĩ có cái gì đó còn quan trọng hơn nhiều trong sống, một việc sâu thẳm hơn nhiều, mà đòi hỏi nhiều nghiêm túc. Và chỉ khi nào người ta còn trẻ thì người ta mới có thể gieo những hạt giống của nghiêm túc mà sẽ nở hoa và nở rộ khi người ta đang sống. Nhưng muốn gieo những hạt giống này của sự minh bạch, sự nghiêm túc và cư xử đúng đắn, người ta cần đến sự quan sát cẩn thận, sự nhìn ngắm kỹ càng.

Khi người ta còn trẻ, người ta phải cách mạng, không chỉ đang phản kháng; điều đó khá dễ dàng, điều đó là việc gì mọi người đều làm. Nhưng để cách mạng thực sự, trong ý nghĩa đúng đắn của từ ngữ đó, không phải trong ý nghĩa của Cộng sản hay Trung quốc, nhưng để cách mạng thuộc tâm lý, có nghĩa sự không chấp thuận bất kỳ khuôn mẫu nào được xếp đặt bởi chính người ta hay một người khác, không ý thức của sự tuân phục và cũng không chấp nhận bất kỳ loại uy quyền nào, mà có nghĩa sự tự do khỏi sợ hãi. Và từ sự tự do đó người ta có thể sống một loại sống hoàn toàn khác hẳn; không phải một sống được thiết lập bởi thể hệ già nua cùng những chiến tranh của họ, đang sống so sánh của họ, những thượng đế của họ, những tôn giáo của họ, những đảng cứu rỗi và những giáo sĩ của họ. Tất cả những thứ đó đều chết rồi và chấm dứt.

Vì vậy, dường như đối với tôi, khi người ta còn nhỏ, khi người ta còn chưa cam kết đến một gia đình, đến một việc làm cùng tất cả những hoạt động và những đau khổ, chỉ lúc đó người ta mới có thể gieo một hạt giống mà sẽ nở rộ suốt sống của người ta, thay vì bị nuốt chửng trong tất cả những theo đuổi vô lý và vô nghĩa của sự tồn tại hàng ngày. Và thật ra điều đó có nghĩa một hành động liên tục, mà có thể xảy ra chỉ khi nào có mãnh liệt, khẩn thiết và đam mê; không phải sự khẩn thiết hời hợt của sự thỏa mãn tình dục nào đó, cũng không phải sự khẩn thiết để tuân phục vào một khuôn mẫu của sử dụng cần sa hay uống thuốc kích thích. Những hình thức khác nhau này của lạm dụng và buông thả làm biến dạng cái trí và, khi người ta lớn lên, những biến dạng này trở thành tội tệ hơn. Đó là lý do tại sao người ta không nên chỉ nhận biết những sự việc phía bên ngoài, nhưng cũng còn phải nhận biết sự chuyển động sâu thẳm phía bên trong của những ham muốn, những theo đuổi, những động cơ, những sợ hãi và những lo âu.

Nó giống như đang cày bừa một cánh đồng và sau đó gieo hạt; bất hạnh thay, hầu hết chúng ta luôn luôn đang cày bừa và đang đào bới, nhưng dường như không bao giờ chúng ta gieo hạt. Gieo hạt là hành động, nhưng nếu hành động đó là kết quả của một khuôn mẫu đặc biệt, vậy thì nó không những không trọn vẹn, nhưng nó còn nuôi dưỡng mọi loại vấn đề và lo âu. Tôi không hiểu liệu có khi nào bạn đã nhận thấy rằng khi bạn làm việc gì đó một cách trọn vẹn, không những cùng mảnh trí năng nhưng còn cả cùng tất cả quả tim và cái trí của bạn, vậy thì một hành động như thế – mà là một hành động trọn vẹn – không có cả quá khứ lẫn tương lai. Nó là trọn vẹn; và trong hành động trọn vẹn đó có vẻ đẹp và có tình yêu. Và đó là điều gì đang mất mát trong sống của chúng ta; chúng ta không biết hành động trọn vẹn này mà không có cả quá khứ lẫn cái bóng của tương lai. Nó là hành động mà là tổng thể, tức khắc và cấp bách. Và trong hành động đó có một ngọn lửa; nó có lẽ sáng tạo một cách mạng lạ thường cả phía bên ngoài lẫn phía bên trong. Bạn đã nhận thấy một con sông thay đổi dòng chảy như thế nào khi nó bị ngăn cản bởi một tảng đá lớn; toàn con sông đã chuyển sang một phương hướng hoàn toàn khác hẳn. Trong cùng cách một hành động mà là tổng thể, trọn vẹn, không bị ô uế bởi môi trường sống của chúng ta, bởi những thành kiến và khuynh hướng cá nhân, một hành động như thế có sáng tạo một cách sống khác hẳn. Và, rốt cuộc, đó là điều gì chúng ta quan tâm trong những bàn luận này, đang sống thực sự hàng ngày, và cũng cả đời thoai mà người ta có với chính người ta vào ngày mai hay tháng tới. Trong đang sống đó có quá ít vẻ đẹp, không bao giờ có một hành động trọn vẹn và, vì vậy, không ý thức của hương thơm đó mà người ta có lẽ gọi là tình yêu. Hầu hết chúng ta đều tự cho mình là trung tâm; tất cả những hoạt động của chúng ta được vây quanh bởi sự khao khát này mà là chính trung tâm của sự tồn tại của chúng ta, mà là ‘cái tôi’.

Tôi cảm thấy rất quan trọng phải học hành rất đơn giản với chính chúng ta – và đơn giản là một việc khó khăn nhất. Chúng ta không bao giờ đơn giản. Cái trí của chúng ta quá phức tạp, mảnh trí năng của chúng ta quá được trau chuốt, nguy hiểm; nó có vô vàn lý do để làm và không làm. Đơn giản mà chúng ta đang nói không phải là sống bất kỳ cách cũ kỹ nào trong bản thủ và tội tày cùng một ít quần áo, nhưng đơn giản của sự nhận biết hiệp thông – thấy cái gì đó rất rõ ràng – và đang thấy là đang hành động. Việc này có sáng tạo một đơn giản lạ thường của hành động. Khi bạn làm việc gì đó mà không có nhiều tâm trạng, nhưng bởi vì bạn có thể thấy rất rõ

ràng mà không có bất kỳ biến dạng, vậy thì nó hiện diện ở đó, một cách thực sự ‘cái gì là’. Và chính đang thấy và đang làm này sáng tạo một ý thức lạ thường của sự tự do. Nếu không có sự tự do này – không phải như một ý tưởng, nhưng thực sự được tự do phía bên trong – tôi hoàn toàn không thấy làm thế nào sống, cùng sự phức tạp vô biên của nó của những vấn đề, những đòi hỏi, những hoạt động và những theo đuổi, lại có thể được hiểu rõ. Nhưng bất hạnh thay, hầu hết chúng ta đều không muốn được tự do; tự do là một nguy hiểm, cái gì đó phải được lẩn tránh, hoặc khi nó hiện diện ở đó, phải được kiểm soát, phải được nhốt lại trong một cái chuồng. Và cái trí làm việc đó thật phi thường, giăng bẫy sự tự do và giam cầm nó.

Chúng ta có quá nhiều câu hỏi. Đang sống trong thế giới này, mà là bạo lực, dốt nát, nhẫn tâm và độc ác, tôi sẽ làm gì? Sự liên hệ của tôi với phần còn lại của thế giới là gì? Tôi sẽ hành động như thế nào trong sự liên hệ đó? Đây là tất cả những vấn đề rất nghiêm túc. Hầu hết chúng ta đều cố gắng tạo ra hoạt động ngoại biên nào đó; chúng ta muốn đổi mới hay sửa chữa thế giới. Chúng ta nói, ‘Tôi thấy rất rõ ràng sự cần thiết của không bạo lực, vì vậy trong chừng mực nào đó tôi phải gây ảnh hưởng thế giới.’ Tôi nghĩ người ta có gây ảnh hưởng lạ thường vào thế giới nếu, trong chính người ta, người ta không bạo lực, không phải như một ý tưởng, nhưng thực sự. Sống mỗi ngày an bình bên trong chính người ta, một sống không ganh đua, không tham vọng hay ganh tị, một sống không tạo ra thù địch. Vậy là đang sống trong thế giới này, tôi có một hiệp thông cùng nó.

Bạn thấy, tôi là gì có sự quan trọng cực kỳ, bởi vì tôi đã tạo ra thế giới này; tôi đã sắp xếp nó vào chung bởi những đòi hỏi của tôi, những thành kiến của tôi, những thù hận của tôi, những tôn giáo của tôi và chủ nghĩa quốc gia của tôi. Tôi đã phân chia thế giới thành những mảnh và nếu tôi, trong chính tôi, bị phân chia, sự liên hệ của tôi cùng thế giới sẽ bị vỡ vụn; nó sẽ chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Nhưng nếu tôi không vận hành trong những mảnh, nhưng hành động một cách tổng thể, trọn vẹn, vậy thì tôi có một liên hệ khác hẳn cùng thế giới. Nhưng chúng ta muốn được chỉ bảo sự liên hệ đó sẽ là gì qua những từ ngữ, qua những hình ảnh, qua những biểu tượng; chúng ta muốn khuôn mẫu của sự liên hệ này của một cá thể mà được tự do, mà hành động của nó là trọn vẹn. Nhưng từ ngữ, biểu tượng, không là sự kiện; tuy nhiên chúng ta thỏa mãn bởi những từ ngữ và những giải thích. Nhưng nếu chúng ta, như những con người, có thể thực hiện một thế giới không-tách rời phía bên trong của chúng ta, vậy thì tôi nghĩ tất cả

mọi liên hệ sẽ trải qua một cách mạng lạ thường. Và, rốt cuộc, bất kỳ chuyển động nào mà xứng đáng, bất kỳ hành động nào mà có ý nghĩa sâu thẳm, phải bắt đầu phía bên trong chính người ta, phía bên trong mỗi người chúng ta. Đầu tiên, tôi phải thay đổi. Tôi phải thấy điều gì được hàm ý trong bản chất, cấu trúc của sự liên hệ đó cùng thế giới; và ngay đang thấy của nó là đang làm. Và vì vậy, như một con người đang sống trong thế giới này, tôi sáng tạo một chất lượng hoàn toàn khác hẳn, và chất lượng đó, dường như đối với tôi, là một cái trí tôn giáo.

Tôi không biết liệu bạn đã cảm thấy sâu thẳm từ ngữ ‘tôn giáo’ đó hàm ý điều gì. Chắc chắn, nó không là tôn giáo của sự tuyên truyền và niềm tin có tổ chức, của những giáo hội, những giáo sĩ, những nghi thức và những nghi lễ. Đó không là tôn giáo. Tôi cảm thấy tôn giáo là điều gì đó hoàn toàn khác hẳn. Nó không liên quan gì đến điều gì con người đã sáng chế bởi sự sợ hãi. Điều tạm gọi là tôn giáo này là cái gì đó mà con người đã tìm kiếm và đã bị trói buộc trong cái bẫy của những tôn giáo có tổ chức. Chúng ta đang nói về cái trí tôn giáo, mà rất khó khăn để giải thích bởi vì quá nhiều điều được bao hàm. Chắc chắn, một cái trí tôn giáo hàm ý một trạng thái của cái trí trong đó không có sợ hãi, và vì vậy không ý thức của an toàn tại bất kỳ thời điểm nào; trong một cái trí tôn giáo như thế không có niềm tin gì cả, chỉ cái gì là, cái gì thực sự là. Và trong cái trí đó có một trạng thái của yên lặng mà không bị sáng chế bởi sự suy nghĩ, nhưng mà là kết quả tự nhiên của nhiều tỉnh táo và chú ý. Nó là trạng thái của thiên định mà trong đó người thiên định không hiện diện; vậy là từ đó một yên lặng hiện diện mà trong nó không có cả người quan sát lẫn vật được quan sát. Và trong yên lặng đó, người ta bắt đầu khám phá cho chính người ta nguồn gốc và khởi đầu của sự suy nghĩ. Sau đó, người ta nhận ra rằng sự suy nghĩ luôn luôn cũ kỹ và vì vậy nó không bao giờ có thể khám phá bất kỳ điều gì mới mẻ. Và tìm ra tất cả điều này từ yên lặng đó – mà là bộ phận của cái trí tôn giáo – người ta biết một năng lượng mà không là năng lượng của sự xung đột, cũng không là năng lượng được sản sinh qua cố gắng, tham vọng, tham lam và ganh tị. Nó là năng lượng không bị vấy bẩn bởi bất kỳ loại xung đột nào. Tất cả điều đó, dường như đối với tôi, là trạng thái của cái trí tôn giáo.

Nếu không bắt gặp cái đó, bạn có lẽ sử dụng LSD, có vô số tầm nhìn và trải nghiệm, ở trong một trạng thái của nhạy cảm cao độ, hay tự thôi miên chính bạn qua sự lặp lại của những giáo điều và những tín điều khác nhau; nhưng những cảm xúc này không chứa đựng chất lượng đó của cái trí tôn giáo. Vì

vậy, điều gì quan trọng – dù người ta còn rất trẻ hay đã rất già – là đưa toàn tiến hành thuộc sống của người ta đến một mức độ khác hẳn, đến một kích thước khác hẳn – ngay lúc này, trong hiện tại, tại chính khoảnh khắc này.

Từ Bản tin 12, 1971-2

Một chất lượng của cái trí

không phân chia

Bombay, Ấn độ, tháng hai năm 1968

D

ường như đối với tôi, điều đầu tiên phải hiểu rõ – trong thế giới hỗn loạn và khá điên rồ này – là lắng nghe những kết luận, những diễn tả, những phân tích mà người ta đưa ra liên quan đến những vấn đề mà tất cả chúng ta đều có. Chúng ta có quá nhiều vấn đề. Không chỉ trong quốc gia đang thoái hóa này, nhưng còn cả khắp thế giới, những con người đối diện với những vấn đề phức tạp lạ lùng. Những chuyên gia, những người trí năng, những đạo sư, những người thần học, những giáo sĩ, đưa ra những giải thích, mỗi người tùy theo tình trạng bị quy định đặc biệt của họ, sự tin tưởng đặc biệt của họ. Và người ta càng rối loạn nhiều bao nhiêu, người ta càng đau khổ nhiều bao nhiêu, người ta càng tìm kiếm nhiều bao nhiêu, vậy thì người ta càng mong muốn sự thanh thản, sự an toàn hay sự rõ ràng nhiều bấy nhiêu. Có những người công hiến sự an toàn hay sự rõ ràng, và tôi nghĩ nó sẽ thông minh để học hành làm thế nào lắng nghe điều gì được công hiến bởi họ (làm thế nào lắng nghe, không những họ, nhưng còn cả người nói), bởi vì chúng ta quá nhẹ dạ, chúng ta muốn chấp nhận, chúng ta muốn được lừa dối, chúng ta muốn được thôi miên bởi những từ ngữ, chúng ta muốn dễ dàng thoát khỏi sự hoang mang và sự đau khổ của chúng ta. Chúng ta háo hức – bất hạnh nhất – để chấp nhận, đặc biệt từ những người mà, phụ thuộc vào một công thức, giải thích làm thế nào để gặp gỡ sự khủng hoảng đang tồn tại khắp thế giới; những công thức của họ thay đổi tùy theo tình trạng bị quy định của họ mà trong đó họ đã được nuôi nấng.

Những con người khắp thế giới đã và đang bị quy định tùy theo những công thức và những ý tưởng suốt hàng ngàn năm và khi sự sống – mà là một chuyển động – đòi hỏi sự chú ý tổng thể của bạn, bạn không thể thực hiện nó, bởi vì bạn đang vận hành và đang suy nghĩ tùy theo một công thức, dù được công hiến bởi Shankara hay Marx hay Lenin, hay vị đạo sư mới nhất mà bạn có. Vì vậy, người ta phải hỏi: tại sao những con người khắp thế giới sống phụ thuộc vào những công thức? Tôi không biết liệu có khi nào bạn hỏi tại sao bạn luôn luôn sống tại mức độ ý tưởng, tại sao bạn luôn luôn hình thành một học thuyết và cố gắng sống và suy nghĩ tại mức độ đó; ngược lại, thực sự là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Thực sự là đang sống hàng ngày mà không liên quan gì đến những ý tưởng; đó là điều đầu tiên phải nhận ra. Người ta phải xóa sạch hoàn toàn tất cả những công thức, tất cả những phương pháp; người ta phải suy nghĩ toàn sự việc mới mẻ lại; người ta không còn có thể là một người Ấn giáo, một người Thiên chúa giáo, một người Phật giáo, một người Hồi giáo. Như một con người – đang sống trong quốc gia này, trong thị trấn chán ngấy này cùng tất cả những đau khổ, tòi tàn, dơ bẩn của nó – người ta không còn có thể suy nghĩ dựa vào những công thức nếu người ta muốn sống một sống từng giây phút mà là trọn vẹn, tổng thể.

Đang sống là liên hệ. Bạn không thể có liên hệ cùng một người khác tùy theo một công thức – bạn hiểu chứ? Nó rất đơn giản. Bạn phải sống, bạn phải đi đến văn phòng hay nhà máy và lao động, phấn đấu; nhưng nếu bạn cố gắng sống phụ thuộc một hình ảnh hay ý tưởng, được thiết lập bởi những vị thầy cổ xưa của bạn, bạn không có liên hệ gì cả – bạn chỉ đang sống tùy theo một ý tưởng. Nó cũng giống y hệt trong một chính thể Cộng sản mà trong đó họ đã thiết lập một học thuyết, bởi sự chuyên chế, bởi những con người đang quy định – như những người Thiên chúa giáo đã thực hiện, như những người Ấn giáo đã thực hiện; họ đã quy định những con người của họ bởi những từ ngữ, bởi tuyên truyền, bởi sự lặp lại không ngừng nghỉ.

Cái trí của bạn vận hành tại một mức độ thuộc học thuyết, tại một mức độ trừu tượng, thuộc ý tưởng, ngược lại đang sống là một tiếp xúc hàng ngày, sự phiền muộn, sự đau khổ, sự cô độc, sự tuyệt vọng hàng ngày là điều gì chúng ta phải hiểu rõ, không phải sự trừu tượng, không phải những bài phân tích nổi tiếng được viết bởi những tác giả khôn ngoan. Khi

sống hàng ngày của chúng ta bị che đậy quá dày đặc bởi những học thuyết, nó trở nên tầm thường, rối loạn, vô nghĩa.

Điều gì người ta phải thực hiện là nhận biết tình trạng bị quy định của người ta – chỉ biết rằng người ta bị quy định, rằng người ta đã bị quy định hàng thế kỷ. Nếu bạn không nhận ra điều này, vậy thì bạn sẽ tiếp tục tạo ra sự hỗn loạn kinh hoàng, sự đau khổ kinh hoàng, cho những người khác và cho chính bạn.

Chúng ta không biết tình yêu là gì; chúng ta không biết thương yêu, chúng ta đã trở nên tàn nhẫn, độc ác, dửng dưng, hung tợn. Nếu không có tình yêu, bạn không thể giải quyết được việc gì cả. Bạn có khi nào đã tự hỏi chính mình lý do tại sao bạn không có tình yêu gì cả? Bạn biết tôi có ý gì qua từ ngữ tình yêu? – chỉ ân cần mà không có bất kỳ động cơ nào; chỉ quảng đại; cảm thông cho những người khác; cảm thấy sự xấu xí của một đường phố bẩn thỉu; cảm thấy sự nghèo khổ; thấy sự bùng nổ dân số này đang xảy ra khắp thế giới, cảm thấy nó, tìm ra tại sao, khóc than, không phải vì gia đình nhỏ nhoi đau khổ riêng của bạn, hay một cái chết nhỏ nhoi của người nào đó mà bạn ưa thích, nhưng khóc than cho sự hỗn loạn hoàn toàn của thế giới này.

Tất cả cảm thấy đã bị mất đi bởi vì chúng ta đã trở nên quá ranh ma. Sự ranh ma là thế giới vật chất – làm ơn hãy nhận ra điều này. Khi chúng ta ranh ma chúng ta thực sự theo vật chất; chúng ta đã trở thành ranh ma bởi vì sự dư thừa dân số ép buộc chúng ta phải vật lộn để sống còn – ganh đua, chà đạp những người khác bởi sự ranh ma của chúng ta, bởi vượt qua những kỳ thi và có được một việc làm. Chúng ta đã trở nên ranh ma qua sự ham muốn duy nhất là sống còn – hãy nhìn ngắm về chính bạn. Chúng ta không bao giờ bàn luận về những thực tế – làm thế nào để kết thúc chiến tranh, làm thế nào để tử tế, làm thế nào để quảng đại – tuy nhiên chúng ta luôn luôn sẵn lòng bàn luận những vấn đề trừu tượng.

Tôi có ý qua từ ngữ tình yêu, một chất lượng của cái trí không phân chia – bạn hiểu chứ? Bởi vì khi có sự tách rời có xung đột, có ganh tị, có ghen tuông, hận thù, sự ham muốn quyền hành, địa vị – những hậu quả của thế giới vật chất ranh ma của chúng ta. Khi có sự phân chia giữa bạn và một người khác, không có sự liên hệ – mặc dù bạn có lẽ lập gia đình, có con cái, có tình dục – và khi bạn cảm thấy tách rời khỏi một người khác, bạn không

có tình yêu, và nếu không có tình yêu bạn sẽ không thể giải quyết được những vấn đề của thế giới hay bất kỳ vấn đề nào mà bạn phải đối diện. Làm ơn, hãy nhận ra nghi vấn cơ bản này: bạn không có tình yêu – và tại sao? Tại sao nó không bùng bùng trong bạn khi bạn thấy vẻ đẹp của một hoàng hôn hay một cái cây, khi bạn thấy sự phiền muộn, đau khổ, hỗn loạn, sự tồn tại khắc nghiệt của con người? Tại sao bạn không có tình yêu? Đó là nghi vấn cốt lõi – không phải liệu Thượng đế có tồn tại hay không, không phải việc gì sẽ xảy đến cho bạn khi bạn chết; nhưng tại sao bạn, như những con người, không có chất lượng này của cái trí mà vượt khỏi tất cả sự phân chia, mà vượt khỏi tất cả những áp lực, tất cả những tôn giáo và những niềm tin của chúng, những giáo điều của chúng và tất cả những sáng chế mà con người đã tạo ra để bảo vệ chính anh ấy? Tại sao? Làm ơn, hãy tự chất vấn bạn. Thật ra, đây là một nghi vấn rất quan trọng – đừng lơ là nó.

Tại sao bạn, như một con người – quá tài giỏi, quá khôn ngoan, quá ranh mãnh, quá ganh đua, đã thành tựu quá nhiều công nghệ, có thể đi đến mặt trăng hay sống nhiều tuần lễ dưới đại dương, sáng chế bộ não điện tử phi thường – tại sao bạn không có nghi vấn duy nhất này mà phải quan tâm? Nếu không có tình yêu bạn trở nên cay đắng, bạn bị sợ hãi, tất cả những liên hệ là sự xung đột. Tôi không hiểu liệu có khi nào bạn đã nghiêm túc đối diện nghi vấn này: tại sao quả tim của bạn lại trống rỗng.

Đây không là một hợp mặt thuộc cảm tính, cảm xúc. Tình yêu không thuộc cảm tính, hay cảm xúc, nó không liên quan gì đến hiến dâng, hay trung thành. Người ta phải tìm ra tại sao người ta không có tình yêu; và trong tìm ra có lẽ người ta sẽ bắt gặp nó. Người ta không thể vun đắp tình yêu, người ta không thể kiếm được tình yêu qua luyện tập một phương pháp; không có trường học nào mà bạn có thể đi đến và học hành về tình yêu. Và nếu không có tình yêu – dù bạn làm bất kỳ việc gì, viếng thăm tất cả những đền chùa trong thế giới, đọc tất cả những quyển sách tạm gọi là thiêng liêng – nếu không có tình yêu, sống của bạn sẽ trong hỗn loạn, sống của bạn sẽ trong đau khổ.

Sống hàng ngày của bạn là gì, xã hội của bạn là như thế. Bạn hiểu chứ, thưa bạn? Xã hội không khác biệt với bạn, với bạn là gì, với bạn đã là gì – đó là, cộng đồng trong đó bạn sống. Vô trật tự xã hội tồn tại bởi vì bạn vô trật tự trong sống riêng của bạn. Tuy nhiên, trật tự không thể hiện diện qua sự tổ chức thuộc trí năng, qua một kế hoạch – chúng ta đã thử tất cả

những việc này được hàng ngàn năm; vì vậy, nhiều con người đã cố gắng tạo ra một xã hội mới mẻ, một cộng đồng mới mẻ, một cách sống mới mẻ, và tất cả họ đã thất bại, và họ sẽ luôn luôn thất bại, bởi vì họ xây dựng trên một công thức, trên một ý tưởng, trên một học thuyết.

Vì vậy, chúng ta sẽ tìm ra liệu chúng ta có thể trao những quả tim của chúng ta để giải quyết vấn đề này của sự tồn tại – hành hạ hàng ngày của sống, đau khổ hàng ngày, rối loạn hàng ngày, hân hoan thoáng chốc, vui thú thoáng chốc mà được gọi là sống. Bạn không thể giải quyết được nó nếu không hiểu rõ nó, mà là thương yêu nó. Bạn không thể thương yêu nếu bạn không biết điều gì được bao hàm trong sự tách rời, và sự liên hệ có nghĩa gì; chúng ta sẽ thâm nhập điều đó, không thuộc trí năng, không thuộc từ ngữ, nhưng thực sự. Thâm nhập điều này là quan sát, nhìn ngắm sự liên hệ thực sự của bạn là gì – sự liên hệ hàng ngày cùng người vợ của bạn, cùng gia đình của bạn, cùng ông chủ của bạn, cùng người hàng xóm của bạn – và thấy liệu có thể vượt khỏi sự tồn tại tách rời, nhỏ nhen này.

Trước hết, đừng bị trói buộc bởi những từ ngữ – bạn hiểu chứ? Từ ngữ không là sự việc thực sự, từ ngữ ‘cái cây’ không là cái cây thực sự – điều đó đơn giản. Từ ngữ sẽ không giúp bạn tiếp xúc cái cây; bạn phải hiệp thông cùng nó, đặt tay của bạn trên nó. Chúng ta là những nô lệ cho những từ ngữ, những nô lệ cho những ý tưởng, những hình ảnh và những biểu tượng. Để hiệp thông cùng cái gì đó, từ ngữ phải không được can thiệp. Vì vậy, người ta phải học hành nghệ thuật của đang thấy và đang nghe, và phải tìm ra nhìn ngắm như thế nào; làm thế nào nhìn ngắm thế giới mà bạn sống trong đó; làm thế nào nhìn ngắm cái cây, một đám mây, vẻ đẹp của hoàng hôn. Muốn thấy cái gì đó rất rõ ràng bạn phải nhạy cảm – bạn hiểu chứ? – và nếu hai bàn tay của bạn tàn nhẫn, độc ác, cứng rắn, bạn không thể tiếp xúc cái cây. Nếu hai mắt của bạn bị mù lòa bởi những lo âu của bạn, bởi những thương đế của bạn, bởi người vợ của bạn, bởi tình dục của bạn, bởi những sợ hãi của bạn, bạn không thể thấy đám mây, vẻ đẹp của hoàng hôn.

Người ta phải học hành làm thế nào để nhìn ngắm, làm thế nào để thấy, và nghệ thuật này không thể được học hành từ một người khác, bạn phải tự thực hiện nó. Khi người nói đang giải thích, đừng bị cuốn trôi bởi sự giải thích, nhưng thực sự làm nó. Đừng nói, ‘Tôi sẽ cố gắng làm nó’ – đó là một trong những câu nói lẩn tránh nhất mà bạn có thể thốt ra. Hoặc bạn làm

nó, hoặc bạn không làm nó – không có đang cố gắng, hay đang làm hết sức của bạn.

Khi bạn thấy một chiếc lá, bạn nhìn ngắm nó như thế nào? Chắc chắn, bạn không chỉ nhìn ngắm nó bằng hai mắt của bạn, nhưng bạn cũng nhìn ngắm nó cùng cái trí của bạn – cái trí mà có ký ức riêng của nó về chiếc lá đó, cái tên thực vật của chiếc lá đó. Vì vậy, bạn không chỉ nhìn ngắm bằng hai mắt của bạn, nhưng bạn cũng nhìn ngắm qua những kỷ niệm được kết hợp – đúng chứ? Có một qui trình tách rời đang xảy ra. Bạn thấy bằng hai mắt của bạn và bạn cũng thấy qua ký ức của bạn, qua hình ảnh mà bạn có về chiếc lá, hay về người vợ hay người chồng của bạn, bạn nhìn ngắm cô ấy hay anh ấy cùng hình ảnh mà bạn đã hình thành qua nhiều năm từ những kỷ niệm của tình dục, của vui thú, của bức dọc, của cầu nhàu, của những từ ngữ tức giận, và vân vân; các bạn đã dựng lên những hình ảnh về lẫn nhau – đó là một sự kiện thực sự. Lúc này, chính là hai hình ảnh này có liên hệ cùng nhau, và bởi vì lý do này các bạn không có sự liên hệ hiệp thông; có một tách rời – phải có một tách rời – thế là xung đột, và thế là không còn tình yêu. Chừng nào bạn còn không nhận biết hệ thống máy móc, cấu trúc và bản chất của hình ảnh, vậy thì bạn sẽ không bao giờ được tự do khỏi nó và bạn sẽ luôn luôn trong xung đột.

Thế giới cần sự đồng-hợp tác – quốc gia này cần đến nó nhiều lắm. Quốc gia này, mà đang tự phân chia nó quá thảm khốc qua sự phân chia thuộc ngôn ngữ, qua sự phân chia thuộc quốc gia nhỏ nhoi, và vân vân, phải có đồng hợp tác để sống. Làm thế nào bạn có thể đồng hợp tác cùng người khác nếu bạn không có tình yêu? Làm thế nào bạn có thể sử dụng từ ngữ ‘đồng hợp tác’ đó khi bạn có tham vọng, tách rời, ganh đua, đang tự phân chia bạn bởi những từ ngữ, bởi những niềm tin, bởi những giáo điều? Vẫn vậy, khi bạn biết làm thế nào để đồng hợp tác đúng đắn, vậy thì bạn sẽ biết làm thế nào để không-đồng hợp tác – bạn phải biết cả hai. Khi bạn biết ý nghĩa và chiều sâu và sự quan trọng của đồng hợp tác, vậy thì bạn sẽ biết khoảnh khắc cho hành động đúng đắn của không đồng hợp tác. Nhưng đầu tiên, bạn phải biết làm thế nào để đồng hợp tác, và không thể có đồng hợp tác nếu có sự tách rời. Sự tách rời sẽ luôn luôn hiện diện – dù bạn sống trong một gia đình, dù bạn ngủ cùng người vợ hay người chồng của bạn – nếu bạn có một hình ảnh. Đầu tiên, hãy thấy rằng bởi vì hình ảnh của tham vọng, tham lam, ganh tị và thành công của bạn – mặc dù bạn có lẽ sống trong cùng ngôi nhà, sinh ra con cái – cả hai bạn đều tách rời, các bạn

không đang đồng hợp tác. Đồng hợp tác chỉ có thể hiện diện khi có tình yêu; tình yêu không là cảm tính, nó không liên quan đến cảm xúc; tình yêu không là vui thú, tình yêu không là ham muốn. Muốn bắt gặp cái sự việc lạ thường này, vẻ đẹp của nó, bạn phải học hành làm thế nào để nhìn ngắm, nhìn ngắm cái cây, nhìn ngắm người vợ hay những người con của bạn.

Tại sao những con người đã gây ra sự khủng hoảng lạ lùng này, sự khủng hoảng của vô tổ chức hoàn toàn này, vô trật tự này, sự rối loạn bên trong chính họ này mà được diễn tả phía bên ngoài trong xã hội? Tại sao con người, mà đã sống qua hàng ngàn năm và hàng ngàn năm, đã trở thành đau khổ và xung đột như thế? Tại sao? Sự hỗn loạn này đã trở nên quá kinh khủng. Lý do sinh ra nó là gì? Bạn sẽ nói, ‘Do bởi dư thừa dân số’ – mười hai triệu rưỡi người được sinh ra mỗi năm ở Ấn độ, mà đã dư thừa dân số sẵn rồi. Bạn sẽ nói, ‘Do bởi vô luân lý mà theo cùng sự hiểu biết thuộc công nghệ.’ Bạn sẽ nói, ‘Do bởi thiếu thông tin.’ Đây là những câu trả lời khéo léo, dễ dàng. Trong một trả lời dễ dàng như thế, bạn sẽ không tìm được chiều sâu hay sự thật của vấn đề. Tại sao bạn, trong quốc gia này, mà đã sống quá lâu, cùng những người thầy của bạn, cùng những Shankara, Gita, những đạo sư của bạn, cùng những vị thánh thiếu chín chắn của bạn, tại sao lúc này bạn phát giác chính bạn thực sự đang ở trong tình trạng này, trong vô trật tự này, trong hỗn loạn này? Tại sao? Nếu bạn gạt đi những giải thích dễ dàng của dư thừa dân số, vô luân lý, mà theo cùng sự hiểu biết thuộc công nghệ, và không có sự hiệp thông trực tiếp này – mà có lẽ đúng thực – vậy thì, lý do cơ bản, nguyên nhân cơ bản của sự đau khổ này, là gì? Tại sao một quốc gia như thế này, mà đã có truyền thống của tốt lành, của quảng đại, của không giết chóc, của không nhẫn tâm – không phải rằng bạn đã sống cùng nó – tại sao và do đâu mà cái gì đó đã theo chiều hướng hoàn toàn sai lầm?

Muốn hiểu rõ nó, bạn phải thâm nhập rất chậm rãi; muốn thâm nhập, bạn không được có thành kiến; muốn tìm ra, bạn phải tự do và không sợ hãi. Chúng ta sẽ tìm ra – đó là, tìm ra nguyên nhân; nhưng tìm ra nguyên nhân đó sẽ không giúp bạn được tự do khỏi nguyên nhân – làm ơn hiểu rõ điều này. Bạn có lẽ biết rằng bạn cảm thấy yếu ớt bởi vì bạn bị ung thư; nhưng biết rằng bạn bị ung thư không giúp đỡ bạn thoát khỏi căn bệnh đó, bạn có lẽ phải giải phẫu. Tương tự, bạn có lẽ tìm được nguyên nhân của sự đau khổ, nhưng việc này không làm tự do bạn khỏi hậu quả của nó; việc gì làm tự do bạn khỏi hậu quả của nó là sự hiểu rõ tức khắc của nguyên nhân –

thực hiện cuộc giải phẫu nó. Bạn phải nhìn ngắm, bạn phải thâm nhập nguyên nhân, và với việc này phải có sự tự do; bạn có lẽ sợ hãi, bởi vì sự tự do hàm ý sự phủ nhận tổng thể của quá khứ, sự phủ nhận tổng thể của những thương đế của bạn, những niềm tin của bạn, những nghi thức của bạn – sự phủ nhận tổng thể của tất cả điều đó. Hầu hết mọi người đều bị sợ hãi để được tự do, tuy nhiên chỉ cái trí tự do – cái trí háo hức, cái trí thức dậy – thực sự mới có thể tìm được làm thế nào thâm kích này, sự đau khổ vô hạn này đã ập vào con người.

Vì vậy, việc đầu tiên khi thực hiện chuyển hành trình bạn phải bảo đảm rằng bạn lướt đi thật nhẹ nhàng, không có tất cả những gánh nặng của bạn, không có tất cả những thành kiến và những lo âu của bạn. Và đó là sáng tạo một cách mạng tổng thể trong chính chúng ta; một đột biến tổng thể của cái trí phải xảy ra; và nó không thể xảy ra nếu bạn không được tự do để tìm ra, nếu bạn sợ hãi việc gì có lẽ xảy ra.

Nếu bạn đủ may mắn và tìm được lắng nghe như thế nào, nhìn ngắm như thế nào, vậy là bạn sẽ tự phát giác cho chính bạn rằng có một ân lành trong chính hành động của đang thấy, trong ngay hành động của đang lắng nghe – không phải ân lành từ một thượng đế, không phải ân lành từ những thần thánh, không phải ân lành từ những lời cầu nguyện, hay từ những đền chùa – một ân lành mà hiện diện chỉ khi nào bạn biết tình yêu là gì.

Từ Bản tin 20, 1973-4

Tình yêu không thể được dạy bảo

Bombay, Ấn độ, tháng 1 năm 1968

T

ại sao chúng ta lắng nghe bất kỳ người nói nào? Để nhận được những ý tưởng nào đó, để học hành điều gì đó? Nó chỉ là sự hiếu kỳ? Hay liệu chúng ta lắng nghe để khám phá cho chính chúng ta, trong những từ ngữ của người nói, chúng ta thực sự là gì? Bất kỳ nơi nào người nói viếng thăm, quả là một sự kiện gây kinh ngạc là rằng dường như khán giả chỉ đang lắng nghe những từ ngữ, những lý thuyết và những khả năng xảy ra. Và tôi e rằng nó là cùng sự việc ở đây: khi bạn đang ngồi ở đó và người nói đang

ngồi trên cái bục, người ta cảm thấy kinh ngạc về hiện tượng lạ lùng này; nó hoàn toàn lạ lùng, bởi vì nếu chúng ta biết làm thế nào để nhìn ngắm, và cũng biết làm thế nào để nhìn ngắm về chính chúng ta, vậy thì tôi nghĩ chúng ta sẽ không bao giờ tham dự một gặp gỡ, chúng ta sẽ không bao giờ lắng nghe một người khác để học hành, bởi vì trong chính chúng ta toàn lịch sử của con người được viết ra; trong chính chúng ta, nếu chúng ta biết làm thế nào để nhìn ngắm, làm thế nào để lắng nghe, chúng ta có thể đọc rất rõ ràng toàn câu chuyện, sự đau khổ và sự đấu tranh của con người. Chúng ta nghĩ rằng người nào khác sẽ dạy bảo chúng ta phương cách và cứu thoát chúng ta khỏi sự đau khổ và sự đấu tranh vô tận của chúng ta. Nếu bạn quan sát, cả bên ngoài lẫn bên trong, bạn sẽ nhận ra rằng không người nào có thể trao tặng cho chúng ta chìa khóa, sự hiểu rõ về sống đau khổ, phức tạp, rối loạn vô cùng này. Nhưng chúng ta khước từ nhìn ngắm, chúng ta khước từ lắng nghe những nhắc nhở, những gợi ý của cái vật đó mà đang kể cho chúng ta câu chuyện cả trong chi tiết lẫn trong tổng thể, toàn diện – cái đó đang kể cho chúng ta việc gì đang thực sự xảy ra.

Và vì vậy, nếu tôi được phép vạch ra, người nói không liên quan gì đến việc dạy bảo bạn, và ông ta thực sự có ý điều đó – không triết lý mới mẻ, không hệ thống mới mẻ hay con đường mới mẻ dẫn đến sự thật. Không có con đường dẫn đến sự thật; nhiều con đường mà con người đã sáng chế đến sự thật được sinh ra từ sự sợ hãi; thật ra, không có con đường nào cả. Một con đường hàm ý cái gì đó mà vĩnh cửu, đứng yên, nó hiện diện ở đó, bất động; tất cả mọi việc mà bạn phải làm là bước đi trên con đường đó và bạn sẽ đến đó. Tôi e rằng nó không giống như thế. Nó phức tạp hơn nhiều, tinh tế hơn nhiều, và đẹp đẽ lạ thường, nếu người ta hiểu rõ rằng không có con đường, rằng không có đáng cứu rỗi, rằng không ai có thể giúp đỡ chúng ta tự do khỏi sự hỗn loạn riêng của chúng ta, sự đấu tranh của chúng ta và sự tìm kiếm vô tận. Bởi vì, như chúng ta đã nói, mọi thứ hiện diện ở đó, nếu bạn biết làm thế nào để thâm nhập, làm thế nào để nhìn ngắm; tất cả nó ở trong chính chúng ta, bởi vì chúng ta là kết quả của thời gian, kết quả của vô vàn trải nghiệm, của vô vàn truyền thống.

Chúng ta muốn được dạy bảo làm thế nào để nhìn ngắm, làm thế nào để lắng nghe, phải làm việc gì. Đừng đưa ra những câu hỏi đó, mãi mãi, cho bất kỳ người nào – phải làm việc gì, làm thế nào để lắng nghe, làm thế nào để nhận biết. Tất cả mọi việc mà bạn phải làm là nhìn ngắm. Nó không là vấn đề của nhìn ngắm như thế nào – chỉ nhìn ngắm, cùng quả tim của

bạn, cùng cái trí của bạn, để cho bạn thấy những sự việc như chúng thực sự là. Chúng ta khước từ nhìn ngắm bởi vì những quả tim của chúng ta quá chặt cứng bởi những sự việc của cái trí – cái trí, mà có quá nhiều những hình ảnh đến độ chúng ta không thể nhìn ngắm bằng sự rõ ràng lẫn tình yêu. Và tình yêu không thể được dạy bảo; không trường học, không người thầy, không sách, để sáng tạo chất lượng của tình yêu này. Và nếu không có nó – dù làm bất kỳ việc gì bạn muốn, đi đến tất cả những đền chùa, tất cả những nhà thờ, tất cả những thánh đường, hy sinh chính bạn, cam kết chính bạn đến một nguồn đặc biệt của hành động nào, phụ thuộc vào một đảng phái chính trị nào đó – nhưng nếu không có tình yêu, sự đau khổ của bạn, sự rối loạn, sự cô độc và tuyệt vọng dần vật sẽ không bao giờ tiêu tan.

Tự do không thể được trao tặng, tự do là cái gì đó mà hiện diện khi bạn không tìm kiếm nó; nó hiện diện chỉ khi nào bạn biết rằng bạn là một tù nhân, khi bạn biết cho chính bạn, một cách trọn vẹn, tình trạng của bị quy định, khi bạn biết làm thế nào bạn bị giam cầm bởi xã hội, bởi văn hóa, bởi truyền thống, bị giam cầm bởi điều gì bạn được dạy bảo. Tự do là trật tự – nó không bao giờ là vô trật tự – và người ta phải có tự do, tuyệt đối, cả bên ngoài lẫn bên trong; nếu không có tự do, không có sự rõ ràng; nếu không có tự do, bạn không thể thương yêu, nếu không có tự do, bạn không thể tìm được sự thật; nếu không có tự do, bạn không thể vượt khỏi sự giới hạn của cái trí. Bạn phải có tự do, và bạn phải đòi hỏi nó bằng toàn thân tâm của bạn. Khi bạn đòi hỏi nó như thế, bạn sẽ khám phá cho chính bạn trật tự là gì – và trật tự không là sự tuân phục của một khuôn mẫu, một thiết kế; nó không là kết quả của thói quen.

Làm ơn, lắng nghe tất cả điều này – chỉ lắng nghe, không chấp nhận lẫn phủ nhận.

Nếu không có tự do, chỉ có vô trật tự. Vô trật tự, bên trong xã hội, không bao giờ là luân lý; xã hội này, như nó là, phát triển vô trật tự. Hãy quan sát nó! Bạn có thể quan sát mỗi con người đang ganh đua cùng một người khác; mỗi con người đang ganh tị với một người khác; mỗi con người đang tìm kiếm sự an toàn riêng của anh ấy; mỗi con người đang tìm kiếm quyền hành, vị trí và thanh danh cho chính anh ấy và gia đình của anh ấy. Và từ sự đấu tranh và xung đột này, con người đã phát triển một luân lý nào đó, luân lý của sự điều chỉnh đến vô trật tự – luân lý đó được coi như đạo đức, được coi như kính trọng. Nhưng luân lý như thế, luân lý của xã hội,

không là luân lý gì cả; nó là vô luân lý mà đã tạo ra khuôn mẫu của xã hội, văn hóa của nó, những tôn giáo của nó, giáo dục của nó, chính phủ của nó. Bạn có thể thấy, nếu bạn hơi chú ý nó, mỗi con người bị sợ hãi biết chừng nào, mỗi con người đang tìm kiếm sự an toàn riêng của anh ấy, mỗi con người đang mong muốn thành tựu cho chính anh ấy (tuy nhiên lại không bao giờ cố gắng tìm ra liệu có một việc như thành tựu), mỗi con người mong muốn leo lên đỉnh của rất nhiều người, mà được coi như là thành công.

Chúng ta phải có tự do để sáng tạo trật tự, bởi vì xã hội, như nó là, là vô trật tự hoàn toàn, và trong chính chúng ta chúng ta là vô trật tự. Chúng ta phải sáng tạo trật tự, không phải trật tự của chính phủ, không phải trật tự của luật pháp, của một xã hội không hợp nhất, nhưng trật tự đó mà hiện diện khi người ta nhận biết và hiểu rõ vô trật tự này cả bên trong lẫn bên ngoài; nếu không có trật tự, không có đạo đức; chỉ có cái việc khủng khiếp đó được gọi là sự kính trọng.

Muốn phát hiện trật tự tuyệt đối này (không phải rằng người ta tìm được nó) – như có trật tự trong toán học, trật tự tuyệt đối – người ta phải bắt chọt bắt gặp nó, và việc đó chỉ có thể được khi người ta hiểu rõ vô trật tự phía bên trong. Chúng ta là vô trật tự, chúng ta nói một việc, nghĩ một việc khác, và làm việc gì khác nữa; chúng ta không chân thật với chính chúng ta. Vô trật tự này là sự tìm kiếm để tìm ra sự an toàn thuộc tâm lý. Chắc chắn, người ta phải có sự an toàn phía bên ngoài, người ta phải có một cái nhà, quần áo, lương thực – sự an toàn đó là cần thiết; nhưng sự an toàn bên ngoài đó bị phá hoại bởi sự đòi hỏi cho sự an toàn thuộc tâm lý, phía bên trong, sự an toàn trong niềm tin, sự an toàn trong những học thuyết và trong những liên hệ. Không có sự an toàn thuộc tâm lý; không có sự vĩnh cửu của bất kỳ loại nào phía bên trong; những thượng đế, những niềm tin, những học thuyết mà đã được sáng chế, là sản phẩm của sự tìm kiếm cho an toàn phía bên trong này; và những thượng đế được tôn thờ quá vô ích đến độ chúng không có ý nghĩa, tất cả chúng đều là những sáng chế của những cái trí nhỏ nhen tầm thường của chúng ta.

Người ta có thể thấy làm thế nào tất cả vô trật tự này hiện diện: khi con người tham vọng, đấu tranh, ganh đua để có được sự thành công, anh ấy phải nhẫn tâm; một con người tham vọng nuôi dưỡng vô trật tự và anh ấy sẽ không bao giờ biết tình yêu là gì. Khi bạn, từ sự sợ hãi, tin tưởng một

việc, và khi một người khác, từ sự sợ hãi của anh ấy, tin tưởng việc nào đó – thượng đế của anh ấy và thượng đế của bạn, quốc gia của anh ấy và quốc gia của bạn, bạn một người Ấn độ, anh ấy một người Pakistan – đó là vô trật tự. Vì vậy, những niềm tin của bạn, những tôn giáo và những học thuyết của bạn, những cộng đồng của bạn, những gia đình của bạn, đã tạo ra vô trật tự này – làm ơn, hãy quan sát nó. Trong vô trật tự này, chúng ta cố gắng tạo ra trật tự; chúng ta nói ‘chúng ta phải’ và ‘chúng ta không phải’, ‘điều này đúng’, ‘điều kia sai’ – tất cả đều ở trong khuôn mẫu của vô trật tự. Và trật tự, mà là đạo đức, cũng rõ ràng và tuyệt đối như trật tự trong toán học. Bạn phải có trật tự, ngược lại không có hòa bình, ngược lại bạn sẽ không bao giờ biết thiên định là gì. Trật tự như thế không là thói quen – sự lặp lại của cái gì đó tiếp tục và tiếp tục. Nó hiện diện khi bạn đã hiểu rõ vô trật tự, và đã hoàn toàn phủ nhận nó trong chính bạn; nó hiện diện khi bạn không còn tham lam và ganh tị, khi bạn không còn sợ hãi, khi bạn đã hoàn toàn phủ sạch học thuyết nhỏ nhen đặc biệt của bạn, những thượng đế và quốc gia của bạn; từ sự phủ nhận tổng thể của vô trật tự đó, trật tự hiện diện; qua sự tiêu cực, điều tích cực hiện diện. Muốn có sự tiêu cực đó bạn phải có cái trí kỷ luật cao độ, một kỷ luật mà không là sự kiềm hãm, không kiểm soát, không bắt chước. Hiểu rõ vô trật tự, cả bên ngoài lẫn bên trong, quan sát, lắng nghe sự không hòa hợp, sự hỗn loạn, là kỷ luật, đúng chứ? Lắng nghe người nói là kỷ luật; nó có nghĩa rằng bạn đang trao sự chú ý của bạn, nó có nghĩa rằng bạn hoàn toàn đang trao trọn quả tim và cái trí của bạn – tôi hy vọng bạn như thế. Trao trọn quả tim và cái trí của bạn, trong chính nó là kỷ luật; và có vẻ đẹp trong kỷ luật. Bạn phải trở thành một người học trò – không phải học trò của người nào khác – một người học trò mà đang học hành, đang học hành để thấy vô trật tự; trong đang thấy vô trật tự đó có trật tự; bạn không phải thực hiện một việc nào cả, tuy nhiên bạn phải làm việc thật gian khổ để nhìn ngắm.

Khi bạn trao trọn sự chú ý – chú ý cùng quả tim và cái trí của bạn – chú ý đó là kỷ luật và nó là đạo đức. Không có đạo đức nếu bạn không chú ý; do bởi không chú ý mới tạo ra vô trật tự.

Vì vậy, đây là nền tảng cho thiên định, một trong những sự việc lạ thường nhất.

Đừng chú ý quá đặc biệt đến từ ngữ ‘thiên định’. Tôi thấy bạn quen thuộc với từ ngữ đó, nhưng từ ngữ không là sự việc. Bỗng nhiên tôi thấy

trong những khuôn mặt của các bạn một chất lượng nghiêm túc đang từ từ biểu lộ, và khi đề cập từ ngữ đó bỗng nhiên các bạn ngồi thẳng băng thêm. Những con người là nô lệ cho những từ ngữ lạ lùng làm sao! – bạn không biết nó có nghĩa gì. Tất cả mọi điều mà bạn biết là rằng từ ngữ đó hàm ý sự tương tượng nào đó mà bạn có. Bạn biết có những trường học đó và những thầy giảng đạo và những yogi đó đang đi khắp thế giới giảng thuyết về vô số hình thức của thiền định – đừng cười, tất cả các bạn đều đang thực hện nó trong cách riêng của các bạn. Bạn nghĩ rằng bằng cách lặp lại những từ ngữ nào đó bạn sẽ đến được trạng thái lạ thường nhất, bằng cách lặp lại một câu thần chú bạn sẽ đạt được sự trải nghiệm huyền bí nhất. Đó không là thiền định gì cả, nó là vô lý, nó là tự-dối gạt và tự-thôi miên. Thiền định là cái gì đó bao la vô hạn, thâm sâu vô cùng. Nhưng bạn không thể đến với nó bằng cách chỉ đùa giỡn cùng ‘những từ ngữ’ và ‘những năng lượng’; tuy nhiên, bạn phải đến được nó, bởi vì nếu không có nó, bạn sẽ không bao giờ biết tình yêu là gì, bạn sẽ không bao giờ có những giọt nước mắt từ sự hân hoan tuyệt đối, bạn sẽ không bao giờ biết vẻ đẹp là gì. Bạn có lẽ có những trải nghiệm nhỏ nhoi tầm thường qua thuốc men, qua sự lặp lại những từ ngữ, qua sự tôn thờ một hình ảnh, và những trải nghiệm đó, mà những con người khao khát, là những tự-chiều rọi riêng của họ – điều gì họ trải nghiệm là từ điều gì đã được biết. Làm ơn, thâm nhập nó và bạn sẽ thấy; bạn không thể ‘trải nghiệm’ cái gì đó nếu bạn không công nhận nó là gì. Nếu bạn công nhận nó, nó đã là cái cũ kỹ rồi. Vì vậy, khi bạn khao khát sự trải nghiệm vô hạn và có thể công nhận nó, nó đã từ ký ức rồi, một chiều rọi lại của cái đã là, một hồi tưởng; và đây không là thiền định.

Thiền định là trạng thái của cái trí mà tự do; không phải tự do khỏi bất kỳ thứ gì, nhưng tự do mà không có bất kỳ động cơ nào – nó không là một kết quả. Nó chỉ có thể hiện diện khi có trật tự tuyệt đối, không phải trật tự tùy theo một khuôn mẫu hay trật tự được thiết lập qua thói quen hay truyền thống. Khi có trật tự, có đạo đức, đạo đức mà không thuộc xã hội, mà không liên quan gì với sự kính trọng, với truyền thống, hay với luân lý được phát triển qua vô trật tự.

Đạo đức là một vật đang sống; nó giống như một bông hoa, tràn đầy vẻ đẹp, dư thừa hương thơm, tuy nhiên nó không thể được vun đắp. Đạo đức là một chuyển động, và giống như tất cả những vật đang sống, bạn không thể đạt được nó, giam cầm nó, và nói bạn có đạo đức. Và nếu không có tự do, trật tự, kỷ luật, đạo đức – thật ra là cùng sự việc – thiền định chỉ

tạm gọi là, nó là một tàu thoát thuần túy, một tàu thoát khỏi sự thật, một tàu thoát khỏi sống hàng ngày. Nhưng trật tự, tự do và kỷ luật ở trong sống hàng ngày; vì vậy, sống hàng ngày là thiên định – bạn hiểu chứ? Tôi hy vọng bạn hiểu rõ nó. Thiên định ở trong sống hàng ngày, trong cách bạn mỉm cười, cách bạn nhìn ngắm một người khác, nó ở trong sự ân cần, sự dịu dàng, sự quảng đại; nó nhận biết sự tức giận, sự tàn nhẫn, sự bạo lực, sự hung hăng, đó là – có cái trí thiên định.

Khi bạn có trật tự tổng thể này – không phải trật tự từng mảnh; không phải trật tự trong một bộ phận của cái trí của bạn và phần còn lại trong vô trật tự; trật tự không phân chia, trật tự là tuyệt đối giống như hai cộng hai bằng bốn, chúng không bằng năm – có thông minh. Có vô trật tự bởi vì chúng ta đốt nát do những niềm tin của chúng ta, do những giáo điều của chúng ta, do những sở hữu và những quyền luyện của chúng ta; chúng ta đốt nát bởi vì tại gốc rễ của tất cả nó có sự sợ hãi. Vì vậy, khi qua thiên định, chúng ta đã đặt nền tảng trong sống hàng ngày – những từ ngữ bạn sử dụng, những cử chỉ, sự cảm giác, sự đam mê trong sống hàng ngày – vậy thì bạn đặt nền tảng của trật tự và chúng ta có thể tiến tới.

Bạn sẽ thấy rằng thiên định không là tập trung. Tập trung – mà là một qui trình tách rời, loại trừ, chật hẹp – không liên quan gì đến thiên định. Bạn thấy, thưa các bạn, muốn tìm ra sự thật bạn phải phủ nhận mọi thứ đã được thuyết giảng bởi bất kỳ người nào, phủ nhận đạo sư của bạn, tôn giáo của bạn, những quyền sách của bạn. Phủ nhận là một người Ấn độ, một người Hồi giáo, một người Thiên chúa giáo, một người Anh hay một người Đức, phủ nhận hoàn toàn nó; vậy thì trong sự phủ nhận đó (và nó phụ thuộc bạn phủ nhận nó như thế nào, bởi vì nếu bạn phủ nhận từ phản ứng, vậy thì bạn sẽ tạo ra một vô trật tự khác), bạn thấy sự thật như sự thật trong vô trật tự, bởi vì có sự thật trong đang thấy vô trật tự hiện diện như thế nào – giống như bạn thấy những giả dối trong những thực sự.

Vì vậy lúc đó, bởi vì tự do – cùng trật tự, đạo đức và kỷ luật – không là phân chia, không còn sự tách rời trong cấu trúc và bản chất của cái trí. Vì vậy, cái trí không còn sống trong một trạng thái của đấu tranh hay xung đột; vì vậy, một cái trí như thế không có kết thúc, nó bao la, thăm thẳm vô cùng, nó không thể đo lường được. Một cái trí như thế – mà trong chính nó đã trở thành cái không thể đo lường được – sống trong thương

yêu, cùng tình yêu và cùng vẻ đẹp. Và khi có vẻ đẹp và tình yêu, có sự thật, và không thượng đế mà cái trí của con người đã sáng chế.

Cái trí mà đã hiểu rõ sống hàng ngày và đã sáng tạo trật tự trong sống hàng ngày đó, và thế là vẻ đẹp và tình yêu, là một cái trí tôn giáo. Một cái trí như thế không có đau khổ, một cái trí như thế là một ân lành, và có hạnh phúc vô hạn, vô tận.

Bất biến này là tình yêu, nhưng từ ngữ không là sự việc. Bất biến này có chuyển động riêng của nó, vẻ đẹp riêng của nó, mà sự suy nghĩ – dù nhạy cảm cực kỳ, tinh tế cực kỳ – không bao giờ có thể nắm bắt. Sự suy nghĩ phải hoàn toàn bất tâm, và vậy là có lẽ bất biến này có thể hiện diện để hiệp thông cùng nó. Thiền định là đang nhận biết hai điều này như không-phân hai.

Thiền định là thấy bất biến này đang hiệp thông chuyển động luôn thay đổi đó của sự sống. Cái người mà đã thăng hoa qua là một người tội lỗi đến là một vị thánh, đã thăng hoa từ một ảo tưởng sang một ảo tưởng. Toàn chuyển động này là một ảo tưởng. Khi cái trí thấy ảo tưởng này, nó không còn tạo ra bất kỳ ảo tưởng nào, nó không còn đang đo lường. Vì vậy sự suy nghĩ, liên quan đến đang trở thành tốt lành hơn, phải kết thúc. Từ điều này hiện diện một trạng thái của giải thoát – và đây là thiêng liêng. Cái này, một mình nó có thể, có lẽ, thấu nhận bất biến này.

Từ Bản tin 22, 1974

Hiểu rõ Sự Đau khổ

Bombay, Ấn độ, tháng 2 năm 1968

T

ôi không biết có khi nào bạn đã nghiêm túc tự hỏi chính bạn liệu sự đau khổ có thể kết thúc. Con người đã đau khổ – không chỉ thuộc thân thể, nhưng phía bên trong, thuộc tâm lý – trong thời gian không kể xiết. Anh ấy đã theo sau một khuôn mẫu của sự đau khổ vô tận, khuôn mẫu của sống và chết – cả hai đều tạo ra sự đau khổ sâu thẳm. Con người đã không thể, qua hàng thế kỷ, giải quyết được vấn đề này.

Liệu con người – luôn luôn đang sống trong sự thoái hóa, trong một xã hội đang phân rã – có thể sống một sống hạnh phúc, thông minh, mà có nghĩa nhạy cảm, cùng sự hân hoan vô cùng bên trong, một hân hoan mà không bao giờ đã bị ô uế bởi sự đau khổ? Nếu người ta có thể thực sự đặt ra nghi vấn đó của chính người ta, tôi không hiểu người ta có thể trả lời như thế nào. Có thể người ta trả lời rằng điều đó không thể được, chúng ta hãy quên điều đó đi, người ta sẽ nói rằng người ta phải sống trong thế giới xấu xa này, cùng sự đau khổ, tuổi già và chết, cùng sự hân hoan thoáng chốc mà không có động cơ, hay rằng người ta bị trói buộc trong một vòng tròn hiểm độc mà không có lối thoát.

Nhưng nếu không kết thúc sự đau khổ, tôi không thấy làm thế nào người ta có thể được khai sáng, làm thế nào người ta có thể có thông minh. Thông minh không là cái gì đó mà bạn mua được trong một tiệm sách, hay cái gì đó mà đã được tích lũy; nó không được sinh ra từ truyền thống, nó cũng không đến qua sự trải nghiệm. Thông minh hiện diện chỉ qua sự kết thúc của đau khổ; sự kết thúc của đau khổ là thông minh. Nhưng chúng ta không biết làm thế nào để kết thúc sự đau khổ; chúng ta đã chưa bao giờ trao trọn những quả tim và những cái trí của chúng ta để tìm ra liệu con người có thể kết thúc sự đau khổ, sống một sống khác hẳn, một sống mà không sản sinh sự đau khổ, sự hỗn loạn, và sự sợ hãi vô cùng này. Chúng ta đã trở nên rất khôn ngoan trong sự tìm hiểu thuộc phân tích, rất có trí năng, rất lanh lợi trong đưa ra những giải thích – giống như một con người mà luôn luôn đang cày bừa và không bao giờ, không bao giờ gieo hạt. Lanh lợi này đã khiến cho chúng ta rất thế tục; tình trạng thế tục là sự vun quén tách rời này của cái trí mà đã trở nên quá nhạy bén, quá hiểu biết – không bao giờ nói, ‘Tôi không biết.’ Tình trạng thế tục là không khiêm tốn này. Khiêm tốn không là một sự việc phải được vun đắp như bạn vun đắp một cái cây, một ngôi vườn hay một mảnh của cái trí. Khiêm tốn không thuộc thời gian; vì lý do này bạn không thể nói, ‘Tôi sẽ khiêm tốn; trong thời gian tôi sẽ có

trạng thái đơn giản, lạ thường đó của cái trí mà luôn luôn là một chuyển động của đang học hành, đang thấy, đang lắng nghe.’

Thông minh hiện diện cùng khiêm tốn. Có khiêm tốn khi bạn biết về chính bạn như bạn thực sự là; nhưng khi bạn có một lý thuyết, được đặt nền tảng trên cái tôi cao quý hơn, cái tôi thấp hèn hơn, đại ngã và mọi chuyện của nó, được sáng chế bởi sự tưởng tượng, đó là hão huyền. Chỉ một cái trí được tự do khỏi trạng thái của đau khổ mới có thể thương yêu và biết về đẹp của tình yêu; nó có thể thấy điều gì đó một cách trọn vẹn chỉ trong một nháy mắt – toàn về đẹp của quả đất và bầu trời, sao hôm hay một đàn chim tung cánh trong buổi sáng. Nó có thể thấy tất cả việc đó trong một nháy mắt và biết chất lượng của vẻ đẹp, mà là tình yêu.

Khiêm tốn phải cần đến để đặt ra nghi vấn: liệu có khi nào một cái trí, mà đã sống được 10.000 năm, có thể ở trong một trạng thái nơi sự đau khổ không bao giờ tiếp xúc nó? Để đặt ra nghi vấn đó và tìm ra chất lượng đó của cái trí mà hoàn toàn hồn nhiên, chúng ta phải hiểu rõ toàn cấu trúc và bản chất của sự trải nghiệm. Con người đã trải qua, và đang trải qua hàng ngày, từng giây phút, hàng ngàn và hàng ngàn trải nghiệm; anh ấy không thể lẫn tránh sự trải nghiệm, nó hiện diện ở đó dù anh ấy ưa thích hay không ưa thích nó, nó đang hằn sâu trong cái trí của anh ấy, dù anh ấy nhận biết hay không nhận biết được nó. Liệu có khi nào cái trí của anh ấy – mà là kết quả của thời gian, của truyền thống, kết quả của sự đau khổ không kể xiết của con người – có thể được tự do khỏi sự trải nghiệm? Bất hạnh vô cùng khi chúng ta nghĩ rằng sự trải nghiệm là cần thiết, chúng ta nghĩ rằng chúng ta phải có vô vàn những trải nghiệm thuộc mọi loại để làm phong phú cái trí, để cho cái trí trở nên mềm mỏng, rõ ràng lạ thường, bởi vì đã trải qua quá nhiều, đọc quá nhiều, đã sống quá nhiều. Chúng ta nghĩ sự trải nghiệm, dù sâu đậm hay hời hợt, là một bộ phận cốt lõi của sống; chúng ta liên tục đòi hỏi trải nghiệm nhiều hơn – sự trải nghiệm của tình dục, của Thượng đế, của đạo đức, của gia đình, của đi lại – và chúng ta cam chịu kéo dài sự trải nghiệm cô độc, đơn điệu, hàng ngày đó khi chúng ta chỉ có một mình. Chúng ta đã chấp nhận cách sống này.

Sự so sánh hiện diện cùng sự trải nghiệm. Tôi không hiểu liệu bạn đã sống mà không có sự so sánh, mà không so sánh chính bạn với một người khác thông minh hơn, sáng láng hơn, có một địa vị cao hơn, nhiều quyền hành và thanh danh hơn, mà không so sánh chính bạn với một người

khác có khuôn mặt đẹp dễ hơn, có một nụ cười tươi tỉnh hơn, một cái nhìn trong sáng hơn. Sự so sánh không ngừng nghỉ tiếp tục bên trong chính người ta; điều đó tốt đẹp hơn, nhiều hơn; sự so sánh của cái gì đã là với cái gì nên là; sự đo lường mà liên tục không ngớt, không chấm dứt, như khi bạn đọc một mục quảng cáo: ‘Hãy mua thứ này, nó sẽ làm cho bạn tươi trẻ hơn’; ‘Hãy sử dụng thứ này, nó sẽ cho bạn thứ khác nữa’. Khi có sự so sánh, chắc chắn bạn phải mời mọc sự trải nghiệm; chúng ta nghĩ rằng nếu chúng ta không so sánh, nếu chúng ta không đo lường, chúng ta bị trì trệ, chúng ta bị dốt nát, và không tiến bộ. Chúng ta so sánh một bức tranh với một bức tranh khác, một tác giả với một tác giả khác, một gia tài với một gia tài khác; chúng ta nghĩ chúng ta đến được sự hiểu rõ nào đó về sự tồn tại của con người qua sự tìm hiểu so sánh của những tôn giáo và sự tìm hiểu thuộc nhân chủng học. Liệu chúng ta trì trệ nếu chúng ta không so sánh? Hay chúng ta chỉ biết sự trì trệ qua sự so sánh – bởi vì một người khác có nhạy cảm, có hai mắt sáng rực, sống mà không có sự rối loạn? Liệu trong so sánh chính bạn với người đó mà bạn trở nên nhận biết được rằng hai mắt của bạn bị mờ đục, rằng chất lượng của cái trí của bạn bị rối loạn? Sự so sánh đó giúp đỡ bạn hiểu rõ thực sự? Thuộc công nghệ phải có sự so sánh, ngược lại sự hiểu biết thuộc khoa học sẽ không tồn tại, nhưng ngoại trừ việc đó, tại sao bạn so sánh? – và nếu bạn không so sánh, việc gì sẽ xảy ra?

Khi bạn đang lắng nghe, hãy thả cho cái trí của bạn tự nhìn ngắm về chính nó; bạn sẽ thấy rằng nó luôn luôn bị trói buộc trong so sánh và đo lường; điều này tạo ra sự không thỏa mãn, và, bởi vì không thỏa mãn, bạn muốn nhiều hơn. Bạn muốn tìm được sự mãn nguyện và thế là mời mọc sự trải nghiệm vô tận này.

Trải nghiệm là gì? Bạn phải hiểu rõ nó là gì trước khi chúng ta thâm nhập sâu thêm vào cái gì đó mà đòi hỏi nhiều hiểu rõ; chúng ta sẽ nói về một cái trí mà hoàn toàn hồn nhiên, cái trí rất, rất đơn giản, mà có thể thấy điều gì là sự thật, mà có thể thấy rõ ràng. Một cái trí đầy trải nghiệm là một cái trí phức tạp; mọi trải nghiệm đã để lại một dấu vết trên cái trí đó, và một cái trí như thế, dù nó làm bất kỳ việc gì, không bao giờ có thể biết sự hạnh phúc của hồn nhiên.

Người ta phải thâm nhập bản chất của sự trải nghiệm; từ ngữ đó có nghĩa ‘đi qua’, tuy nhiên cái trí không bao giờ ‘đi qua’ một trải nghiệm, không bao giờ ‘đi qua’ nó và kết thúc nó. Mỗi trải nghiệm đều để lại một

dấu vết, và bởi vì có những dấu vết khác, những vết hằn khác của những trải nghiệm có sẵn, thế là mọi trải nghiệm được diễn giải bởi trải nghiệm có sẵn, bởi vết hằn trước, bởi kỷ niệm trước. Làm ơn, hãy nhìn ngắm điều này trong chính bạn. Người ta khám phá rằng sự trải nghiệm không bao giờ có thể khiến cho cái trí tự do – không bao giờ; người ta thấy rằng bất kỳ trải nghiệm nào mà người ta công nhận chỉ có thể được công nhận bởi vì người ta đã trải nghiệm nó trước rồi – ngược lại người ta không thể công nhận nó.

Sự trải nghiệm để lại một dấu vết; đây là một sự kiện rõ ràng. Bạn đã sỉ nhục tôi và sự phản ứng của tôi đến sự sỉ nhục đó đã để lại một kỷ niệm; lần sau khi tôi gặp gỡ bạn, tôi gặp gỡ bạn cùng trải nghiệm đó, và qua gặp gỡ bạn người đã sỉ nhục tôi mà kỷ niệm đó trở nên dày đặc thêm; hay nếu bạn khen ngợi tôi, nói rằng, ‘Bạn là người tử tế quá,’ lại nữa sự nịnh nọt đó để lại một dấu vết, một kỷ niệm, và lần tới khi tôi gặp gỡ bạn có một dày đặc thêm của kỷ niệm đó; chúng ta trở thành bạn bè. Sự trải nghiệm đã để lại những dấu vết, cả vui vẻ lẫn buồn bã. Lúc này, liệu trải nghiệm có thể được sống, được trải qua khi nó xảy ra, để cho khi bạn sỉ nhục tôi tôi thấu nhận sự sỉ nhục đó trọn vẹn đến độ nó không lưu lại trên cái trí, để cho nó không lưu lại kỷ niệm, hay, tương tự, khi bạn nịnh nọt tôi, sự nịnh nọt đó không lưu lại dấu vết? – mà có nghĩa cái trí không còn đang tích lũy sự trải nghiệm. Làm ơn, hãy hiểu rõ bản thể của điều này. Cái trí, khi sự sỉ nhục hay sự khen ngợi được trao cho nó, đã quá rõ ràng, quá nhạy bén, đến độ nó gặp gỡ một cách trọn vẹn, bởi vì nó đã khước từ sự trải nghiệm. Làm ơn, hãy áp dụng nó lần tới – làm nó, không phải cố gắng làm nó, hay vận dụng hết sức để làm nó, nhưng thực sự làm nó bởi vì bạn hiểu rõ rất thông suốt rằng sự trải nghiệm không bao giờ trao tặng cái trí sự tự do.

Những con người tôn giáo muốn sự trải nghiệm; họ lặp lại từ ngữ nào đó mà nhờ nó một cuồng loạn được sinh ra, mà sẽ trao tặng một trải nghiệm của cái gì đó vượt khỏi; và nhiều người của thế hệ trẻ đã sử dụng thuốc men để có loại trải nghiệm thăng hoa nào đó. Nó luôn luôn là cùng vấn đề: con người – mà đã sống một sống quá vô nghĩa, quá tuyệt vọng, nghèo khó phía bên trong, quá đơn điệu, đã được cô định trong lẽ thói bất chúc như thế – một cách tự nhiên, mong muốn cái gì đó mà sẽ trao tặng anh ấy sự hân hoan lớn lao hơn, tầm nhìn lớn lao hơn, ý nghĩa lớn lao hơn; vì thế anh ấy luôn luôn đang tìm kiếm sự trải nghiệm – mà bạn đang làm. Bạn muốn chứng cứ, bạn muốn tìm kiếm nó, tìm được nó; đó là bạn muốn trải nghiệm nó. Nhưng khi bạn thực sự hiểu rõ bản chất của sự trải nghiệm,

khi bạn thấy nó được hình thành như thế nào, thấy sự thật của nó, và, bởi vì đang thấy sự thật của nó, không còn so sánh nữa, vậy thì bạn không còn theo sau nữa, vậy thì không còn uy quyền; bạn thấy rằng không còn người nào sẽ dẫn dắt bạn đến những thăng hoa cao cả hơn của sự trải nghiệm.

Nếu bạn hiểu rõ rằng tất cả sự đo lường đều mời mọc sự trải nghiệm, rằng sự ham muốn cho trải nghiệm nhiều hơn nuôi dưỡng những người đó mà đảm trách uy quyền – vị giáo sĩ, người thầy tu, người mà biết nhiều hơn; nếu bạn hiểu rõ điều đó, vậy thì bạn có thể thâm nhập nghi vấn này của sự đau khổ và của tại sao con người đau khổ, không chỉ thuộc thân thể từ những căn bệnh trầm trọng, nhưng còn cả tại sao anh ấy đau khổ khi người nào đó chết, tại sao anh ấy đau khổ khi anh ấy không thể đạt được, thành tựu, tại sao anh ấy bỗng nhiên cảm thấy cô độc khi không có sự nâng đỡ và không có người nào để phụ thuộc, khi anh ấy bị bỏ lại hoàn toàn một mình – tại sao anh ấy đau khổ. Và, như chúng ta đã nói, muốn hiểu rõ điều này phải có sự khiêm tốn; nhưng bạn không khiêm tốn, bạn đã đọc quá nhiều sách báo, đang tìm kiếm lý do tại sao sự đau khổ hiện diện và nó không được kết thúc. Thế là, trong tìm kiếm sự kết thúc của đau khổ, bạn đã trở thành rất thể tục; bạn đã học hành làm thế nào để lẫn tránh sự đau khổ – lẫn tránh nó một cách ranh ma.

Để hiểu rõ sự đau khổ và sự kết thúc của đau khổ, bạn phải hiểu rõ sự sợ hãi; không phải ‘hiểu rõ’ thuộc trí năng hay từ ngữ, nhưng hiểu rõ bằng cách thực sự nắm chặt sự sợ hãi để cho bạn được đối diện chính sự kiện. Khi bạn được đối diện sự kiện, sự suy nghĩ không vận hành; khi bạn được đối diện một chấn động kinh hoàng, một khủng hoảng nghiêm trọng, sự suy nghĩ không can thiệp. Tôi không hiểu liệu bạn đã nhận thấy điều đó. Ngay khi sự suy nghĩ can thiệp, thời gian được mang vào. (Tôi phải giải thích tất cả điều này – làm thế nào sự suy nghĩ nuôi dưỡng thời gian, làm thế nào thời gian là sự đau khổ, làm thế nào thời gian là sự sợ hãi? Liệu tôi cần phải giải thích nó? Có à? Tệ quá! Bởi vì bạn biết nó thể hiện điều gì – một cái trí mà đã sống dựa vào những từ ngữ và những giải thích, một cái trí mà đã bị khiến cho dờ dẫm và vì vậy không thể thấy mau lẹ, tức khắc, sự thật của cái gì đó, nhưng bạn nghĩ bạn sẽ hiểu rõ sự thật khi nó được giải thích. Sự giải thích và định nghĩa chỉ khiến cho cái trí dờ dẫm thêm. Tôi sẽ giúp đỡ bạn bằng một giải thích vắn tắt, nhưng sự giải thích không là sự kiện. Đừng ở cùng sự giải thích, quảng nó đi như món đồ ăn nào đó mà không nếm ngon.)

Sự suy nghĩ là thời gian, và sự suy nghĩ là sự sợ hãi. Bạn phải hiểu rõ điều này, không phải bằng từ ngữ nhưng thực sự, bởi vì khi bạn bắt gặp nghi vấn vô hạn này của chết, để hiểu rõ nó, sống cùng nó, thấy toàn vẻ đẹp của nó, sự suy nghĩ như thời gian phải được hiểu rõ, sự suy nghĩ như sợ hãi phải được hiểu rõ. Đã có một trải nghiệm hạnh phúc ngày hôm qua và sự suy nghĩ nói, ‘Tôi hy vọng tôi sẽ có lại trải nghiệm đó ngày mai.’ Hãy theo dõi điều gì đã xảy ra: bạn có một trải nghiệm vui vẻ ngày hôm qua và bạn muốn nó được lặp lại ngày mai; sự suy nghĩ giữ lại trải nghiệm đó như kỷ niệm và sự suy nghĩ muốn trải nghiệm đó được lặp lại ngày hôm sau. Đó là điều gì bạn làm liên quan đến tình dục – trải nghiệm ngày hôm qua bạn muốn được lặp lại ngày mai. Sự suy nghĩ đã tạo ra ngày hôm qua và ngày mai. Nhưng ngày mai không chắc chắn, ngày mai có lẽ là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Tất cả mọi điều mà sự suy nghĩ thực sự biết là ngày hôm qua. Vì vậy, sự suy nghĩ thuộc về ngày hôm qua, sự suy nghĩ là cũ kỹ, không bao giờ mới mẻ.

Sự suy nghĩ – mà là trải nghiệm, hiểu biết, một mớ được lưu trữ của những kỷ niệm mà từ đó sự suy nghĩ là phản ứng – tạo ra thời gian như ngày hôm qua. Tôi đã rất hạnh phúc ngày hôm qua, tôi đã nhìn ngắm hoàng hôn diệu kỳ đó, mặt trời đang rực sáng, đang kết lại trong biển cả lộng lẫy và đám mây trôi qua bởi màu sắc hoa hồng, vẻ đẹp lạ thường – nó đã ở đó và lúc này nó là một kỷ niệm, và ngày mai tôi sẽ đi đến đó và mặt trời có lẽ lặn mà không có màu sắc, mà không có vẻ đẹp như thế. Sự suy nghĩ đã tạo ra thời gian, như ngày hôm qua và ngày mai. Điều đó rất đơn giản. Thế là, liệu sự suy nghĩ tạo ra sự sợ hãi của chết? Ngày mai, trong tương lai, sẽ có một kết thúc bởi vì bạn đã thấy chết quá thường xuyên ngoài đường phố; bạn biết về chết, nó đó kia, kề cận mỗi ngày bên cạnh bạn. Và sự suy nghĩ nghĩ về nó như tương lai, tại thời gian nào đó sẽ đến; vì thế có một khoảng trống, thời gian, giữa sống và chết. Khoảng trống đó, thời gian đó, là sự sợ hãi. Thời gian đó, khoảng trống đó, được tạo ra bởi sự suy nghĩ.

Chúng ta biết sống và chúng ta biết chết. Chúng ta biết sống mà chúng ta theo đuổi – một sống của những xung đột, đấu tranh, đau khổ, những quả tim quần quai, không có tình yêu và vẻ đẹp – và có sự việc đó được gọi là chết, sự kết thúc đột ngột. Con người đã sáng chế vô vàn lý thuyết về chết như việc gì xảy ra sau khi chết; toàn Châu á tin tưởng thuyết luân hồi; đó chỉ là một hy vọng, bởi vì nếu niềm tin đó thực sự là bộ phận

thuộc sống của người ta, vậy thì bạn sẽ sống đúng đắn ngày hôm nay, những hành động và những suy nghĩ của bạn sẽ có đạo đức, bạn sẽ tử tế, rộng lượng, ân cần, bởi vì, nếu bạn không, vậy thì trong cuộc đời kế tiếp bạn sẽ phải trả lại nó – mà là điều gì thuyết luân hồi dạy bảo. Nhưng bạn không tin tưởng nó, nó chỉ là một ý tưởng, một hy vọng – hy vọng cho con người bị sợ hãi. Vì vậy, bạn phải xem xét lại toàn sự việc, suy nghĩ lại những niềm tin của bạn. Những niềm tin, dù dưới bất kỳ hoàn cảnh nào, đều không có giá trị gì cả.

Một con người có một niềm tin là một người sợ hãi. Sống mà người ta sống – sự trống rỗng, sự đau khổ, sự phiền muộn, sự xung đột không ngừng nghỉ – là một chiến trường; và đó là tất cả mà chúng ta biết. Chiến trường đó và sự sợ hãi của chấm dứt chiến trường đó, mà chúng ta gọi là chết, là tất cả mà chúng ta biết. Vì vậy, chúng ta phải tìm hiểu, thâm nhập, suy nghĩ mới mẻ lại, quan sát nó mới mẻ lại để cho nhờ đó một cái trí mới mẻ có thể hiện diện.

Liệu sự đau khổ có thể kết thúc? – mà có nghĩa, liệu sự sợ hãi có thể kết thúc. Khi bạn khóc lóc bởi cái chết của người nào đó, bạn đang khóc lóc vì chính bạn hay vì một người khác? Có khi nào bạn đã khóc lóc vì một người khác? – đã khóc lóc vì người đàn bà hay người đàn ông tội nghiệp đó ngoài đường phố với chỉ một mảnh vải, quá bẩn thỉu; có khi nào bạn đã khóc lóc vì họ? Có khi nào bạn đã khóc lóc vì người con trai của bạn bị giết chết ngoài chiến trường? Bạn đã khóc lóc, nhưng liệu khóc lóc đó do bởi tự-thương xót, hay liệu bạn đã khóc lóc bởi vì một con người đã bị giết chết? Nếu bạn khóc lóc vì tự-thương xót, những giọt nước mắt của bạn không có ý nghĩa gì cả bởi vì bạn quan tâm đến chính bạn; và ‘chính bạn’ là một mớ của những kỷ niệm, những trải nghiệm, truyền thống quá khứ; bạn đang khóc lóc bởi vì bạn đã bị mất đi anh ấy mà bạn đã thương yêu nhiều – nó thực sự không là tình yêu. Bạn khóc lóc vì người em của bạn đã chết, khóc lóc vì em ấy, không phải vì chính bạn. Rất dễ dàng để khóc lóc vì chính bạn bởi vì em ấy đã chết rồi. Liệu có khi nào bạn đã hỏi điều gì đã xảy ra cho em ấy, tại sao em ấy đã chết? Tôi biết tất cả những trả lời bạn sẽ đưa ra cho tôi. Bạn sẽ nói em ấy chết vì bệnh tật, tai nạn; nó là nghiệp lực của em ấy, nó là số mạng của em ấy, em ấy đã không sống đúng cách: những giải thích, những giải thích, những giải thích. Liệu bạn đang khóc lóc vì những giải thích, hay liệu bạn đang khóc lóc vì một con người khác? Có khi nào bạn đã quan tâm đến một người khác? Làm ơn, bạn phải trả lời

những câu hỏi này cho chính bạn, bởi vì bạn đã trở nên quá thô tục, quá nhẫn tâm hoàn toàn. Và nếu bạn khóc lóc vì một người khác, vậy thì bạn sẽ làm việc gì đó. Nhưng nếu bạn khóc lóc vì chính bạn, từ tự-thương xót, bạn trở nên nhẫn tâm hơn. Mặc dù rõ ràng bạn khóc lóc bởi vì quả tim của bạn bị xúc động, nó không bị xúc động, ngoại trừ do tự-thương xót. Tự-thương xót khiến cho bạn cần cỗi, khép kín chính bạn, nó khiến cho bạn dờ dẫm, đốt nát; đó là điều gì những con người đã trở thành, bởi vì họ đã rơi nước mắt vì chính họ, vì số mạng của họ, và số mạng của họ luôn luôn quá nhỏ nhoi khi được so sánh với điều gì khác.

Sự kết thúc của đau khổ là sự khởi đầu của thông minh; thông minh hiện diện một cách tự nhiên, dễ dàng, khi có hiểu rõ về chính mình. Nó hiện diện khi bạn biết rằng bạn chỉ đang khóc lóc vì chính bạn, đang khóc lóc vì tự-thương xót do bởi bạn cảm thấy cô độc, do bởi bạn đã bị bỏ lại. Luôn luôn bạn rơi nước mắt; nếu bạn hiểu rõ điều đó, hiểu rõ nó, mà có nghĩa rằng bạn hiệp thông trực tiếp cùng nó – giống như bạn sờ một cái cây, giống như bạn chạm cái cột đó hay cầm một bàn tay – vậy thì bạn sẽ thấy rằng sự đau khổ là tự cho mình là trung tâm, bạn sẽ thấy rằng sự đau khổ bị tạo ra bởi sự suy nghĩ, mà là kết quả của thời gian. Cách đây nhiều năm tôi đã mất cậu con trai của tôi, cậu ấy chết rồi; lúc này tôi cảm thấy cô độc, không còn ai để tôi có thể tìm kiếm sự thanh thản, tình bầu bạn; việc đó làm cho tôi rơi lệ, mà là tự-thương xót của tôi, và thực sự tôi không quan tâm đến cậu con trai của tôi gì cả. Nếu tôi có quan tâm, tôi sẽ thấy rằng cậu ấy sống đúng đắn, được cho thức ăn hợp lý, vận động hợp lý, giáo dục đúng cách, rằng cậu ấy có thể một mình, rằng cậu ấy là một người tự do. Nhưng bạn đã không quan tâm. Bạn không khóc lóc vì một người khác, bạn khóc lóc vì cái tôi nhỏ nhen, tầm thường, xấu xa riêng của bạn, mà đã trở nên khôn ngoan lạ lùng vì sự gian manh của nó. Bạn có thể thấy điều này đã xảy ra phía bên trong bạn – và bạn có thể thấy nó nếu bạn quan sát nó – bạn có thể thấy nó trọn vẹn, tổng thể, bằng một chớp mắt. Bạn có thể thấy toàn cấu trúc bằng một chớp mắt, không phải mất thời gian bởi nó, không phân tích nó, bạn có thể thấy bản chất của cái vật nhỏ nhen gian manh này được gọi là ‘tôi’, ngôi nhà ‘của tôi’, những giọt nước mắt ‘của tôi’, gia đình ‘của tôi’, quốc gia ‘của tôi’, niềm tin ‘của tôi’, tôn giáo ‘của tôi’, dân tộc ‘của tôi’ – tất cả xấu xa đó, tất cả nó đều ở bên trong bạn. Thế là, bạn có thể thấy rằng, bạn chịu trách nhiệm cho mọi chiến tranh, cho mọi bạo lực đang xảy ra trong quốc gia này, và trong những quốc gia khác. Khi bạn thấy tất cả điều

đó bằng quả tim của bạn, không phải bằng cái trí của bạn, khi bạn thấy nó từ tận đáy quả tim của bạn, vậy là bạn có chìa khóa mà sẽ kết thúc sự đau khổ. Một chìa khóa như thế mở cánh cửa đến một cái trí mà tuyệt đối không bị ô uế bởi sự trải nghiệm và thế là hồn nhiên, và cái trí hồn nhiên không là một cái trí được làm cho hồn nhiên bởi sự suy nghĩ, sự suy nghĩ không thể làm gì cả, sự suy nghĩ là cũ kỹ; vẻ đẹp của hồn nhiên là rằng nó luôn luôn mới mẻ và vậy là luôn luôn tươi trẻ – chỉ sự hồn nhiên tổng thể đó mới có thể thấy cái vô hạn, trạng thái không thể đo lường được đó của cái trí, mà con người đã tìm kiếm suốt hàng thế kỷ sang hàng thế kỷ.

Từ Bản tin 29, 1976

Cái trí thanh thản

New Delhi, tháng 11 năm 1969

C

ó nhiều vấn đề. Ngôi nhà đang cháy, không chỉ cái vị trí nhỏ nhoi riêng biệt của bạn, nhưng ngôi nhà của mọi người; không đặt thành vấn đề người ta sống ở đâu – trong thế giới Cộng sản hay trong thế giới của sự thịnh vượng hay trong quốc gia nghèo đói này, ngôi nhà đang cháy. Đây không là một lý thuyết, không là một ý tưởng, không là điều gì đó mà người chuyên môn, người chuyên viên giải thích. Có những cách mạng, những xung đột chủng tộc, sự nghèo khổ vô cùng, sự bùng nổ dân số. Không còn những giới hạn nào để băng qua nữa – hoặc đi đến mặt trăng hoặc trong phương hướng của vui thú. Những tôn giáo có tổ chức, cùng những giáo điều, những tin tưởng, những nghi lễ và những giáo sĩ của chúng, đã hoàn toàn thất bại và không còn ý nghĩa gì cả. Có chiến tranh, và hòa bình mà những người chính trị đang cố gắng sáng chế không là hòa bình gì cả.

Bạn thấy tất cả việc này? – không như một lý thuyết, không như điều gì đó được giải thích cho bạn để chấp nhận hay phản đối, nhưng như điều gì đó mà từ nó bạn không thể lẩn tránh, bằng cách nương nhờ vào hoặc tu viện nào đó hoặc ý tưởng truyền thống quá khứ nào đó. Sự thách thức hiện diện ở đó cho bạn phải trả lời: nó là trách nhiệm của bạn. Bạn phải hành động, bạn phải làm việc gì đó hoàn toàn khác hẳn; và, nếu có thể, tìm

ra liệu có một hành động mới mẻ, một cách mới mẻ của quan sát toàn hiện tượng của sự tồn tại.

Bạn không thể quan sát những vấn đề này bằng một cái trí cũ kỹ, đang sống trong một sống thuộc cá thể, thuộc quốc tịch, bị quy định. Từ ngữ ‘cá thể’ có nghĩa một hiện diện không bị phân chia, không thể tách rời được. Nhưng những cá thể bị phân chia trong chính chúng; chúng bị tách rời, chúng bị mâu thuẫn. Bạn là gì, xã hội là và thế giới là. Vì vậy, thế giới là bạn, không phải cái gì đó tách rời. Và khi bạn quan sát hiện tượng này khắp thế giới, sự hỗn loạn được tạo ra bởi những người chính trị cùng sự ham muốn quyền hành của họ, và bởi vị giáo sĩ đang quay lại những phản ứng cũ kỹ của anh ấy, lầm bầm một vài từ ngữ tiếng Latin, hay tiếng Phạn, tiếng Hy Lạp hay tiếng Anh, bạn không còn tin tưởng hay tin cậy bất kỳ thứ gì hay bất kỳ người nào nữa. Bạn càng quan sát việc gì xảy ra phía bên ngoài nhiều bao nhiêu và bạn quan sát phía bên trong nhiều bao nhiêu, bạn càng không tin cậy điều gì bạn có trong bất kỳ thứ gì nhiều bấy nhiêu, và bạn cũng mất sự tin cậy trong chính bạn nhiều bấy nhiêu.

Vì vậy, câu hỏi là liệu có thể xóa sạch ngay tức khắc tất cả tình trạng bị quy định. Điều đó có nghĩa, bởi vì sự khủng hoảng lạ lùng lắm, bạn phải có một cái trí mới mẻ, một quả tim mới mẻ, một chất lượng mới mẻ trong cái trí, một trong sáng mới mẻ, một hồn nhiên. Và từ ngữ ‘hồn nhiên’ đó có nghĩa không thể bị tổn thương. Nó không là một biểu tượng, nó không là một ý tưởng; nó là phải thực sự tìm ra liệu cái trí của bạn có thể không bị tổn thương bởi bất kỳ sự kiện nào, bởi bất kỳ căng thẳng, áp lực, ảnh hưởng thuộc tâm lý nào, để cho nó hoàn toàn được tự do. Nếu có bất kỳ hình thức nào của kháng cự, vậy thì nó không là hồn nhiên. Nó phải là một cái trí có thể quan sát sự khủng hoảng này như thể lần đầu tiên, bằng một cái trí trong sáng, một cái trí tươi trẻ, tuy nhiên không phải một cái trí đang phản kháng. Những sinh viên đang phản kháng chống lại khuôn mẫu, sự trật tự được thiết lập, nhưng sự phản kháng không giải đáp những vấn đề của con người, mà còn rộng lớn hơn sự phản kháng của những sinh viên.

Liệu cái trí, mà bị quy định quá nặng nề, có thể phá vỡ, để cho nó có chiều sâu thăm thẳm, một chất lượng mà không là kết quả của luyện tập, tuyên truyền, của sự hiểu biết được thấu lượm? Và liệu quả tim, mà bị chất đầy bởi sự đau khổ, mà nặng nề bởi tất cả những vấn đề của sống – những xung đột, sự hỗn loạn, sự phiền muộn, sự tham vọng, sự ganh đua – liệu

quả tim đó có thể biết tình yêu có nghĩa gì? Tình yêu mà không ghen tuông, không ganh tị, không bị sai khiến bởi mảnh trí năng, tình yêu mà không là ham muốn. Liệu cái trí có thể được tự do để quan sát, để thấy? Liệu cái trí có thể lý luận một cách thông minh, hợp lý, khách quan, và không là một nô lệ cho những quan điểm, những kết luận? Liệu cái trí có thể không sợ hãi? Liệu quả tim có thể biết tình yêu là gì? – không phải tùy theo luân lý xã hội, bởi vì luân lý xã hội là vô luân lý. Theo xã hội, tất cả các bạn đều rất có luân lý, nhưng thật ra các bạn là những người rất vô luân lý. Đừng cười. Đó là một sự kiện. Bạn có thể tham vọng, tham lam, ganh tị, tham lợi, hận thù, tức giận, và những điều đó lại được nghĩ rằng rất có luân lý. Nhưng nếu bạn mê đắm tình dục, điều đó lại được nghĩ rằng bất bình thường, và bạn phải giấu giếm. Và bạn có khuôn mẫu của những hành động và những ý tưởng – bạn nên làm những việc gì, một khát sĩ nên cư xử ra sao, rằng anh ấy không được lập gia đình, rằng anh ấy phải theo đuổi một sống độc thân; đây là tất cả sự vô lý.

Lúc này, bạn sẽ đối diện vấn đề này như thế nào? Bạn nên làm gì? Trước hết, tất cả các bạn phải nhận ra rằng tất cả các bạn đều là những nô lệ cho những từ ngữ. Từ ngữ ‘là’ đã quy định cái trí của bạn. Toàn tình trạng bị quy định của bạn đều được đặt nền tảng trên động từ ‘là’ đó: tôi đã là, tôi là, tôi sẽ là. ‘Tôi đã là’ quy định và định hình ‘Tôi là’, mà kiểm soát tương lai. Tất cả những tôn giáo của bạn đều được đặt nền tảng trên điều đó. Tất cả sự thăng hoa thuộc ý tưởng của bạn đều được đặt nền tảng trên thuật ngữ ‘là’ đó. Khoảnh khắc bạn sử dụng thuật ngữ đó, không chỉ bằng từ ngữ nhưng còn cả bằng ý nghĩa, chắc chắn bạn khẳng định đang là như ‘Tôi là’ – ‘Tôi là Thượng đế’, ‘Tôi là vĩnh cửu’, ‘Tôi là một người Ấn giáo hay một người Hồi giáo’. Khoảnh khắc bạn sống trong ý tưởng đó hay trong cảm thấy của đang là hay đang trở thành hay đã là, bạn là một nô lệ cho thuật ngữ đó.

Sự khủng hoảng trong hiện tại. Sự khủng hoảng không bao giờ trong tương lai, cũng không trong quá khứ: nó trong hiện tại, trong hiện tại thực sự, đang sống của cái trí, mà bị quy định bởi thuật ngữ ‘là’ đó và không thể gặp gỡ vấn đề. Khoảnh khắc bạn bị trói buộc trong thuật ngữ đó và ý nghĩa của thuật ngữ đó, bạn có thời gian. Và bạn nghĩ thời gian sẽ giải quyết được vấn đề. Liệu bạn đang theo sát tất cả điều này, không phải bằng từ ngữ, nhưng trong quả tim của bạn, trong cái trí của bạn, trong thân tâm của bạn? – bởi vì nó là một vấn đề có ý nghĩa và giá trị và quan trọng vô cùng. Bởi vì

khoảnh khắc bạn được tự do khỏi thuật ngữ đó và khỏi ý nghĩa của điều gì đằng sau thuật ngữ đó – quá khứ, của đã là – mà quy định hiện tại và định hình tương lai, vậy thì phản ứng của bạn đến hiện tại là tức khắc.

Nếu bạn thực sự hiểu rõ điều này, có một cách mạng lạ thường trong tầm nhìn của bạn. Đây thực sự là thiên định, được tự do khỏi chuyển động của thời gian đó.

Làm thế nào cái trí, bởi vì nhận biết được chính nó, nhận biết sự thật của điều này? – không phải thuộc trí năng, bởi vì điều đó không có ý nghĩa gì cả. Bạn biết rằng khi có sự nguy hiểm, toàn phản ứng của bạn đến sự nguy hiểm là tức khắc. Bạn thấy một chiếc xe buýt chạy nhanh về hướng bạn, và phản ứng của bạn là tức khắc. Khi bạn nói, ‘Tôi sẽ thương yêu’, nó không là tình yêu. Làm ơn đừng chấp nhận điều này như một lý thuyết hay như một ý tưởng để suy nghĩ. Bạn không suy nghĩ về sự nguy hiểm. Không có thời gian, chỉ có hành động. Một cái trí không còn đang suy nghĩ dựa vào thời gian, mà là ‘là’, đang hành động khỏi thời gian. Và sự khủng hoảng đòi hỏi hành động không thuộc thời gian.

Đây là một trong những việc khó khăn nhất. Đừng nói bạn đã hiểu rõ nó. Đừng nói chúng ta hãy hợp nhất cùng nó. Bởi vì toàn văn hóa của bạn được đặt nền tảng trên những thuật ngữ ‘Tôi là’ đó. Khoảnh khắc bạn có cảm giác ‘Tôi là’ này, bạn phải ở trong sự mâu thuẫn, trong sự phân chia – ‘Tôi là’ và ‘bạn là’, ‘chúng tôi và chúng nó’. Khoảnh khắc sự phân chia xảy ra, một tách rời trong sự khẳng định rằng ‘bạn là’, bạn không còn là một cá thể nữa – mà là, một đơn vị tổng thể, duy nhất. Bạn biết từ ngữ ‘tổng thể’ có nghĩa gì? Tổng thể có nghĩa lành mạnh và nó cũng có nghĩa thiêng liêng. Vì vậy, cá thể hoàn toàn không bị phân chia trong chính anh ấy là lành mạnh, thiêng liêng, mà có nghĩa anh ấy không xung đột.

Liệu bạn đang làm việc gian nan như người nói, hay liệu bạn chỉ đang lắng nghe những từ ngữ? Chuyển tải có nghĩa cùng nhau xây dựng, sáng tạo, và đó là vẻ đẹp của chuyển tải. Và việc đó chấm dứt khi người nói trở thành một uy quyền và bạn đang lắng nghe chỉ như những học trò hay những môn đồ. Không người thầy, không môn đồ. Chỉ có đang học hành. Điều gì bạn đã học hành là thuộc quá khứ, và đang hành động từ điều gì đã được tích lũy là một qui trình của kiếm được, ngược lại đang học hành phải là một chuyển động, không là một tích lũy.

Nếu bạn đã hiểu rõ điều này cùng quả tim và cái trí của bạn, bạn sẽ theo một sống khác hẳn. Thử nghiệm và chứng cứ của đang học hành là sống của bạn. Một cái trí mà đang đối diện sự khủng hoảng này luôn luôn mới mẻ, trong sáng, dư thừa sinh lực. Nhưng nếu bạn đang phản ứng nó dựa vào ‘Tôi là’, dựa vào quá khứ, vậy thì phản ứng của bạn sẽ tạo ra nhiều đau khổ hơn, nhiều bất ổn hơn, nhiều chiến tranh hơn. Chừng nào bạn còn là một người Ấn giáo, một người Hồi giáo, chừng nào bạn còn khẳng định rằng ‘Tôi là’, bạn đã tạo ra sự thoái hóa trong chính bạn và trong thế giới.

Chất lượng mới mẻ của cái trí và quả tim mà phản ứng một cách tức khắc, không dựa vào quá khứ, không dựa vào tương lai, là gì? Khoảnh khắc nó phản ứng dựa vào quá khứ, nó vẫn còn đang sống trong cái khung của thuật ngữ ‘Tôi là’ đó. Hãy cho phép tôi giải thích nó khác hẳn. Hành động của chúng ta được đặt nền tảng trên ý tưởng, hiểu biết, truyền thống; nó là ký ức. Trong thế giới công nghệ, điều đó là cần thiết. Toàn sự hiểu biết khoa học, sự phát triển công nghệ, đều được đặt nền tảng trên sự trải nghiệm, sự tích lũy và sự hiểu biết. Điều đó tuyệt đối cần thiết. Nhưng một cái trí mà có một chất lượng mới mẻ, một kích thước mới mẻ, phải hành động không có quá khứ và không dựa vào tương lai – mà có nghĩa tự do.

Làm thế nào sự tự do để hành động đó sẽ xảy ra? Làm thế nào cái trí hành động không quá khứ – quá khứ là tình trạng bị quy định như một người Ấn giáo, quá khứ là kết quả của ảnh hưởng, giáo dục, chủng tộc? Nếu bạn hành động trong những quy định này, vậy thì bạn không đang gặp gỡ sự khủng hoảng. Câu hỏi là: làm thế nào một cái trí hành động mà được tự do khỏi quá khứ, tự do khỏi sự hàm ý của động từ ‘là’?

Nếu bạn đã hiểu rõ câu hỏi, vậy thì bạn sẽ thấy rằng điều gì quan trọng là sự nhận biết, đang thấy, đang quan sát. Nếu có một khoảng trống giữa sự nhận biết và hành động, khoảng trống đó là thời gian. Khi bạn thấy sự nguy hiểm, mà có lẽ gây ra sự tổn thương thân thể, phản ứng của bạn là tức khắc; không có suy nghĩ về nó. Không có khoảng trống giữa sự nhận biết và hành động, không khoảng ngừng; có phản ứng và hành động tức khắc.

Lúc này, bởi vì thấy rằng một vấn đề không thể được giải quyết từ quá khứ, rằng trong bất kỳ hoàn cảnh nào người ta không thể đáp lại một

cách tổng thể, trọn vẹn sự thách thức rộng lớn này dựa vào quá khứ, bởi vì thấy điều này, hành động nảy ra là hoàn toàn mới mẻ. Liệu bạn đã hiểu rõ? Liệu bạn thấy sự phản ứng đó? Hay liệu bạn thấy nó chỉ thuộc trí năng, mà có nghĩa bằng từ ngữ? Nếu bạn thấy nó bằng từ ngữ, bạn đang thấy nó một cách phân chia, và vì vậy nó không là một phản ứng tổng thể. Nhưng nếu bạn thực sự thấy sự nguy hiểm của tình trạng bị quy định của bạn, của văn hóa mà bạn đã được nuôi dưỡng, có hành động tức khắc đó của tự do.

Lúc này, cái trí – qua từ ngữ cái trí chúng ta có ý ‘tổng thể’ mà trong đó không có sự phân chia như mảnh trí năng, như bộ não, như tham vọng, như cảm tính, nhưng ‘nguyên vẹn’ – một cái trí như thế thấy sự nguy hiểm của chủ nghĩa quốc gia, của điều vô lý này được gọi là tôn giáo. Nó thấy rằng tất cả những con người tạm gọi là tôn giáo đều đang lặp lại dựa vào quá khứ, cùng hình ảnh mà họ có về Christ, hay về Buddha, hay về Krishna; nó thấy rằng nếu bạn hành động dựa theo quá khứ, bạn không những đang thêm vào sự hỗn loạn, sự đau khổ, nhưng bạn còn đang hoàn toàn thoái hóa. Sự thoái hóa hiện diện chỉ khi nào bạn thấy sự nguy hiểm và không hành động.

Nếu bạn thấy sự nguy hiểm, bạn sẽ hành động; và chỉ cái trí mà thấy, lắng nghe, học hành mới luôn luôn hạnh phúc. Vì vậy, không bao giờ có sự hành động, nhưng đang hành động. Trong đang hành động, nguyên lý năng động – không có sự phân chia và thế là không xung đột. Đang học hành ở trong chuyển động và cái mà đang chuyển động được tự do. Nhưng một cái trí mà có những kết luận, những công thức, những quan điểm, những nhận xét, những cam kết, không là một cái trí tự do; khi nó gặp gỡ vấn đề phức tạp, rộng lớn của đang sống, nó không thể gặp gỡ vấn đề đó một cách tổng thể, trọn vẹn, cùng cảm thấy của thiêng liêng đó.

Vì vậy, đó là nghi vấn trước mặt bạn. Ngôi nhà đang cháy và tất cả những nỗ lực của bạn dựa vào quá khứ sẽ không dập tắt ngọn lửa đó. Dập tắt ngọn lửa đó đòi hỏi một chất lượng mới mẻ của cái trí và một chuyển động dư thừa sức sống của quả tim đó mà hoàn toàn khác hẳn.

Tình yêu không là vui thú. Tình yêu không là ham muốn. Đây là chất lượng mà bạn phải có – ngay lúc này, không phải ngày mai – một chất lượng mà bạn không thể luyện tập, mà bạn không thể vun đắp. Cái mà bạn luyện tập, vun đắp, trở thành máy móc.

Sự thật không là sự thật của bạn hay sự thật của tôi; nó không ở trong đền chùa, không ở trong nhà thờ, nó không ở trong một hình ảnh, nó không ở trong một biểu tượng. Nó hiện diện ở đó cho bạn thấy và biết. Nó là một cái trí tự do – cái trí nhận biết, rõ ràng, thương yêu – cái trí đó thấy và hành động.

Từ Bản tin 17, 1973

Ánh sáng của Từ bi

Madras, Ấn độ, 1970

C

húng ta quan tâm đến sự thay đổi, thuộc tâm lý, phía bên trong, của những con người. Nếu ý thức của chúng ta không trải qua một thay đổi cơ bản thuộc tâm lý, không có sự hy vọng cho con người. Đây là một vấn đề nghiêm túc – cùng nhau thực hiện chuyển hành trình vào toàn vấn đề này của sự tồn tại hàng ngày của chúng ta và thấy liệu có thể thay đổi, sáng tạo một cách mạng cơ bản, thuộc tâm lý trong ngay bản chất của sự suy nghĩ của chúng ta, đang hành động của chúng ta, cách cư xử của chúng ta và tầm nhìn của chúng ta. Chúng ta quan tâm đến những sống riêng của chúng ta, hiểu rõ những sống của chúng ta, những sống bất hạnh, xung đột, đau khổ hàng ngày của chúng ta, và thấy liệu chúng ta có thể sáng tạo một thay đổi bền vững, sâu thẳm trong chính chúng ta.

Cùng nhau người nói và bạn sắp sửa thâm nhập vấn đề của bộ não, bộ não con người của chúng ta mà đã bị hư hại – quá biến dạng, quá xuyên tạc – qua sự áp lực liên tục của tuyên truyền, của văn hóa, bởi những tham vọng của chúng ta, bởi những lo âu, những sợ hãi, những phiền muộn của chúng ta, và cũng bởi những vui thú của chúng ta. Đã có sự áp lực liên tục trên bộ não. Đó là một sự kiện. Và khi có áp lực vào bộ não, phải có sự biến dạng nếu bộ não không thể tự làm mới mẻ chính nó, không thể hồi phục sau khi áp lực chấm dứt, mà chẳng bao nhiêu người có khả năng.

Có nghệ thuật của lắng nghe, nghệ thuật của quan sát, thấy, và nghệ thuật của học hành. Có lẽ qua nghệ thuật này của lắng nghe, quan sát, học

hành, áp lực vào bộ não có thể không bao giờ được cảm thấy, đến độ bộ não vẫn còn ban sơ, linh hoạt, tươi trẻ, trong sáng, hồn nhiên. Chỉ một cái trí hồn nhiên mới có thể thấy sự thật. Những áp lực xảy ra trong bộ não khi có tham vọng, bạo lực hay kháng cự, tức giận, tuyên truyền, truyền thông – tất cả điều này là những áp lực khủng khiếp trong bộ não. Vì vậy, chắc chắn một bộ não sống trong những áp lực này phải bị biến dạng, bị méo mó và bị hư hỏng. Qua sự hiểu rõ của ‘cái gì là’ trong nghệ thuật của lắng nghe, nghệ thuật của thấy, nghệ thuật của học hành, trong thông suốt toàn ý nghĩa của ba nghệ thuật này, những áp lực này có thể được hiểu rõ và bộ não vẫn giữ nguyên không bị dao động.

Người ta có thể quan sát ảnh hưởng của vô vàn hình thức của áp lực vào bộ não. Một bộ não bị hư hỏng phải bị trói buộc trong sự ảo tưởng, và nó có thể thiên định suốt hàng ngàn năm nhưng nó sẽ không tìm được sự thật. Rất quan trọng phải hiểu rõ liệu một bộ não đã bị quá hư hỏng có thể được hồi phục chất lượng khởi đầu của trong sáng, rõ ràng, có khả năng quyết định tức khắc, không bị đặt nền tảng trên lý luận, lý lẽ. Lý luận, lý lẽ, có một giá trị nào đó, nhưng chúng bị giới hạn. Lúc này, nếu bạn cảm thấy sự áp lực này, điều gì chúng ta đang cùng nhau thực hiện là không những phải nhận ra, phải nhận biết nó, nhưng còn phải hiểu rõ cho chính chúng ta liệu sự suy nghĩ có ý thức của chúng ta có là kết quả của vô số áp lực, và vì vậy sự suy nghĩ là hậu quả của một bộ não bị biến dạng. Vậy thì vấn đề nảy sinh, liệu có thể khôi phục bộ não về lại tình trạng khởi đầu không bị hư hỏng của nó, và thế là có thể vận hành một cách tự do. Chúng ta nói nó có thể chỉ khi nào bạn hiểu rõ hay học hành nghệ thuật của lắng nghe, làm thế nào để lắng nghe, khi có sự kháng cự đến điều gì đang được nói; sự kháng cự đó là hậu quả của sự áp lực của bạn. Học hành nghệ thuật của lắng nghe rất đơn giản.

Có một kỳ diệu lạ thường trong đang lắng nghe khi không có sự diễn giải của điều gì bạn đang nghe, không quay nó vào một ý tưởng và theo đuổi ý tưởng đó, bởi vì nếu như thế bạn hoàn toàn rời khỏi mầu chốt. Nhưng nếu bạn lắng nghe cùng quả tim của bạn, cùng ân cần, cùng chú ý, vậy là chính đang lắng nghe đó giống như một đang nở hoa. Có vẻ đẹp trong đang lắng nghe đó. Trong cùng cách muốn quan sát thế giới như nó là, thế giới bên ngoài, cùng tất cả đau khổ, nghèo khó, thoái hóa, thô tục, những việc hung bạo và những việc thảm khốc đang xảy ra trong thế giới khoa học, trong thế giới công nghệ, trong thế giới của những tổ chức tôn

giáo, những gian manh, tham vọng, tiền bạc và quyền hành – quan sát tất cả việc này mà không mang vào sự chỉ trích hay chấp nhận, hay phủ nhận thuộc cá nhân của bạn, chỉ quan sát nó mà không diễn đạt bằng từ ngữ, mà không mong muốn thấy vẻ đẹp, chỉ quan sát. Và kế tiếp, quan sát một cách bình đẳng sự việc đang xảy ra phía bên trong, những suy nghĩ của bạn, những tham vọng, sự tham lam của bạn, sự bạo lực của bạn, sự thô tục của bạn, tình dục của bạn – chỉ quan sát, và vậy là bạn sẽ thấy, nếu bạn quan sát như thế, rằng sự tham lam và tất cả điều đó đều nở hoa và chết, và có một kết thúc đến nó.

Cũng có một nghệ thuật của học hành. Đối với hầu hết chúng ta, thông thường học hành hàm ý sự tích lũy của hiểu biết được lưu trữ trong bộ não và hành động dựa theo hiểu biết đó. Chúng ta đang giới thiệu cái gì đó hoàn toàn khác hẳn, đó là học hành mà không có sự tích lũy. Học hành có nghĩa có một thấu triệt vào sự kiện. Thấu triệt hàm ý nắm bắt ý nghĩa trọn vẹn của, ví dụ, sự tham lam của bạn, nắm bắt toàn cấu trúc và bản chất của sự tham lam, có một thấu triệt vào nó, một hiểu rõ tổng thể của phản ứng đó được gọi là sự tham lam. Khi bạn có một thấu triệt, không còn nhu cầu để học hành. Bạn vượt khỏi nó. Rất quan trọng phải hiểu rõ ba hành động này – quan sát, lắng nghe và học hành – bởi vì nếu bạn thông suốt toàn ý nghĩa của ba hành động này, vậy thì sự áp lực trong bộ não có thể được hiểu rõ và được xóa sạch khi bạn tiếp tục thâm nhập. Và sự áp lực tồn tại trong bộ não chỉ khi nào không có không gian trong bộ não.

Mọi thứ tồn tại trong không gian – những cái cây, những con cá, những đám mây, những vì sao, những con chim và những con người. Chúng phải có không gian nào đó để sống. Thế giới đang quá dư thừa dân số, không gian đang trở nên quá giới hạn. Đó là một sự kiện rõ ràng, và có lẽ rằng sự áp lực tác động vào những con người không có đủ không gian, đang sống trong một thành phố, trong một thị trấn, là một trong những nhân tố của sự bạo lực. Và, phía bên trong, hầu như chúng ta không có bất kỳ không gian nào. Đó là, những bộ não của chúng ta quá bị bận rộn, những cái trí của chúng ta quá bận rộn bởi chính chúng ta, bởi sự tiến bộ của chúng ta, bởi uy tín của chúng ta, bởi quyền hành của chúng ta, bởi tiền bạc của chúng ta, bởi tình dục của chúng ta, bởi lo âu của chúng ta, đến độ chính sự bận rộn này ngăn cản không gian. Tất cả thế giới bên trong của chúng ta ở trong tình trạng của sự bận rộn liên tục cùng điều này hay điều kia. Không có không gian và bởi vì không có không gian, sự áp lực của bận rộn trở nên

mỗi lúc một thoái hóa. Chỉ khi nào bạn có sự thông dong thì bạn mới có thể học hành. Nhưng khi cái trí hay bộ não quá bị bận rộn, bạn không có sự thông dong, thế là bạn không bao giờ học hành bất kỳ cái gì mới mẻ. Không có không khí trong lành nào có thể len lỏi vào, và vì vậy sự thoái hóa của bộ não do bởi áp lực trở nên mỗi lúc một nghiêm trọng hơn. Đó là một trong những vấn đề của thiền định – liệu ý thức có thể được tự do khỏi tất cả sự áp lực, mà có nghĩa một cái trí tự do.

Chúng ta đang thâm nhập thiền định là gì, không phải làm thế nào để thiền định. Đó là câu hỏi dốt nát nhất mà bạn có thể đặt ra – bảo cho tôi làm thế nào để thiền định. Điều đó có nghĩa bạn muốn một hệ thống của thiền định. Đối với người nói, không có hệ thống của thiền định. Trong thiền định, hành động của ý muốn phải hoàn toàn chấm dứt. Ý muốn là bản thể của sự ham muốn, một hình thức cao độ của sự ham muốn. Tất cả những sống của chúng ta, chúng ta hành động qua ý muốn: ‘Tôi sẽ làm việc này’, ‘Tôi không được làm việc kia’, ‘Tôi sẽ trở thành cái gì đó quan trọng’. Bản thể của ý muốn là tham vọng, bạo lực. Trong sống hàng ngày liệu có thể hành động mà không có hành động của ý muốn, mà có nghĩa không có sự kiểm soát?

Liệu có thể hành động trong sống, trong sống hàng ngày, mà không có ý muốn, không có sự kiểm soát? Người kiểm soát là bản thể của sự ham muốn, thay đổi từ thời gian sang thời gian. Vì vậy, luôn luôn có sự xung đột giữa người kiểm soát và vật được kiểm soát. Khi bạn chấp nhận thiền định theo truyền thống, bạn cố gắng tập trung, cố gắng kiểm soát những suy nghĩ của bạn. Trong thiền định, nếu bạn theo đuổi nó tới chiều sâu và chiều cao tốt cùng, cái trí phải hoàn toàn được tự do khỏi tất cả hành động của ý muốn. Hành động của ý muốn hiện diện khi có sự chọn lựa. Khi có một chọn lựa, có sự hoang mang. Chỉ khi nào bạn bị hoang mang, bạn bắt đầu chọn lựa. Chỉ khi nào bạn rõ ràng, không có sự chọn lựa. Vì vậy, chọn lựa, ý muốn, kiểm soát theo cùng nhau và ngăn cản sự tự do tổng thể của cái trí. Đó là một mấu chốt.

Mấu chốt còn lại là bạn nghĩ rằng ý thức riêng biệt của bạn khác hẳn ý thức của tôi hay của một người khác. Đó là như thế sao? Ý thức của bạn chứa đựng tất cả văn hóa mà đã được đổ vào cái trí đó, truyền thống, những quyền sách bạn đã đọc, đấu tranh, xung đột, đau khổ, hỗn loạn, những ảo tưởng, những hung hăng, những tàn nhẫn, phiền muộn, âu sầu, vui thú – tất

cả điều đó là ý thức của bạn như một người Ấn giáo, như một người Phật giáo, như một người Hồi giáo. Nội dung của tất cả điều đó tạo thành ý thức của bạn. Lúc này, liệu có thể được tự do khỏi nội dung? Liệu cái trí, ý thức như chúng ta biết nó, có thể được tự do khỏi nội dung của nó? Hiểu rõ điều này rất quan trọng: không phải làm thế nào để làm trống không ý thức khỏi nội dung của nó, nhưng trước hết hãy nhận biết nó. Sự nhận biết hàm ý quan sát thế giới như nó là, biết thế giới, những cái cây, thiên nhiên, vẻ đẹp và xấu xí, nhận biết người láng giềng của bạn, anh ấy hay chị ấy đang mặc gì, và cũng cả nhận biết bạn là gì, phía bên trong. Và nếu bạn nhận biết như thế, bạn sẽ thấy rằng có nhiều phản ứng, ưa thích và không ưa thích, hình phạt và phần thưởng, trong sự nhận biết đó. Liệu người ta có thể nhận biết mà không có bất kỳ chọn lựa nào, một nhận biết không chọn lựa, chỉ nhận biết mà không chọn lựa, mà không thành kiến? Hoàn toàn nhận biết ý thức của bạn – mà có nghĩa, liệu ý thức tự nhận biết chính nó? Mà cũng có nghĩa, liệu sự suy nghĩ, đang suy nghĩ của bạn, tự nhận biết chính nó?

Bộ não giống như một máy tính. Nó đang ghi lại, đang ghi lại những trải nghiệm của bạn, những hy vọng của bạn, những ham muốn của bạn, những tham vọng của bạn; nó đang ghi lại mọi ấn tượng, và từ ấn tượng đó, từ ghi lại đó, sự suy nghĩ nảy sinh. Lúc này, chúng ta đang hỏi, liệu có thể có một nhận biết của sự suy nghĩ đang nảy sinh, như bạn có thể nhận biết sự tức giận đang nảy sinh? Bạn có thể nhận biết nó, đúng chứ? Bởi vì người ta có thể nhận biết sự tức giận đang nảy sinh, vì thế liệu bạn có thể nhận biết sự suy nghĩ đang nảy sinh? Mà có nghĩa nhận biết sự việc đó đang nở hoa, đang tăng trưởng. Trong cùng cách, liệu có một nhận biết của ý thức của bạn, tổng thể của nó? Đây là bộ phận của thiền định. Đây là bản thể của thiền định – nhận biết, không có bất kỳ chọn lựa nào, của thế giới phía bên ngoài bạn, và sự xung đột vô cùng của thế giới phía bên trong bạn. Khi bạn đến mấu chốt này, bạn sẽ thấy rằng thế giới không tách rời bạn; thế giới là bạn. Cùng ý thức đang trở nên nhận biết chính nó, những bộ phận tạo thành ý thức tan biến. Vậy là, ý thức trở thành một vật hoàn toàn khác hẳn. Vậy là, nó là ý thức của tổng thể, không phải của bộ phận.

Hầu hết chúng ta đều quen thuộc với những hệ thống, những hình thức khác nhau của yoga, những hình thức khác nhau của chính phủ, những hình thức khác nhau của luật lệ hành chánh, và tất cả chúng đều được đặt nền tảng trên những hệ thống. Vị đạo sư của bạn sẽ trao tặng cho bạn một hệ thống của thiền định; hay bạn nhặt lên một quyển sách và học hành một

hệ thống từ quyển sách đó. Hệ thống đó hàm ý sự hiểu biết về tổng thể qua bộ phận. Bằng cách tìm hiểu bộ phận, bạn hy vọng hiểu rõ tổng thể của sự tồn tại. Bộ não của bạn, cái trí của bạn, được đào tạo để tuân theo những hệ thống, những hệ thống chính trị, những hệ thống tôn giáo, những hệ thống yoga hay những hệ thống riêng của bạn. Khi bạn đang tuân theo một hệ thống, bạn bị kẹt trong một khe rãnh, và đó là cách dễ dàng nhất của sống. Một hệ thống giống như một đường rầy xe lửa, và những người theo sau một hệ thống không nhận biết rằng họ giống như chiếc xe lửa trên đường rầy mà cứ tiếp tục, bị kiềm chế vào hai đường rầy.

Vì vậy, sự tập trung là sự kháng cự đối với tất cả những hình thức khác của sự suy nghĩ. Bạn vun đắp sự kháng cự, ngược lại chúng ta đang nói rằng sự tập trung tại một mức độ nào đó là cần thiết. Thậm chí tại mức độ đó, nếu chúng ta có thể học hành làm thế nào để tham gia, sự tập trung trở thành rất dễ dàng. Chúng ta sẽ tìm ra tham gia có nghĩa gì, trao trọn quả tim của bạn, cái trí của bạn, tất cả những giác quan của bạn một cách hoàn toàn vào cái gì đó. Khi bạn tham gia như thế, khi tất cả những giác quan của bạn được thức dậy hoàn toàn và đang quan sát, vậy là trong sự tiến hành đó hay trong chất lượng của sự chú ý đó không có trung tâm. Khi không có trung tâm, không có sự giới hạn đối với không gian. Hầu hết chúng ta đều có một trung tâm, mà là hình thức của ‘cái tôi’, cái vị kỷ, cái cá nhân, cái nhân cách, cái khuynh hướng, cái đặc điểm, cái riêng biệt và vân vân. Có một trung tâm trong mỗi người, mà là bản thể của cái tôi, mà là tánh ích kỷ. Bất kỳ nơi nào có một trung tâm, không gian phải luôn luôn bị giới hạn. Đó là lý do tại sao chúng ta đang nói một cái trí bị bận rộn luôn luôn đang hình thành một trung tâm, và vì vậy sự bận rộn của nó đang kiềm hãm không gian. Khi có sự chú ý tổng thể, khi bạn quan sát, lắng nghe, học hành, cùng tất cả những giác quan được thức dậy, không có trung tâm.

Hãy thực hiện nó trong sống hàng ngày, trong sự liên hệ của bạn với người vợ của bạn, với người hàng xóm của bạn, trong sự liên hệ của bạn với thiên nhiên. Sự liên hệ có nghĩa có liên quan. Bạn chỉ có thể có liên quan với một người khác nếu bạn không có hình ảnh về chính bạn hay về một người khác; lúc đó bạn có liên quan hiệp thông. Từ việc này từ bi hiện diện; đó là, từ bi cho tất cả. Nó chỉ có thể xảy ra khi có hương thơm này, chất lượng này của tình yêu, mà không là sự ham muốn, mà không là sự vui thú, mà không là hành động của sự suy nghĩ. Tình yêu không là một việc được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ, bởi môi trường sống, bởi cảm xúc.

Tình yêu không là cảm xúc, tình yêu không là cảm giác. Tình yêu có nghĩa tình yêu những tảng đá, tình yêu những cái cây, tình yêu một con chó lạc chủ, tình yêu những bầu trời, vẻ đẹp, hoàng hôn, tình yêu người hàng xóm của bạn, tình yêu mà không có tất cả cảm giác của tình dục mà hiện nay nó được đồng hóa. Tình yêu không thể hiện diện nếu bạn có tham vọng, khi bạn đang tìm kiếm quyền hành, vị trí, tiền bạc. Làm thế nào một người đàn ông có thể thương yêu bạn, nếu bạn là một người vợ, khi tất cả cái trí của anh ấy bị tập trung vào trở thành cái gì đó, vào có quyền hành trong thế giới? Anh ấy có thể ngủ với bạn, có con cái, nhưng đó không là tình yêu. Đó là nhục dục, cùng tất cả đau khổ của nó. Và nếu không có tình yêu, bạn không thể có từ bi. Khi có từ bi, có sự rõ ràng, ánh sáng mà đến từ từ bi. Mọi hành động đều minh bạch, và từ sự minh bạch đó kỹ năng hiện diện, kỹ năng trong chuyển tải, kỹ năng trong nghệ thuật của lắng nghe, học hành, quan sát.

Thiền định là sự thức dậy của thông minh đó mà được sinh ra từ từ bi, minh bạch, và kỹ năng đó mà thông minh sử dụng. Thông minh đó không thuộc cá nhân, không thể vun đắp; nó hiện diện chỉ từ từ bi và sự minh bạch. Tất cả điều này là thiền định và nhiều hơn nữa, và nhiều hơn nữa là khi cái trí được tự do và vì vậy hoàn toàn yên lặng. Nó không thể yên lặng nếu không có không gian. Vì vậy, yên lặng có thể hiện diện, không qua luyện tập, không qua kiểm soát, không giữa hai nhiễu loạn, không hòa bình giữa hai chiến tranh; yên lặng hiện diện chỉ khi nào thân thể và cái trí hoàn toàn hòa hợp mà không có bất kỳ xung đột. Vậy thì, trong yên lặng đó có một chuyển động tổng thể mà là sự kết thúc của thời gian. Còn thâm sâu hơn nữa trong thiền định, mà là tìm được cái thiêng liêng nhất; không phải sự thiêng liêng của những bức tượng của đền chùa hay trong nhà thờ hay trong thánh đường – những thứ đó đều được tạo ra bởi con người, được tạo ra bằng bàn tay, được tạo ra bởi cái trí, bởi sự suy nghĩ. Có sự thiêng liêng mà không bị ô uế bởi sự suy nghĩ. Cái đó chỉ có thể hiện diện một cách tự nhiên, dễ dàng và hạnh phúc khi chúng ta đã sáng tạo trật tự tuyệt đối trong sống hàng ngày của chúng ta. Khi có trật tự như thế trong sống hàng ngày của chúng ta – trật tự có nghĩa không xung đột – vậy thì từ đó hiện diện chất lượng này của tình yêu, từ bi, minh bạch. Và thiền định là tất cả điều này – không phải một tẩu thoát khỏi sống, khỏi đang sống hàng ngày của bạn. Và những người có chất lượng của thiền định này được ân lành.

Từ Bản tin 45, 1983

Về Thiên định

Ấn độ, 1970

C

ái trí con người, mà đã sống hàng ngàn năm, phải tự thay đổi một cách cơ bản và cởi bỏ tình trạng bị quy định. Chỉ như thế nhiều vấn đề phức tạp của sự tồn tại mới có thể được giải quyết. Liệu cái trí có thể trải qua một giải phẫu cơ bản, một thay đổi triệt để, không chỉ cấu trúc của chính những tế bào não nhưng còn cả chất lượng của quả tim và cái trí? Liệu cái trí như thế có thể sống trong sự hỗn loạn, sự độc ác và sự bạo lực, mà xã hội hiện đại tạo ra, có thể được tự do để vận hành một cách yên lặng, không bị quấy nhiễu, không có bất kỳ sự kháng cự nào có thể xảy ra, nhưng không rút lui khỏi xã hội?

Người ta nhận thấy sự cần thiết vô cùng phải sáng tạo một cái trí trong sáng, không phải một cái trí mà đã có một ngàn trải nghiệm, hay bị trói buộc trong khuôn mẫu của một văn hóa thuộc tôn giáo, kinh tế hoặc xã hội đặc biệt. Khuôn mẫu này đang được lặp lại vô tận suốt lịch sử, đang thay đổi một chút xíu đó đây. Thật ra, những cách mạng thuộc xã hội và kinh tế không là những cách mạng gì cả. Như một con người, đang sống một tồn tại vô nghĩa trong thế giới của hỗn loạn này, trong thế giới của đau khổ, xấu xa, bạo lực này, người ta không hiểu liệu cái trí con người có thể thực sự tự thay đổi. Trong đó, một mình, là sự giải đáp của tất cả những vấn đề của chúng ta, của tình yêu, của sự thật, của liệu có hay không có Thượng đế hay chân lý, của liệu những con người có thể sống cùng nhau mà không xung đột. Để thực sự tìm ra điều này cùng quả tim của bạn, cùng thân tâm của bạn, phải có tự do – tự do để nhìn ngắm, để thâm nhập, để nhận biết. Chắc chắn, đó là việc đầu tiên – tự do để quan sát – bởi vì tự do đó bị khước từ khi có bất kỳ hình thức nào của thành kiến, kết luận, bất kỳ hình thành ý tưởng, niềm tin và trên tất cả bất kỳ sợ hãi.

Nếu có bất kỳ hình thức của sợ hãi nào, chắc chắn không thể thấy tổng thể nguyên vẹn của cái trí. Chúng ta đã đi đến mặt trăng; đó là một

thành tựu lạ thường. Những bộ não của chúng ta có khả năng thực hiện nó. Nhưng phía bên trong chúng ta là những nô lệ, và không có tự do; chúng ta lặp lại cùng khuôn mẫu hàng ngàn lần, thuộc xã hội, thuộc tôn giáo, thuộc kinh tế. Và trong cái tinh thần, trong ngay chiều sâu của thân tâm chúng ta, không có thay đổi gì cả. Chúng ta là những quái vật hiện đại.

Liệu có khi nào cái trí có thể thực hiện sự cách mạng tức khắc, lạ thường này, để cho nó có thể sống cùng chất lượng mới mẻ, để cho không có động cơ cho vui thú này, mà hoàn toàn khác hẳn vẻ đẹp và sự nở hoa của hân hoan? Vui thú không bao giờ là hân hoan, bởi vì trong vui thú luôn luôn có sự sợ hãi. Và một cái trí không ngây ngất không thể được tự do. Vui thú là sản phẩm của sự suy nghĩ, và sự suy nghĩ luôn luôn cũ kỹ; sự suy nghĩ không bao giờ mới mẻ, sự suy nghĩ không bao giờ tự do, mặc dù người ta có thể nói về tự do. Tại bất kỳ mức độ nào, sự suy nghĩ không thể tự do, bởi vì sự suy nghĩ là phản ứng của ký ức và ký ức luôn luôn thuộc quá khứ. Nó có những gốc rễ trong thời gian, mà thuộc quá khứ. Làm ơn quan sát điều này trong chính bạn khi người nói đang trình bày nó, đừng chỉ đồng ý hay không đồng ý – mà không có giá trị gì cả.

Cái trí con người, mà có khả năng kinh ngạc, không bao giờ khỏi sự tìm ra cho chính nó liệu có khi nào nó có thể được tự do – tự do, một cách cơ bản, khỏi sự sợ hãi, bởi vì chúng ta bị chất nặng bởi vô vàn sợ hãi. Muốn tìm ra, người ta phải quan sát những sợ hãi mà người ta có – không phải chỉ trích chúng, kiểm chế chúng hay tẩu thoát chúng. Trong quan sát đó không có sự phân chia giữa người quan sát và vật được quan sát. Quan sát chúng mà không có quá khứ, ‘cái tôi’, mà là người quan sát.

Làm ơn hãy thử nó, trong khi người nói đang trình bày nó, bởi vì chiều nay chúng ta đang thâm nhập vào cái gì đó rất phức tạp. Nếu từ lúc đầu bạn không thực hiện điều này, bạn sẽ không theo sát điều gì sẽ xảy ra tại khúc cuối (tôi cũng không biết điều gì sẽ xảy ra tại khúc cuối.) Một cái trí bị sợ hãi không thể tinh tế, rõ ràng, bình thản, và vì vậy nó không bao giờ có thể biết chất lượng của hân hoan, của ngây ngất là gì.

Phải có tự do khỏi sự sợ hãi, không chỉ tại mức độ nhận biết, nhưng còn cả trong những tầng sâu thẳm của cái trí mà tạm gọi là tầng ý thức bên trong. Hầu hết chúng ta đều không thể phân tích về chính chúng ta từng bước một để cho chúng ta rất rõ ràng; chúng ta phải thực hiện một chuyển

hành trình ngắn ngủi vào nó để thấy sự vô lý hoàn toàn của nó. Toàn qui trình của sự phân tích hoàn toàn sai lầm, nếu chúng ta được phép sử dụng từ ngữ ‘sai lầm’ đó. Bởi vì, trong đó, luôn luôn có người phân tích, mà là quá khứ, mà là sự hiểu biết được tích lũy; và anh ấy, một mảnh thuộc tổng thể của cái trí, đang phân tích những mảnh khác, đang phân tích từ điều gì anh ấy đã tích lũy. Quan sát sự chuyển động thuộc phân tích trong chính người ta, thực hiện một chuyến hành trình rất ngắn ngủi vào nó và thấy sự vô lý hoàn toàn của nó, trao tặng cái trí một chất lượng của nhận biết.

Người phân tích và vật được phân tích là hai trạng thái tách rời, hai chuyển động tách rời của sự tách rời tổng thể của cái trí. Một mảnh, được gọi là người phân tích, phân tích mảnh còn lại, đạt được một kết luận và từ kết luận đó phân tích thêm nữa. Nhưng sự kết luận chẳng có giá trị bao nhiêu. Và sự phân tích hàm ý thời gian bởi vì phải mất nhiều, nhiều ngày để phân tích.

Sự phân tích nội tâm, hay sự phân tích bởi một người khác qua những giấc mộng và vân vân, chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Nếu bạn loạn thần kinh nhiều hay hơi hơi, vậy thì có lẽ có một chút ý nghĩa trong giúp đỡ bạn điều chỉnh vào xã hội thoái hóa của bạn, dù là xã hội Cộng sản hay xã hội Ấn giáo đặc biệt riêng của bạn. Vì vậy, sự phân tích không mang lại tự do. Nó giống như đang đào bới mỗi lúc một sâu vào chính người ta và đang bị trói buộc trong một cái hố; người ta không bao giờ có thể tự do. Hay cái trí nói rằng có tự do trong thiên đàng hay niết bàn, mà, lại nữa, là một tàu thoát.

Quan sát mà không có bất kỳ sự biến dạng chỉ có thể được nếu có sự chú ý hoàn toàn cùng thân thể của bạn, những dây thần kinh của bạn, cái trí của bạn, quả tim của bạn, hai tai của bạn. Vậy thì nếu bạn chú ý như thế, bạn sẽ thấy rằng không có thực thể hay không có đang được gọi là người quan sát. Vậy là chỉ có sự chú ý.

Chính chất lượng và bản chất của bộ não là sinh tồn – điều đó hiển nhiên. Bộ não khẳng định sinh tồn, ngược lại bạn không thể tồn tại; nó đã phát triển những phản ứng nào đó từ thế kỷ sang thế kỷ của bị quy định. Điều gì chúng ta đang cố gắng thâm nhập là liệu chính cấu trúc và bản chất của bộ não có thể sáng tạo một thay đổi trong chính nó. Và chúng ta sẽ giải thích cho bạn – không phải giải thích cho bạn – chúng ta sẽ cùng nhau học

hành, nếu điều đó có thể được. Đây không là một vô lý, hay sự tưởng tượng kỳ cục, bởi vì sự tưởng tượng không có nơi chỗ nào cả khi bạn đang thâm nhập thăm thẳm lạ thường; không có lý thuyết, không kết luận, nhưng chỉ đang chuyển động từ sự kiện sang sự kiện.

Chất lượng của cái trí phải nhạy cảm cực kỳ – và nó không thể nhạy cảm nếu có sợ hãi, nếu có bất kỳ kết luận, giáo điều, niềm tin – để cho chính bộ não, mà đã bị quy định quá nặng nề, có thể hoàn toàn yên lặng và không phản ứng tùy theo cách truyền thống riêng của nó. Nghi vấn là làm thế nào sáng tạo một chất lượng của nhạy cảm cho cái trí và vì vậy cho toàn hệ thần kinh và thân thể, và cũng sáng tạo một bất động của những tế bào não, một yên lặng tuyệt đối, để cho cái trí thức dậy, thông minh, nhạy cảm cao độ. Thức dậy và thông minh và nhạy cảm: tất cả chúng đều là cùng sự việc, không phải ba sự việc tách rời. Và bộ não phải tuyệt đối yên lặng để cho nó nhận biết mà không có người quan sát. Đây là thiền định, thấy bộ não yên lặng, hoàn toàn yên lặng, và một cái trí nhạy cảm cao độ và thể là thông minh. Bất gặp sự chuyển động này là thông minh.

Liệu có thể có một hệ thống cho thiền định, một hệ thống là một phương pháp, một luyện tập, sự lặp lại của cái gì đó liên tục? Liệu điều đó khiến cho cái trí nhạy cảm, sinh động, năng động, thông minh? Trái lại, nó khiến cho cái trí máy móc.

Vì vậy, bất kỳ hệ thống, hệ thống Zen, hệ thống Ấn giáo hay hệ thống Thiên chúa giáo, tất cả đều vô nghĩa. Một cái trí luyện tập một hệ thống, một phương pháp, một bùa chú, không thể nhận biết cái gì là sự thật. Bạn biết bạn đang nghe âm nhạc đó [âm thanh của điệu nhạc đang được nghe từ khu nhà]. Có một âm điệu và nếu bạn lắng nghe nó rất cẩn thận, lắng nghe nó – không phải những từ ngữ, nhưng nốt nhạc, âm thanh – âm thanh đó có thể được sinh ra bên trong chính bạn. Và cái trí có thể lướt trên chuyển động đó của nốt nhạc, của âm thanh, và việc đó trao tặng bạn một ý thức lạ thường của chuyển động. Và việc đó có lẽ được gọi là thiền định, một lặp lại của một bộ những từ ngữ mà sản sinh âm thanh, một âm thanh phía bên trong, và bạn có thể chuyển động hay lướt trên hay ở cùng âm thanh đó.

Nhưng liệu đó là thiền định, đang chơi trò lừa bịp giống như thế, đang mê hoặc chính bạn bởi một âm thanh hay bởi những từ ngữ? Những

hình thức của thiền định như thế là những hình thức của tự thôi miên. Nó không dẫn bạn đến bất kỳ nơi nào. Ngược lại, nó khiến cho cái trí của bạn đòi hỏi cực kỳ, một cái trí không luân lý trong ý nghĩa sâu thẳm của từ ngữ đó – không phải luân lý xã hội, mà không là luân lý gì cả.

Chất lượng của đạo đức chỉ có thể hiện diện khi không có xung đột gì cả. Lúc đó có đạo đức. Nhưng một con người đang cố gắng trở thành đạo đức bị chết rồi bởi vì anh ấy đang sống trong xung đột. Bạn có thể loại bỏ tất cả những hệ thống, bởi vì những hệ thống hàm ý uy quyền; một cái trí bị kiểm chế bởi uy quyền thuộc bất kỳ loại nào không được tự do và vì vậy không thể quan sát. Trong tạm gọi là thiền định, trong thiền định mà thông thường được luyện tập, luôn luôn có sự ham muốn để trải nghiệm sự thật, những tầm nhìn, những trạng thái khác nhau và vân vân.

Sự trải nghiệm hàm ý một người trải nghiệm, một thực thể như người trải nghiệm. Vì vậy khi anh ấy trải nghiệm, anh ấy phải công nhận điều gì anh ấy trải nghiệm; ngược lại nó không là một trải nghiệm. Và khi anh ấy công nhận, nó luôn luôn được biết rồi; vì vậy sự trải nghiệm thuộc quá khứ. Cái trí tìm kiếm trải nghiệm qua thuốc men – như hiện nay nó là thời trang ở phương Tây – thuốc men thuộc vô số loại với mục đích để có được những chuyến đi tuyệt vời vào thiên đàng. Phải có, luôn luôn có, người trải nghiệm mà đang khao khát, đang tìm kiếm, đang ao ước, đang hy vọng có sự trải nghiệm, sự thăng hoa, siêu vũ trụ và những thứ cùng loại.

Và khi bạn đang tìm kiếm những trải nghiệm, bạn sẽ luôn luôn tìm thấy chúng trong khuôn mẫu, trong tình trạng bị quy định của cái trí của người trải nghiệm. Vì vậy, có sự phân chia giữa người trải nghiệm và vật được trải nghiệm và thế là luôn luôn một tìm kiếm, mong muốn, dò dẫm, một xung đột. Và chúng ta nói rằng đó không là thiền định. Hình thức tốt đỉnh của nhạy cảm cùng bộ não tuyệt đối yên lặng là chất lượng của tình yêu. Bạn biết tình yêu là một điều lạ thường nhất nếu bạn có nó trong quả tim của bạn. Tình yêu không là vui thú. Tình yêu không liên quan đến sợ hãi. Tình yêu không liên quan đến tình dục. Nó là chất lượng của cái trí mà tự do, nhạy cảm, thông minh cùng bộ não không đang phản ứng dựa theo quá khứ và vì vậy bất động. Lúc đó, quả tim bắt gặp hương thơm này được gọi là tình yêu. Sự hiểu rõ của điều đó là thiền định. Đó là nền tảng của thiền định.

Nếu không có nó, không có đạo đức; đạo đức là một chuyển động trong nó không có xung đột gì cả. Và phải có tự do đó, ý thức của tình yêu đó, để tìm ra cho chính bạn liệu có hay không có một sự thật, liệu có hay không có cái sự việc đó mà những con người suốt hàng thế kỷ đã gọi là ‘Thượng đế’; tìm ra, không phải nói, ‘Tôi tin tưởng Thượng đế,’ như người chính trị thoái hóa xấu xa đang lợi dụng; nó đem lại lợi lộc cho anh ấy. Nhưng sự diễn tả không là vật được diễn tả. Và muốn tìm được chất lượng không thời gian đó, chuyển động không thời gian đó, phải có năng lượng và không xung đột, năng lượng đó mà nhận biết kinh ngạc và thông minh. Và vì vậy, thiền định không là một sự việc có thể được luyện tập. Thiền định là phương cách của sự sống, đang thiền định suốt ngày, đang quan sát, đang nhìn ngắm, đang chuyển động, đang học hành. Và muốn quan sát điều đó, phải có một cái trí bất động.

Vô số vấn đề của sống, sự bất công thuộc xã hội và kinh tế, sự xung đột giữa con người và con người, giữa người đàn ông và người đàn bà, sự xung đột giữa những nhóm và những phân chia thuộc xã hội, sự phân chia của những tôn giáo – tất cả những thứ đó chẳng có ý nghĩa bao nhiêu. Một cách mạng, cách mạng phía bên trong của cái trí, là cần thiết để giải đáp tất cả những vấn đề đó. Và thiền định trong cách chúng ta vừa diễn tả là cần thiết để hiểu rõ sống phức tạp lạ lùng này.

Chúng ta là những con người, không phải những nhãn hiệu, và như những con người đang sống trong thế giới chất đầy đau khổ phiền muộn này, chúng ta phải hiểu rõ nó, sự liên hệ của chúng ta với nó, sự tiếp xúc của chúng ta với nó. Chúng ta là thế giới, thế giới không tách khỏi chúng ta. Những chiến tranh đang xảy ra là những chiến tranh của chúng ta bởi vì chúng ta, những con người, đang đóng góp cho chúng. Bạn phải hiểu rõ người quan sát này mà là chính bạn, hiểu rõ về chính bạn, không qua sự phân tích. Trong sự quan sát đó, bạn sẽ phát hiện rằng đang làm là đang thấy. Chỉ một cái trí như thế mới có thể tìm được cho chính nó liệu có một sự thật hay không. Nó không có phỏng đoán, không những lý thuyết, không những quyền sách, không những người thầy, không những môn đồ. Và một cái trí như thế là một cái trí hướng thụ sự ngây ngất.

Từ Bản tin 7, 1970

Tự do

Saanen, Thụy sĩ, ngày 19 tháng 7 năm 1973

B

ởi vì biết thế giới là gì, mà mỗi người chúng ta đã tạo ra, cùng tất cả sự tách rời và phân chia của nó, cùng những tàn nhẫn, tranh luận, lừa bịp, bạo lực và những chiến tranh của nó và tất cả những kinh hoàng đang xảy ra, chúng ta có hai vấn đề mấu chốt. Thứ nhất, liệu có thể thoát khỏi thế giới này – đó là thoát khỏi văn hóa, văn minh, tất cả mọi việc mà con người đã sắp xếp vào chung qua hàng thế kỷ, và làm tự do cái trí khỏi tình trạng bị quy định đó? Đó là một vấn đề. Thứ hai, liệu trong sự tiến hành cởi bỏ tình trạng bị quy định của cái trí, vẫn có thể sống trong thế giới này, tuy nhiên không thuộc về nó, không dính dáng nó?

Tôi không hiểu liệu bạn đã suy nghĩ điều này nghiêm túc đến chừng nào. Nó không là một giải trí, cái gì đó mà người ta tìm kiếm từ vui thú, hay từ tuyệt vọng, nhưng ngược lại, nhận biết toàn tình huống, những phức tạp khác nhau trong chuyển động của thế giới, thuộc lịch sử, phía bên ngoài và bên trong, những vấn đề này là một vấn đề của sự quan tâm khẩn cấp. Con người đã phá hoại thiên nhiên, hủy diệt những chủng loại nào đó của thú vật và chim chóc. Anh ấy đã tạo ra những đền chùa, nhà thờ, thánh đường nguy nga, những văn chương, âm nhạc, hội họa vĩ đại. Và đó là bộ phận thuộc văn hóa của chúng ta, vẻ đẹp, xấu xí, độc ác, sự hủy diệt kinh hoàng của con người bởi con người. Đó là bộ phận thuộc văn minh của chúng ta, mà chúng ta là bộ phận. Tôi không hiểu liệu bạn có thực sự nhận ra việc gì được bao hàm trong tất cả điều này, kinh tế, xã hội, tôn giáo. Nếu bạn đã thâm nhập nó trong chiều sâu nào đó, bạn phải quan tâm liệu cấu trúc đó có thể được thay đổi, cấu trúc mà đã tạo ra thế giới này; chắc chắn bạn đã hỏi điều gì đã tạo ra cấu trúc này, và liệu bằng cách chỉ thay đổi cấu trúc con người sẽ được thay đổi? Đây đã là một trong những lý thuyết của thế giới: thay đổi những quy định phía bên ngoài, sau đó con người sẽ được thay đổi phía bên trong – đó luôn luôn đã là một trong những tranh luận. Nhưng bạn thấy nó không vận hành theo cách đó. Vì vậy, chính là con người mà phải thay đổi và thế là thay đổi cấu trúc.

Lúc này, liệu cái trí, cái trí của bạn, có thể được tự do khỏi văn hóa này? Và được tự do khỏi văn hóa có nghĩa gì? Liệu nó là một vấn đề của sự phân tích? Liệu nó là một vấn đề của thời gian? Liệu nó là một vấn đề của những kết luận hợp lý hơn, có lý trí hơn của sự suy nghĩ? Hay nó là một bất động của sự suy nghĩ? Làm ơn, hãy thâm nhập nghi vấn này cùng tôi một chút xíu. Nó có lẽ hơi khó khăn – bạn có lẽ không quen thuộc loại suy nghĩ này, bạn có lẽ đã không suy nghĩ về nó. Vì vậy, làm ơn hãy có một chút kiên nhẫn và thế là cùng nhau chia sẻ nghi vấn lạ thường này. Liệu tình trạng bị quy định này của cái trí, mà đã được tạo ra qua thời gian, trải nghiệm và hiểu biết, có thể được xóa sạch bởi sự phân tích? Đó là một mấu chốt.

Sự phân tích, chính từ ngữ đó là phá vỡ. Và qua sự phân chia, chúng ta hy vọng hiểu rõ và xóa sạch vấn đề phức tạp của tình trạng bị quy định, cả tại mức độ ý thức bên ngoài lẫn bên trong. Liệu việc này có thể được thực hiện qua sự phân tích, giữa người phân tích và vật được phân tích, phải mất hàng tháng, hàng năm? Tất cả điều đó bao hàm thời gian, và trước thời gian hoàn tất bạn sẽ chết rồi! Tôi có thể tự phân tích về chính tôi rất, rất cẩn thận, từng bước một, tìm hiểu nguyên nhân, hậu quả, hậu quả trở thành nguyên nhân, mà là sợi dây xích trong nó sự phân tích bị trói buộc. Liệu cái trí có thể tự phân tích về chính nó và xóa sạch tất cả những đặc điểm, sự bạo lực, những mê tín, những mâu thuẫn khác nhau, và thế là sáng tạo sự hòa hợp tổng thể?

Như chúng ta đã nói, sự phân tích bao hàm thời gian, và thời gian là gì? Thời gian vừa là một chuyển động thuộc vật chất lẫn một chuyển động thuộc tâm lý – thuộc vật chất, một chuyển động từ đây đến đó, thuộc tâm lý một chuyển động từ ‘cái gì là’ sang ‘cái gì nên là’, đang thay đổi ‘cái gì là’ qua một học thuyết, mà là một chuyển động trong thời gian. Đúng chứ? Làm ơn, chúng ta đang cùng nhau chia sẻ nghi vấn này, không phải bạn đang lắng nghe tôi; chúng ta đang cùng nhau thực hiện chuyển hành trình, đang thâm nhập, đang cùng nhau tìm ra sự thật là gì. Bạn không phải chấp nhận điều gì người nói đang trình bày; điều đó không có giá trị gì cả, không giá trị cả thuộc từ ngữ lẫn thuộc thực tế. Điều gì có thực tế là khi chúng ta, qua sự thâm nhập, qua sự quan sát, qua sự nhận biết rất cẩn thận, chia sẻ điều mà chúng ta tự khám phá cho chính chúng ta. Điều đó có giá trị; nó có thực chất, ý nghĩa. Không có ý nghĩa trong chỉ lắng nghe một bộ những từ

ngữ và diễn giải chúng thành những ý tưởng, và sau đó đưa những ý tưởng này vào hành động.

Vì vậy, như chúng ta đang nói, thời gian là chuyển động. Thuộc vật chất, chuyển động từ đây đến đó phải mất thời gian. Thuộc tâm lý nó cũng là một chuyển động, đang chuyển động từ ‘cái gì là’ và đang thay đổi thành ‘cái gì nên là’. ‘Cái gì là’ mà là kết quả của quá khứ, là một chuyển động trong thời gian sang hiện tại, và ‘cái gì nên là’ là một chuyển động vào tương lai. Toàn chuyển động là thời gian, đúng chứ? Và sự suy nghĩ luôn luôn là một qui trình trong thời gian, bởi vì sự suy nghĩ là một phản ứng của ký ức, mà là quá khứ, được đặt nền tảng trên hiểu biết mà cũng là quá khứ, và tùy theo tình trạng bị quy định đó nó phản ứng, mà là một chuyển động. Vì vậy sự suy nghĩ là một chuyển động trong thời gian. Và sự phân tích là một chuyển động trong thời gian, chuyển động của sự suy nghĩ đang tự tìm hiểu về chính nó. Và chúng ta đang bị quy định để phân tích. Bạn sẽ thấy, nếu bạn thâm nhập vào nó sâu thẳm, rằng nó là tình trạng bị quy định của chúng ta. Chúng ta không bao giờ thấy rằng nguyên nhân trở thành kết quả, và kết quả trở thành nguyên nhân. Đó là một chuyển động trong thời gian. Sự phân tích không làm tự do cái trí, mà là kết quả của thời gian.

Tôi không hiểu liệu bạn thấy điều này? Nó khá đơn giản nếu bạn quan sát nó trong chính bạn. Tôi bị tức giận. Tôi phân tích nguyên nhân, và trong qui trình của sự phân tích tôi đạt được một kết luận, mà là kết quả. Và kết luận đó trở thành nguyên nhân của kết quả kế tiếp. Tất cả việc đó là một chuyển động của sự suy nghĩ trong thời gian. Sự suy nghĩ là thời gian. Và sự suy nghĩ đã tạo ra tình trạng bị quy định này. Tất cả văn hóa của chúng ta là kết quả của sự suy nghĩ, như cảm giác, những phản ứng thuộc thân thể và vân vân. Vì vậy, sự phân tích không thể xóa sạch tình trạng bị quy định của cái trí con người. Tôi hy vọng điều đó rõ ràng – không phải câu nói bằng từ ngữ, nhưng sự thật của nó, sự kiện thực sự, không phải sự khẳng định hay sự lặp lại của một câu nói, rằng sự phân tích sẽ không làm tự do cái trí. Điều đó không có giá trị.

Vì vậy cái trí, đang thấy sự giả dối của phân tích, khám phá sự thật rằng sự phân tích không làm tự do cái trí – đó là, nó khám phá sự thật trong cái giả dối. Lúc này, sự phân tích bao hàm không những cái trí tầng ý thức bên ngoài nhưng còn cả những tầng sâu thẳm hơn của tầng ý thức bên trong, mà cũng là kết quả của thời gian. Sự phân chia này giữa tầng ý thức

bên ngoài và tầng ý thức bên trong là giả dối. Ý thức là tổng thể. Chúng ta có lẽ phân chia nó, chúng ta có lẽ phá vỡ nó để tìm hiểu nó, nhưng nó là một chuyển động tổng thể bên trong lãnh vực của thời gian. Và tầng ý thức bên trong mất đi sự quan trọng của nó khi bạn có thể nhìn ngắm tổng thể của ý thức và nội dung của nó. Bạn hiểu chứ? Chúng ta nhìn ngắm về chính chúng ta một cách phân chia. Chúng ta nhìn ngắm về chính chúng ta qua hành động của sự suy nghĩ.

Hãy quan sát, thưa các bạn, ý thức của tôi là một chuyển động tổng thể. Nó có thể bị tách rời như tầng ý thức bên ngoài và tầng ý thức bên trong, như hành động và không hành động, như tham lam, ganh tị, không ganh tị; nhưng nó là một tổng thể, một chuyển động tổng thể mà có thể bị tách rời chỉ với mục đích tìm hiểu nó. Và tôi thấy rằng một tìm hiểu của những mảnh không tạo ra một hiểu rõ của tổng thể. Đúng chứ? Điều gì được cần đến là hiểu rõ của tổng thể, không phải chỉ là những mảnh, nhận biết chuyển động tổng thể của ý thức, mà ở trong lãnh vực của thời gian. Liệu sự suy nghĩ có thể, liệu tôi, như sự suy nghĩ, có thể thâm nhập ý thức này? Bạn thấy, điều gì tôi đang cố gắng trình bày là như thế này: thuộc cá nhân, tôi không bao giờ đã phân tích về chính tôi. Điều gì đã xảy ra là sự quan sát, và trong chính sự quan sát đó tổng thể được phơi bày bởi vì không có ý định của vượt khỏi 'cái gì là'. Vượt khỏi 'cái gì là' là chuyển động của thời gian. Liệu điều đó rõ ràng?

Vậy là, tôi thấy rõ ràng rằng cái trí có thể, mà không phân tích, khám phá, quan sát, chuyển động tổng thể của ý thức. Đó là một mâu chốt. Điều gì chúng ta quan tâm là liệu cái trí có thể tự làm tự do chính nó khỏi tình trạng bị quy định của nó. Tôi thấy nó không thể làm tự do chính nó khỏi tình trạng bị quy định của nó qua sự phân tích bởi vì việc đó bao hàm thời gian, và xóa sạch thời gian nhờ vào thời gian là điều không thể được. Vậy thì, liệu sự suy nghĩ có thể xóa sạch nó? Liệu sự suy nghĩ có thể thay đổi, làm tự do cái trí khỏi tình trạng bị quy định của nó? Lúc này, làm ơn lắng nghe điều này. Sự suy nghĩ là chuyển động trong thời gian; sự suy nghĩ là chuyển động và vì vậy thời gian. Và sự tìm hiểu bằng sự suy nghĩ về tình trạng bị quy định vẫn còn trong lãnh vực của thời gian, vì vậy sự suy nghĩ không thể xóa sạch tình trạng bị quy định bởi vì chính là sự suy nghĩ như hiểu biết, trải nghiệm, ký ức, mới tạo ra văn minh này mà trong nó cái trí đã được giáo dục. Điều đó rõ ràng. Vì vậy sự suy nghĩ không thể xóa sạch nó. Sự phân tích cũng không thể. Sau đó, bạn còn lại cái gì? Bạn hiểu chứ?

Chúng ta đã sử dụng sự suy nghĩ như một phương tiện của chinh phục, hủy diệt, thay đổi, phân tích, vượt qua. Và tôi thấy rằng sự suy nghĩ không thể mang lại sự tự do cho cái trí. Sự suy nghĩ là chuyển động. Do đó không-chuyển động là tự do khỏi thời gian. Đúng chứ? Bất động của sự suy nghĩ là một trạng thái trong đó cái trí được tự do khỏi thời gian. Lúc này, tôi sẽ thâm nhập điều này; bạn sẽ thấy nó.

Tình trạng bị quy định của văn minh, văn hóa, đã nhấn mạnh rằng tôi phải ganh đua, đã dạy bảo tôi bạo lực, hay, nói khác hơn, đã khuyến khích tôi nhiều bạo lực hơn. Vì vậy, cái trí là bạo lực; đó là ‘cái gì là’. Liệu cái trí có thể được tự do khỏi bạo lực, mà là ‘cái gì là’, mà không có chuyển động của sự suy nghĩ? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi? Tôi bạo lực và sự suy nghĩ nói, ‘Khuất phục bạo lực đó, kiềm chế bạo lực đó, sử dụng bạo lực đó’, vì vậy đang khuyến khích hay đang kiềm chế, đang định hình bạo lực đó cho những mục đích riêng của nó. Đó là điều gì chúng ta luôn luôn đang làm. Vì vậy, sự suy nghĩ, là một chuyển động, liên tục đang hành động vào ‘cái gì là’, mà cũng là kết quả của thời gian và sự suy nghĩ. Đúng chứ? Lúc này, liệu sự suy nghĩ có thể không có chuyển động gì cả để cho chỉ ‘cái gì là’ còn y nguyên mà không có bất kỳ sự can thiệp nào của sự suy nghĩ? Hãy quan sát, thưa các bạn, tôi bạo lực; tôi biết tất cả những nguyên nhân, làm thế nào sự bạo lực đã xảy ra. Điều đó khá rõ ràng, nó là bộ phận của văn hóa, được khuyến khích bởi hoàn cảnh thuộc kinh tế, sự giáo dục và văn vân. Tôi bạo lực, đó là ‘cái gì là’. Liệu cái trí có thể nhìn ngắm ‘cái gì là’ mà không có bất kỳ chuyển động nào? Bất kỳ chuyển động nào là thời gian. Vì vậy, liệu cái trí có thể quan sát sự bạo lực đó cùng không-suy nghĩ, đó là, không-thời gian?

Ít ra bạn đã hiểu rõ câu hỏi của tôi? Tình trạng bị quy định của tôi nói, ‘Hãy sử dụng sự suy nghĩ để kiểm soát bạo lực, để định hình nó, để loại bỏ nó, để đấu tranh chống lại nó; xấu xa lắm khi bạo lực, những con người phải hòa bình.’ Thế là, nó cung cấp tất cả những lý do, những bênh vực, những chỉ trích, mà tất cả đều là những chuyển động của sự suy nghĩ, và sự suy nghĩ là thời gian, và sự chuyển động là thời gian. Tuy nhiên chỉ có sự kiện rằng con người này là bạo lực. Trong chừng mực nào đó, điều đó đã rõ ràng.

Liệu cái trí có thể nhìn ngắm ‘cái gì là’ mà không có bất kỳ chuyển động nào? ‘Cái gì là’ là bạo lực. Lúc này, tôi đã sử dụng một từ ngữ để chỉ

rõ một cảm giác mà tôi đã đặt tên là ‘bạo lực’, và từ ngữ đó cùng ý nghĩa của nó tôi đã sử dụng trước kia rồi. Thế là, tôi đang công nhận cảm thấy đó dựa vào cái cũ kỹ. Bất kỳ lúc nào tôi công nhận cái gì đó nó phải là cũ kỹ. Thế là, ‘cái gì là’ là kết quả của sự suy nghĩ. Lúc này, cái trí bất động, mà có nghĩa không-thời gian, gặp gỡ việc đó mà đã được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ, mà tôi đã gọi là ‘bạo lực’. Thế là, khi bất động gặp gỡ sự suy nghĩ, mà là chuyển động của thời gian, vậy thì điều gì xảy ra? Bạn đang theo sát chứ?

Hãy quan sát, thưa các bạn, con trai của tôi chết; tôi đau khổ vô cùng vì vô vàn lý do, cô độc, tuyệt vọng và vân vân. Tiếp theo, sự suy nghĩ xuất hiện và nói, ‘Tôi phải vượt qua nó’. ‘Cái gì là’ đang chịu đựng đau khổ, và chuyển động của sự suy nghĩ là thời gian. Cái trí gặp gỡ sự đau khổ đó và cố gắng làm cái gì đó về nó, để chạy trốn nó, tìm kiếm sự thanh thản trong sự cầu hôn, trong những người đồng bóng, trong những niềm tin; nó trải qua tất cả qui trình đó, mà tất cả đều là một chuyển động của thời gian như sự suy nghĩ. Lúc này, trong gặp gỡ đang chịu đựng đau khổ đó mà không có bất kỳ chuyển động nào, điều gì xảy ra? Có khi nào bạn đã thử nó? Nếu bạn đã, bạn sẽ thấy rằng trạng thái bất động đó hoàn toàn thay đổi những chuyển động của thời gian, và cái mà chúng ta gọi là đau khổ là thời gian. Điều đó có nghĩa đau khổ không lưu lại một dấu vết trên cái trí bởi vì bất động là không-thời gian, và cái đó không thể tiếp xúc cái mà không thuộc về chính nó.

Vì vậy, cái trí bị quy định qua văn hóa, qua môi trường sống, qua hiểu biết, qua trải nghiệm – tất cả điều đó là chuyển động của thời gian, và sự suy nghĩ cũng là một chuyển động của thời gian. Do đó, sự suy nghĩ không thể thay đổi hay làm tự do cái trí khỏi tình trạng bị quy định của nó, cũng giống như sự phân tích không thể. Nghi vấn là: liệu cái trí có thể quan sát tình trạng bị quy định này, thực thể được giáo dục này, bằng sự bất động? Nếu bạn thực hiện nó, vậy thì bạn sẽ thấy rằng tất cả ý thức của kiểm soát, bắt chước, tuân phục, hoàn toàn tan biến.

Từ Bản tin 21, 1974

Vượt khỏi Sự Suy nghĩ và Thời gian

Brockwood Park, Anh, ngày 8 tháng 9 năm 1974

N

ều chúng ta quan tâm nghiêm túc đến sự thay đổi của cái trí và quả tim con người, chúng ta phải hoàn toàn hiến dâng cho sự giải quyết những vấn đề của chúng ta bởi vì nội dung của ý thức chúng ta là nội dung của thế giới. Mặc dù có những biến thể, ý thức của mỗi người chúng ta là phần còn lại của thế giới. Và nếu có một thay đổi cơ bản trong ý thức đó, ý thức đó sẽ gây ảnh hưởng phần còn lại của thế giới. Đó là một sự kiện hiển nhiên. Chúng ta đã hao tổn nhiều năng lượng trong những nỗ lực để giải quyết những vấn đề của chúng ta – năng lượng trí năng, năng lượng cảm xúc, năng lượng thân thể – và tất cả năng lượng này, cùng những mâu thuẫn của nó, cùng những xung đột của nó, cùng hoạt động hủy diệt cố ý khác nhau của nó, trong bất kỳ cách nào đã không giải quyết được những vấn đề thuộc tâm lý của con người chúng ta. Tôi nghĩ đây là một sự kiện mà không ai có thể chối cãi.

Chúng ta quan tâm tìm ra liệu có một loại năng lượng khác hẳn mà sẽ, nếu chúng ta có thể sử dụng nó, giải quyết những vấn đề của chúng ta. Vì vậy, chúng ta đang cùng nhau dò dẫm, thâm nhập vào khả năng của một loại năng lượng khác hẳn mà không-mâu thuẫn trong chính nó, mà không bị đặt nền tảng trên hoạt động phân chia của sự suy nghĩ, không phụ thuộc vào môi trường sống, vào sự giáo dục, vào sự ảnh hưởng văn hóa. Chúng ta đang hỏi liệu có một hoạt động khác hẳn, một chuyển động khác hẳn mà không phụ thuộc vào những hoạt động tự cho mình là trung tâm, những hoạt động và những năng lượng mà cái ngã, ‘cái tôi’ tạo ra cùng tất cả những mâu thuẫn của nó. Liệu có một năng lượng mà không có nguyên nhân? Bởi vì nguyên nhân hàm ý thời gian.

Chúng ta đã sử dụng chỉ một khu vực nhỏ xíu của bộ não, và khu vực nhỏ xíu đó bị kiểm soát và bị định hình bởi sự suy nghĩ, và sự suy nghĩ, thuộc trí năng, thuộc cảm xúc, thuộc thân thể, đã tạo ra một năng lượng mâu thuẫn, ‘cái tôi’ và ‘cái bạn’, ‘chúng tôi’ và ‘chúng nó’, chúng ta là gì và chúng ta nên là gì, cái lý tưởng, cái tiêu chuẩn hoàn hảo. Tôi hy vọng bạn đang theo sát điều này. Tôi nghĩ rất quan trọng phải hiểu rõ rằng chúng ta đang cùng nhau làm việc, rằng người nói không đang chỉ bảo bạn phải làm gì, bởi vì người nói không có uy quyền. Uy quyền trong những vấn đề

thuộc tinh thần đã rất phá hoại bởi vì uy quyền hàm ý tuân phục, sợ hãi, vâng lời, đang tuân theo và đang chấp nhận, nhưng khi chúng ta đang cùng nhau thâm nhập nó có nghĩa rằng không có ý thức của theo sau, không có ý thức của đồng ý hay không đồng ý, nhưng chỉ đang quan sát, đang thâm nhập. Cùng nhau chúng ta đang thực hiện việc này. Vì vậy khi chúng ta cùng nhau, ‘bạn’ và ‘tôi’ tan biến. Chính là công việc mới quan trọng, không phải bạn và tôi. Vì vậy, chúng ta đang cùng nhau vận hành để tìm ra liệu có một loại năng lượng hoàn toàn khác hẳn, mà không bị đặt nền tảng trên một nguyên nhân mà phân chia hành động của hiện tại bởi quá khứ.

Lúc này, sự thâm nhập hàm ý rằng chúng ta đang thắc mắc liệu có một khu vực trong bộ não mà không bị ô uế bởi sự suy nghĩ, mà không là sản phẩm của sự tiến hóa, không bị vấy bẩn bởi văn hóa. Từ những thời xa xưa, con người đã sử dụng chỉ một khu vực nhỏ xíu của bộ não, mà trong nó đã có sự xung đột giữa tốt lành và xấu xa. Bạn có thể thấy điều đó trong tất cả những bức họa, trong tất cả những biểu tượng, trong tất cả những hoạt động của con người. Sự xung đột này giữa tốt lành và xấu xa, giữa ‘cái gì là’ và ‘cái gì nên là’, giữa ‘cái gì là’ và lý tưởng, đã sản sinh một văn hóa, Thiên chúa giáo, Ấn giáo, Phật giáo và vân vân. Và bởi văn hóa đó, khu vực nhỏ xíu này của bộ não bị quy định. Liệu cái trí có thể tự làm tự do chính nó khỏi tình trạng bị quy định đó, khỏi khu vực bị giới hạn đó, và chuyển động vào một khu vực không bị kiểm soát bởi thời gian, bởi hình thành nguyên nhân, bởi phương hướng?

Vì vậy, người ta phải bắt đầu bằng cách tìm ra thời gian là gì, phương hướng là gì, và những con người đang cố gắng đạt được cái gì trong lãnh vực thuộc tâm lý. Thời gian thuộc tâm lý là gì? Có thời gian tuân tự, bằng đồng hồ, nhưng thuộc tâm lý liệu có thời gian? Thời gian có nghĩa chuyển động – đúng chứ? Thời gian cũng hàm ý phương hướng. Thuộc tâm lý chúng ta nói rằng ‘cái gì là’ chỉ có thể được thay đổi qua một qui trình dần dần, và việc đó cần đến thời gian. Và qui trình dần dần ở trong một phương hướng xác định, phương hướng được thiết lập bởi lý tưởng. Muốn đạt được điều đó bạn phải có thời gian như một chuyển động từ đây đến đó, và trong lãnh vực của thời gian đó chúng ta bị trói buộc. Đó là, tôi là cái gì tôi là, tôi phải thay đổi cái đó thành cái gì tôi nên là, và để thực hiện việc đó tôi cần đến sự chuyển động của thời gian. Và phương hướng bị kiểm soát, bị định hình bởi lý tưởng, bởi công thức, bởi ý tưởng mà sự suy nghĩ đã tạo ra. Đó là, lý tưởng bị tạo ra bởi sự suy nghĩ, sự suy nghĩ mà nói, ‘Tôi là cái

này, và tôi nên là cái kia,’ và chuyển động hướng về cái kia. Đây là sự tiếp cận thuộc truyền thống đến sự thay đổi của con người. Lúc này, chúng ta đang hoàn toàn nghi ngờ điều đó.

Vậy là, thời gian là một chuyển động trong một phương hướng riêng biệt được thiết lập bởi sự suy nghĩ – đúng chứ? Và vì vậy chúng ta luôn luôn sống trong xung đột. Qui trình phân chia này của tôi là gì và tôi nên là gì là chính hành động của sự suy nghĩ mà tự phân chia, tự tách rời trong chính nó. Sự suy nghĩ đã phân chia con người qua những quốc tịch, những tôn giáo, ‘bạn’ và ‘tôi’, và vì vậy chúng ta luôn luôn trong xung đột, và chúng ta đang cố gắng giải quyết những vấn đề bên trong lãnh vực của thời gian đó.

Vì vậy liệu cái trí, mà bị quy định sâu thẳm trong truyền thống này, có thể phá vỡ nó và chỉ giải quyết ‘cái gì là’ chứ không phải ‘cái gì nên là’? Để làm việc đó bạn cần đến năng lượng, và năng lượng đó hiện diện và tự duy trì và tự nuôi dưỡng chính nó nơi nào không có chuyển động của sự suy nghĩ tách khỏi ‘cái gì là’. Liệu cái trí của bạn, mà là cái trí của nhân loại, bởi vì bạn là tập thể đó, bạn không là một cá thể – cá thể có nghĩa tổng thể đó, không thể phân chia, không bị tách rời, không bị vỡ vụn, như những con người hiện nay – liệu cái trí của bạn cùng hoạt động tự cho mình là trung tâm của nó có thể tự cởi bỏ tình trạng bị quy định của chính nó, không phải trong tương lai, nhưng ngay tức khắc? Liệu cái trí của bạn có thể tự cởi bỏ tình trạng bị quy định của chính nó mà không có sự suy nghĩ của thời gian?

Thời gian là người quan sát mà là quá khứ, và vật được quan sát là hiện tại. Bạn hiểu chứ? Cái trí của tôi bị quy định và người quan sát nói, ‘Tôi có tất cả những vấn đề này và tôi không thể giải quyết được chúng, vì vậy tôi sẽ quan sát tình trạng bị quy định của tôi, tôi sẽ nhận biết nó và vượt khỏi nó.’ Đây là truyền thống đang phản ứng – đúng chứ? Vì vậy, người quan sát, mà là quá khứ, mà có nghĩa anh ấy là bản thể của thời gian, đang cố gắng khuất phục, thăng hoa và vượt khỏi cái gì anh ấy quan sát, mà là tình trạng bị quy định của anh ấy – chắc chắn. Thế là, anh ấy quan sát bằng sự suy nghĩ mà là kết quả của thời gian, và anh ấy đang cố gắng giải quyết vấn đề qua thời gian. Nhưng người ta thấy rằng người quan sát là vật được quan sát.

Hãy theo dõi, thưa các bạn, tôi sẽ trình bày nó rất đơn giản. Liệu bạo lực khác biệt người quan sát mà nói ‘Tôi bạo lực’? Liệu bạo lực khác biệt người hành động mà là bạo lực? Chắc chắn, cả hai đều giống nhau, đúng chứ? Vì vậy, người quan sát là vật được quan sát, và chừng nào còn có sự phân chia giữa người quan sát và vật được quan sát phải có sự xung đột. Sự phân chia này hiện diện khi người quan sát công nhận rằng anh ấy khác hẳn vật được quan sát. Có một chút thấu triệt vào điều này và bạn sẽ thấy điều gì được hàm ý trong nó.

Chúng ta sống trong hỗn loạn và vô trật tự hoàn toàn, thuộc thân thể, thuộc tâm lý và thuộc trí năng, hỗn loạn là mâu thuẫn: nói một việc, làm một việc khác, suy nghĩ điều gì đó và hành động một cách khác. Nhưng trật tự rất cần thiết cho bộ não vận hành đúng cách, khách quan. Rõ ràng rằng, giống như một cái máy, nếu nó không đang vận hành đúng cách nó trở thành vô dụng. Lúc này, liệu trật tự có thể hiện diện từ sự khám phá này? Trật tự, không phải tùy theo vị giáo sĩ hay tùy theo trật tự xã hội – mà là vô luân lý – nhưng trật tự mà không xung đột, không kiểm soát, không cho phép thời gian. Liệu trật tự hoàn hảo đó, mà là đạo đức, có thể hiện diện từ sự quan sát của vô trật tự này mà chúng ta sống trong nó? Điều đó có nghĩa, liệu cái trí có thể quan sát, nhận biết vô trật tự này, không đang tìm kiếm làm thế nào để giải quyết nó hay thăng hoa nó, nhưng nhận biết nó một cách không chọn lựa? Và muốn nhận biết một cách không chọn lựa, người quan sát phải không can thiệp vào sự quan sát. Người quan sát, mà là quá khứ, mà nói, ‘Điều này đúng, điều này sai, tôi phải chọn lựa điều này, tôi không được chọn lựa điều kia, điều này nên chọn lựa, điều kia không nên,’ phải không can thiệp vào sự quan sát.

Lúc này, liệu bạn có thể quan sát vô trật tự của bạn mà không can thiệp, mà không có chuyển động của sự suy nghĩ, mà là thời gian – chỉ quan sát? Chắc chắn, sự quan sát hàm ý chú ý, và khi bạn đang chú ý trọn vẹn, liệu có vô trật tự? Vì vậy, trật tự trở thành giống như hình thức tốt đỉnh của toán học, mà là trật tự tuyệt đối. Vì vậy, liệu có một cách sống không có bất kỳ sự kiểm soát nào, mà có nghĩa quan sát không có sự chuyển động của sự suy nghĩ như thời gian? Thâm nhập nó và bạn sẽ thấy điều này. Cái gì tạo ra thời gian là sự phân chia giữa người quan sát và vật được quan sát, và bạn đã xóa sạch sự phân chia này khi có sự chú ý và nhận biết tổng thể. Thế là, sự liên hệ trong sống hàng ngày của bạn, mà chúng ta đã bàn luận trong những nói chuyện trước, là một liên hệ thực sự trong đó hình ảnh của ‘bạn’

và hình ảnh của ‘cô ấy’ hay ‘anh ấy’ không tồn tại. Lúc này, bởi vì đã thiết lập điều này, mà là trật tự, chúng ta đang hỏi liệu bộ não, khu vực nhỏ xíu đó mà bị kiểm soát chặt chẽ, bị định hình sâu thẳm bởi văn hóa, bởi thời gian, liệu bộ não đó, cái trí đó, có thể được tự do khỏi tất cả điều đó, tuy nhiên vẫn vận hành có hiệu quả trong lãnh vực của sự hiểu biết?

Cho phép tôi trình bày nó một cách khác. Liệu có một bộ phận của bộ não mà không bị tiếp xúc bởi nỗ lực của con người, bạo lực, ham muốn, hy vọng của con người và mọi chuyện còn lại của nó? Bạn hiểu rõ câu hỏi của tôi? Cái trí đã tạo ra trật tự bên trong khu vực nhỏ xíu đó, và nếu không có trật tự đó không có tự do để thâm nhập. Chắc chắn, trật tự có nghĩa tự do. Trật tự có nghĩa an toàn để cho không có sự nhiễu loạn. Lúc này, cái trí nói, ‘Tôi thấy sự cần thiết của trật tự, của trách nhiệm trong sự liên hệ, và vân vân – nhưng những vấn đề của con người không giải quyết được.’ Sau đó, cái trí hỏi, ‘Liệu có một loại năng lượng khác?’ Bạn đang theo kịp điều này chứ? Đây là thiền định – không phải ngồi yên lặng, hít thở trong một cách nào đó, tuân theo một hệ thống, một đạo sư, tất cả đều vô lý cực kỳ. Thiền định là tìm ra liệu có một khu vực của bộ não nơi có lẽ có một loại năng lượng khác, nơi có lẽ có một khu vực mà thời gian không tồn tại và thế là không gian vô hạn. Làm thế nào cái trí sẽ tìm ra liệu có một sự việc như thế?

Đầu tiên, phải có sự nghi ngờ. Nghi ngờ là một tác nhân tẩy rửa nhưng nó phải được kiểm soát chặt chẽ. Không những bạn phải nghi ngờ nhưng còn cả kiểm soát nó chặt chẽ – ngược lại bạn sẽ nghi ngờ mọi thứ, mà sẽ quá ngu xuẩn. Vì vậy, nghi ngờ là cần thiết – nghi ngờ bất kỳ điều gì bạn trải nghiệm, bởi vì trải nghiệm của bạn được đặt nền tảng trên người trải nghiệm. Người trải nghiệm là trải nghiệm – bạn hiểu chứ? – vì vậy sự tìm kiếm cho trải nghiệm nhiều hơn trở thành vô lý. Cái trí phải rất rõ ràng để không tạo ra những ảo tưởng; người ta có thể tưởng tượng rằng người ta phải có loại năng lượng mới mẻ, rằng người ta đã đạt được trạng thái không thời gian, vì vậy người ta phải rất rõ ràng về không có những ảo tưởng. Lúc này, ảo tưởng hiện diện chỉ nơi nào có một ham muốn để đạt được cái gì đó – chúng ta đang nói về tâm lý. Khi tôi ham muốn đạt được Thượng đế, dù Thượng đế có lẽ là gì, Thượng đế đó mà tôi đã sáng chế từ chính tôi, có một ảo tưởng. Vì vậy, tôi phải hiểu rõ sự ham muốn này, và động cơ lẫn năng lượng mà sự ham muốn đó thúc đẩy. Vì vậy, phải có sự nghi ngờ và không có nhân tố của ảo tưởng. Bạn hiểu chứ? Điều này rất nghiêm túc, đây không

là một đùa giỡn. Tất cả những tôn giáo đã tạo ra những ảo tưởng, bởi vì những tôn giáo là sản phẩm của những ham muốn của chúng ta, bị trục lợi bởi những giáo sĩ.

Thế là, muốn bắt gặp năng lượng này, nếu có năng lượng như thế, nếu có một tình trạng vô hạn như thế, sự suy nghĩ phải tuyệt đối bất động – mà không kiểm soát. Liệu điều đó có thể được? Sự suy nghĩ của chúng ta đang huyền thuyên liên tục, đang hành động liên tục: ‘Tôi muốn tìm ra liệu có tình trạng đó; được rồi, tôi sẽ nghi ngờ, tôi sẽ không có những ảo tưởng, tôi sẽ sống một sống của trật tự bởi vì tình trạng khác lạ đó có lẽ tuyệt vời lắm, vì vậy tôi phải có nó.’ Nó đang huyền thuyên liên tục. Liệu huyền thuyên đó có thể kết thúc mà không có bất kỳ sự kiểm soát nào, mà không có bất kỳ sự kiềm chế nào, bởi vì bất kỳ hình thức nào của kiểm soát hay kiềm chế đều gây biến dạng toàn chuyển động của bộ não? Tất cả sự biến dạng phải kết thúc, ngược lại bộ não kết thúc trong một ảo tưởng loạn thần kinh của sự an toàn.

Nếu bộ não không thể tuyệt đối bất động, nó không thể chuyển động vào bất kỳ lãnh vực khác lạ, nó sẽ mang động lực riêng của nó vào cái khác lạ, nếu có ‘cái khác lạ’, bởi vì tôi luôn luôn đang nghi ngờ ‘cái khác lạ’, bởi vì lý do rằng tôi không muốn bị trói buộc trong bất kỳ ảo tưởng nào, mà quá dễ dàng, quá thô tục, quá ti tiện. Tôi đang đưa ra vấn đề này cho bạn để giải quyết, để vận dụng khả năng của bạn, bộ não của bạn, để tìm ra liệu cái trí của bạn có thể tuyệt đối bất động, mà có nghĩa sự kết thúc của thời gian, sự kết thúc của suy nghĩ, mà không cần nỗ lực, kiểm soát, mà không cần bất kỳ hình thức nào của sự kiềm chế. Liệu cái trí của bạn có khi nào bất động? Không phải mơ mộng, không phải ráo hoảnh, nhưng yên lặng, chú ý, nhận biết? Bạn không bao giờ biết nó thỉnh thoảng xảy ra, hay sao? Muốn thấy bất kỳ thứ gì, muốn nghe bất kỳ thứ gì, cái trí phải bất động, đúng chứ? Sự quan tâm của bạn trong điều gì đang được nói tạo ra sự bất động này của cái trí mà sẽ lắng nghe. Tôi quan tâm điều gì bạn đang nói bởi vì nó gây ảnh hưởng sống của tôi, cách tôi đang sống, và tôi muốn lắng nghe bạn trọn vẹn, không chỉ qua những từ ngữ, chuyển động ngữ nghĩa của sự suy nghĩ, nhưng điều gì nằm sau nó. Tôi muốn tìm ra chính xác điều gì bạn nói, không phải diễn giải nó, trình bày nó tùy theo vui thú hay ảo tưởng của tôi. Thế là trong chính sự mãnh liệt của lắng nghe bạn của tôi, tôi phải có một cái trí bất động. Tôi không hiểu liệu bạn thấy điều này? Tôi đã không ép buộc cái trí của tôi phải bất động; chính sự chú ý của lắng nghe bạn là trạng

thái bất động. Và bất động này của cái trí là cần thiết; sự bất động không bị rèn luyện, bởi vì sự bất động bị rèn luyện là sự nhiễu loạn. Nó vô nghĩa. Vì vậy, thiền định không là một hoạt động bị điều khiển, bị kiểm soát; nó là một hoạt động của ‘không suy nghĩ’.

Vậy thì, bạn sẽ tìm ra cho chính bạn liệu có hay liệu không có cái gì đó mà không thể đặt tên, mà không ở trong lãnh vực của thời gian. Nếu không tìm ra cái đó, nếu không bắt gặp nó, nếu không thấy sự thật của nó hay sự giả dối của nó, sống trở thành một sự việc trống rỗng, nông cạn. Bạn có lẽ có trật tự hoàn hảo trong chính bạn, bạn có lẽ không có xung đột bởi vì bạn đã trở nên rất tỉnh táo, rất cảnh giác, nhưng tất cả điều đó trở thành hoàn toàn giả dối nếu không có cái khác lạ.

Vậy là, thiền định, suy ngẫm – không phải trong ý nghĩa Thiên chúa giáo hay ý nghĩa Châu á – có nghĩa sự suy nghĩ vận hành chỉ trong lãnh vực của cái đã được biết và sự suy nghĩ tự nhận ra cho chính nó rằng nó không thể chuyển động vào bất kỳ lãnh vực khác lạ nào. Vì vậy sự kết thúc của suy nghĩ có nghĩa sự kết thúc của thời gian.

Từ Bản tin 25, Mùa xuân 1975

Thời gian, Hành động và Sợ hãi

Saanen, Thụy sĩ, ngày 20 tháng 7 năm 1975

C

húng ta đang cùng nhau nói chuyện về một đề tài rất nghiêm túc, đó là: liệu có thể có tự do, tự do tổng thể, khỏi những sợ hãi thuộc tâm lý? Muốn thâm nhập nó rất sâu thẳm, người ta phải không những hiểu rõ thời gian là gì, nhưng còn cả hành động là gì, bởi vì hành động nuôi dưỡng sự sợ hãi, được lưu trữ như ký ức, và ký ức đó kiểm hãm, kiểm soát, định hình hành động. Vì vậy, nếu bạn muốn được tự do khỏi sự sợ hãi, bạn phải hiểu rõ rằng sự sợ hãi là thời gian. Nếu không có thời gian, bạn sẽ không có sợ hãi. Tôi không hiểu liệu bạn thấy điều đó? Nếu không có ngày mai, chỉ ngay lúc này, sợ hãi, như một chuyển động của sự suy nghĩ, kết thúc.

Có thời gian tuân tự cũng như tâm lý. Trong lãnh vực đó chúng ta sống. Trong lãnh vực thuộc chuyển động của sự suy nghĩ như thời gian đó, có hành động, đang hành động như một người Thiên chúa giáo, hay một người Cộng sản, một người xã hội, hay một người Phật giáo, hay một người Ấn giáo, và vân vân, luôn luôn bên trong chuyển động của sự suy nghĩ như thời gian và đo lường. Tôi nghĩ, điều này rõ ràng, vì vậy lúc này chúng ta có thể thâm nhập vào tìm ra cái nguồn của sợ hãi là gì.

Đang ngồi ở đây, lúc này bạn có lẽ không sợ hãi điều gì cả. Nhưng chắc chắn, trong ý thức của bạn có sợ hãi. Trong tầng ý thức bên trong, hay trong tầng ý thức bên ngoài, có cái sự việc khủng khiếp này được gọi là lo âu, đau khổ, buồn bã, phiền muộn và sợ hãi. Thuộc tâm lý người ta có lẽ sợ hãi về ngày mai, điều gì có lẽ xảy ra hay điều gì có lẽ không đạt được. Liệu sự liên hệ đó mà đã trao tặng sự vui thú nhiều, sự thanh thản nhiều, sẽ tiếp tục, sẽ vĩnh cửu? Hay liệu sẽ có thay đổi? – mà cái trí sợ hãi bởi vì cái trí, bộ não cần đến sự ổn định, cần đến sự an toàn để vận hành. Làm ơn, theo sát điều này. Bộ não sẽ sáng chế bất kỳ kết luận nào bởi vì điều đó trao tặng nó sự an toàn. Nó có lẽ là một kết luận hợp lý hay không hợp lý, một niềm tin ngu xuẩn hay một quan sát hợp lý. Bộ não sẽ bám vào điều này bởi vì chúng trao tặng hành động một ý thức hoàn toàn của sự an toàn.

Vì vậy, có những sợ hãi, nhận biết được cũng như không nhận biết được, những sợ hãi giấu giếm trong những ngõ ngách của cái trí riêng của người ta, mà đã không bao giờ được tìm hiểu, mà đã không bao giờ được phát giác. Sợ hãi, giống như đau khổ, là một đám mây đen mà gây biến dạng mọi hành động. Nó nuôi dưỡng tuyệt vọng, bi quan, hay hy vọng – tất

cả đều không hợp lý. Và sợ hãi là chuyển động của sự suy nghĩ như thời gian, vì vậy nó thực sự, nó không là ảo tưởng.

Lúc này, vấn đề của chúng ta là làm thế nào một cái trí, làm thế nào bạn, xóa sạch sợ hãi này mà được giấu giếm quá sâu thẳm? Liệu có khi nào nó có thể được xóa sạch? Hay nó luôn luôn hiện diện ở đó, thỉnh thoảng lộ diện khi một khủng hoảng hay một biến cố nào đó xảy ra, khi một thách thức được phơi bày? Hay nó có thể hoàn toàn được gây ra? Chúng ta đã nói rằng sự phân tích là một qui trình của tách rời. Khi cái trí nhận ra rằng phải có sự tự do tổng thể khỏi sợ hãi, một con người sẽ làm gì? Liệu anh ấy sẽ chờ đợi một gợi ý, những dấu hiệu lờ mờ của tầng ý thức bên trong qua những giấc mộng, mất thời gian qua sự phân tích? Nếu bạn loại bỏ tất cả điều đó, không phải trong lý thuyết nhưng thực sự loại bỏ nó bởi vì nó không có ý nghĩa, vậy thì tổng thể, toàn cấu trúc của sợ hãi là gì? Nếu cái trí có thể nhìn ngắm, có thể hiểu rõ, tổng thể của sợ hãi, vậy thì tầng ý thức bên trong chẳng quan trọng lắm, vậy thì cái quan trọng hơn xóa sạch cái ít quan trọng hơn. Bạn không thấy điều này hay sao? Chờ một tí.

Làm ơn, theo sát điều này. Sự suy nghĩ đã sáng chế cái micrô, nhưng cái micrô lại độc lập khỏi sự suy nghĩ đó mà đã sáng chế nó – đúng chứ? Hòn núi không được sáng chế bởi sự suy nghĩ, nó độc lập khỏi sự suy nghĩ. Sợ hãi được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ. Liệu sự suy nghĩ đó độc lập khỏi sợ hãi? Liệu sợ hãi độc lập khỏi sự suy nghĩ mặc dầu sợ hãi đã sáng chế sự suy nghĩ? Nếu nó độc lập khỏi sự suy nghĩ, như hòn núi, vậy thì sợ hãi đó không bị sáng chế bởi sự suy nghĩ sẽ tiếp tục sống. Nếu nó bị sáng chế bởi sự suy nghĩ, như cái micrô, vậy thì có một nhận biết của toàn chuyển động của sự suy nghĩ như sợ hãi. Liệu điều này chuyển tải bất kỳ điều gì sang bạn?

Làm thế nào người ta nhận biết tổng thể của bất kỳ việc gì? Tổng thể của sợ hãi, không phải những mảnh vỡ vụn của sợ hãi trong những hình thức khác nhau, cũng không phải sợ hãi của tầng ý thức bên ngoài hoặc tầng ý thức bên trong, nhưng tổng thể của sợ hãi? Làm thế nào tôi nhận biết tổng thể của tôi, ‘cái tôi’ được kết cấu bởi sự suy nghĩ, bị cô lập bởi sự suy nghĩ, bị tách rời bởi sự suy nghĩ, mà trong chính nó là tách rời, để cho nó sáng chế ‘cái tôi’ và nghĩ rằng ‘cái tôi’ độc lập khỏi sự suy nghĩ? ‘Cái tôi’ suy nghĩ nó độc lập khỏi sự suy nghĩ, nhưng sự suy nghĩ đã sáng chế ‘cái tôi’, ‘cái tôi’ cùng tất cả những lo âu, những sợ hãi, những ảo tưởng, những

vui thú, những hy vọng của nó. ‘Cái tôi’ đó, bị sáng chế bởi sự suy nghĩ, nghĩ rằng nó có sống riêng của nó, giống như cái micrô được sáng chế bởi sự suy nghĩ và tuy nhiên lại độc lập khỏi sự suy nghĩ. Hòn núi bị sáng chế bởi sự suy nghĩ và tuy nhiên nó lại độc lập. ‘Cái tôi’ bị sáng chế bởi sự suy nghĩ, nói, ‘Tôi độc lập khỏi sự suy nghĩ!’ Lúc này, liệu điều đó rõ ràng?

Vì vậy, làm thế nào người ta thấy tổng thể của sợ hãi? Muốn thấy cái gì đó tổng thể, hay muốn lắng nghe cái gì đó trọn vẹn, phải có tự do, tự do khỏi thành kiến, tự do khỏi kết luận của bạn, tự do khỏi mong muốn được tự do khỏi sợ hãi của bạn, tự do khỏi giải thích lý luận của sợ hãi, tự do khỏi ham muốn kiểm soát nó. Liệu cái trí có thể được tự do khỏi tất cả điều đó? Ngược lại, nó không thể thấy tổng thể. Liệu người ta có thể nhìn ngắm tất cả những sợ hãi mà người ta có – làm ơn lắng nghe – liệu người ta có thể nhìn ngắm chúng mà không có bất kỳ chuyển động của sự suy nghĩ, mà là thời gian, mà gây ra sợ hãi? Bạn hiểu chứ? Tôi sợ hãi không trở thành cái gì đó bởi vì tôi đã bị giáo dục, bị quy định bởi xã hội mà nói rằng tôi phải là cái gì đó, như một họa sĩ, một kỹ sư, một bác sĩ, một người chính trị, bất kỳ người nào bạn thích, tôi phải là cái gì đó. Và ở đó nảy mầm một trong những hạt giống của sợ hãi. Sau đó, có sợ hãi của sự suy nghĩ không được vĩnh cửu – và sự suy nghĩ không bao giờ có thể vĩnh cửu bởi vì trong chính nó, nó là một mảnh. Sự suy nghĩ không bao giờ có thể thấy tổng thể bởi vì, là một mảnh, nó chỉ có thể quan sát một cách tách rời. Người ta có thể diễn tả những hình thức khác nhau của sợ hãi, mỗi hình thức đều không thể giải đáp được bởi vì chúng bị tách rời bởi sự suy nghĩ. Thế là, người ta hỏi: gốc rễ của sợ hãi là gì? Liệu người ta có thể thấy không những toàn cái cây của sợ hãi nhưng còn cả gốc rễ của sợ hãi?

Bạn nghĩ cái gì là gốc rễ của sợ hãi, cả tầng ý thức bên ngoài lẫn bên trong? Nếu bạn được thách thức, bạn trả lời như thế nào? Chúng ta đang thách thức bạn. Bạn trả lời như thế nào? Liệu bạn thấy, nhận biết, nguyên nhân tổng thể của cái sự việc được gọi là sợ hãi là gì, hay liệu bạn đang chờ đợi người nào đó chỉ bảo cho bạn, và sau đó chấp nhận nó. Và bạn nói, ‘Vâng, tôi thấy nó’ – mà có nghĩa rằng bạn thực sự không thấy nó. Bạn thấy sự giải thích. Liệu thời gian là gốc rễ của sợ hãi, gốc rễ của thời gian là chuyển động của sự suy nghĩ? Liệu nguồn gốc của sợ hãi không chắc chắn, và vì vậy không ổn định, không an toàn thuộc tâm lý, mà sẽ gây ảnh hưởng hành động của thân thể và thế là xã hội? Nếu có an toàn hoàn toàn thuộc tâm lý, không có sợ hãi. Tôi không hiểu liệu bạn thấy điều này.

Vì vậy, cái trí tìm được sự an toàn hoàn toàn – tuyệt đối, không phải tương đối, ở đâu? Sự suy nghĩ muốn được an toàn. Bộ não đòi hỏi sự an toàn hoàn toàn bởi vì chỉ đến lúc đó nó mới có thể vận hành một cách hợp lý. Vì vậy, nó đã tìm kiếm sự an toàn trong hiểu biết, trong khoa học, trong liên hệ, trong Giáo hội, trong những kết luận và nó đã không tìm được an toàn trong bất kỳ những thứ này. Lúc này, bạn tìm được nó ở đâu? Liệu nó ở ngoài đó? Hay nơi nào khác? Chúng ta đang cùng nhau học hành sự vô lý của an toàn trong những chiều rọi của sự suy nghĩ, dù nó là bất kỳ điều gì. Tôi muốn học hành tìm được an toàn tuyệt đối ở đâu – nếu người ta có an toàn đó, toàn vấn đề của sợ hãi kết thúc, sợ hãi tổng thể, cả thuộc thần kinh cơ thể lẫn thuộc tâm lý.

Những cái trí của chúng ta luôn luôn năng động, đang theo đuổi một suy nghĩ kế tiếp một suy nghĩ. Trong sự chuyển động của sự suy nghĩ của chúng, những cái trí của chúng ta có những khoảng trống giữa những suy nghĩ, một khoảng ngừng, một khoảng ngừng thời gian. Và sự suy nghĩ luôn luôn cố gắng tìm ra một phương tiện nơi nó có thể trú ngụ, trú ngụ trong ý nghĩa của giam cầm. Điều gì sự suy nghĩ sáng chế, bởi vì tách rời, là không-an toàn tổng thể. Tôi không hiểu liệu bạn thấy điều này? Vì vậy, có sự an toàn tuyệt đối trong hoàn toàn không là gì cả – mà có nghĩa không là một việc bị sáng chế bởi sự suy nghĩ. Tuyệt đối không là gì cả, có nghĩa một mâu thuẫn tổng thể của mọi thứ mà bạn đã học hành, mọi thứ mà sự suy nghĩ đã sắp xếp vào chung. Không là một vật. Nếu bạn không là gì cả, bạn có sự an toàn tuyệt đối. Chỉ trong đang trở thành, đang mong muốn, đang khao khát, đang theo đuổi mới có không-an toàn.

Vì vậy, thấy bản chất của thời gian, mà là chuyển động của sự suy nghĩ, tách khỏi thời gian tuần tự; thấy tổng thể bản chất của sợ hãi như sự chuyển động của sự suy nghĩ – như sự thành tựu của một ý tưởng, hay như đang sống trong quá khứ, trong quá khứ tình cảm, lãng mạn, ngu xuẩn, hay như đang sống trong hiểu biết, mà cũng là tách rời – chúng ta thấy rằng hành động luôn luôn tách rời, không bao giờ trọn vẹn. Hành động có nghĩa hành động ngay lúc này, và việc đó chỉ có thể xảy ra khi có sự an toàn tuyệt đối. Sự an toàn mà sự suy nghĩ đã sáng chế là không an toàn. Đó là một sự thật tuyệt đối. Và sự thật tuyệt đối là khi không có gì cả, khi bạn không là gì cả. Bạn biết không là gì cả có nghĩa gì? Không tham vọng – mà không có nghĩa bạn như cây cỏ – không ganh đua, không hung hăng, không kháng

cự, không những rào cản được dựng lên bởi sự tổn thương. Bạn tuyệt đối không là gì cả. Vậy thì, điều gì xảy ra cho những liên hệ của chúng ta khi chúng ta không là gì cả? Bạn hiểu chứ? Lúc đó, có liên hệ với một người khác là gì? Có khi nào bạn suy nghĩ về tất cả điều này? Hay nó mới mẻ đến mức kinh hoàng?

Sự liên hệ của chúng ta không bao giờ ổn định, và vì vậy nó là một trận chiến liên tục, phân chia liên tục, mỗi người đang tìm kiếm những theo đuổi riêng của anh ấy, những thưởng thức riêng của anh ấy, cô lập. Sự liên hệ đó, bởi vì không an toàn, chắc chắn phải tạo ra sự phân chia và thế là xung đột – đúng chứ? Khi trong sự liên hệ đó có sự an toàn tuyệt đối, không có xung đột. Nhưng bạn có lẽ tuyệt đối không là gì cả, và tôi có lẽ không. Nếu bạn không là gì cả, thuộc tâm lý, phía bên trong; nếu bạn an toàn tuyệt đối bởi vì không có gì cả, nhưng tôi vẫn còn không an toàn, đang đấu tranh, đang cãi cọ, đang hoang mang, điều gì xảy ra? Sự liên hệ giữa bạn và tôi là gì? Không là gì cả của bạn không là sự bền vững bị sáng chế bởi sự suy nghĩ, không là sự bền vững của cái người mà nói, ‘Tôi tin tưởng điều đó.’ Và thiết lập sự liên hệ của anh ấy trong một niềm tin, một tình trạng bị quy định, mà nuôi dưỡng sợ hãi và vì vậy phân chia. Và điều đó luôn luôn đang xảy ra, bạn hiểu chứ? Ở đây nó hoàn toàn khác hẳn. Bạn đã nhận biết, đã nhận ra, đã hiểu rõ, đã thấy sự thật rằng trong trống không này có an toàn tuyệt đối. Và tôi lại không. Điều gì xảy ra giữa bạn và tôi? Bạn có ân cần, tình yêu, từ bi được sinh ra từ sự ổn định không thể lay động được lạ thường này, và tôi, người bạn của bạn, người vợ của bạn, người chồng của bạn, không có. Điều gì xảy ra? Phỉnh phờ tôi, nói chuyện với tôi, gây thanh thản cho tôi, bảo cho tôi rằng tôi đốt nát ra sao? Bạn sẽ làm gì?

Lúc này, quan sát nó một cách khác. Có khoảng 1.500 người chúng ta trong cái lều này, và một số người trong các bạn, ít ra tôi hy vọng như thế, đã lắng nghe rất cẩn thận, đã trao chú ý, ân cần, tình yêu của bạn, và bạn nhận ra rằng bạn là thế giới và thế giới là bạn – không phải bằng từ ngữ, nhưng thật sâu thẳm thấy sự thật của nó. Bạn nhận ra điều đó và thấy trách nhiệm tức khắc và quan trọng phải thay đổi một cách cơ bản bởi vì bạn đã lắng nghe, không tranh luận, không bám chặt quan điểm; bạn thấy sự thật của nó. Và khi có sự thay đổi cơ bản của nó, lúc đó sự liên hệ của bạn với thế giới là gì? Nó là cùng nghi vấn, bạn hiểu chứ? Bạn làm gì? Bạn chờ đợi cái gì đó xảy ra? Nếu bạn chờ đợi cái gì đó xảy ra, vậy thì không thứ gì sẽ xảy ra.

Nhưng nếu bạn thực sự thấy sự thật rằng bạn là thể giới và thể giới là bạn, và bạn thấy sự quan trọng lạ thường của một thay đổi cơ bản trong chính bạn, vậy thì bạn gây ảnh hưởng toàn ý thức của thể giới – nó là điều hiển nhiên. Và nếu bạn tuyệt đối, hoàn toàn được an toàn – trong ý nghĩa mà chúng ta đang nói – liệu bạn sẽ không gây ảnh hưởng tôi – tôi người mà hỗn loạn, tuyệt vọng, bám chặt, quyến luyến – liệu bạn sẽ không gây ảnh hưởng tôi? Chắc chắn, bạn sẽ. Nhưng điều quan trọng là rằng bạn, đang lắng nghe, thấy sự thật của điều này. Vậy thì nó là của bạn, không phải điều gì đó được trao cho bạn bởi bất kỳ ai khác.

Từ Bản tin 26, 1975

Liệu có một ý nghĩa đối với sống?

Brockwood Park, ngày 5 tháng 9 năm 1976

T

ôi nghĩ chúng ta nên cùng nhau nói chuyện về điều gì đó mà có sự quan trọng cốt lõi, mà mọi con người nên quan tâm, bởi vì nó liên quan đến sống của chúng ta, hoạt động hàng ngày của chúng ta, cách chúng ta lãng phí những ngày và những năm của chúng ta. Tất cả nó có ích lợi gì? Sống như thế để làm gì? Chúng ta sinh ra và chết đi, và suốt những năm tháng của đau khổ và phiền muộn, hân hoan và vui thú, có sự đấu tranh và nỗ lực liên tục, đi đến văn phòng hay cơ xưởng suốt bốn mươi hay năm mươi năm, cố gắng leo lên bậc thang của sự thành công, tích lũy tiền bạc, vui thú, trải nghiệm, hiểu biết, và cuối cùng chết. Vài người khoa học nói rằng qua sự hiểu biết có được sự thăng hoa của con người. Liệu đó là như thế? Chúng ta có một số lượng vô hạn của hiểu biết về nhiều lãnh vực – sinh học, khảo cổ học, lịch sử học và vân vân – nhưng chắc chắn hiểu biết đã không thay đổi con người một cách cơ bản, sâu thẳm; cùng xung đột, đấu tranh, đau khổ, vui thú, trận chiến liên tục cho sự sống còn đang xảy ra.

Khi thấy tất cả việc này đang tiếp tục trong mọi quốc gia và trong mọi khía cạnh, tất cả việc đó vì mục đích gì? Rất dễ dàng để trả lời bằng một giải thích loạn thần kinh, lãng mạn, cảm tính, hay bằng một giải thích thuộc trí năng, lý luận. Nhưng nếu bạn gạt đi tất cả những điều này bởi vì

quá hời hợt, dù có trí năng đến chừng nào, tôi nghĩ đây là một nghi vấn rất quan trọng phải đặt ra – rất quan trọng phải đặt ra và tìm ra một đáp án cho chính người ta, không phụ thuộc vào giáo sĩ nào, đạo sư nào, hay triết lý nào, không khẳng định bất kỳ điều gì, không tin tưởng bất kỳ thứ gì, không có bất kỳ lý tưởng gì, nhưng chỉ đang quan sát rất sâu thẳm. Ngược lại chúng ta sống một sống máy móc. Những bộ não của chúng ta đã quá quen thuộc bởi một cách sống máy móc; bộ phận của bộ não này phải máy móc, nhất thiết phải như thế, trong sự thâm lường của hiểu biết và sử dụng khéo léo hiểu biết đó trong mọi khía cạnh của sống, trong mọi hành động phía bên ngoài, thuộc công nghệ. Nhưng hiểu biết này mà người ta đã thâm lường – và chúng ta có thể chồng chất hiểu biết mỗi lúc một nhiều thêm – không giải đáp nghi vấn cơ bản: ý nghĩa, chiều sâu của sống của chúng ta là gì?

Người ta thấy rằng phải có sự hợp nhất hoàn toàn của nhân loại, bởi vì đó là phương cách duy nhất mà chủng tộc con người sẽ sống sót thuộc thân thể, thuộc sinh học. Những người chính trị sẽ không giải quyết được vấn đề đó – vĩnh viễn! Trái lại, họ sẽ duy trì những phân chia – nó trao tặng nhiều lợi lộc. Phải có sự hợp nhất của tất cả con người, đó là cốt lõi cho sự tồn tại, nhưng nó không thể được tạo ra qua lập pháp, qua những giáo điều quan liêu, những luật pháp và mọi chuyện còn lại của nó. Vì vậy, khi người ta quan sát tất cả điều này như một con người đang sống trong sự hỗn loạn của một thế giới mà hầu như đã trở thành điên khùng – buôn bán vũ khí để kiếm lời, giết chết những con người nhân danh những ý tưởng, những quốc gia, Thượng đế và vân vân – người ta sẽ làm gì? Và tất cả nó vì mục đích gì?

Những tôn giáo đã cố gắng trao tặng ý nghĩa của sống – đó là, những tôn giáo có tổ chức, tuyên truyền, lễ nghi. Nhưng bất kể 2.000 năm hay 10.000 năm, con người đã chỉ khẳng định những nguyên tắc nào đó, những lý tưởng nào đó, những kết luận nào đó; tất cả đều hời hợt, thuộc từ ngữ, không thực tế. Vì vậy, tôi nghĩ phải khám phá một ý nghĩa cho chính người ta là điều rất quan trọng, nếu người ta có sự nghiêm túc – và người ta phải nghiêm túc, ngược lại người ta thực sự không sống gì cả, mà không có nghĩa người ta không bao giờ cười đùa hay vui vẻ – nghiêm túc trong ý nghĩa của một cam kết toàn bộ đến chủ đề tổng thể của sự sống. Vì vậy, khi chúng ta hỏi ý nghĩa của sống là gì, chúng ta bị đối diện với sự kiện rằng bộ não của chúng ta bị trói buộc trong một khe rãnh, bị trói buộc trong thói quen, trong truyền thống, trong tình trạng bị quy định của giáo dục của

chúng ta, chỉ đang vun đắp hiểu biết, thông tin, và thế là khiến cho nó mỗi lúc một máy móc hơn.

Nếu chúng ta thâm nhập điều này rất sâu thẳm, phải có sự nghi ngờ vô cùng. Nghi ngờ, ngờ vực là cốt lõi, bởi vì chúng mang lại một chất lượng nào đó của sự tự do cho cái trí qua sự phủ nhận mọi thứ mà con người đã sắp xếp vào chung – những tôn giáo, những niềm tin, những nghi lễ, những giáo điều của anh ấy mà tất cả đều là những chuyển động của sự suy nghĩ. Sự suy nghĩ là một qui trình vật chất, bởi vì ngay cả những người khoa học đã đồng ý. Nhưng sự suy nghĩ đã không giải quyết được những vấn đề của chúng ta, nó đã không thể tự thâm nhập sâu thẳm vào chính nó; bởi vì chính nó là một mảnh, nó chỉ đập vỡ tất cả tồn tại thành những mảnh. Vì vậy, có chất lượng này của bộ não mà là máy móc, và chắc chắn là như thế trong những khu vực nào đó, nhưng phía bên trong, trong cấu trúc tâm lý của cái trí con người, không có tự do. Nó bị quy định, nó bị trói buộc bởi niềm tin, bởi tạm gọi là những lý tưởng, bởi sự trung thành. Thế là, khi người ta nghi ngờ tất cả điều đó, quăng đi tất cả – không phải lý thuyết nhưng thực sự, kỹ càng – vậy thì, còn lại cái gì? Người ta sợ hãi thực hiện điều đó bởi vì người ta tự nói với mình, ‘Nếu tôi phủ nhận mọi thứ mà sự suy nghĩ đã sắp xếp vào chung, còn lại cái gì?’ Khi người ta nhận ra bản chất của sự suy nghĩ – mà là một qui trình máy móc của thời gian, sự đo lường, sự phản hồi của ký ức, một qui trình mà mang lại mỗi lúc một đau khổ hơn, lo âu hơn và sợ hãi hơn cho con người – và vượt khỏi, phủ nhận nó, vậy thì còn lại cái gì ở đó?

Muốn tìm ra còn lại cái gì ở đó chúng ta phải bắt đầu cùng sự tự do bởi vì tự do là bước đầu tiên và bước cuối cùng. Nếu không có tự do – không phải tự do để chọn lựa – con người chỉ là một cái máy. Chúng ta nghĩ rằng qua sự chọn lựa chúng ta được tự do, nhưng sự chọn lựa hiện diện chỉ khi nào cái trí bị hoang mang. Không có sự chọn lựa khi cái trí được rõ ràng. Khi bạn thấy những sự việc rất rõ ràng mà không có bất kỳ biến dạng nào, mà không có bất kỳ ảo tưởng nào, vậy thì không có sự chọn lựa. Một cái trí không chọn lựa là một cái trí tự do, nhưng một cái trí mà chọn lựa và vì vậy thiết lập một chuỗi những xung đột và những mâu thuẫn không bao giờ được tự do bởi vì nó bị hoang mang, bị tách rời, bị vỡ vụn trong chính nó.

Vì vậy, muốn thâm nhập trong bất kỳ lãnh vực nào phải có sự tự do, tự do tìm hiểu để cho trong chính sự tìm hiểu không có sự biến dạng. Khi có sự biến dạng, có một động cơ phía sau sự biến dạng đó, một động cơ để tìm ra một đáp án, một động cơ để đạt được một ham muốn, một giải đáp cho những vấn đề của chúng ta, một động cơ mà có lẽ được đặt nền tảng trên sự trải nghiệm quá khứ, sự hiểu biết quá khứ – và tất cả hiểu biết đều là quá khứ. Bất kỳ nơi nào có một động cơ phải có sự biến dạng. Vì vậy, liệu cái trí có thể được tự do khỏi sự biến dạng? Và tìm hiểu cái trí của chúng ta là tìm hiểu cái trí chung của chúng ta, bởi vì nội dung của ý thức của chúng ta là giống hệt như ý thức của tất cả những con người, mà, dù họ sống bất kỳ nơi nào, đều trải qua toàn qui trình của sợ hãi, phiền muộn, hành hạ, lo âu và xung đột vô tận cả phía bên trong lẫn phía bên ngoài. Đó là ý thức chung của nhân loại.

Vì vậy, khi bạn tìm hiểu ý thức riêng của bạn, bạn đang tìm hiểu ý thức của con người, và vì vậy nó không là một tìm hiểu thuộc cá nhân, riêng tư. Ngược lại, bạn đang tìm hiểu ý thức của thế giới – mà là bạn. Và đây là một sự kiện khi bạn thâm nhập nó rất sâu thẳm. Muốn có một cái trí tự do cần đến một đòi hỏi lạ thường; nó đòi hỏi rằng bạn, như một con người phải hoàn toàn cam kết đến sự thay đổi của nội dung của ý thức, bởi vì nội dung tạo ra ý thức. Và chúng ta quan tâm đến sự thay đổi, cùng sự cách mạng tổng thể thuộc tâm lý của ý thức này. Muốn thâm nhập điều này bạn cần năng lượng vô hạn, một năng lượng hiện diện khi không có sự hao tán của năng lượng. Người ta hao tán năng lượng qua cố gắng khuất phục ‘cái gì là’, phủ nhận hay lẩn tránh ‘cái gì là’, hay phân tích ‘cái gì là’, bởi vì người phân tích là vật được phân tích, người phân tích không khác biệt điều mà anh ấy phân tích. Như chúng ta đã nói suốt nhiều nói chuyện này qua nhiều năm, đây là một sự thật cốt lõi.

Chúng ta đang hỏi ý nghĩa và sự quan trọng của sống là gì, và liệu có bất kỳ ý nghĩa nào không. Nếu bạn nói có, bạn đã cam kết mình đến điều gì đó, vì vậy bạn không thể thâm nhập, bạn đã bắt đầu cùng sự biến dạng. Trong cùng cách nếu bạn nói không có ý nghĩa gì với sống, đó cũng là một hình thức khác của sự biến dạng. Vì vậy, người ta phải hoàn toàn được tự do khỏi cả hai điều, những khẳng định tích cực và tiêu cực. Và đây là sự khởi đầu thực sự của thiền định. Sự phát triển như nắm của những đạo sư từ Ấn độ mà đang tung hoành khắp thế giới đã cung cấp nhiều ý nghĩa cho từ ngữ đó. Có thiền định thăng hoa – và tôi ao ước họ đã không sử dụng từ

ngữ đáng yêu đó – mà là sự lặp lại của những từ ngữ nào đó – được trao tặng tại một giá cả nào đó! – ba lần một ngày trong hai mươi phút mỗi lần. Sự lặp lại liên tục của bất kỳ những từ ngữ nào chắc chắn sẽ trao tặng bạn một chất lượng của yên lặng, bởi vì bạn đã tiêu gọn cái trí đến một trạng thái yên lặng thuộc máy móc. Nhưng công việc đó không thăng hoa hơn bất kỳ thứ gì khác. Và qua công việc này chúng ta nghĩ rằng chúng ta sẽ trải nghiệm cái gì đó vượt khỏi qui trình máy móc của sự suy nghĩ.

Con người tìm kiếm sự trải nghiệm ngoài sự trải nghiệm thông thường hàng ngày. Chúng ta bị nhàm chán, hay mệt mỏi bởi tất cả trải nghiệm chúng ta đã có về sống, và chúng ta hy vọng có được trải nghiệm nào đó mà không là sản phẩm của sự suy nghĩ. Từ ngữ trải nghiệm có nghĩa ‘đi qua’, đi qua mọi thứ và kết thúc nó, không phải ghi nhớ nó và mang theo nó. Nhưng chúng ta không thực hiện việc đó. Muốn công nhận một trải nghiệm bạn phải biết nó rồi; nó không là cái gì đó mới mẻ. Vì vậy, một cái trí mà đòi hỏi sự trải nghiệm, khác hơn sự trải nghiệm thuần túy thuộc tâm lý, thuộc thân thể, đòi hỏi cái gì đó còn lớn lao hơn và vượt khỏi tất cả việc này, sẽ trải nghiệm sự chiếu rọi riêng của nó, và vì vậy nó sẽ vẫn còn thuộc máy móc, thuộc vật chất, sản phẩm của sự suy nghĩ. Khi bạn không đòi hỏi bất kỳ sự trải nghiệm nào, khi bạn đã hiểu rõ toàn ý nghĩa của sự ham muốn, mà, như chúng ta đã giải thích nhiều lần, là cảm xúc, cùng sự suy nghĩ và hình ảnh của nó – vậy thì, không có sự biến dạng và sự ảo tưởng. Chỉ đến lúc đó, cái trí, toàn cấu trúc của ý thức được tự do, mới có thể nhìn ngắm được chính nó mà không có bất kỳ chuyển động của sự biến dạng, mà không có nỗ lực? Sự biến dạng xảy ra khi có nỗ lực – đúng chứ? Nỗ lực hàm ý ‘cái tôi’ và cái gì đó mà tôi sẽ đạt được, sự phân chia giữa tôi và cái đó. Sự phân chia luôn luôn mang lại sự xung đột. Thiền định hiện diện chỉ khi nào có được sự kết thúc tuyệt đối của sự xung đột. Vậy là, mọi hình thức của thiền định nơi nào có nỗ lực, luyện tập, kiểm soát, đều không có ý nghĩa. Làm ơn, đừng chấp nhận điều gì người nói đang trình bày. Chúng ta đang cùng nhau thâm nhập, vì vậy rất quan trọng phải không chấp nhận điều gì đang được trình bày nhưng tự thâm nhập nó cho chính bạn.

Vậy là, chúng ta phải thâm nhập nghi vấn của sự kiểm soát. Từ niên thiếu chúng ta được giáo dục để kiểm soát – toàn qui trình của kiểm soát những cảm thấy của chúng ta. Trong sự kiểm soát có người kiểm soát và vật được kiểm soát, người quan sát mà nghĩ rằng anh ấy khác biệt cái mà anh ấy ham muốn kiểm soát. Thế là, anh ấy đã tự phân chia chính anh ấy, vì vậy

luôn luôn có sự xung đột. Đó là, một mảnh của sự suy nghĩ tự nói với chính nó, ‘Tôi phải kiểm soát những mảnh khác của sự suy nghĩ’, nhưng chính suy nghĩ mà nói điều đó lại là một mảnh của sự suy nghĩ. Người kiểm soát là vật được kiểm soát, người trải nghiệm là vật được trải nghiệm, chúng không là hai thực thể hay hai chuyển động khác biệt. Người suy nghĩ là sự suy nghĩ; không có người suy nghĩ nếu không có sự suy nghĩ. Điều này rất quan trọng bởi vì khi điều này được nhận ra một cách trọn vẹn, sâu thẳm, không bằng từ ngữ, không bằng lý thuyết, nhưng thực sự, sự xung đột kết thúc. Khi người ta nhận ra điều này sâu thẳm như sự thật, như một luật lệ, vậy thì tất cả nỗ lực kết thúc, và thiền định chỉ có thể hiện diện khi không có nỗ lực của bất kỳ loại nào.

Rất cần thiết phải thiền định để tìm ra liệu có bất kỳ ý nghĩa nào đối với sống. Và thiền định cũng là đặt nền tảng của sự cư xử đúng đắn, đúng đắn trong ý nghĩa của chính xác, không phụ thuộc một lý tưởng, không phụ thuộc một khuôn mẫu, không phụ thuộc bất kỳ công thức nào, nhưng hành động mà xảy ra khi có sự quan sát trọn vẹn của điều gì đang xảy ra trong chính người ta. Và qua thiền định chúng ta phải thiết lập sự liên hệ đúng đắn giữa những con người, mà có nghĩa sự liên hệ không xung đột. Sự xung đột hiện diện khi có sự phân chia giữa hai hình ảnh, mà chúng ta đã bàn luận nhiều, hình ảnh mà bạn có về một người khác và một người khác có về bạn. Và trong thiền định phải không có sợ hãi thuộc tâm lý nào cả, và vì vậy sự kết thúc của đau khổ, và phải có điều gì mà trước khi chúng ta đã nói chuyện: từ bi và tình yêu. Đó là cơ bản, nền tảng của thiền định. Nếu không có nó, bạn có thể ngồi dưới cái cây trong suốt phần còn lại thuộc sống của bạn, hít thở đúng cách – bạn biết thừa tất cả những ranh mãnh mà người ta đùa giỡn – không thứ nào trong những ranh mãnh này sẽ giúp đỡ.

Vì vậy, khi thực sự, sâu thẳm, bạn đã thiết lập một cách sống – mà trong chính nó không là một kết thúc, nhưng chỉ khởi đầu – vậy thì chúng ta có thể thâm nhập để tìm ra liệu cái trí, mà là tổng thể, bộ não, toàn ý thức, có thể yên lặng mà không có bất kỳ sự biến dạng nào. Chỉ khi nào cái trí yên lặng, bất động, bạn mới có thể nghe một cách đúng đắn. Có những loại khác nhau của yên lặng: sự yên lặng giữa hai tiếng ồn, sự yên lặng giữa hai suy nghĩ, sự yên lặng sau một trận chiến lâu dài cùng chính người ta, sự yên lặng giữa hai chiến tranh, mà bạn gọi là hòa bình. Tất cả những yên lặng đó là sản phẩm của sự nhiễu loạn. Đó không là yên lặng. Có một yên lặng mà

không được sinh ra hay được vun quén, để cho không có ‘cái tôi’ quan sát yên lặng đó, nhưng chỉ có yên lặng, bất động.

Chúng ta bắt đầu bằng nghi vấn: liệu có bất kỳ ý nghĩa nào đối với sống, hay không ý nghĩa gì cả? Trong yên lặng đó, thật ra bạn không đặt ra nghi vấn đó; chúng ta đã chuẩn bị cánh đồng của cái trí để có thể tìm ra. Tuy nhiên chúng ta phải tìm ra một đáp án. Chúng ta sẽ tìm ra đáp án ở đâu, và ai sẽ trả lời nó? Liệu tôi, một con người, sẽ trả lời nó? Hay, trong chính sự bất động đó là đáp án? Đó là, khi không có sự biến dạng qua động cơ, qua nỗ lực, qua một đòi hỏi cho trải nghiệm, qua sự phân chia đó giữa người quan sát và vật được quan sát, người suy nghĩ và suy nghĩ, không có sự lãng phí của năng lượng. Lúc này, trong sự bất động đó có năng lượng mãnh liệt hơn, và phải có năng lượng đó, sinh lực đó, sức mạnh đó để thấy vượt khỏi những từ ngữ. Bởi vì từ ngữ không là sự việc, sự diễn tả không là vật được diễn tả. Muốn đi đến mặt trăng, muốn tạo ra một dụng cụ có một triệu bộ phận, cần đến một năng lượng khủng khiếp và sự đồng-hợp tác của 300.000 người để sắp xếp vật đó vào chung. Nhưng năng lượng đó hoàn toàn khác biệt năng lượng mà chúng ta đang đề cập.

Bạn thấy, người nói rất nghiêm túc về tất cả điều này. Ông ta đã nói chuyện suốt năm mươi năm và nhiều hơn nữa về đề tài này, và bởi vì hầu hết những cái trí đều bị trói buộc trong những khe rãnh, sâu hay nông, người ta liên tục đang nhìn ngắm để thấy liệu bộ não hình thành một khe rãnh và cảm thấy an toàn trong khe rãnh đó và ở lại đó, bởi vì nếu người ta ở lại trong một khe rãnh, dù đẹp đến chừng nào, dù dễ chịu đến chừng nào, dù thanh thản đến chừng nào, vậy thì cái trí trở thành máy móc, lặp lại, và thế là mất đi chiều sâu của nó, vẻ đẹp của nó. Vì vậy, chúng ta đang hỏi: liệu sự bất động là máy móc, một sản phẩm của sự suy nghĩ mà nói, ‘Phải có cái gì đó vượt khỏi tôi, và muốn tìm ra điều đó tôi phải yên lặng, tôi phải tự kiểm soát chính mình, tôi phải khuất phục mọi thứ để tìm ra’? Đó vẫn còn là chuyển động của sự suy nghĩ, đúng chứ? Thế là, chúng ta phải hiểu rõ sự khác biệt giữa tập trung, nhận biết và chú ý.

Tập trung hàm ý sự tập hợp năng lượng của người ta trong một phương hướng đặc biệt và loại trừ tất cả những phương hướng khác, thiết lập một bức tường cản lại tất cả những thứ khác, đang kháng cự. Nhận biết khá đơn giản – nếu bạn không khiến cho nó phức tạp. Muốn nhận biết mọi thứ quanh bạn, chỉ cần quan sát. Vậy thì có chú ý. Chú ý hàm ý rằng không

có trung tâm từ đó bạn đang chú ý. Trung tâm là ‘cái tôi’, và nếu bạn nhận biết từ trung tâm đó, vậy thì chú ý của bạn bị giới hạn. Trung tâm tồn tại khi có sự chọn lựa, và khi có sự chọn lựa luôn luôn có ‘cái tôi’, trải nghiệm của tôi, hiểu biết của tôi – tôi tách rời bạn.

Lúc này, điều gì chúng ta đang nói là sự chú ý mà trong nó không có trung tâm. Lúc này, nếu bạn chú ý trong cách đó, khi bạn đang ngồi ở đó, bạn sẽ thấy rằng chú ý của bạn rất rộng lớn, không có biên giới, đến độ toàn cái trí của bạn, mọi thứ, đều hoàn toàn chú ý, không chọn lựa và thế là không trung tâm, không ‘cái tôi’ mà nói, ‘Tôi đang chú ý.’ Trong chú ý đó, có sự bất động, sự yên lặng mà chứa đựng năng lượng không còn bị hao tán nữa. Chỉ một cái trí như thế mới có thể tìm ra đáp án, mới có thể khám phá – bất hạnh thay, nếu tôi diễn tả nó, nó trở thành không thực sự – cái gì đó vượt khỏi tất cả lao dịch này, tất cả đau khổ này. Nếu bạn trao toàn năng lượng của bạn, thời gian, khả năng đến điều này, bạn không còn sống một sống vô nghĩa, nông cạn nữa. Và tổng thể của cái này là thiên định, từ khởi đầu sang kết thúc.

Từ Bản tin 35, 1978

Một cái trí bất động

Saanen, Thụy sĩ, ngày 22 tháng 7 năm 1979

C

ó khi nào bạn nhận thấy rằng những cái trí của chúng ta hiếm khi nào yên lặng lắm? Chúng ta hiếm khi nào có một cái trí tự do, không có bất kỳ vấn đề nào hay, khi có những vấn đề, có thể quăng nó đi trong chốc lát. Có khi nào bạn đã có một cái trí không bị tắt nghẽn, không đang căng ra, không đang tìm kiếm bất kỳ thứ gì, nhưng tuyệt đối bất động và đang quan sát, không những điều gì đang xảy ra trong thế giới nhưng còn cả điều gì đang xảy ra trong thế giới của sự tồn tại phía bên trong riêng của những thái độ và những lao dịch riêng của người ta – chỉ đang quan sát? Hay liệu bạn luôn luôn đang tìm kiếm, đang sục sạo, đang hỏi han, đang phân tích, đang đòi hỏi, đang cố gắng đạt được, đang cố gắng theo sau người nào đó, ý tưởng nào đó hay điều gì khác, hay đang cố gắng thiết lập một liên hệ tốt đẹp cùng một người khác? Tại sao lại có đấu tranh, xung đột, và tìm kiếm liên tục

này? Bạn đi đến Ấn độ đang tìm kiếm cái gì đó lạ thường mà bạn nghĩ sẽ xảy ra khi bạn đến đó. Theo sau người nào đó mà bảo bạn nhảy múa, ca hát hay làm bất kỳ điều gì bạn muốn. Có những người cố gắng ép buộc bạn phải thiền định trong một khuôn mẫu nào đó, chấp nhận uy quyền, thực hiện những nghi thức nào đó, reo hò khi bạn ưa thích và vâng vâng. Tại sao bạn đang làm tất cả điều này? Sự khao khát không ngót của bạn là gì? Bạn đang tìm kiếm cái gì?

Vẫn ở nguyên trong ngôi nhà riêng của người ta, hay đạo bộ một mình, liệu người ta có thể hỏi tại sao lại có sự khao khát không ngót này? Chúng ta đã nói nhiều về sợ hãi, và về đau khổ và vui thú; chúng ta cũng đã nói nhiều về thông minh, tình yêu và từ bi. Chúng ta đã vạch rõ rằng nếu không có thông minh không thể có tình yêu hay từ bi. Chúng theo cùng nhau. Không phải sự thông minh của những quyển sách, sự sáng chế ranh mãnh của sự suy nghĩ, cũng không phải sự thông minh của cái trí rất tinh tế, lanh lợi; nhưng sự thông minh mà nhận biết một cách trực tiếp điều gì là giả dối, điều gì là nguy hiểm, và đang nhận biết, ngay tức khắc buông bỏ nó. Một chất lượng của cái trí như thế là thông minh.

Có lẽ chúng ta có thể cùng nhau nói chuyện về bản chất của thiền định và xem thử liệu có bất kỳ thứ gì trong sống – không chỉ trong những hoạt động thuộc vật chất và những sở hữu, tiền bạc, tình dục, cảm xúc thuộc vật chất, nhưng còn vượt khỏi tất cả điều đó – cái thực sự là thiêng liêng, không phải được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ; thực sự, cho chính chúng ta, có lẽ qua thiền định, được tự do khỏi tất cả ảo tưởng, dối gạt và đang suy nghĩ rất chân thật, tìm ra liệu có cái gì đó thiêng liêng.

Hầu hết mọi người đều có vô số trải nghiệm, không chỉ những trải nghiệm thuộc giác quan nhưng còn cả những biến cố mà đã tạo ra những chuyển động thuộc cảm xúc, cảm tính và lãng mạn. Những trải nghiệm này mà người ta đã có đều rất nhỏ nhen; có lẽ tất cả những trải nghiệm đều rất nhỏ nhen. Khi người ta bắt đầu thâm nhập cái gì đó mà tất cả chúng ta đang tìm kiếm, đang mong muốn, đang ao ước, liệu nó không là một trải nghiệm hời hợt, thuần túy thuộc giác quan, cái gì đó mà sự ham muốn tìm kiếm, mà chắc chắn phải khá hời hợt, hay sao? Liệu chúng ta có thể, trong cùng nhau suy nghĩ điều này, chuyển động từ những hời hợt đến một thâm nhập rộng rãi hơn, sâu thẳm hơn? Đó là, tìm ra liệu tất cả những ao ước chỉ thuần túy

thuộc giác quan và hời hợt; hay ao ước, tìm kiếm, khao khát cho cái gì đó, vượt khỏi tất cả điều đó?

Làm thế nào bạn thâm nhập điều này? Qua sự phân tích? Sự phân tích vẫn còn là cùng chuyển động của sự suy nghĩ, đang quan sát trở lại. Thuộc phân tích, sự suy nghĩ tìm hiểu về chính nó và những trải nghiệm riêng của nó; sự tìm hiểu vẫn còn bị giới hạn bởi vì chính sự suy nghĩ bị giới hạn. Điều đó rõ ràng. Nhưng đó là dụng cụ duy nhất mà chúng ta có và chúng ta tiếp tục sử dụng cùng dụng cụ, khi biết rằng nó bị giới hạn, khi biết rằng nó không thể giải quyết được vấn đề hay có thể thâm nhập sâu thăm hơn. Chúng ta không bao giờ nhận ra, tôi nghĩ, rằng dụng cụ này, không thể giải quyết được vấn đề. Đường như chúng ta không thể quăng nó đi.

Sự suy nghĩ đã tạo ra thế giới thuộc công nghệ. Sự suy nghĩ đã tạo ra tất cả những phân chia trong thế giới; không chỉ những phân chia quốc gia, nhưng còn cả những phân chia thuộc tôn giáo, những phân chia thuộc học thuyết và mọi hình thức của phân chia giữa hai con người, dù họ nghĩ rằng họ thương yêu nhau nhiều bao nhiêu. Sự suy nghĩ đó, trong hoạt động của nó, vì bị giới hạn, vì là kết quả của quá khứ, chắc chắn phải tạo ra sự phân chia và thế là sự giới hạn. Sự suy nghĩ không bao giờ có thể thấy tổng thể. Liệu hoạt động như thế có hời hợt? Hay liệu sự suy nghĩ, cùng sự giới hạn của nó, có thể thâm nhập sâu thăm hơn?

Liệu sự quan sát là dụng cụ của sự suy nghĩ? Quan sát: liệu nó liên quan đến chuyển động của sự suy nghĩ? Bạn có lẽ quan sát, sau đó hình dung và sáng chế qua sự quan sát đó. Sáng chế đó, nảy sinh từ sự quan sát đó, là chuyển động của sự suy nghĩ. Người ta thấy một màu sắc; có sự quan sát đơn giản về nó; tiếp theo phản ứng của ưa thích hay không ưa thích, thành kiến và vân vân, chuyển động của sự suy nghĩ. Liệu người ta có thể quan sát mà không có bất kỳ chuyển động nào của sự suy nghĩ? Liệu việc đó đòi hỏi một loại kỷ luật? Kỷ luật: gốc rễ của từ ngữ đó là học hành. Học hành; không phải tuân theo, không phải bắt chước, không phải khiến cho cái trí dờ dẩn trong lẽ thói. Lúc này, liệu người ta có thể học hành hoạt động của sự quan sát mà không có sự suy nghĩ đang sáng chế những hình ảnh từ sự quan sát đó, và tiếp theo hành động tùy theo những hình ảnh đó? Liệu người ta có thể chỉ quan sát? Mà là quan sát và học hành, hay nhận biết, về

phương cách mà chuyển động của sự suy nghĩ can thiệp sự quan sát. Học hành nó. Đó là kỷ luật thực sự, học hành.

Khi có sự quan sát của, ví dụ, ao ước hay khao khát của chúng ta cho cái gì đó, liệu người ta có thể quan sát mà không có bất kỳ động cơ, mà không có quá khứ, mà là ham muốn, hay những kết luận của sự suy nghĩ, đang can thiệp sự quan sát thực sự? Thông thường, mục đích của học hành là tích lũy hiểu biết, và từ đó hành động, khéo léo hay thô thiển – nó phụ thuộc. Hoặc, bạn hành động và sau đó học hành, mà là tích lũy hiểu biết từ hành động. Vì vậy, những hành động của chúng ta luôn luôn được đặt nền tảng trên quá khứ, hay trên quá khứ đang chiếu rọi vào tương lai và đang hành động tùy theo sự chiếu rọi đó.

Lúc này, chúng ta đang vạch ra cái gì đó hoàn toàn khác hẳn sự tích lũy hiểu biết và sau đó hành động; cái gì đó hoàn toàn khác hẳn những hành động của người ta mà là kết quả của quá khứ hay của sự chiếu rọi của tương lai, những hành động được đặt nền tảng trên thời gian – ngày hôm qua gặp gỡ hiện tại, mà là hôm nay, đang tự bổ sung và tiến tới. Thông thường, hành động của người ta được đặt nền tảng trên điều đó, khiến cho những hành động của chúng ta luôn luôn không trọn vẹn, chắc chắn. Trong hành động như thế, có những hối tiếc, một ý thức của thất vọng, nó không bao giờ trọn vẹn.

Lúc này chúng ta đang vạch ra cái gì đó hoàn toàn khác hẳn; một quan sát trong đó quá khứ và tương lai không hiện diện. Chỉ quan sát – như một người khoa học giỏi nghiên cứu qua một cái kính hiển vi – đang đơn giản quan sát điều gì đang thực sự xảy ra. Khi người ta quan sát điều gì đang thực sự xảy ra, cái sự việc được quan sát trải qua một thay đổi. Liệu người ta có thể quan sát sự ao ước, sự tìm kiếm, sự thôi thúc? Liệu người ta có được năng lượng mãnh liệt được cần đến chỉ để quan sát mà không có sự chuyển động của quá khứ?

Quan sát điều gì người ta mong muốn trong sống của người ta, điều gì người ta đang tìm kiếm, đang ao ước (hầu hết các bạn đều đang tìm kiếm cái gì đó, ngược lại các bạn sẽ không ở đây). Người ta đọc những quyển sách về triết lý, tâm lý, hay tạm gọi là tôn giáo. Trong những quyển sách tôn giáo, nó luôn luôn được giải thích rằng có cái gì đó vượt khỏi, cái gì đó thâm sâu hơn và nhiều hơn. Vì đã đọc điều đó, người ta có lẽ nói, ‘Có lẽ có,

tôi sẽ theo đuổi nó.’ Vậy là, người ta bị trói buộc bởi những giáo sĩ, bởi những đạo sư, bởi khuôn mẫu mới nhất và vân vân. Và người ta có lẽ nghĩ người ta đã tìm được cái gì đó gây thỏa mãn và người ta nói. ‘Tôi hạnh phúc quá, tôi không cần tìm kiếm cái gì nữa.’ Nhưng nó có lẽ là một ảo tưởng – hầu hết mọi người đều thích sống trong những ảo tưởng. Và tất cả sự tìm kiếm của bạn và những đòi hỏi của bạn và sự khao khát của bạn đã không tạo ra một xã hội tốt lành – một xã hội được đặt nền tảng trên hòa bình, trong đó không có bạo lực.

Mục đích sự thâm nhập của chúng ta vào tất cả điều này là sáng tạo một xã hội tốt lành trong đó chúng ta, những con người, có thể sống hạnh phúc, không sợ hãi, không xung đột, không mọi đấu tranh, bạo lực và độc ác. Xã hội được thiết lập từ sự liên hệ của con người; nếu sự liên hệ của chúng ta không đúng đắn, chính xác, thực sự, tốt lành, vậy thì chúng ta tạo ra một xã hội xấu xa, không lành mạnh; và đó là điều gì đang xảy ra trong thế giới.

Tại sao những con người tách rời? Bạn đang tìm kiếm cái gì đó, một người khác đang tìm kiếm cái gì đó hoàn toàn khác hẳn; luôn luôn có chuyển động tự cho mình là trung tâm này. Xã hội mà chúng ta đã tạo ra được đặt nền tảng trên tham vọng tự cho mình là trung tâm, tự thành tựu và sự kỷ luật tự cho mình là trung tâm mà nói, ‘Tôi phải’, và tạo ra bạo lực. Chúng ta cũng đang thâm nhập vào cái trí của bạn. Khi chúng ta sử dụng từ ngữ ‘cái trí’, nó không là cái trí của bạn hay cái trí của tôi, nhưng cái trí. Cái trí của bạn giống như cái trí của hàng ngàn và hàng triệu người – đấu tranh, xung đột, đòi hỏi, tuân phục, chấp nhận, vâng lời, lý tưởng, phụ thuộc tôn giáo nào đó, chịu đựng đau khổ, phiền muộn và lo âu; cái trí của bạn là điều đó và những cái trí khác đều giống như điều đó. Bạn có lẽ không thấy việc này, bởi vì sự kiêu ngạo của bạn, ý thức quan trọng thuộc cá nhân của bạn, có lẽ ngăn cản sự quan sát này, mà là thực sự. Những con người đều giống hệt nhau phần tâm lý; khắp thế giới, họ quá bất hạnh. Họ có lẽ cầu nguyện, nhưng lời cầu nguyện của họ không giải đáp những vấn đề của họ; họ vẫn còn đau khổ, vẫn còn đấu tranh, vẫn còn tuyệt vọng. Đây là cái trí chung. Và vì vậy, khi chúng ta đang thâm nhập, chúng ta đang thâm nhập vào con người, không chỉ tôi và bạn – chúng ta là những con người.

Liệu người ta có thể quan sát thế giới bên ngoài cùng những phân chia của nó, những kinh hoàng và những nguy hiểm, và những tội lỗi thuộc

chính trị của nó, mà không rút ra một kết luận? Nếu chúng ta quan sát điều gì đang xảy ra phía bên ngoài, và cùng mãnh liệt như thế cũng quan sát điều gì đang xảy ra phía bên trong, vậy thì những hành động của chúng ta không là những hành động của bạn và những hành động của tôi, bởi vì chúng ta đã quan sát sự việc cùng nhau.

Hãy tự hỏi chính bạn liệu bạn đang tìm kiếm cái gì: nó là tiền bạc, nó là an toàn, nó là tự do khỏi sợ hãi để cho bạn có vui thú vĩnh cửu, bạn đang tìm kiếm để được tự do khỏi gánh nặng của đau khổ – không chỉ gánh nặng riêng của bạn nhưng còn cả gánh nặng của đau khổ của thế giới – hay liệu bạn đang tìm kiếm cái gì đó không thời gian, cái gì đó mà sự suy nghĩ đã không tiếp xúc, cái gì đó ban sơ tại cốt lõi, cái gì đó tuyệt đối không thể thoái hóa? Hãy tìm ra cho chính bạn, như một con người, giống như phần còn lại của những con người trong thế giới, bạn đang tìm kiếm cái gì, đang khao khát cái gì.

Liệu bạn đang tìm kiếm loại mới mẻ nào đó của sự trải nghiệm bởi vì bạn đã trải nghiệm vô số loại và bạn nói, ‘Từng đó đủ rồi, tôi đã trải nghiệm những điều đó nhưng tôi muốn loại khác hẳn’ – cái gì đó thâm sâu hơn, trải nghiệm nào đó mà sẽ trao tặng hân hoan vô cùng, hiểu rõ vô tận, một khai sáng, một thay đổi? Làm thế nào bạn sẽ tìm được? Muốn tìm được bạn phải được tự do khỏi tất cả những ảo tưởng. Mà có nghĩa sự chân thật tuyệt đối để cho cái trí của bạn không tự dối gạt nó. Muốn không tự dối gạt bạn, bạn phải hiểu rõ toàn bản chất của sự ham muốn. Bởi vì chính sự ham muốn mới tạo ra ảo tưởng – qua sự ham muốn người ta muốn đạt được, người ta hy vọng cái gì đó thâm sâu hơn. Nếu bạn không hiểu rõ toàn bản chất và cấu trúc của sự ham muốn, chắc chắn cái trí sẽ tạo ra ảo tưởng. Liệu cái trí của bạn, bởi vì đã hiểu rõ hoạt động của sự ham muốn, có thể biết giá trị tương đối của nó và thế là được tự do để quan sát? Mà có nghĩa bạn quan sát không có bất kỳ loại ảo tưởng nào. Liệu bạn nhận biết những ảo tưởng? Khi cái trí tự do khỏi những ảo tưởng, nó tuyệt đối không có bất kỳ đạo đức giả nào, minh bạch và chân thật; thế là, bạn có thể bắt đầu thâm nhập, thâm nhập vào nghi vấn liệu có một tồn tại không-thời gian, một sự thật không-thời gian.

Có thể bạn đã đùa giỡn cùng thiền định – thiền định thăng hoa, thiền định Tây tạng, thiền định Ấn giáo, thiền định Phật giáo, thiền định Zen – một cách nghiêm túc hay không nghiêm túc. Như người ta có thể hiểu rõ,

toàn ý tưởng của những thiên định này là rằng sự suy nghĩ phải được kiểm soát, rằng bạn phải có kỷ luật, bạn phải khuất phục những cảm thấy riêng của bạn đến cái gì đó khác hơn ‘cái gì là’, qua sự kiểm soát, qua sự tỉnh táo liên tục. Lúc này, nếu bạn muốn tìm ra thiên định là gì, không chỉ đang chấp nhận điều gì người nào đó đang nói, vậy thì những việc hiển nhiên nào đó là cần thiết. Phải không có uy quyền, bởi vì như thế bạn phụ thuộc, bạn đấu tranh, bạn bắt chước và tuân phục. Vậy thì, người ta phải hiểu rõ bản chất của sự kiểm soát và người kiểm soát là ai. Từ niên thiếu, chúng ta đã được đào tạo, được giáo dục, để kiểm soát hay để kiềm chế; hay đi đến cực đoan khác, mà là điều gì đang xảy ra hiện nay, làm điều gì bạn ưa thích, làm việc riêng tư của bạn! Liệu có một cách sống không có bất kỳ hình thức nào của sự kiểm soát? Mà không có nghĩa làm điều gì bạn ưa thích, buông thả trong những phóng dăng và vân vân. Liệu có một cách sống trong đó không có một cái bóng của sự kiểm soát? Muốn tìm được điều đó bạn phải hỏi: ai là người kiểm soát?

Ai là người kiểm soát mà nói ‘Tôi phải kiểm soát những cảm thấy của tôi’ hay ‘Tôi phải cho phép những cảm thấy của tôi trôi chảy’? Có người kiểm soát và vật được kiểm soát, thế là có một phân chia. Người kiểm soát này là ai? Nó vẫn không là chuyển động của sự suy nghĩ, hay sao? Sự suy nghĩ đã nói, ‘Tôi đã trải nghiệm điều này, tôi dự định làm điều này,’ mà là quá khứ; thế là, quá khứ là người kiểm soát. Việc đang xảy ra lúc này phải được kiểm soát bởi người kiểm soát, mà là quá khứ.

Tôi không đang nói chuyện để kiểm được lợi lộc cho tôi. Mặc dù tôi đã nói chuyện suốt năm mươi hai năm, tôi không hứng thú nói gì cả. Nhưng tôi quan tâm tìm ra liệu bạn cũng có thể khám phá cùng sự việc để cho sống riêng của bạn sẽ hoàn toàn khác hẳn, được thay đổi, để cho bạn không còn những vấn đề, không những nhiều khê, không đấu tranh hay khao khát. Đó là lý do tại sao người nói đang nói chuyện, không phải vì sự thỏa mãn riêng của ông ta, không phải vì sự thích thú riêng của ông ta, không phải vì sự thành tựu riêng của ông ta.

Thế là, người kiểm soát là kết quả của sự suy nghĩ, sự suy nghĩ được đặt nền tảng trên hiểu biết, mà là quá khứ. Sự suy nghĩ nói, ‘Tôi phải kiểm soát điều gì đang xảy ra lúc này’ – cái thực sự. Ví dụ, cái thực sự là ganh tị, ghen tuông – mà tất cả các bạn đều biết. Sự suy nghĩ nói, ‘Tôi phải kiểm soát nó; tôi phải phân tích nó; tôi phải kiềm chế nó; hay đạt được nó.’ Thế

là, có một phân chia được tạo ra bởi sự suy nghĩ. Trong sự phân chia này, có một lừa dối, lừa dối trong ý tưởng rằng người kiểm soát khác biệt điều phải được kiểm soát. Cả hai đều được sáng chế bởi sự suy nghĩ. Vì vậy, người kiểm soát là vật được kiểm soát. Nếu bạn thực sự hiểu rõ điều này, thâm nhập rất nghiêm túc điều này cho chính bạn, bạn sẽ thấy rằng người kiểm soát không cần thiết; chỉ sự quan sát là cần thiết. Khi bạn quan sát, không có người kiểm soát hay vật được kiểm soát; chỉ có đang quan sát. Quan sát sự ganh tị của bạn, ví dụ, quan sát nó mà không đặt tên nó, mà không phủ nhận nó hay chấp nhận nó, chỉ thấy cảm xúc, phản ứng nảy sinh, mà đã được gọi là sự ganh tị, và nhìn ngắm nó mà không có từ ngữ. Bởi vì từ ngữ đại diện cho quá khứ. Khi bạn sử dụng từ ngữ ‘ganh tị’, nó cũng cố quá khứ.

Có thể sống mà không có bất kỳ ý thức nào của sự kiểm soát. Tôi đang nói điều này không phải như một lý thuyết nhưng như một thực sự. Người nói trình bày điều gì ông ta đã làm, không phải điều gì ông ta sáng chế. Có một sống mà không có bất kỳ ý thức nào của sự kiểm soát và vì vậy không có bất kỳ ý thức nào của sự xung đột, không có bất kỳ ý thức nào của sự phân chia. Sống đó chỉ có thể hiện diện khi chỉ có sự quan sát thuần khiết. Hãy thực hiện nó và bạn sẽ thấy. Hãy thử nghiệm nó. Khi không có sự xung đột gì cả, điều gì xảy ra trong cái trí? Sự xung đột hàm ý sự chuyển động; sự chuyển động là thời gian – thời gian là từ đây đến đó, cả thuộc vật chất lẫn thuộc tâm lý; sự chuyển động từ một trung tâm sang một trung tâm khác; hay sự chuyển động từ một ngoại vi sang một ngoại vi khác. Có sự chuyển động liên tục này trong những sống của chúng ta. Lúc này, nếu bạn quan sát sự chuyển động này rất kỹ càng, điều gì xảy ra trong cái trí?

Bạn đã hiểu rõ bản chất của sự suy nghĩ, làm thế nào nó là sự hiểu biết bị giới hạn được lưu trữ trong bộ não như ký ức, ký ức đó đang hành động như sự suy nghĩ trong hành động. Bạn đã hiểu rõ làm thế nào sự hiểu biết luôn luôn là bộ phận của sự dốt nát. Thế là, điều gì xảy ra trong cái trí? Cái trí, như chúng ta đã thâm nhập nó, là không chỉ khả năng để suy nghĩ rõ ràng, khách quan, không thiên vị, nhưng còn là thấy rằng nó có khả năng hành động không phải từ sự suy nghĩ nhưng còn cả từ sự quan sát thuần khiết. Từ sự suy nghĩ thuần khiết đó có hành động. Đó là thông minh. Và đó cũng là cái sự việc lạ thường được gọi là tình yêu và từ bi.

Vậy là, cái trí có chất lượng của thông minh này và, một cách tự nhiên, theo cùng thông minh đó là tình yêu, từ bi. Tình yêu là cái gì đó khác hẳn cảm xúc; nó hoàn toàn không liên quan với những đòi hỏi và những thành tựu của chúng ta và mọi chuyện còn lại của nó. Thế là, lúc này cái trí có chất lượng này, sự bất động này. Nó giống như một tảng đá giữa một con suối, giữa một con sông, bất động. Và cái mà bất động là yên lặng. Làm ơn hãy tuyệt đối rõ ràng về mấu chốt này. Sự rõ ràng đó là bất động; vậy là sự bất động đó có thể thâm nhập bất kỳ vấn đề nào. Nếu không có sự rõ ràng này, cái trí bị rối loạn, mâu thuẫn, vỡ vụn; nó không ổn định, loạn thần kinh, đang tìm kiếm, đang đấu tranh, đang xung đột. Vì vậy, chúng ta đến một mấu chốt nơi cái trí hoàn toàn rõ ràng và thế là hoàn toàn bất động. Bất động, không phải trong ý nghĩa của một hòn núi, nhưng trong ý nghĩa rằng nó hoàn toàn không có những vấn đề; thế là nó bất động lạ thường và tự nhiên lại linh động.

Lúc này, một cái trí như thế là yên lặng. Và bạn cần có một cái trí tuyệt đối yên lặng – tuyệt đối, không phải tương đối. Có sự yên lặng khi một buổi chiều bạn lang thang vào cánh rừng; tất cả chim chóc yên lặng, gió và tiếng xì xào của những chiếc lá đã kết thúc; có sự yên lặng vô cùng phía bên trong. Và con người quan sát sự yên lặng này và nói, ‘Tôi phải có sự yên lặng đó,’ và họ lệ thuộc vào sự yên lặng của một mình, của cô đơn. Nhưng đó không là yên lặng. Cũng không phải sự yên lặng được sáng chế bởi sự suy nghĩ mà nói, ‘Tôi phải yên lặng, tôi phải bất động, tôi không được huyền thuyên’. Nhưng đó không là nó, bởi vì đó là kết quả của sự suy nghĩ đang vận hành vào sự nhiễu loạn. Chúng ta đang nói về một yên lặng mà không phụ thuộc vào bất kỳ thứ gì. Chính là chất lượng của sự bất động này, sự yên lặng tuyệt đối này của cái trí, mới có thể thấy cái vĩnh cửu, không thời gian, không tên tuổi – mà là thiên định.

Từ Bản tin 39, 1980

Sự Kết thúc của Đau khổ là Tình yêu
Bombay, Ấn độ, ngày 10 tháng 2 năm 1985

C

hiều nay chúng ta sẽ bàn luận nhiều vấn đề. Chiều hôm qua chúng ta đã nói chuyện về đau khổ và sự kết thúc của đau khổ. Cùng sự kết thúc của đau khổ, sự đam mê hiện diện. Chẳng có mấy người trong chúng ta thực sự hiểu rõ hay thâm nhập nghi vấn của đau khổ. Liệu có thể kết thúc tất cả đau khổ? Đây đã là một nghi vấn được đặt ra bởi tất cả những con người, có lẽ không ý thức được nhiều lắm, nhưng sâu thẳm họ đã mong muốn tìm ra, giống như tất cả chúng ta đều mong muốn, liệu có một kết thúc cho đau khổ của con người, phiền muộn và lo âu của con người. Bởi vì nếu không có sự kết thúc của đau khổ, không có tình yêu.

Đau khổ là một chấn động nghiêm trọng đối với hệ thần kinh, giống như một cú đâm vào toàn thân tâm thuộc thân thể cũng như tâm lý. Và thông thường chúng ta cố gắng tẩu thoát khỏi nó bằng thuốc men, nhậu nhẹt hoặc tham gia những hình thức khác nhau của chủ nghĩa tẩu thoát thuộc tôn giáo; hoặc chúng ta trở nên yếm thế; hoặc chấp nhận những sự việc như điều không tránh khỏi.

Liệu người ta có thể thâm nhập nghi vấn này rất sâu thẳm, nghiêm túc? Liệu có thể không chạy trốn đau khổ? Có lẽ người con trai của tôi chết, và có đau khổ, choáng váng vô cùng, và tôi phát giác rằng tôi thực sự là một người rất cô độc. Tôi không thể đối diện nó. Tôi không thể chịu đựng nó, thế là tôi chạy trốn nó. Và có nhiều tẩu thoát – tôn giáo, thế tục hay triết lý. Liệu có thể không tẩu thoát trong bất kỳ hình thức nào khỏi đau khổ đó, đau khổ của cô độc, tiếc thương, choáng váng, nhưng hoàn toàn ở nguyên cùng sự kiện đó, cùng cái sự việc này được gọi là đau khổ? Liệu bạn có thể bám chặt bất kỳ vấn đề nào, áp ủ nó, không cố gắng giải quyết nó, nhưng nhìn ngắm nó như thể bạn cầm một món nữ trang quý giá, được chạm khắc tinh vi? Chính vẻ đẹp của món nữ trang đã quá hấp dẫn, quá vui thú, đến độ chúng ta phải ngắm nghía nó liên tục. Trong cùng cách nếu chúng ta, không một chuyển động của sự suy nghĩ hay sự tẩu thoát, có thể áp ủ đau khổ của chúng ta, vậy thì chính hành động của không chuyển động khỏi sự kiện đó sáng tạo một giải phóng khỏi sự việc đã gây ra đau khổ.

Chúng ta cũng muốn suy nghĩ về đẹp là gì – không phải vẻ đẹp của một con người hay vẻ đẹp của những bức tranh và những bức tượng trong bảo tàng hay những nỗ lực cổ xưa nhất của con người để diễn đạt những cảm thấy riêng của anh ấy trong đá hay trong vẽ tranh hay trong một bài

thơ, nhưng tự mình thâm nhập vẻ đẹp là gì. Vẻ đẹp có lẽ là sự thật. Vẻ đẹp có lẽ là tình yêu. Nhưng nếu không hiểu rõ bản chất và chiều sâu của từ ngữ ‘vẻ đẹp’ lạ thường đó, có lẽ chúng ta không bao giờ có thể bắt gặp cái được gọi là thiêng liêng đó. Vì vậy, chúng ta phải thâm nhập vào nghi vấn của vẻ đẹp là gì này.

Điều gì thực sự xảy ra khi chúng ta thấy cái gì đó vô cùng đẹp để giống như hòn núi phủ đầy tuyết tương phản bầu trời xanh? Trong một tích tắc, sự hoành tráng của hòn núi đó, sự bao la của nó, đường nét của nó tương phản bầu trời xanh, xóa sạch tất cả tự quan tâm về chính mình. Tại tích tắc đó không có ‘tôi’ đang nhìn ngắm nó. Sự vĩ đại của hòn núi đó, trong một tích tắc, đã xóa sạch, tất cả tự cho mình là trung tâm. Chắc chắn, người ta phải nhận thấy điều này. Bạn có lưu ý một đứa trẻ cùng món đồ chơi? Cậu bé nghịch ngợm suốt ngày – điều đó đúng – và bạn cho cậu bé một món đồ chơi; vậy là, suốt một tiếng đồng hồ kế tiếp, cho đến khi cậu bé làm hư hỏng nó, cậu bé yên lặng lạ thường; món đồ chơi đã thẩm thấu sự nghịch ngợm của cậu bé; món đồ chơi đã nuốt trọn cậu bé. Tương tự như thế, khi chúng ta thấy cái gì đó đẹp để lạ thường, chính vẻ đẹp đó thẩm thấu chúng ta. Đó là, có vẻ đẹp khi không có sự làm việc của cái tôi, khi không có tánh tư lợi. Bạn hiểu rõ điều đó? Nếu không bị cuốn hút hay bị rung động bởi cái gì đó đẹp để lạ thường như một hòn núi hay một thung lũng trong bóng râm đậm đà, nếu không bị cuốn hút bởi hòn núi đó, liệu có thể hiểu rõ vẻ đẹp, hiểu rõ nó mà không có cái tôi? Bởi vì nơi nào có cái tôi không có vẻ đẹp; nơi nào có tánh tư lợi không có tình yêu; và tình yêu và vẻ đẹp theo cùng nhau – chúng không tách rời.

Chúng ta cũng nên cùng nhau nói chuyện về chết là gì. Đây là một sự kiện chắc chắn mà tất cả chúng ta đều phải đối diện. Dù chúng ta nghèo nàn hay giàu có, dốt nát hay dư thừa uyên bác, trẻ tuổi hay già nua, chết đều chắc chắn xảy ra cho mỗi con người; tất cả chúng ta đều phải chết. Và chúng ta chưa bao giờ có thể hiểu rõ bản chất của chết; chúng ta luôn luôn sợ hãi chết, đúng chứ? Muốn hiểu rõ chết, chúng ta cũng phải thâm nhập sống là gì. Liệu chúng ta đang phí phạm sống của chúng ta, đang hao tán những năng lượng của chúng ta trong vô vàn hình thức, đang phung phí bởi những nghề nghiệp đặc biệt? Bạn có lẽ giàu có, bạn có lẽ có mọi loại năng lực, bạn có lẽ là một chuyên gia, một người khoa học vĩ đại hay người kinh doanh thành công; bạn có lẽ có quyền hành, địa vị, nhưng tại khúc cuối của sống liệu tất cả điều đó đã là một lãng phí? Tất cả khó nhọc này, tất cả đau

khổ này, tất cả không an toàn, lo âu khủng khiếp này, những ảo tưởng ngớ ngẩn mà con người đã thu lượm – những thượng đế của anh ấy, tất cả những thần thánh và vân vân – liệu tất cả điều đó đã là một lãng phí? Làm ơn, đây là một nghi vấn nghiêm túc mà người ta phải tự đặt ra cho chính mình. Một người khác không thể trả lời nghi vấn này.

Chúng ta đã tách rời sống khỏi chết. Chết tại khúc cuối của sống của người ta; chúng ta đã đẩy nó ra càng xa bao nhiêu càng tốt – một khoảng cách thời gian thật dài; nhưng chúng ta, tại khúc cuối của một hành trình dài đằng đằng, đều phải chết. Và chúng ta gọi sống là gì – kiếm tiền, đi làm từ chín giờ sáng đến năm giờ chiều? Và bạn trải qua xung đột, sợ hãi, lo âu, cô độc, phiền muộn, tuyệt vọng mãi mãi. Toàn phương cách của sự tồn tại này, mà chúng ta gọi là sống, đang sống – sự khó nhọc không kể xiết của con người, sự xung đột, dối gạt, thoái hóa không ngừng nghỉ của anh ấy – liệu đó là sống? Đây là điều gì chúng ta gọi là sống; chúng ta biết nó; chúng ta quen thuộc nó; nó là sự tồn tại hàng ngày của chúng ta. Và chết có nghĩa sự kết thúc của tất cả điều đó, sự kết thúc của tất cả những sự việc mà chúng ta đã suy nghĩ, mà chúng ta đã tích lũy, đã thụ hưởng. Và chúng ta quyến luyến tất cả điều này. Chúng ta quyến luyến gia đình của chúng ta, tiền bạc, hiểu biết, những niềm tin, những lý tưởng mà chúng ta sống cùng chúng; chúng ta quyến luyến tất cả điều đó. Và chết nói, ‘Đó là sự kết thúc của nó, người bạn thân ơi.’

Chúng ta sợ hãi chết, mà có nghĩa buông bỏ tất cả những sự việc chúng ta đã biết, tất cả những sự việc chúng ta đã trải nghiệm, lượm lặt – đồ đạc đáng yêu mà chúng ta có và bộ sưu tập tranh đẹp đẽ. Chết đến và nói, ‘Bạn không thể có bất kỳ thứ nào nữa.’ Và chúng ta bám vào cái đã được biết, sợ hãi cái không biết được. Chúng ta có thể sáng chế sự đầu thai. Nhưng chúng ta lại không thâm nhập cái gì được sinh ra trong đời kế tiếp.

Lúc này, nghi vấn là: tại sao bộ não đã tách rời sống và chết? Tại sao sự phân chia này đã xảy ra? Liệu sự phân chia này tồn tại khi có sự quyến luyến? Liệu người ta có thể sống cùng chết trong thế giới hiện đại – không phải tự tử, chúng ta không đang nói về điều đó – nhưng kết thúc tất cả quyến luyến, mà là chết, trong khi người ta sống? Tôi quyến luyến ngôi nhà mà tôi đang sống trong nó. Tôi đã mua nó, đã trả nhiều tiền cho nó, và tôi quyến luyến tất cả đồ đạc, những bức tranh, gia đình, tất cả những kỷ niệm của nó. Và chết đến và xóa sạch tất cả điều đó. Vì vậy, liệu bạn có thể

sống mỗi ngày thuộc sống của bạn cùng chết, kết thúc mọi thứ mỗi ngày, kết thúc tất cả những quyền luyện của bạn? Bởi vì đó có nghĩa chết là gì. Chúng ta đã tách rời sống khỏi chết, vì vậy chúng ta mãi mãi sợ hãi. Nhưng khi bạn mang sống và chết lại cùng nhau – đang sống và đang chết – vậy thì bạn sẽ phát hiện rằng có một trạng thái của bộ não trong đó tất cả những hiểu biết như ký ức đều kết thúc.

Bạn cần hiểu biết để viết một lá thư, để đến đây, để nói tiếng Anh, để giữ gìn những tài khoản, để đi về nhà của bạn và vân vân. Liệu bộ não có thể sử dụng hiểu biết khi cần thiết và tuy nhiên lại được tự do khỏi tất cả hiểu biết? Bộ não của chúng ta luôn luôn đang ghi lại; lúc này bạn đang ghi lại điều gì đang được nói. Ghi lại đó trở thành một ký ức, và ký ức đó, ghi lại đó, có cần thiết trong một lãnh vực nào đó, lãnh vực của hoạt động vật chất. Vậy là, liệu bộ não có thể sử dụng hiểu biết khi cần thiết nhưng lại được tự do khỏi hiểu biết cũ kỹ? Liệu bộ não có thể được tự do để cho nó có thể vận hành trọn vẹn trong một kích thước khác hẳn? Đó là, mỗi ngày khi bạn đi ngủ, xóa sạch mọi thứ mà bạn đã thu lượm, chết đi tại khúc cuối của ngày.

Bạn nghe một câu nói thuộc loại này: đang sống là đang chết; chúng không là hai sự việc tách rời gì cả. Bạn nghe câu nói đó, không những bằng đang nghe của tai nhưng, nếu bạn đang lắng nghe cẩn thận, bạn còn nghe sự thật của nó, thực sự của nó. Và trong tích tắc bạn thấy sự rõ ràng của nó. Vậy là, liệu tại khúc cuối của ngày mỗi người chúng ta có thể chết đi mọi thứ không cần thiết, mọi ký ức của sự tổn thương, những niềm tin của chúng ta, những sợ hãi của chúng ta, những lo âu của chúng ta, những đau khổ của chúng ta; kết thúc tất cả điều đó mỗi ngày? Vậy thì, bạn phát giác rằng bạn luôn luôn đang sống cùng chết, chết là kết thúc.

Người ta quyền luyện đến quá nhiều sự việc – vị đạo sư của người ta, hiểu biết được tích lũy, tiền bạc, những niềm tin, những lý tưởng mà người ta đã sống cùng, ký ức của người con trai, người con gái của người ta và vân vân. Ký ức đó là bạn; toàn bộ não của bạn được nhét đầy ký ức, và bạn quyền luyện toàn ý thức này. Đó là một sự kiện. Sau đó chết đến và nói, ‘Đó là sự kết thúc của sự quyền luyện của bạn.’ Và chúng ta sợ hãi, sợ hãi được tự do hoàn toàn khỏi nó, sợ hãi chết, sợ hãi cắt đứt mọi thứ mà chúng ta có. Bạn có thể sáng chế và nói, ‘Tôi sẽ tiếp tục trong đời kế tiếp,’ nhưng cái gì tiếp tục? Bạn hiểu câu hỏi của tôi? Sự ham muốn để tiếp tục đó có

nghĩa gì? Liệu có một tiếp tục, ngoại trừ những sự việc được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ?

Sự suy nghĩ bị giới hạn và vì vậy tạo ra sự xung đột; chúng ta đã thâm nhập tất cả điều đó. Và cái tôi, cái vị kỷ, cái cá nhân, là một mớ của những kỷ niệm phức tạp, hiện đại và cổ xưa. Chúng ta sống bằng những kỷ niệm. Chúng ta sống bằng sự hiểu biết, được thâu lượm hay được thừa hưởng, và sự hiểu biết đó là điều gì chúng ta là. Cái tôi là sự hiểu biết của những trải nghiệm, những suy nghĩ thuộc quá khứ và vùn vùn. Cái tôi là điều đó. Cái tôi có lẽ sáng chế rằng có cái gì đó thiêng liêng trong chúng ta, nhưng cái gì đó vẫn còn là hoạt động của sự suy nghĩ. Và sự suy nghĩ luôn luôn bị giới hạn. Bạn có thể tự thấy điều này cho chính bạn, bạn không phải học hành những quyển sách và những triết lý; bạn có thể thấy rõ ràng cho chính bạn rằng bạn là một mớ của những kỷ niệm. Và chết kết thúc tất cả ký ức đó. Thế là, người ta sợ hãi. Nghi vấn là: liệu người ta có thể sống cùng chết trong thế giới hiện đại?

Vì vậy, chúng ta nên cùng nhau nói chuyện về tình yêu là gì. Liệu tình yêu là cảm xúc? Liệu tình yêu là ham muốn? Liệu tình yêu là vui thú? Liệu tình yêu được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ? Liệu bạn thương yêu người chồng hay người vợ của bạn, hay con cái của bạn? Liệu tình yêu là ghen tuông? Đừng nói không. Liệu tình yêu là sợ hãi, lo âu, đau khổ và mọi chuyện còn lại của nó? Tình yêu là gì? Và nếu không có chất lượng đó, hương thơm đó, ngọn lửa đó – bạn có lẽ rất giàu có, bạn có lẽ có một ý thức của quyền hành, địa vị, quan trọng – nếu không có tình yêu, bạn chỉ là một cái vỏ trống rỗng. Vì vậy chúng ta nên thâm nhập nghi vấn của tình yêu này. Nếu bạn thương yêu con cái của bạn, liệu sẽ có những chiến tranh? Nếu bạn thương yêu con cái của bạn, liệu bạn sẽ cho phép chúng giết chết những người khác? Liệu tình yêu có thể hiện diện nơi nào có tham vọng? Làm ơn, đối diện tất cả điều này.

Tình yêu không liên quan gì đến vui thú, đến cảm xúc. Tình yêu không bị sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ; vì vậy nó không ở trong cấu trúc của bộ não. Nó là cái gì đó hoàn toàn ở phía bên ngoài của bộ não, bởi vì qua chính bản chất của nó, cấu trúc của nó, bộ não là một dụng cụ của cảm xúc, của những phản ứng thuộc hệ thần kinh và vùn vùn. Tình yêu không thể hiện diện khi có thuần túy cảm xúc. Ký ức không là tình yêu.

Cũng vậy, chúng ta nên cùng nhau nói chuyện về một sống tôn giáo là gì và tôn giáo là gì. Lại nữa, đây là một nghi vấn rất phức tạp. Những con người đã tìm kiếm cái gì đó vượt khỏi cái vật chất, vượt khỏi sự tồn tại hàng ngày của phiền muộn, của đau khổ hay vui thú. Họ đã tìm kiếm cái gì đó vượt khỏi, đầu tiên trong những đám mây; sấm sét là tiếng nói của thượng đế. Sau đó, họ tôn thờ những cái cây, những tảng đá. Những dân làng sống thật xa cái thị trấn quá quắt, kinh tởm, xấu xa này vẫn còn tôn thờ những tảng đá, những cái cây, những hình tượng nhỏ xíu. Con người muốn tìm ra liệu có cái gì đó thiêng liêng, và vị giáo sĩ xuất hiện và nói, ‘Ta sẽ chỉ cho ngươi,’ giống như một đạo sư nói. Giáo sĩ phương Tây có những nghi lễ của anh ấy, những lặp lại của anh ấy, chiếc áo choàng quá đáng của anh ấy và sự tôn thờ hình ảnh đặc biệt của anh ấy. Và bạn – bạn có những hình ảnh riêng của bạn. Hoặc bạn không tin tưởng việc đó, bạn nói bạn là một người vô thần. Nhưng bạn và người nói muốn tìm ra cái gì đó mà có lẽ vượt khỏi thời gian, vượt khỏi tất cả sự suy nghĩ. Vì vậy, chúng ta sẽ cùng nhau thâm nhập, vận dụng bộ não của chúng ta, lý luận của chúng ta, lý lẽ của chúng ta, để tìm ra tôn giáo là gì, một sống tôn giáo là gì, và liệu có thể sống một sống tôn giáo trong thế giới hiện đại này?

Vậy là, chúng ta hãy tự tìm ra cho chính chúng ta một sống tôn giáo thực sự, đúng đắn là gì? Và cái đó chỉ có thể tìm ra khi chúng ta hiểu rõ những tôn giáo thực sự là gì và gạt bỏ tất cả những tôn giáo – không phụ thuộc bất kỳ tôn giáo nào, bất kỳ tổ chức nào, bất kỳ đạo sư nào, bất kỳ uy quyền tạm gọi là tinh thần nào. Không có uy quyền tinh thần nào cả; đó là một trong những trọng tội mà chúng ta đã phạm phải; chúng ta đã sáng chế một người trung gian giữa sự thật và chính chúng ta.

Khi chúng ta bắt đầu thâm nhập tôn giáo là gì, bạn đang sống một sống tôn giáo; không phải tại khúc cuối của nó. Trong chính sự tiến hành của quan sát, nhìn ngắm, bàn luận, nghi ngờ, chất vấn, không có những niềm tin, hay sự trung thành, bạn đang theo một sống tôn giáo rồi. Lúc này, bạn sắp sửa làm việc đó.

Dường như bạn mất đi tất cả lý do, tất cả lý luận và khôn ngoan khi nói đến những vấn đề thuộc tôn giáo. Vì vậy, chúng ta phải hợp lý, lý luận, ngờ vực, chất vấn tất cả những sự việc mà con người đã sắp xếp vào chung – những thượng đế, những đáng cứu rỗi, những đạo sư và uy quyền của họ.

Đó không là tôn giáo, đó chỉ là sự nhận bừa uy quyền bởi một ít người. Bạn trao cho họ uy quyền. Vì vậy, phải bỏ hoàn toàn nó.

Bạn có khi nào nhận thấy rằng nơi nào có vô trật tự thuộc xã hội, thuộc chính trị, trong những liên hệ của con người, liền có một người độc tài, một người cai trị? Nơi nào có vô trật tự trong sống riêng của bạn, bạn sẽ tạo ra một uy quyền; bạn chịu trách nhiệm cho uy quyền và có những người quá sẵn lòng để chấp nhận uy quyền đó. Nơi nào có sợ hãi, chắc chắn con người tìm kiếm cái gì đó mà sẽ bảo vệ anh ấy, mà sẽ giam cầm anh ấy trong một ý thức của sự an toàn. Và từ sợ hãi đó chúng ta sáng chế những thượng đế. Từ sợ hãi đó chúng ta sáng chế tất cả những nghi thức, tất cả gánh xiếc đó đang xảy ra nhân danh tôn giáo. Tất cả những đền chùa trong quốc gia này, tất cả những nhà thờ và những thánh đường, đều được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ. Bạn có lẽ nói có sự soi sáng trực tiếp. Hãy nghi ngờ sự soi sáng đó. Bạn chấp nhận nó, nhưng nếu bạn sử dụng lý luận, lý lẽ, thông minh, bạn sẽ thấy những mê tín mà bạn đã tích lũy; tất cả điều đó không là tôn giáo. Chắc chắn. Liệu bạn có thể xóa sạch điều đó để tìm ra bản chất của tôn giáo là gì, cái trí, bộ não là gì, mà duy trì chất lượng của đang sống tôn giáo? Liệu bạn, như một con người, mà sợ hãi, có thể không sáng chế, không tạo ra ảo tưởng, nhưng đối diện sợ hãi? Sợ hãi có thể hoàn toàn tan biến thuộc tâm lý khi bạn ở nguyên cùng nó, không tẩu thoát nó, nhưng trao trọn toàn chú ý của bạn vào nó. Nó giống như một ánh sáng đang chiếu vào sợ hãi, một lóe sáng cực độ, và vậy là sợ hãi đó hoàn toàn tan biến. Và khi không có sợ hãi, không có thượng đế; không có nghi thức; tất cả điều đó trở thành không cần thiết, dốt nát.

Những sự việc mà sự suy nghĩ đã sáng chế trở thành không tôn giáo, bởi vì sự suy nghĩ chỉ là một qui trình vật chất được đặt nền tảng trên trải nghiệm, hiểu biết, ký ức. Sự suy nghĩ sáng chế toàn nhiều loạn này, toàn cấu trúc của những tôn giáo có tổ chức mà đã hoàn toàn mất đi tất cả ý nghĩa. Liệu bạn có thể xóa sạch tất cả điều đó, một cách tự nguyện, mà không đang tìm kiếm một phần thưởng tại khúc cuối của nó? Liệu bạn sẽ thực hiện nó? Khi bạn thực hiện, vậy thì không còn người nào để hỏi tôn giáo là gì.

Liệu có cái gì đó vượt khỏi tất cả thời gian và sự suy nghĩ? Bạn có lẽ đặt ra câu hỏi, nhưng nếu sự suy nghĩ sáng chế cái gì đó vượt khỏi, cái gì đó vẫn còn là một qui trình vật chất. Sự suy nghĩ vẫn còn là vật chất bởi vì nó nuôi dưỡng sự hiểu biết trong những tế bào não. Người nói không là một

người khoa học nhưng bạn có thể quan sát nó trong chính bạn; bạn có thể quan sát hoạt động trong bộ não của bạn mà là hoạt động của bộ não. Vì vậy, nếu bạn có thể xóa sạch tất cả điều đó một cách tự nguyện, dễ dàng, mà không có bất kỳ sự kháng cự, vậy thì chắc chắn bạn sẽ hỏi: liệu có cái gì đó vượt khỏi tất cả thời gian và không gian? Liệu có cái gì đó mà không bao giờ được thấy trước kia bởi bất kỳ người nào? Liệu có cái gì đó thiêng liêng vô cùng? Liệu có cái gì đó mà bộ não không bao giờ tiếp xúc? Vì vậy, chúng ta sẽ tìm ra – đó là, nếu bạn đã khởi sự bước đầu tiên và đã xóa sạch tất cả rác rưởi này được gọi là tôn giáo. Bởi vì bạn đã sử dụng bộ não của bạn, lý luận của bạn, bạn nghi ngờ, bạn chất vấn.

Vậy thì, thiên định mà là bộ phận của tôn giáo là gì? Thiên định là gì? Tẩu thoát sự nhiễu loạn của thế giới, có một cái trí yên lặng, một cái trí an bình, một cái trí bất động? Vì mục đích đó, bạn thực hành một hệ thống, một phương pháp, một cách thức, để trở nên nhận biết, để kiểm soát những suy nghĩ của bạn. Bạn ngồi bắt chéo hai chân và bạn lặp lại những câu thần chú. Bạn lặp lại, lặp lại, lặp lại và tiếp tục cùng cách tư lợi của bạn, cách ích kỷ của bạn, và câu thần chú mất đi ý nghĩa của nó.

Vì vậy, thiên định là gì? Liệu thiên định là một nỗ lực cố ý? Bạn thiên định cố ý, thực hành với mục đích đạt được cái gì đó – đạt được một cái trí, bộ não yên lặng, đạt được một ý thức của kích thích bộ não. Sự khác biệt giữa người thiên định đó và cái người mà nói, ‘Tôi muốn tiền bạc, vì vậy tôi làm việc để có nó’, là gì? Sự khác biệt giữa hai người này là gì? Cả hai đều đang tìm kiếm một thành tựu. Một cái được gọi là sự thành tựu tinh thần, cái còn lại được gọi là sự thành tựu trần tục – cả hai đều ở trong ranh giới của sự thành tựu. Đối với người nói, đó không là thiên định gì cả; bất kỳ sự ham muốn cố ý, nhận biết, chủ động cùng ý muốn của nó không là thiên định.

Vì vậy, người ta phải hỏi liệu có thiên định mà không bị sáng chế bởi sự suy nghĩ? Liệu có thiên định mà bạn không nhận biết được? Bạn hiểu rõ tất cả điều này? Bất kỳ qui trình cố ý nào của thiên định không là thiên định. Điều đó quá rõ ràng. Bạn có thể ngồi bắt chéo chân suốt phần còn lại thuộc sống của bạn, hít thở và mọi chuyện như thế, và bạn sẽ không tiếp cận bất kỳ nơi nào gần gần cái khác lạ, bởi vì đó là một hành động cố ý để đạt được một kết quả – nguyên nhân và hậu quả. Nhưng hậu quả trở thành nguyên nhân; thế là bạn bị trói buộc trong một vòng tròn luẩn quẩn.

Liệu có một thiên định không bị sắp xếp vào chung bởi ham muốn, bởi ý muốn, bởi nỗ lực? Người nói trả lời rằng có. Bạn không phải tin tưởng nó; ngược lại bạn phải nghi ngờ nó, bạn phải chất vấn nó, như người nói đã chất vấn nó, đã nghi ngờ nó, đã xé nát nó. Liệu có một thiên định mà không bị sáng chế, bị tổ chức? Muốn thâm nhập điều đó người ta phải hiểu rõ bộ não mà bị quy định, bộ não mà bị giới hạn, bộ não đó mà đang cố gắng hiểu rõ cái vô hạn, cái không thể đo lường được, cái không thời gian, nếu có một sự việc như cái không thời gian. Và muốn có nó, hiểu rõ âm thanh là điều rất quan trọng. Âm thanh và yên lặng theo cùng nhau.

Chúng ta đã tách rời âm thanh khỏi yên lặng. Âm thanh là thế giới; âm thanh là nhịp đập quả tim của bạn; vũ trụ đầy ắp âm thanh; tất cả những bầu trời, hàng triệu vì sao, toàn bầu trời đầy ắp âm thanh. Và chúng ta đã khiến cho âm thanh đó thành cái gì đó không thể chịu đựng được. Nhưng khi bạn lắng nghe âm thanh, chính đang lắng nghe đó là yên lặng; yên lặng và âm thanh không tách rời. Vì vậy, thiên định là cái gì đó mà không bị sáng chế, không bị tổ chức. Thiên định là. Nó bắt đầu cùng bước đầu tiên, mà là được tự do khỏi tất cả những tổn thương thuộc tâm lý của bạn, được tự do khỏi tất cả những sợ hãi, lo âu, cô độc, tuyệt vọng, đau khổ đã tích lũy của bạn. Đó là nền tảng, đó là bước đầu tiên, và bước đầu tiên là bước cuối cùng. Nếu bạn thực hiện bước đầu tiên đó, nó kết thúc. Nhưng chúng ta không sẵn lòng thực hiện bước đầu tiên bởi vì chúng ta không muốn tự do. Chúng ta muốn lệ thuộc – lệ thuộc vào quyền hành, vào những người khác, vào môi trường sống, vào trải nghiệm và hiểu biết của chúng ta. Chúng ta không bao giờ được tự do khỏi tất cả sự lệ thuộc, tất cả sự sợ hãi.

Sự kết thúc của đau khổ là tình yêu. Nơi nào có tình yêu đó, có từ bi. Và từ bi đó có thông minh tổng thể riêng của nó. Và khi thông minh đó hành động, hành động đó luôn luôn đúng đắn. Không có sự xung đột nơi nào có thông minh đó. Bạn đã nghe tất cả điều này: bạn đã nghe về sự kết thúc của sợ hãi, sự kết thúc của đau khổ; bạn đã nghe về vẻ đẹp và tình yêu. Nhưng nghe là một việc và hành động là một việc khác. Bạn nghe tất cả những điều này mà là thực sự, hợp lý, thông minh, có lý lẽ, nhưng bạn sẽ không hành động tùy theo điều đó. Bạn quay về nhà và bắt đầu lại tất cả mọi chuyện cùng những lo âu của bạn, những xung đột của bạn, những đau khổ của bạn. Vì vậy, người ta hỏi: ích lợi của tất cả nó là gì? Ích lợi của đang lắng nghe người nói này và không đang sống cùng nó là gì? Đang lắng nghe và không đang làm là sự lãng phí sống của bạn; nếu bạn lắng nghe

điều gì đó mà đúng thực và không hành động, bạn đang lãng phí sống của bạn. Và sống quá quý báu – nó là việc duy nhất mà chúng ta có. Và cũng vậy, chúng ta đã mất đi sự hiệp thông cùng thiên nhiên, mà có nghĩa chúng ta đã mất đi sự hiệp thông cùng chúng ta, mà là bộ phận của thiên nhiên. Chúng ta không thương yêu cây cối, chim chóc, những con sông và những hòn núi; chúng ta đang hủy diệt quả đất; và chúng ta đang hủy diệt lẫn nhau. Và tất cả điều đó quả là một lãng phí của sống.

Khi người ta nhận ra tất cả điều này, không chỉ thuộc trí năng hay từ ngữ, vậy thì người ta sống một sống tôn giáo. Khoác vào một mảnh vải hay đi ăn mày hay gia nhập một tu viện không là một sống tôn giáo. Một sống tôn giáo bắt đầu khi không có sự xung đột, khi có ý thức của tình yêu không bị trao cho chỉ một người và vì vậy bị giới hạn. Vậy là, có, nếu bạn trao quả tim và cái trí và bộ não của bạn, cái gì đó vượt khỏi mọi thời gian. Và có ân lành của cái đó – không phải trong những đền chùa, không phải trong những nhà thờ, không phải trong những thánh đường. Ân lành đó là nơi bạn là.

Từ Bản tin 54, 1989

Vẻ đẹp, Đau khổ và Tình yêu

Ojai, California, ngày 18 tháng 5 năm 1985

N

hững con người khắp thế giới đã tìm kiếm cái gì mà vượt khỏi những sống nhàm chán, cô độc, phiền muộn hàng ngày của họ? Có cái gì vượt khỏi, không chỉ cho cá thể nhưng còn cả cho tổng thể của nhân loại? Có cái gì mà không bị tiếp xúc bởi sự suy nghĩ, mà không có danh tánh, mà có lẽ vĩnh cửu, bất động, thường hằng? Chúng ta sẽ nói chuyện về những chủ đề này và về thiền định và yoga? Có vẻ mọi người đều quan tâm đến yoga – họ muốn giữ gìn tươi trẻ và đẹp đẽ.

Lúc này, yoga đã trở thành một công việc kinh doanh giống như mọi thứ khác. Có những thầy giáo yoga khắp thế giới. Và họ đang in ra tiền – như thường lệ. Tuy nhiên, yoga, tại một thời điểm nào đó – tôi đã được kể

lại bởi nhiều người mà biết nhiều về điều này – chỉ được dạy cho rất, rất ít người. Yoga không có nghĩa chỉ giữ gìn thân thể khỏe mạnh, bình thường, năng động và thông minh. Nó cũng có nghĩa – từ ngữ ‘yoga’ trong tiếng Phạn có nghĩa ‘kết hợp cùng nhau’ – kết hợp những cao hơn và những thấp hơn; đó là truyền thống. Có những hình thức khác nhau của yoga mà hình thức tốt đỉnh được gọi là raja yoga – vua của những yoga. Cách sống đó liên quan đến không chỉ sự khỏe mạnh thuộc thân thể, nhưng còn cả, và nhiều hơn nữa, đến tinh thần. Không kỷ luật, không hệ thống, không gì được lặp lại ngày sang ngày. Nó là có một bộ não trật tự, luôn luôn năng động, nhưng không huyền thuyên – năng động. Nó là có một sống kỷ luật, đạo đức, luân lý, trật tự rất sâu thẳm, không được đặt nền tảng trên thực hiện những lời thề khác nhau. Vì vậy, mặc dù thân thể được giữ gìn khỏe mạnh, nó không có sự quan trọng cơ bản. Cái gì có sự quan trọng cơ bản là có một bộ não, một cái trí, một trạng thái của hạnh phúc, mà minh bạch, năng động; không phải năng động trong ý nghĩa của chuyển động thân thể, nhưng một bộ não trong chính nó là năng động, sinh động, tràn đầy sinh lực. Nhưng hiện nay, yoga đã trở thành quá nông cạn, một nguồn của lợi lộc, thể tục.

Yoga tốt đỉnh không phải được dạy cho những người ngẫu nhiên; nó là cái gì đó mà bạn thực hiện, có lẽ hàng ngày, để có sự nhận biết hoàn hảo về thân thể của bạn. Bạn theo dõi thân thể của bạn đến độ nó không tạo ra bất kỳ chuyển động nào, bất kỳ cử chỉ nào, mà không được quan sát. Không có sự chuyển động dư thừa của thân thể, nhưng nó không bị kiểm soát. Có lẽ bạn suy nghĩ rằng yoga là cái gì đó phải được luyện tập ngày sang ngày để phát triển bắp thịt, để có một thân thể nở nang. Nó không phải như thế. Nó là cái gì đó mà bạn sống cùng suốt ngày, đang nhìn ngắm đầy cảnh giác, đang thấu triệt.

Ngày hôm trước chúng ta đã nói chuyện về sự liên hệ của chúng ta cùng thiên nhiên, cùng tất cả vẻ đẹp của thế giới, cùng những hòn núi, cùng những cánh rừng và cùng những quả đồi và cùng những cái bóng, cùng những cái hồ và những con sông. Chúng ta đã nói chuyện về hình ảnh được sáng chế bởi sự suy nghĩ mà hiện diện giữa chính người ta và hòn núi, những cánh đồng và những bông hoa, giống như người ta tạo ra một hình ảnh về người chồng hay người vợ của người ta và vân vân; hình ảnh đó ngăn cản sự liên hệ hiệp thông.

Lúc này, có một liên hệ giữa bạn và người nói. Sự liên hệ đó rất quan trọng cho mục đích hiểu rõ. Người nói không đang thuyết phục bạn về bất kỳ quan điểm nào và cũng không gây ra bất kỳ áp lực nào, để cho bạn phải lắng nghe, chấp nhận hay phủ nhận. Ông ta không có uy quyền. Ông ta không là một đạo sư. Ông ta có một kinh nghiệm về ý tưởng của lãnh đạo, thuộc tâm lý hay tinh thần. Đối với ông ta, nó là một gói ghém – và ông ta thực sự có ý điều đó. Đây là một vấn đề phải được hiểu rõ nghiêm túc .

Chúng ta đã có những nói chuyện được chuyển tải lẫn nhau. Chúng không là những nói chuyện một phía. Thế giới là những con người sống cùng những dọa nạt, những dọa nạt thuộc tôn giáo, những báo chí, những người chính trị, những đạo sư và những giáo sĩ, những dọa nạt trong gia đình. Những dọa nạt đó khiến cho chúng ta cảm thấy tội lỗi; chúng tấn công trước và bạn phải phòng vệ. Đó là trò chơi đang xảy ra trong sự liên hệ của chúng ta và nó tạo ra một cảm thấy của tội lỗi.

Chúng ta đã nói chuyện về sợ hãi và tại sao những con người, mà đã tiến hóa qua nhiều thiên niên kỷ, lại sống cùng gánh nặng khủng khiếp này được gọi là sợ hãi. Sợ hãi là một cảm xúc. Cảm xúc khoắc vào nhiều hình thức, cảm xúc của thuốc men, nhậu nhẹt và vân vân, cảm xúc của tình dục, cảm xúc của đạt được cái gì đó, leo lên cái thang; hoặc một cái thang thế tục hoặc cái thang tạm gọi là tinh thần. Chúng ta có nhiều, nhiều sợ hãi, mà không chỉ hủy diệt khả năng của con người, nhưng còn biến dạng bộ não, mà thay đổi hay giới hạn hay tước đoạt cả khả năng thuộc sinh học lẫn thuộc tâm lý. Chúng ta đã thâm nhập nó, chúng ta đã nói gốc rễ của thời gian và sự suy nghĩ.

Bạn có thể lắng nghe điều này một cách thảo nhiên hay nghiêm túc, như bạn lắng nghe những nói chuyện của nhau. Nhưng những từ ngữ không là sự việc. Sợ hãi không là từ ngữ; nhưng từ ngữ đó có lẽ tạo ra sợ hãi. Từ ngữ là bức tranh, ý tưởng. Nhưng sự kiện của sợ hãi hoàn toàn khác hẳn. Vì vậy, người ta phải rất rõ ràng về vấn đề liệu từ ngữ đang thúc giục hay đang vun quén sợ hãi. Lúc đó, sự khuất phục của sợ hãi đó có nghĩa sự khuất phục từ ngữ đó, nhưng không phải sợ hãi.

Và lại nữa người ta đã nói, bạn đối diện sự kiện đó như thế nào là điều quan trọng nhất: không phải chính sự kiện, nhưng làm thế nào bạn tiếp

cận nó, làm thế nào bạn tiếp xúc nó. Nếu bạn tiếp cận sợ hãi cùng những kết luận, cùng những ý tưởng của làm thế nào khuất phục nó, làm thế nào kiểm chế nó, hay làm thế nào thăng hoa nó, nếu người ta nương dựa người nào đó để giúp đỡ khuất phục nó, vậy thì sợ hãi đó sẽ tiếp tục trong một hình thức này hay một hình thức khác. Và từ sợ hãi đó, con người đã làm những sự việc khủng khiếp. Từ sợ hãi của không có an toàn chúng ta đã hủy diệt những con người tới hàng triệu triệu người. Chiến tranh cuối cùng và chiến tranh trước đó đã phơi trần điều đó; và nơi nào có sợ hãi, có Thượng đế và tất cả sự thanh thản được rút ra từ những ảo tưởng. Nhưng khi có sự an toàn thuộc tâm lý và vì vậy sự an toàn thuộc sinh lý, có sự tự do khỏi sợ hãi. Không phải sự an toàn thuộc tâm lý trước rồi sau đó sự an toàn thuộc tâm lý. Những người xã hội và những người độc tài đã cố gắng thiết lập trật tự phía bên ngoài và họ không thành công. Họ chỉ đang đàn áp. Nhưng nếu người ta bắt đầu hiểu rõ toàn cấu trúc thuộc tâm lý của chính người ta, của mỗi con người, vậy thì người ta bắt đầu hiểu rõ bản chất của sợ hãi, và nó có thể được kết thúc.

Bởi vì sáng hôm nay đẹp quá, chúng ta nên cùng nhau thâm nhập vào vẻ đẹp. Vẻ đẹp là gì? Nếu người ta được phép hỏi đầy kính trọng, bạn phản ứng ra sao đến câu hỏi: vẻ đẹp là gì? Liệu nó ở trong những hòn núi và những cái bóng, trong những ánh sáng lốm đốm nơi những cái cây này? Liệu nó là một tấm thảm nước bất động trong ánh trăng hay những vì sao của một chiều tối quang đãng? Hay khuôn mặt đẹp đẽ, cân đối, có vẻ đẹp bên trong đó? Hay nó ở trong những bức tranh và những bức tượng trong những viện bảo tàng? Có một bức tượng tuyệt vời trong viện bảo tàng Louvre, Victory of Samothrace. Đó là vẻ đẹp? Hay một người phụ nữ đẹp, trang điểm cẩn thận; đó là vẻ đẹp?

Người ta nên đặt ra nghi vấn này cho chính người ta, bởi vì luôn luôn chúng ta đang tìm kiếm cái sự việc này. Đó là lý do tại sao những viện bảo tàng đã trở thành quan trọng như thế. Liệu nó do bởi, trong chính chúng ta, chúng ta quá xấu xa, quá vỡ vụn và bị tách rời đến độ chúng ta không bao giờ có thể thấy bất kỳ cái gì tổng thể? Chúng ta không bao giờ sống trong một cách tổng thể và vì vậy chúng ta nghĩ vẻ đẹp ở đẳng đó, trong một bức tranh, trong một bài thơ dễ thương của Keats, hay trong một tác phẩm văn chương xuất sắc.

Vì vậy, vẻ đẹp là gì? Vẻ đẹp là tình yêu? Vẻ đẹp là vui thú? Vẻ đẹp là cái gì đó mà cho bạn một cảm hứng, một cảm xúc? Khi bạn thấy quả đồi đó ở đằng kia và bầu trời xanh và những đường viền của những hòn núi đó tương phản bầu trời và những cái bóng và những cọng cỏ cháy nắng và những cái cây có bóng mát, hay thấy những đỉnh núi cao vút có tuyết phủ quanh năm, cùng bầu trời không bao giờ bị ô nhiễm, khi bạn thấy những cảnh này, khi bạn nhìn ngắm chúng, không tức khắc diễn đạt bằng từ ngữ, vậy thì điều gì xảy ra? Liệu sự hoành tráng của hòn núi đó, sự cô đơn vô cùng của nó, tại khoảnh khắc đó khi bạn thấy nó, không xóa sạch tất cả những tâm thường của bạn, tất cả những lo âu và những vấn đề của bạn và tất cả những khó nhọc của sống, hay sao? Trong tích tắc đó, bạn bật tắt.

Nó giống như một em nhỏ chơi đùa loanh quanh suốt ngày và khá nghịch ngợm. Điều gì xảy ra cho sự nghịch ngợm đó khi bạn cho em bé một món đồ chơi đẹp, phức tạp? Toàn năng lượng của em tập trung vào món đồ chơi đó và nó không còn nghịch ngợm nữa. Món đồ chơi đó cuốn hút em; nó trở thành quan trọng nhất. Đứa trẻ thương yêu nó và ôm ấp nó – bạn đã thấy một con gấu bông bị toi tả. Và trong tích tắc hòn núi cuốn hút bạn và bạn quên bản thân mình. Nếu bạn thấy một bức tượng đẹp – không chỉ một trong những bức tượng Hy Lạp nhưng còn cả những bức tượng của Ai Cập cổ xưa cùng ý nghĩa lạ thường của chúng về quả đất, phong phú, bất động và cao quý – trong tích tắc sự cao quý và vô hạn của nó xóa sạch sự tầm thường của chúng ta. Tương tự, chúng ta, những người trưởng thành, bị mê mải bởi những món đồ chơi, nó có lẽ là kinh doanh của chúng ta, mảnh khóc của chúng ta trong chính trị và vân vân. Những sự việc này cuốn hút chúng ta và nếu chúng không còn nữa, vậy thì chúng ta trở nên phiền muộn và cố gắng tẩu thoát bằng cách lẩn tránh khỏi chúng ta là gì.

Vì vậy, liệu vẻ đẹp không là cái gì đó mà xảy ra khi ‘bạn’ không hiện diện; ‘bạn’ cùng tất cả những vấn đề của bạn, cùng không an toàn của bạn, và sự lo âu về vấn đề liệu bạn được thương yêu hay không được thương yêu? Khi ‘bạn’ cùng tất cả những phức tạp thuộc tâm lý này không hiện diện, vậy thì trạng thái đó là vẻ đẹp. Khi ‘bạn’ không hiện diện, có vẻ đẹp mà không là vui thú, và nó cũng không là cảm xúc.

Đối với chúng ta, vui thú là một việc quan trọng lạ thường; vui thú của một hoàng hôn, vui thú của thấy người nào đó mà bạn ưa thích gần gũi anh ấy. Vì vậy, chúng ta nên cùng nhau nói chuyện về toàn ý tưởng của vui

thú, bởi vì vui thú là điều gì chúng ta muốn, nếu chúng ta chân thật. Và đó là sự khó khăn của chúng ta. Bởi vì chúng ta không bao giờ chân thật một cách nghiêm túc đối với chính chúng ta. Chúng ta nghĩ rằng khi quá chân thật đối với chính chúng ta có lẽ dẫn đến sự rắc rối, không chỉ cho chính chúng ta nhưng còn cho những người khác.

Vui thú là gì? Sở hữu một chiếc xe hơi đẹp, hay có một món đồ cổ dễ thương, dễ đánh bóng, dễ nhìn ngắm, dễ đánh giá? Vậy thì người ta đồng hóa chính người ta cùng món đồ đó; vậy thì người ta trở thành món đồ đó, bởi vì bất kỳ thứ gì người ta đồng hóa cùng nó, người ta là thứ đó. Nó có lẽ là một hình ảnh, nó có lẽ là một món đồ đặc, nó có lẽ là ý tưởng nào đó, kết luận nào đó, học thuyết nào đó, và sự đồng hóa là cái gì đó rất tiện lợi, gây thỏa mãn; nó không gây ra quá nhiều phiền muộn nhưng mang lại cho chúng ta nhiều vui thú. Tuy nhiên, vui thú theo cùng sợ hãi. Tôi không hiểu liệu bạn đã quan sát nó.

Nó là mặt kia của đồng tiền, nhưng người ta không muốn quan sát mặt kia, tự nhủ với mình rằng vui thú là điều quan trọng nhất, ngay cả nhờ vào thuốc men, mà đang bị lạm dụng mỗi lúc một nhiều hơn khắp thế giới. Và có vui thú khi sở hữu một người đàn bà hay một người đàn ông, vui thú của quyền hành trên một người khác, trên người vợ hay người chồng. Chúng ta khao khát quyền hành; chúng ta ca tụng quyền hành; chúng ta tôn sùng quyền hành, dù nó là quyền hành thuộc tinh thần của thứ bậc tôn giáo, hay quyền hành của một người chính trị, hay quyền hành của tiền bạc. Đối với người nói, quyền hành là xấu xa. Có những người ham muốn quyền hành, qua sự hiểu biết, qua sự khai sáng. (Có sự khai sáng, nhưng không thuộc loại vô lý dốt nát mà họ giải thích và cho họ quyền hành.) Giáo dục, truyền hình, môi trường sống, tất cả đang biến chúng ta thành tầm thường. Chúng ta đọc quá nhiều về điều gì những người khác đang nói. Và thành công, thành công là sự tầm thường hoàn toàn.

Bởi vì chính chúng ta không có quyền hành, địa vị, uy tín, chúng ta trao nó cho người nào đó và tôn sùng nó, khâm phục nó. Và chúng ta đã sống trong cách đó suốt nhiều thiên niên kỷ, tìm kiếm quyền hành, tiền bạc, và cảm thấy rằng chúng sẽ trao tặng tự do; mà không là tự do gì cả. Trong tự do đó bạn có thể chọn lựa điều gì bạn muốn và điều gì bạn thích; nhưng liệu đó là tự do? Liệu bạn đã thâm nhập nghi vấn này của tự do thực sự có nghĩa gì? Không phải trong thiên đàng? (Bạn nhớ chuyện vui đó – tôi xin

phép lặp lại: Hai người đàn ông có cánh và hào quang ở trong thiên đàng. Một người nói với một người khác, ‘Nếu tôi chết rồi, tại sao tôi cảm thấy kinh khiếp như thế?’) Vì vậy, tất cả những hình thức của vui thú là bộ phận thuộc những sống của chúng ta, mà trở thành mỗi lúc một cảm xúc hơn, dễ dàng, thô tục và tầm thường hơn. Và thế là chúng ta tiếp tục cùng những vui thú của chúng ta và theo sau nó là sợ hãi.

Từ ngữ ‘cảm xúc’ có nghĩa ‘hoạt động của những giác quan’. Hoạt động của những giác quan luôn luôn từng phần, giới hạn, nếu tất cả những giác quan không thức dậy trọn vẹn. Bạn muốn nhiều hơn và nhiều hơn, bởi vì cảm xúc quá khứ không đầy đủ. Liệu có một hoạt động tổng thể cho tất cả những giác quan? Những cảm xúc của chúng ta bị giới hạn và bạn lạm dụng thuốc men và vận vận để có những cảm xúc mạnh hơn. Nhưng chúng vẫn còn bị giới hạn và bạn đang thêm khát nhiều thêm. Bạn thêm khát nhiều thêm, do bởi những cảm xúc của bạn là từng phần. Vì vậy, tôi đang hỏi: liệu có một nhận biết tổng thể của tất cả những giác quan – để cho không bao giờ có một thêm khát nhiều thêm? Và nơi nào có sự nhận biết tổng thể của tất cả những giác quan này – không phải rằng ‘người ta’ nhận biết nó – nhưng một nhận biết của những giác quan trong chính chúng, vậy thì không có trung tâm từ đó có một nhận biết của trạng thái tổng thể đó. Khi bạn nhìn ngắm những quả đồi đó, liệu bạn có thể nhìn ngắm không những bằng hai mắt của bạn – những dây thần kinh thị giác đang vận hành – nhưng còn cả cùng tất cả những giác quan, cùng tất cả năng lượng của bạn, cùng tất cả chú ý của bạn? Vậy thì, không có ‘tôi’ gì cả. Khi không có ‘tôi’, không có thêm khát nhiều thêm, hay cố gắng đạt được cái gì đó to tát hơn.

Tất cả những vấn đề chúng ta đã đề cập đều có liên quan lẫn nhau. Tội lỗi, những tổn thương thuộc tâm lý mà hầu hết chúng ta đều có, và những hậu quả của những tổn thương thuộc tâm lý đó. Sự kiêu hãnh của thông minh được vun quén riêng của người ta và những hình ảnh mà người ta đã xây dựng về chính người ta, chính là chúng mà bị tổn thương – không phải cái gì khác. Liên hệ, sợ hãi và vui thú; tất cả chúng đều liên quan lẫn nhau; chúng không là cái gì đó để được giải quyết từng mảnh một, hay bị tách rời, đang nói, ‘Đây là vấn đề của tôi’ hay ‘Nếu tôi có thể giải quyết vấn đề đó, tôi không cần quan tâm đến những vấn đề còn lại’. Nhưng những vấn đề khác vẫn còn y nguyên ở đó. Vì vậy, liệu người ta có thể thấy chuyển động này như một tổng thể, không chỉ là một chuyển động từng phần tại một thời điểm?

Đau khổ là một chủ đề rộng lớn. Đau khổ đã ở trong những cái trí của những người đàn ông và những người đàn bà từ sự khởi đầu của thời gian – đau khổ mà không bao giờ đã kết thúc. Nếu bạn đi khắp mọi nơi, đặc biệt ở thế giới Châu á, hay ở Châu phi, bạn thấy sự nghèo đói khủng khiếp – khủng khiếp! Và bạn rơi nước mắt hay thực hiện sự đổi mới thuộc xã hội, hay cho lương thực hay quần áo, nhưng vẫn còn có đau khổ. Và có đau khổ vì người nào đó mà bạn đã mất. Bạn có chân dung của họ trên kệ lò sưởi, hay treo trên tường, bạn nhìn ngắm nó và nó làm sống lại tất cả những kỷ niệm liên quan đến chân dung đó và bạn rơi nước mắt. Người ta trung thành, duy trì, nuôi dưỡng, qua chân dung đó. Chân dung đó không là cái người đó; nó cũng không là những kỷ niệm; nhưng chúng ta bám vào những kỷ niệm đó mà cho chúng ta càng nhiều đau khổ thêm. Có đau khổ của những người đó mà chẳng có bao nhiêu trong những sống của họ, không tiền bạc và chỉ một ít quần áo. Họ sống trong dốt nát; không phải sự dốt nát về cái gì đó to tát hơn, nhưng sự dốt nát đơn giản của những sống hàng ngày của họ, của không có gì cả bên trong họ – không phải rằng những người giàu có cũng không có; họ có nó trong tài khoản ngân hàng, nhưng không gì cả bên trong. Tiếp theo, có đau khổ vô cùng của nhân loại, mà là chiến tranh. Hàng triệu người đã bị giết chết; ở Châu á bạn đã thấy hàng ngàn cây thánh giá, tất cả trên một đường thẳng băng. Biết bao nhiêu đàn bà, đàn ông, trẻ em, đã khóc lóc trong mọi cộng đồng, trong mọi quốc gia, mọi chính thể. Suốt chiều dài lịch sử, hàng năm đã có những chiến tranh – những chiến tranh bộ lạc, những chiến tranh quốc gia, những chiến tranh học thuyết, những chiến tranh tôn giáo. Trong thời Trung cổ, họ đã tra tấn những người được nghĩ là dị giáo. Từ sự khởi đầu của con người, đau khổ đã tiếp tục trong những hình thức khác nhau. Đau khổ của nghèo khó, nghèo khó của không thể đạt được những ham muốn của bạn, nghèo khó của đạt được, bởi vì luôn luôn có nhiều thêm cần phải đạt được; tất cả những điều đó đã tạo ra đau khổ vô hạn – không chỉ đau khổ cá nhân, nhưng còn cả đau khổ của con người. Trong những chính thể độc tài, chúng ta đọc về việc gì đang xảy ra, nhưng không bao giờ rơi nước mắt. Chúng ta đứng dưng với tất cả nó, bởi vì chúng ta bị nuốt trọn bởi đau khổ riêng của chúng ta, cô độc riêng của chúng ta, nghèo khó riêng của chúng ta. Vậy là, chúng ta tự hỏi mình, liệu có một kết thúc cho đau khổ? Liệu có một kết thúc cho những đau khổ thuộc cá nhân của chúng ta, cùng tất cả những hàm ý của sự kết thúc đó? Nếu chúng ta có quan tâm, cam kết một cách nghiêm

túc để tìm ra, liệu có một kết thúc cho đau khổ? Và nếu có một kết thúc, vậy thì có gì ở đó – bởi vì chúng ta luôn luôn muốn một phần thưởng: nếu chúng ta kết thúc cái này, chúng ta phải kiếm được cái kia? Chúng ta không bao giờ kết thúc bất kỳ thứ gì cho chính nó, chính bản chất.

Sự liên quan của đau khổ với tình yêu là gì? Người ta biết đau khổ là gì – ý thức của cô lập, cô độc, buồn bã, phiền muộn vô cùng. Đau khổ của một người được cảm thấy là hoàn toàn khác hẳn đau khổ của một người khác. Và trong chính cảm thấy của nó người ta đã bị cô lập. Chúng ta biết, không chỉ bằng từ ngữ, nhưng trong chiều sâu, trong cảm thấy phía bên trong của chính thân tâm người ta ý nghĩa của đau khổ là gì. Và sự liên hệ của đau khổ với tình yêu là gì? Tình yêu là gì? Có khi nào bạn đã đặt ra câu hỏi này cho chính bạn? Liệu nó là cảm xúc tình dục, đọc một bài thơ hay, nhìn ngắm những cái cây cổ thụ hoành tráng đó? Tình yêu là vui thú? Làm ơn – chúng ta phải rất chân thật với chính chúng ta, ngược lại không có vui vẻ trong điều này. (Vui vẻ là cần thiết: có thể cười, có thể cùng nhau cười trong một chuyện vui, không phải khi bạn một mình, nhưng cùng nhau.) Chúng ta đang hỏi mình, tình yêu là gì? Tình yêu là ham muốn? Tình yêu là suy nghĩ? Tình yêu là cái gì đó mà bạn ấp ủ và sở hữu? Tình yêu là cái gì đó mà bạn có được khi bạn tôn thờ bức tượng, hình ảnh, biểu tượng? Đó là tình yêu? Biểu tượng, bức tượng hay bức tranh, là kết quả của sự suy nghĩ. Những lời cầu nguyện của bạn được sắp xếp vào chung bởi sự suy nghĩ. Đó là tình yêu? Dĩ nhiên, chắc chắn sợ hãi không là tình yêu. Có khi nào bạn đã quan sát hận thù? Nếu bạn hận thù, bạn xóa sạch sợ hãi. Nếu bạn thực sự hận thù ai đó, không có sợ hãi. Qua sự phủ nhận hoàn toàn trong chính người ta của điều gì không là tình yêu, hoàn toàn xóa sạch tất cả mọi điều không là tình yêu, vậy thì hương thơm đó hiện diện ở đó. Hương thơm đó không bao giờ có thể tan biến ngay khi bạn đã hoàn toàn xóa sạch những sự việc đó mà không là tình yêu. Lúc đó tình yêu, mà theo cùng từ bí, có thông minh riêng của nó, mà không là thông minh của bộ não khoa học. Khi người ta có tình yêu đó, từ bí đó, không có phiền muộn, không hối tiếc, không đau khổ. Tình yêu đó hiện diện ở đó khi bạn phủ nhận mọi thứ mà không là tình yêu. Nếu có tình yêu, vậy thì bạn sẽ không bao giờ giết chết một người khác – không bao giờ! Bạn sẽ không bao giờ giết chết một con thú cho lương thực của bạn. (Dĩ nhiên, cứ tiếp tục ăn thịt, tôi không đang bảo bạn đừng ăn thịt.) Quả là một việc lạ thường khi bắt gặp nó. Không ai có thể trao nó cho một người khác. Không gì có thể trao nó cho bạn.

Nhưng, nếu bạn, trong thân tâm của bạn, xóa sạch tất cả mọi điều không là tình yêu, tất cả mọi điều mà sự suy nghĩ đã sắp xếp vào chung, vậy là, bạn thực sự mới mẻ lại, cùng tất cả những vấn đề của bạn hoàn toàn được xóa sạch, lúc đó cái khác lạ hiện diện. Nó là cái tích cực nhất, cái thực tế nhất. Cái không thực tế nhất trong sống là chế tạo vũ khí, giết chết con người, đúng chứ? Đó là điều gì tiền thuê của bạn đang được tiêu xài. Tôi không là một người chính trị, vì vậy đừng lắng nghe tất cả điều này. Nhưng thấy việc gì chúng ta đang làm, và việc gì chúng ta đang làm là xã hội đó mà chúng ta đã tạo ra. Xã hội không khác biệt chúng ta, chúng ta đã thiết lập nó. Tình yêu không liên quan đến bất kỳ tổ chức nào, hay bất kỳ con người nào. Giống như một cơn gió mát mẻ từ đại dương, bạn có thể không thấu nhận nó hay sống cùng nó. Khi bạn sống cùng nó, nó là cái gì đó hoàn toàn khác hẳn. Không có con đường dẫn đến nó; không có con đường dẫn đến sự thật – không con đường nào cả. Người ta phải sống cùng nó. Người ta chỉ có thể hiệp thông cùng nó khi người ta đã hiểu rõ toàn bản chất và cấu trúc thuộc tâm lý của chính người ta.

Ngày mai chúng ta nên nói về chết. Nó không là một chủ đề không lành mạnh. Nó không là cái gì đó phải bị lẫn tránh. Nếu bạn đã sống cùng cái khác lạ mà chúng ta đã và đang nói, bạn sẽ bắt gặp tất cả cái này một cách tinh tế, dịu dàng, lặng lẽ, không phải từ hiếu kỳ. Bạn sẽ tiếp cận nó một cách ngập ngừng, cùng trang nghiêm lạ thường, cùng kính trọng phía bên trong. Giống như sinh ra, nó là một việc lạ thường. Chết cũng hàm ý sáng tạo – không phải sáng chế. Những người khoa học đang sáng chế, sự sáng chế của họ được sinh ra từ sự hiểu biết. Sáng tạo là liên tục. Nó không có khởi đầu và không kết thúc. Nó không được sinh ra từ sự hiểu biết. Và chết có lẽ là ý nghĩa của sáng tạo – không phải một vấn đề của có một cuộc đời kế tiếp cùng những cơ hội tốt đẹp hơn, một ngôi nhà đẹp đẽ hơn, cái tử lạnh hiện đại hơn. Nó có lẽ là một ý thức của sáng tạo lạ thường, vô tận, mà không khởi đầu và kết thúc.

Từ Bản tin 51, 1986

Bắt đầu 20:00 ngày 1 tháng 3 năm 2011
Chấm dứt 08:00 ngày 8 tháng 5 năm 2011

